

วุฒิสภา

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

บรรจุระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๒ (สมัยสามัญทั่วไป)

วันจันทร์ที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๔

อ.พ. ๑๘/๒๕๕๔

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

www.senate.go.th

บทสรุปสำหรับสมาชิกวุฒิสภา

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีผู้เสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา รวมทั้งสิ้น ๒ ฉบับ ดังนี้

๑. เสนอโดย คณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๔ และได้รับการบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๔

๒. เสนอโดย นายพิรพันธุ์ พาลุสุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย กับคณะ เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๔ และได้รับการบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๔

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๔ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่ง

สมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ทั้งสองฉบับ พร้อมกันไปในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ โดยลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้ง ๒ ฉบับ ด้วยคะแนนเสียง ๓๓๖ เสียง ไม่รับหลักการ ไม่มี และงดออกเสียง ๑ เสียง และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๓๖ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สอง ชั้นคณะกรรมการวิสามัญ โดยถือเอาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา และกำหนดแปรญัตติภายใน ๗ วัน

ต่อมาในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๒๒ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพฤหัสบดีที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๔ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว โดยพิจารณาในวาระที่สอง เรียงตามลำดับมาตรา และได้ลงมติในวาระที่สาม เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ โดยมีมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง

๓๕๔ เสียง ไม่เห็นชอบ ไม่มี และงดออกเสียง ๒ เสียง ทั้งนี้เพื่อเสนอให้วุฒิสมาชิกพิจารณาต่อไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

อนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คณะกรรมาธิการ ได้มีข้อสังเกตและที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้พิจารณาและลงมติเห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการ ด้วยคะแนนเสียง ๓๔๒ เสียง ไม่เห็นชอบ ๑ เสียง และงดออกเสียง ๒ เสียง

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีหลักการและเหตุผล ดังนี้

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังต่อไปนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติม คำนียาม “เขตเลือกตั้ง” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

๒. ยกเลิกคำนิยาม “กลุ่มจังหวัด” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

๓. แก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “แบบสัดส่วน” เป็นคำว่า “แบบบัญชีรายชื่อ” แทน เพื่อให้สอดคล้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖ (๒) มาตรา ๗ มาตรา ๑๔ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ (๒)

มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๑ วรรคสาม และวรรคสี่ มาตรา ๘๒ (๓) (๔) และ (๕) มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๖ วรรคหนึ่ง และ มาตรา ๑๑๐)

๓.๑ เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งให้กำหนดเพียงหนึ่งวัน และเป็นวันเดียวกันทุกเขตเลือกตั้ง โดยต้องคำนึงถึงความสุจริตและเที่ยงธรรม และการตรวจสอบเหตุผลและความจำเป็นของผู้ใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง โดยต้องมาลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิดังกล่าว (ร่างมาตรา ๖/๑ เพิ่มมาตรา ๙/๑)

๓.๒ เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการแบ่งเขตเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๖/๒ เพิ่ม (๓) ของมาตรา ๑๐)

๔. ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน (ยกเลิกมาตรา ๑๑)

๕. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖)

หมายเหตุ : สภาผู้แทนราษฎรได้เห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการฯ ในการแก้ไขเพิ่มเติมหลักการ โดยให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี ศาลหรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๕ และเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของวุฒิสภา จึงขอส่งหลักการที่ได้แก้ไขมาเพื่อพิจารณา

สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“เขตเลือกตั้ง” หมายความว่า ห้องที่ที่กำหนดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ หรือเขตเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี” (ร่างมาตรา ๓)

- ให้ยกเลิกบทนิยามคำว่า “กลุ่มจังหวัด” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ (ร่างมาตรา ๔)

๕. บทรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (ร่างมาตรา ๓๗)

๖. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

๖.๑ แก้ไขเพิ่มเติมให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ โดยใช้เขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปแทนของเดิมที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน (ร่างมาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖ (๒))

๖.๒ แก้ไขเพิ่มเติมกรณีที่ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้งภายหลังเมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป (ร่างมาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗)

๖.๓ กำหนดให้มีการลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๗ เพิ่มมาตรา ๘/๑)

๖.๔ กำหนดให้พรรคการเมืองมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๘ เพิ่มมาตรา ๑๐ (๓))

๖.๕ ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน (ร่างมาตรา ๙ ยกเลิกมาตรา ๑๑)

๖.๖ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับสถานที่ลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (ร่างมาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔)

๖.๗ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของบุคคลซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (ร่างมาตรา ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๔)

๖.๘ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่าสามารถจะสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อได้เพียงแบบเดียว (ร่างมาตรา ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง)

๖.๙ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖)

๖.๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมชื่อ ๓. ในส่วนที่ ๕ ของหมวด ๑ คำว่า “๓. การสมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วน” เป็นคำว่า “๓. การสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ” แทน เพื่อให้สอดคล้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (ร่างมาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมชื่อ ๓.)

๖.๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (ร่างมาตรา ๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๑)

๖.๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อในการสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ (ร่างมาตรา ๑๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๒ บรรคหนึ่ง)

๖.๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๑๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๓)

๖.๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับกรณีที่ปรากฏว่าผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อขาดคุณสมบัติสมัครรับเลือกตั้ง หรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๕)

๖.๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมชื่อ ๔. ในส่วนที่ ๕ ของหมวด ๑ คำว่า “๔. หมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบสัดส่วนและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง” เป็นคำว่า “๔. หมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ

และแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง” แทน เพื่อให้สอดคล้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (ร่างมาตรา ๑๙ แก้ไขเพิ่มเติมชื่อ ๔.)

๖.๑๖ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่พรรคการเมืองจะได้รับในการเลือกตั้งทั่วไป (ร่างมาตรา ๒๐ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๖)

๖.๑๗ ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป (ร่างมาตรา ๒๑ ยกเลิกมาตรา ๔๗)

๖.๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งว่างลง ให้ผู้สมัครแทนตำแหน่งซึ่งว่างลงดังกล่าวได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับก่อนหลังในการมาขึ้นใบสมัคร (ร่างมาตรา ๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๘)

๖.๑๙ แก้ไขเพิ่มเติมกรณีการประกาศกำหนดของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง (ร่างมาตรา ๒๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๐ (๒))

๖.๒๐ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครแต่ละคนและพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ ต้องยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายหลังจากวันเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๒๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๒ บรรคหนึ่ง)

สภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งแรก
ภายหลังที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญฉบับนี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๓๖)

_____

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ได้ประมวลและรวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ในกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบแล้ว ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๒๒ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๔ โดยมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข) กับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ภาคผนวก

: พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

: ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้เสนอ)

: ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายพีรพันธุ์ พาลุสุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

: รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... สภาผู้แทนราษฎร

: ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

เอกสารประกอบการพิจารณาฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการวงงานด้านนิติบัญญัติ
ของวุฒิสภา โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้น สำหรับเพื่อประกอบการพิจารณาของ
สมาชิกวุฒิสภาโดยเฉพาะ

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เมษายน ๒๕๕๔

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายรัช ผาสุข ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นายสุชาติ พันทองคำ ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมาย ๒
นางสาวสมสมร นาคนาค นิติกร ๗ ว.
นางสาวสุวรรณา พรหมพิมพ์ วิทยากร ๒
นางสิริกัญย์ ส่องแสง เจ้าหน้าที่งานธุรการ ๒
นายพัลลภ วงศ์พานิช เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๓
กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๙๖

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกวุฒิสภา และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมวุฒิสภา สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติได้จากเว็บไซต์วุฒิสภา www.senate.go.th

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ที่ศูนย์บริการข้อมูลกฎหมาย วุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๔
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๕

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกวุฒิสภา ..... ก

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นการอภิปราย

ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ และผลการพิจารณา
ของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

- ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ๑
- สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ๕
- ประเด็นการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ
และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ๑๙
  ๑. สรุปประเด็นและผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร
ในวาระที่หนึ่ง ๑๙
    - ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ๒๖
  ๒. สรุปประเด็นและผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร
ในวาระที่สอง ๒๖
    - ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง
ชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา ๓๐
  ๓. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สาม ๓๙

ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

พ.ศ. ๒๕๕๐ (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

กับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว) ๔๓

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่ง
สมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

- บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ๗๓
- ประกาศสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง
เรื่อง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร แยกเป็นกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่าง ๆ ... ๗๔
- ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง จำนวนสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด ๗๘
- ปัญหาของระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ..... ๘๒
- เขตเลือกตั้งใหม่ ๒๓ จังหวัด โคนหิน ส.ส. ๑๑๙

ภาคผนวก

- : พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ..... (๑)
- : ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(คณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้เสนอ) ..... (๕๕)
- : ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(นายพีรพันธุ์ พาลุสุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ..... (๖๗)
- : รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... สภาผู้แทนราษฎร ..... (๘๘)
- : ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว ..... (๑๑๔)

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นการอภิปราย
ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ
และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร
เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

๖. ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป (ยกเลิกมาตรา ๔๗)

๗. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๘)

๘. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์คะแนนเลือกตั้งที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๘ และมาตรา ๘๙)

๙. เพิ่มบทเฉพาะกาลเกี่ยวกับการจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งต่อไป (เพิ่มมาตรา ๓๓)

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ได้เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ห้าร้อยคน โดยให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๓๗๕ คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน ๑๒๕ คน และมาตรา ๗ ได้บัญญัติให้รัฐสภาดำเนินการพิจารณาและให้ความเห็นชอบการแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่ง สมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้ รัฐธรรมนูญนี้

ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ทั้งสองฉบับพร้อมกันไปในวาระที่หนึ่งชั้นรับหลักการ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๔ โดยลงมติรับหลักการ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับ ด้วยคะแนนเสียง ๓๓๖ เสียง ไม่รับหลักการ ไม่มี และงดออกเสียง ๑ เสียง และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๓๖ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สองชั้นคณะกรรมการวิสามัญ โดยถือเอาร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา และกำหนดแปรญัตติ ภายใน ๗ วัน

คณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๓๖ คน ประกอบด้วย

๑. นายถาวร เสนเนียม	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายวิรัตน์ กัลยาศิริ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายประยุทธ์ ศิริพานิชย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนิกร จำนง	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม

๕. นายประจักษ์ แก้วกล้าหาญ	รองประธานคณะกรรมการธิการ คนที่สี่
๖. นายบุญเกียรติ รักชาติเจริญ	เลขานุการคณะกรรมการ
๗. นายอลงกต มณีภาส	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๘. นางสุستی ตามไท	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
๙. นายธนิศร์ ศรีประเทศ	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สาม
๑๐. นายธนา ชีรวินิจ	โฆษกคณะกรรมการ
๑๑. นายภราดร ปริศนานันท์กุล	โฆษกคณะกรรมการ
๑๒. นายปาน พึ่งสุจริต	โฆษกคณะกรรมการ
๑๓. นายชวลิต วิชยสุทธิ์	โฆษกคณะกรรมการ
๑๔. นายนิยม ช่างพินิจ	๑๕. นายเจริญ จรรย์โกมล
๑๖. นายชลน่าน ศรีแก้ว	๑๗. นายชาญชัย อิสระเสนารักษ์
๑๘. นายทศพร เสรีรักษ์	๑๘. นายธนาชาติ แสงประดับ ธรรมโชติ
๑๙. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	๒๑. นายพีรพันธุ์ พาลุสุข
๒๐. นายนิพนธ์ บุญญามณี	๒๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พีรยศ ราฮิมมูลา
๒๑. นายมานะ คงวุฒิปัญญา	๒๕. นายยงเกียรติ อติเศรษฐกุล
๒๒. นายวัฒนา เตียงกุล	๒๗. นายวิเชียร ขาวขำ
๒๓. นายวินัย ภัทรประสิทธิ์	๒๘. นายวุฒิพงศ์ ฉายแสง
๒๔. นายสมบูรณ์ อุทัยเวียนกุล	๓๑. นายสาธิต ปิตุเตชะ
๒๕. นายสุขุมพงศ์ โง่นคำ	๓๓. นายสุทธิพล ทวีชัยการ
๒๖. นายสุวัชรพงษ์ พะลัง	๓๕. นายอรรถวิรัช สุวรรณภักดี
๒๗. นายอุดร ทองประเสริฐ	

เมื่อคณะกรรมการวิสามัญฯ พิจารณาเสร็จแล้ว ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ พร้อมด้วยรายงานการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญฯ ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร^๑ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๒๒ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพฤหัสบดีที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๔ ซึ่งที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ในวาระที่สอง ขึ้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๒๒ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพฤหัสบดีที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๔ โดยพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง และได้พิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง โดยไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขอแก้ไขเพิ่มเติม ถ้อยคำแต่อย่างใด

^๑ หมายถึง กรรมการในสัดส่วนของรัฐบาล

^๒ โปรดดูรายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... ในภาคผนวกหน้า (๘๘)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

(ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....

เมื่อจบการพิจารณาในวาระที่สอง ขึ้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราแล้ว ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาต่อไปในวาระที่สาม โดยลงมติเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ด้วยคะแนนเสียง ๓๕๔ เสียง ไม่เห็นชอบ ไม่มี และงดออกเสียง ๒ เสียงแล้วส่งให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๔

เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คณะกรรมการกิจการ ได้มีข้อสังเกตและที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและลงมติเห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการ

อนึ่ง เมื่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ในวาระที่หนึ่งแล้ว ประธานวุฒิสภาได้พิจารณาและมีดำริให้คณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภาพิจารณาว่าจะเห็นสมควรมอบหมายให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะใด หรือจะเสนอให้วุฒิสภาดังตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นเพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๓๖^๓ ซึ่งในคราวประชุมคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๔ เมื่อวันที่พุธที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๔ คณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภาได้พิจารณาและเห็นควรมอบหมายให้คณะกรรมการกิจการองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และติดตามการบริหารงบประมาณ วุฒิสภา เป็นผู้พิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบในวาระที่สามแล้ว ให้คณะกรรมการดังกล่าวรายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ต่อไป

^๒ โปรดดูร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว ในภาคผนวกหน้า (๑๑๔)

^๓ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๓๖ กำหนดว่า “ในกรณีที่มีความจำเป็นเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติใดในวาระที่หนึ่งแล้ว ประธานวุฒิสภาอาจพิจารณามอบหมายให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะใดคณะหนึ่งที่เกี่ยวข้อง หรือวุฒิสภาอาจตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งมีจำนวนไม่เกินสิบห้าคน แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัตินั้นดังกล่าวเป็นเฉพาะกรณีไปก็ได้ และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบในวาระที่สามแล้ว ให้คณะกรรมการดังกล่าวรายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิกในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป”

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

สาระสำคัญ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังต่อไปนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมคำนิยาม “เขตเลือกตั้ง” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)
๒. ยกเลิกคำนิยาม “กลุ่มจังหวัด” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)
๓. แก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “แบบสัดส่วน” เป็นคำว่า “แบบบัญชีรายชื่อ” แทน เพื่อให้สอดคล้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖ (๒) มาตรา ๗ มาตรา ๑๔ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ (๒) มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๑ วรรคสามและวรรคสี่ มาตรา ๘๒ (๓) (๔) และ (๕) มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑๐)

๓.๑ เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งให้กำหนดเพียงหนึ่งวัน และเป็นวันเดียวกันทุกเขตเลือกตั้ง โดยต้องคำนึงถึงความสุจริตและเที่ยงธรรม และการตรวจสอบเหตุผลและความจำเป็นของผู้ใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง โดยต้องมาลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิดังกล่าว (ร่างมาตรา ๖/๑ เพิ่มมาตรา ๙/๑)

๓.๒ เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการแบ่งเขตเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๖/๒ เพิ่ม (๓) ของมาตรา ๑๐)

๔. ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน (ยกเลิกมาตรา ๑๑)

๕. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖)

หมายเหตุ : สภาผู้แทนราษฎรได้เห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการแก้ไขเพิ่มเติมหลักการ โดยให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี ศาล หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๕ และเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของวุฒิสภา จึงขอส่งหลักการที่ได้แก้ไขมาเพื่อพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

๖. ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป (ยกเลิกมาตรา ๔๗)

๗. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๘)

๘. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์คะแนนเลือกตั้งที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๘ และมาตรา ๘๙)

๙. เพิ่มบทเฉพาะกาลเกี่ยวกับการจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งต่อไป (เพิ่มมาตรา ๓๓)

๑.๒ เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ได้เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ห้าร้อยคน โดยให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๓๗๕ คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน ๑๒๕ คน และมาตรา ๗ ได้บัญญัติให้รัฐสภาดำเนินการพิจารณาและให้ความเห็นชอบการแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่ง สมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้ รัฐธรรมนูญนี้

๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

๔. วันใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๕. บทนิยามศัพท์ (ร่างมาตรา ๓ และร่างมาตรา ๔)

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “เขตเลือกตั้ง” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“เขตเลือกตั้ง” หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ หรือเขตเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกบทนิยามคำว่า “กลุ่มจังหวัด” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

๖. บทรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ (ร่างมาตรา ๓๗)

มาตรา ๓๗ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

๗. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

๗.๑ แก้ไขเพิ่มเติมให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ โดยให้เขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป แทนของเดิมที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน (ร่างมาตรา ๕)

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความใน (๒) ของมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๒) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งเป็นการลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น โดยเลือกจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเพียงพรรคการเมืองเดียวและใช้เขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง”

๗.๒ แก้ไขเพิ่มเติมกรณีที่ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ภายหลังเมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป (ร่างมาตรา ๖)

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗ เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ซึ่งต้องกำหนดให้มีการเริ่มรับสมัครไม่เกินยี่สิบวันนับจากวันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้บังคับและต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

(๒) กำหนดวันที่พรรคการเมืองจะยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นวันก่อนวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตาม (๑) และกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

(๓) จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดจะพึงมีและจำนวนเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด ซึ่งจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับอำเภอหรือเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตเลือกตั้ง สำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้นำความใน (๑) มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

๗.๓ กำหนดให้มีการลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๗)

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๙/๑ ในส่วนที่ ๑ บททั่วไป ของหมวด ๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

“มาตรา ๙/๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๙๕ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประสงค์จะขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ต้องมาลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง

การจัดให้มีการใช้สิทธิการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งให้กำหนดเพียงหนึ่งวัน และต้องเป็นวันเดียวกันทุกเขตเลือกตั้งที่มีการเลือกตั้ง ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความสุจริตและเที่ยงธรรม และการตรวจสอบเหตุผลและความจำเป็นของผู้ขอใช้สิทธิดังกล่าว”

๗.๔ กำหนดให้พรรคการเมืองมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๘)

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๓) ของมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

“(๓) เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งตาม (๑) และ (๒) ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

๗.๕ ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน (ร่างมาตรา ๙)

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

๗.๖ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับสถานที่ลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (ร่างมาตรา ๑๐)

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔ การลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้ใช้หน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งตามที่กำหนดไว้ สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง”

๗.๗ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของบุคคลซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (ร่างมาตรา ๑๑)

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๔ บุคคลซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ”

๗.๘ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่าสามารถจะสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อได้เพียงแบบเดียว (ร่างมาตรา ๑๒)

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๕ บุคคลใดประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้ง ให้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคการเมืองใดได้เพียงพรรคการเมืองเดียว และจะสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ แบบใดแบบหนึ่งได้เพียงแบบเดียวและสมัครรับเลือกตั้งได้เพียงเขตเลือกตั้งเดียว”

๗.๙ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๑๓)

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๖ ในการสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครของแต่ละพรรคการเมืองที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ยื่นใบสมัครต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งนั้น ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนด ภายในระยะเวลาการรับสมัคร

การยื่นใบสมัครตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้สมัครยื่นหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง ที่ส่งสมาชิกผู้นั้นเข้าสมัครรับเลือกตั้ง พร้อมกับชำระเงินค่าธรรมเนียมคนละห้าพันบาทและมีหลักฐานการสมัครครบถ้วนตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักฐานการสมัครและวิธีการสมัครรับเลือกตั้ง”

๗.๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมชื่อ ๓. ในส่วนที่ ๕ ของหมวด ๑ คำว่า “๓. การสมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วน” เป็นคำว่า “๓. การสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ” แทน เพื่อให้สอดคล้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (ร่างมาตรา ๑๔)

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกชื่อ ๓. การสมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วน ในส่วนที่ ๕ ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง ของหมวด ๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“๓. การสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ”

๗.๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (ร่างมาตรา ๑๕)

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๑ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดจะเสนอบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคการเมืองนั้นจะต้องจัดทำบัญชีรายชื่อโดยมีหลักเกณฑ์ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

(๑) พรรคการเมืองจะเสนอรายชื่อบุคคลใดต้องได้รับความยินยอมเป็นหลักฐานโดยชัดแจ้งจากบุคคลนั้น และบุคคลดังกล่าวต้องเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่จะเสนอรายชื่อเพียงพรรคเดียว

(๒) ให้จัดทำบัญชีรายชื่อตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยจัดเรียงลำดับรายชื่อผู้สมัครตามลำดับหมายเลขจำนวนไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน

บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องประกอบด้วยรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่างๆ อย่างเป็นธรรม และต้องคำนึงถึงโอกาส สัดส่วนที่เหมาะสมและความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย”

๗.๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ในการสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ (ร่างมาตรา ๑๖)

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๒ การสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรคการเมือง ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้นตามมาตรา ๔๑ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวันเวลาที่กำหนด พร้อมทั้งหนังสือยินยอมของผู้สมัคร เงินค่าธรรมเนียมการสมัครคนละห้าพันบาท และหลักฐานการสมัครอื่นครบถ้วนตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

๗.๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๑๗)

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๓ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับบัญชีรายชื่อผู้สมัครตามมาตรา ๔๒ แล้วให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบหลักฐานประกอบการสมัคร คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร ถ้าเห็นว่าถูกต้องให้ประกาศรายชื่อพรรคการเมืองและรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ตามมาตรา ๓๗ และให้นำความในมาตรา ๓๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

๗.๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับกรณีที่ปรากฏว่าผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อขาดคุณสมบัติสมัครรับเลือกตั้ง หรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๑๘)

มาตรา ๑๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๕ ก่อนวันเลือกตั้ง ถ้าปรากฏว่าผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อผู้ใดขาดคุณสมบัติสมัครรับเลือกตั้ง หรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการสืบสวนสอบสวนโดยเร็ว และให้นำความในมาตรา ๔๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

๗.๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมชื่อ ๔. ในส่วนที่ ๕ ของหมวด ๑ คำว่า “๔. หมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบสัดส่วนและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง” เป็นคำว่า “๔. หมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง” แทน เพื่อให้สอดคล้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (ร่างมาตรา ๑๙)

มาตรา ๑๙ ให้ยกเลิกชื่อ ๔. หมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบสัดส่วนและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในส่วนที่ ๕ ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง ของหมวด ๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“๔. หมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง”

๗.๑๖ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่พรรคการเมืองจะได้รับในการเลือกตั้งทั่วไป (ร่างมาตรา ๒๐)

มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๖ ในกรณีที่เป็นกรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ให้พรรคการเมืองที่ส่งสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ได้รับหมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นเรียงตามลำดับก่อนหลังในการยื่นบัญชีรายชื่อ ในกรณีที่มีพรรคการเมืองมายื่นบัญชีรายชื่อพร้อมกันและไม่อาจตกลงกันได้ ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างพรรคการเมืองที่มาพร้อมกัน ทั้งนี้ ให้พรรคการเมืองหนึ่งได้รับหนึ่งหมายเลข และถ้าพรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งด้วย ให้ใช้หมายเลขเดียวกับหมายเลขของผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่ตนสังกัดเป็นหมายเลขประจำตัวผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้น ทุกเขตเลือกตั้งที่ส่งสมัครด้วย

ถ้าพรรคการเมืองใดมิได้ส่งสมัครแบบบัญชีรายชื่อ แต่ส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เมื่อผู้สมัครของพรรคการเมืองนั้นยื่นใบสมัครในเขตเลือกตั้งใด ให้ได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครต่อจากหมายเลขสุดท้ายของหมายเลขแบบบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่ง และเมื่อมีการยื่นใบสมัครของผู้สมัครของพรรคการเมืองอื่นที่ส่งสมัครเฉพาะแบบแบ่งเขตเลือกตั้งอีก ให้ได้รับหมายเลขเรียงลำดับถัดไปตามลำดับการสมัครก่อนหลัง แต่ถ้ามีผู้สมัครพร้อมกันหลายคนและไม่อาจตกลงกันได้ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างผู้สมัครที่มาพร้อมกัน”

๗.๑๗ ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป (ร่างมาตรา ๒๑)

มาตรา ๒๑ ให้ยกเลิกมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

๗.๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งว่างลง ให้ผู้สมัครแทนตำแหน่งซึ่งว่างลงดังกล่าวได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับ ก่อนหลังในการมายื่นใบสมัคร (ร่างมาตรา ๒๒)

มาตรา ๒๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๘ ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งแทนตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งซึ่งว่างลง ให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร เรียงตามลำดับก่อนหลังในการมายื่นใบสมัคร ถ้ามีผู้สมัครพร้อมกันหลายคนและไม่อาจตกลงกันได้ ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างผู้สมัครที่มาพร้อมกัน”

๗.๑๙ แก้ไขเพิ่มเติมกรณีการประกาศกำหนดของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับ จำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง (ร่างมาตรา ๒๓)

มาตรา ๒๓ ให้ยกเลิกความใน (๒) ของมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๒) จำนวนเงินค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ในกรณีที่ผู้สมัครในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดได้ใช้จ่ายไปเพื่อการเลือกตั้งเป็นจำนวน เท่าใดให้นับรวมเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองด้วย”

๗.๒๐ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการที่ให้ผู้สมัครแต่ละคนและพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัคร แบบบัญชีรายชื่อ ต้องยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายหลังจาก วันเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๒๔)

มาตรา ๒๔ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๒ ภายในกำหนดเก้าสิบวันหลังจากวันเลือกตั้ง ผู้สมัครแต่ละคนและ พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ ต้องยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายที่สมุห์บัญชีเลือกตั้ง จัดทำขึ้นโดยผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคการเมืองแล้วแต่กรณี ได้รับรองความถูกต้องบัญชีรายรับและ รายจ่าย อย่างน้อยต้องประกอบด้วยค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ได้จ่ายไปแล้วและที่ยังค้างชำระ รวมทั้ง หลักฐานที่เกี่ยวข้อง ให้ถูกต้องครบถ้วนตามความเป็นจริง ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง”

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

(ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....

๗.๒๑ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อมูลที่ต้องมีในบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ (ร่างมาตรา ๒๕)

มาตรา ๒๕ ให้ยกเลิกความในวรรคสามและวรรคสี่ ของมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“บัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจะต้องมีช่องทำเครื่องหมายและหมายเลขของพรรคการเมืองและชื่อพรรคการเมืองพร้อมภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองครบทุกพรรคที่ส่งสมัครเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและมีช่องทำเครื่องหมายว่าไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งด้วยบัตรเลือกตั้งสำหรับการลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อต้องมีลักษณะแตกต่างที่สามารถจำแนกออกจากกันได้อย่างชัดเจน”

๗.๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับกรณีบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่ให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย (ร่างมาตรา ๒๖)

มาตรา ๒๖ ให้ยกเลิกความใน (๓) (๔) และ (๕) ของมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๓) บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครเกินจำนวนหนึ่งคน หรือบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกพรรคการเมืองเกินหนึ่งพรรคการเมือง

(๔) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ผู้ใดหรือพรรคการเมืองที่ส่งสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด

(๕) บัตรที่ได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ แล้วทำเครื่องหมายในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งด้วย”

๗.๒๓ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ของคะแนนเลือกตั้งที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง กรณีที่มีผู้สมัครเพียงคนเดียว (ร่างมาตรา ๒๗)

มาตรา ๒๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๘ ในเขตเลือกตั้งใด ถ้าในวันเลือกตั้งมีผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งคนเดียว ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งต่อเมื่อได้รับคะแนนเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น และมากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง

ในกรณีที่ผู้สมัครได้รับคะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นหรือไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนนให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น โดยให้รับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ และให้นำความในมาตรา ๙ มาใช้บังคับ

ในการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสอง ถ้ามีผู้สมัครคนเดียวให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม และถ้าผู้สมัครได้คะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นอีก หรือได้ไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ โดยให้ดำเนินการตามวรรคสองอีกครั้งหนึ่ง

ในการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสาม ถ้ามีผู้สมัครคนเดียวให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนเลือกตั้งเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งให้ผู้ได้รับเลือกตั้งภายในระยะเวลาตามมาตรา ๘

ในกรณีที่มีการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสาม หากปรากฏว่าไม่มีผู้สมัครให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มเติม เพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและให้นำความในวรรคสองและวรรคสาม และความในตอนที่ ๕ ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง ๒. การสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

๗.๒๔ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์คะแนนเลือกตั้งที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง กรณีที่มีผู้สมัครหลายคน (ร่างมาตรา ๒๘)

มาตรา ๒๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๘๘ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนเลือกตั้งมากที่สุดในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้ง ในกรณีที่มิผู้ได้รับคะแนนเลือกตั้งมากที่สุดเท่ากันหลายคน ให้ใช้วิธีการจับสลากซึ่งต้องกระทำต่อหน้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตามวิธีการที่คณะกรรมการเลือกตั้งกำหนด”

๗.๒๕ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการรวมผลคะแนนเลือกตั้งของการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ (ร่างมาตรา ๒๙)

มาตรา ๒๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๐ การรวมผลคะแนนเลือกตั้งของการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง รวมคะแนนเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของทุกหน่วยเลือกตั้งที่อยู่ในเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เพื่อรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ในการนี้ เพื่อให้การรวมคะแนนเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งอาจมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลช่วยเหลือในการรวมคะแนนเลือกตั้งได้ตามความจำเป็น

(๒) เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับผลคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจากทุกเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตาม (๑) แล้ว ให้ดำเนินการรวมผลคะแนนเลือกตั้งจากทุกเขตเลือกตั้ง แล้วส่งผลการรวมคะแนดังกล่าวให้คณะกรรมการการเลือกตั้งโดยพลัน”

๗.๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการคำนวณสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองจะได้รับ (ร่างมาตรา ๓๐)

มาตรา ๓๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๑ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับผลรวมคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแล้ว ให้ดำเนินการคำนวณสัดส่วนเพื่อหาผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้รวมผลคะแนนทั้งหมดที่พรรคการเมืองได้รับคะแนนจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น

(๒) ให้นำคะแนนรวมจาก (๑) หาดด้วยหนึ่งร้อยยี่สิบห้า ผลลัพธ์ที่ได้ให้ถือเป็นคะแนนเฉลี่ยต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อหนึ่งคน

(๓) ในการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งแต่ละพรรคการเมืองจะได้รับให้นำคะแนนรวมของแต่ละพรรคการเมืองที่ได้รับ หาดด้วยคะแนนเฉลี่ยตาม (๒) ผลลัพธ์ที่ได้เป็นจำนวนเต็ม คือจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ โดยเรียงตามลำดับหมายเลขในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น

(๔) ในกรณีที่จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองได้รับรวมกันทุกพรรคการเมืองมีจำนวนไม่ครบหนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน ให้พรรคการเมืองที่มีผลลัพธ์ตาม (๓) เป็นเศษที่มีจำนวนมากที่สุด ได้รับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนเรียงตามลำดับ จนกว่าจะมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองทั้งหมดได้รับรวมกันครบจำนวนหนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน

(๕) ในการดำเนินการตาม (๔) ถ้ามีคะแนนเท่ากัน ให้พรรคการเมืองที่มีคะแนนเท่ากันจับสลากโดยตัวแทนของพรรคการเมืองที่มีคะแนนเท่ากันภายในวันและเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด เพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อครบจำนวน

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับตามผลการคำนวณข้างต้น จะต้องไม่เกินจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อเท่าที่มีอยู่ในแต่ละบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่พรรคการเมืองนั้นได้จัดทำขึ้น”

๗.๒๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ (ร่างมาตรา ๓๑)

มาตรา ๓๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๒ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งส่วนที่ ๑๐ การดำเนินการกรณีการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับผลการนับคะแนนแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๘๗ และดำเนินการคำนวณสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๑ แล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งว่าผู้สมัครผู้ใดเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ”

๗.๒๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งนำผลการเลือกตั้งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ร่างมาตรา ๓๒)

มาตรา ๓๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๓ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ให้ส่งผลการเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของทุกพรรคการเมืองไปยังประธานรัฐสภาเพื่อทราบโดยเร็ว และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

๗.๒๙ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการลงคะแนนเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งของผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งติดต่อกันเป็นเวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๓๓)

มาตรา ๓๓ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๙๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๖ ผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งติดต่อกันเป็นเวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง ให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านติดต่อกันครั้งสุดท้ายเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันและให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่ผู้นั้นใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งด้วย”

๗.๓๐ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินการกรณีการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม โดยประกาศให้บัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนให้แก่พรรคการเมืองที่กระทำการดังกล่าวในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อเป็นบัตรเสียและมีให้นับเป็นคะแนน (ร่างมาตรา ๓๔)

มาตรา ๓๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑๐ ก่อนวันประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้าปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองใดหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองผู้ใดได้กระทำการ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือก่อกำให้ผู้อื่นกระทำความ สันับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวเพื่อประโยชน์แก่พรรคการเมือง ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าการกระทำดังกล่าวน่าจะเป็นผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจประกาศให้บัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนให้แก่พรรคการเมืองนั้นในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ เป็นบัตรเสียและมีให้นับเป็นคะแนน ทั้งนี้ เฉพาะในเขตพื้นที่ที่มีการกระทำนั้น

การกำหนดเขตพื้นที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดจากหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งก็ได้ โดยคำนึงถึงผลกระทบแห่งการกระทำนั้น”

๗.๓๑ กำหนดบทเฉพาะกาลเกี่ยวกับการจัดประชุมหรือกับหัวหน้าพรรคการเมือง เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมือง และของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกภายหลังที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๓๕)

มาตรา ๓๕ เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดประชุมหรือกับหัวหน้าพรรคการเมือง เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่าย ในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกภายหลังพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

๗.๓๒ กำหนดบทเฉพาะกาลเกี่ยวกับมิให้นำความในร่างมาตรา ๘ เพิ่มมาตรา ๑๐ (๓) ที่ให้พรรคการเมืองมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งมาใช้บังคับกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งแรกภายหลังที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๓๖)

มาตรา ๓๖ มิให้นำความในมาตรา ๑๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ มาใช้บังคับกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งแรกภายหลังพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

**ประเด็นการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ
และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....**

๑. สรุปประเด็นและผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีผู้เสนอเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๒ ฉบับ ดังนี้

๑. คณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้เสนอ

๒. นายพีรพันธุ์ พาลุสุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย เป็นผู้เสนอ

๑.๑ ประเด็นที่มีการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ

๑) กรณีการป้องกันการซื้อเสียงนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งควรกำหนดเป็นระเบียบให้พรรคการเมืองส่งผู้สังเกตการณ์เข้าร่วมในการเลือกตั้ง เพื่อเป็นการป้องกันการซื้อเสียง

๒) กรณีที่พรรคการเมืองส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งครบตามจำนวนที่มีได้ในเขตเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓ นั้น หากผู้สมัครบางคนของพรรคการเมืองสมัครรับเลือกตั้งแล้วเสียชีวิตลง ในช่วงระหว่างก่อนการเลือกตั้ง บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญกำหนดให้ถือว่าพรรคการเมืองดังกล่าวส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งครบ จึงเห็นว่าการแก้ไขบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญให้พรรคการเมืองดังกล่าว สามารถส่งผู้สมัครเพิ่มเติมแทนผู้สมัครที่เสียชีวิตได้

๓) กรณีการจัดทำบัญชีผู้รับสมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ นั้น รัฐธรรมนูญกำหนดให้บัญชีรายชื่อดังกล่าว ต้องประกอบด้วยรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ อย่างเป็นธรรม และต้องคำนึงถึงโอกาสสัดส่วนที่เหมาะสมและความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย เห็นว่าในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีได้นำมาระบุกำหนดไว้

๔) กรณีมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพียงคนเดียว ผู้สมัครดังกล่าวจะได้รับเลือกตั้งต่อเมื่อได้รับคะแนนเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ซึ่งคะแนนเลือกตั้งที่ได้ต้องมากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งตามร่างมาตรา ๒๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๘ นั้น เห็นว่า

การกำหนดเช่นนี้ เป็นการให้ความเป็นธรรมแก่สังคม แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีมาตรการในการดูแลและแก้ไขปัญหากหากมีการก่อกวนก่อกบฏ หรือขัดขวางมิให้ได้รับคะแนนเลือกตั้งดังกล่าว จากคู่แข่งทางการเมือง

๕) กรณีมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพียงคนเดียว หากมีการจัดการเลือกตั้งใหม่ในครั้งที่สาม และยังคงมีผู้สมัครเพียงคนเดียว ตามร่างมาตรา ๒๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๘ นั้น กำหนดให้ผู้สมัครคนเดียวดังกล่าว ซึ่งได้คะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งดังกล่าว เป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง เห็นว่าการกำหนดเช่นนี้มีความไม่เหมาะสมแต่อย่างใด

๖) กรณีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเลือกตั้งล่วงหน้านั้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีความไม่เห็นด้วยกับบทบัญญัติดังกล่าวนี้ เนื่องจากทำให้การซื้อเสียงสามารถทำได้ง่าย ดังมีกรณี การขนคนไปเลือกตั้งล่วงหน้าเป็นจำนวนมาก โดยมีความเห็นแบ่งออกเป็น ๒ แนวทาง ดังนี้คือ แนวทางที่ ๑ ให้มีการยกเลิกการเลือกตั้งล่วงหน้า แนวทางที่ ๒ ให้ยังคงมีการเลือกตั้งล่วงหน้า แต่ควรลดจำนวนวันเลือกตั้งล่วงหน้าลงเหลือเพียงครึ่งวันหรือหนึ่งวัน จากที่กำหนดไว้สองวัน และควรกำหนดให้การขอใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้าของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ทางเจ้าหน้าที่ของ คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการอย่างเคร่งครัด โดยต้องให้มีการแสดงหลักฐาน ประกอบการขอใช้สิทธิดังกล่าว หรือให้มีการลงทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้งล่วงหน้าด้วย

๗) กรณีของการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งนั้น เห็นว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่ทางคณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องดำเนินการให้เกิดความยุติธรรม สมเหตุสมผล มิให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบกันในระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้ง ของแต่ละพรรคการเมืองในทุกเขตเลือกตั้ง ดังนั้น จึงควรให้ทุกพรรคการเมืองมีส่วนร่วม ในการแสดงความเห็นประกอบการพิจารณาแบ่งเขตเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วย อีกทั้งต้องให้ความเป็นธรรมต่อประชาชนทั่วประเทศด้วย

กรณีที่บางจังหวัดไม่มีการลดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น เห็นว่าไม่ควร ต้องมีการแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ เนื่องจากทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถทำงานกับประชาชน ในเขตพื้นที่เดิมได้

๘) กรณีการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น เห็นว่าตามกฎหมายให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นอย่างมาก โดยในการเลือกตั้งเพียงมีหลักฐานอันควรเชื่อว่าการเลือกตั้งเป็นไปโดยไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรม ย่อมทำให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถใช้อำนาจที่ได้รับตามกฎหมายได้ แต่ปรากฏว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ได้ กล่าวคือ คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา มีความกล้าหาญ บริสุทธ์ ยุติธรรม รวดเร็ว และทันเหตุการณ์ ตลอดจนมีความเป็นกลางทางการเมือง

ทั้งนี้ ในการเลือกตั้งทั่วไปที่จะเกิดขึ้น มีรูปแบบการเลือกตั้งที่เปลี่ยนแปลงจากแบบสัดส่วนเป็นแบบบัญชีรายชื่อ และแบบแบ่งเขตเลือกตั้งโดยจากเขตเดียวสามเบอร์ เป็นเขตเดียวเบอร์เดียวนั้น ทางคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบและเกิดความเข้าใจ

๒๖) กรณีการสร้างความเข้าใจในเรื่องของประชาธิปไตยนั้น เห็นว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการสร้างความเข้าใจในเรื่องของประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนและให้ประชาธิปไตยสามารถเดินไปได้

๑.๒ นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการการเลือกตั้ง ตอบชี้แจง สรุปได้ดังนี้

๑) กรณีการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสามฉบับนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอตามที่ได้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ในส่วนต่าง ๆ คือ ๑. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วน เป็นแบบบัญชีรายชื่อ ๒. การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตจากแบบเขตเดียวสามเบอร์ เป็นเขตเดียวเบอร์เดียว ๓. จำนวนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากเดิมที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ๔๐๐ คน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วน ๘๐ คน รวม ๔๘๐ คน เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ๓๗๕ คน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ๑๒๕ คน รวม ๕๐๐ คน โดยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสามฉบับมีหลักการเช่นเดียวกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

๒) กรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น และให้ข้อสังเกตแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น ทางคณะกรรมการการเลือกตั้งจะได้นำข้อเสนอแนะดังกล่าวในบางเรื่องไปพิจารณาทบทวนและปรับปรุงแก้ไขต่อไป

๓) กรณีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเลือกตั้งล่วงหน้านั้น ขอชี้แจงว่า บทบัญญัตินี้ได้มีการดำเนินการมาแล้วตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ในการเลือกตั้งทั่วไป ปี ๒๕๔๔ โดยกำหนดให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้าเป็นระยะเวลาสองวัน อย่างไรก็ตาม ทางคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีการกำชับเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการอย่างเคร่งครัดในการขอใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้าของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๔) กรณีที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กำหนดให้วันเลือกตั้งต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักรนั้น ขอชี้แจงว่า แม้ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้เช่นนั้น แต่ในการลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้า ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๕ ซึ่งบทบัญญัติของกฎหมายใช้ถ้อยคำว่า “การลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง” จึงมิใช่เป็นการกำหนดวันเลือกตั้งเพิ่มขึ้นตามที่เข้าใจกัน โดยมีการนับคะแนน

ในการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งดังกล่าว ในวันที่มีการเลือกตั้งตามที่มีพระราชกฤษฎีกาประกาศกำหนด

ในทางสากลเกือบทุกประเทศจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้า เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน โดยในบางประเทศเปิดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้าในหลายวันหรือจนกระทั่งถึงเวลา ๒๐.๐๐ น.

อย่างไรก็ตาม หากจะมีการแก้ไขเกี่ยวกับการลดจำนวนวันในการลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้าย่อมเป็นดุลพินิจของสภา ซึ่งทางคณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้ขัดข้องแต่อย่างใด

กรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกล่าวถึงในเรื่องของการขณคนเพื่อมาลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้า นั้น ขอชี้แจงว่าปัญหาดังกล่าวนี้นพบที่เกิดขึ้นในจังหวัดสกลนครเพียงจังหวัดเดียว ซึ่งหลังจากนั้นมีการลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้าในหลายจังหวัด มิได้ตรวจพบความผิดปกติแต่อย่างใด ซึ่งในการพิจารณาเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในจังหวัดสกลนคร คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติให้ใบแดงแก่ผู้ถูกกล่าวหา และปัจจุบันคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา

๕) กรณีของการเก็บหีบบัตรลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้า นั้น ตามที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหลายท่านได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เช่น ในการติดตั้งกล่องวงจรปิด เป็นต้น ซึ่งทางคณะกรรมการการเลือกตั้งได้เคยมีการหารือในเรื่องดังกล่าวนี้กับทางเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานว่าต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการทั้งหมดเท่าใด อย่างไรก็ตาม หากผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะไปดำเนินการติดตั้งทางคณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้ขัดข้องแต่อย่างใด

สำหรับในการดำเนินการเก็บหีบบัตรลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้าที่ผ่านมาทางคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีการจัดเก็บหีบบัตรดังกล่าวไว้ในที่เปิดเผย ซึ่งประชาชนสามารถเข้าไปตรวจสอบได้ เช่น สถานีตำรวจ สถานีราชการ เป็นต้น โดยในทุกขั้นตอนมีกรรมการควบคุมและกำกับอย่างรัดกุมตลอดเวลา ทำให้ไม่สามารถมีการทุจริตหรือเปลี่ยนหีบบัตรดังกล่าวได้

๖) กรณีการวางตัวเป็นกลางของข้าราชการในการเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางท่านเสนอให้ออกเป็นมติคณะรัฐมนตรีนั้น ขอชี้แจงว่าได้มีการออกมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องดังกล่าวซึ่งใช้บังคับมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ จนถึงปัจจุบัน โดยกำหนดให้ข้าราชการต้องวางตัวเป็นกลาง หากฝ่าฝืนมีโทษทางวินัยร้ายแรงถึงขั้นไล่ออก และในการเลือกตั้งทุกครั้งได้มีการกำชับให้ข้าราชการ ซึ่งรวมทั้งทหารและตำรวจให้ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

๗) กรณีการแต่งตั้งกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยนั้น ขอชี้แจงว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งชุดนี้ได้พยายามเข้ามาดูแลในการแต่งตั้งกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย จากเดิมที่มอบให้เป็นอำนาจของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง หรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากเป็นกรณีของท้องถิ่น เพื่อให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างบุคคล

ทั้งสองกลุ่มได้ โดยในส่วนของกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งได้พยายามบรรจุนักศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นผ้าขาวมิได้มีส่วนได้เสียแต่อย่างใด

๘) กรณีการให้ความรู้แก่ประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้น ขอชี้แจงว่าทางคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พยายามดำเนินการ และในปัจจุบันได้มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนแก่เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อเตรียมการสำหรับการเลือกตั้งครั้งต่อไป อันจะนำมาสู่การจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและในการซื้อสิทธิขายเสียงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๙) กรณีของบทเฉพาะกาลที่ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมืองเพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งต่อไปนั้น ขอชี้แจงว่าในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๐ มีการกำหนดให้ในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องหารือกับหัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวนี้ใช้สำหรับในการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งได้มีการประชุมกำหนดค่าใช้จ่ายดังกล่าวไปแล้ว แต่ที่ต้องนำมาบัญญัติเป็นบทเฉพาะกาลในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้เพื่อใช้สำหรับในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งนี้ เนื่องจากการคิดค่าใช้จ่ายในปัจจุบันเป็นแบบบัญชีรายชื่อมิใช่แบบสัดส่วนเช่นเดิม

๑๐) กรณีการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่กล่าวว่าไม่มีความเป็นกลาง โดยผู้สมัครสามารถวิ่งเต้น เพื่อให้หลุดพ้นจากการได้รับใบเหลืองหรือใบแดงได้ ทั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งในระดับจังหวัดมีมติเอกฉันท์นั้น ขอชี้แจงว่าในการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้ทำโดยพลการ กล่าวคือ สำนวนต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาสู่การพิจารณาของคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องผ่านการพิจารณาจากอนุกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๕ คนก่อน ซึ่งในการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาจากพยานหลักฐานและข้อกฎหมายต่าง ๆ มิใช่จากการวิ่งเต้นจ่ายเงินให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งตามที่ถูกกล่าวหา

๑๑) กรณีที่กล่าวว่ากรรมการการเลือกตั้งประจำเขตมิใช่เจ้าพนักงานนั้น ขอชี้แจงว่ากรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง มีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๐ ทำให้ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย หากปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต

๑๒) กรณีของการวินิจฉัยบัตรเสียนั้น ขอชี้แจงว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีการประชุมและให้แนวทางในการวินิจฉัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับบัตรเสียว่า สำหรับการทำเครื่องหมายกากบาทไม่ติดกัน แต่หากพิจารณาจากเจตนาของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ปรากฏว่ามีได้ต้องการทำเครื่องหมายว่ากากบาทให้ผู้สมัครบุคคลใดอีก ถือว่ามีเจตนากากบัตรลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครดังกล่าว

๑๓) กรณีที่ถามว่าในเขตเลือกตั้งที่มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าเดิม เหตุใดจึงต้องมีการแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ สำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งนั้น ขอชี้แจงว่า เมื่อมีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้ง ต้องมีการประกาศแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ทั้งหมดจำนวน ๓๗๕ เขต แม้ในบางจังหวัดมีจำนวนประชากรเท่าเดิมก็ตาม โดยในประกาศต้องระบุกำหนดเกี่ยวกับจำนวนของเขตเลือกตั้งและจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีในแต่ละจังหวัดและในแต่ละเขตประกอบด้วยอำเภอใด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องประกาศเขตเลือกตั้งทั้งหมดจำนวน ๓๗๕ เขต มีใช้เฉพาะเพียงในจังหวัดที่มีการแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ จำนวน ๒๓ เขตเท่านั้น

๑๔) กรณีการดำเนินคดีแก่ผู้ร้องเรียนเท็จต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่ามีการทุจริตในการเลือกตั้งนั้น ขอชี้แจงว่าทางคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีการดำเนินคดีเป็นจำนวนมากแก่ผู้ร้องเรียนเท็จดังกล่าว โดยโทษสำหรับการให้การเท็จต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งกฎหมายได้กำหนดโทษไว้สูงกว่าการให้การเท็จต่อเจ้าพนักงานทั่วไป ซึ่งหากพรรคการเมืองมีส่วนเกี่ยวข้อง มีกำหนดโทษถึงยุบพรรค

ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่หนึ่ง รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ทั้งสองฉบับ พร้อมกันไป ด้วยคะแนนเสียง ๓๓๖ เสียง ไม่รับหลักการ ไม่มี และงดออกเสียง ๑ เสียง และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญจำนวน ๓๖ คน โดยถือเอาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้เสนอ เป็นหลักในการพิจารณา และกำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน

๒. สรุปประเด็นและผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง

๒.๑ ประเด็นที่มีการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายสรุปได้ ดังนี้

๑) กรณีการจัดให้มีการใช้สิทธิการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งให้กำหนดเพียงหนึ่งวัน ตามร่างมาตรา ๖/๑ เพิ่มมาตรา ๙/๑ นั้น มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางท่านเห็นว่าไม่ควรมีการกำหนดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง เนื่องจากตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๘ กำหนดให้วันเลือกตั้งต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร และบทบัญญัติของกฎหมายเพียงกำหนดให้มีการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการรับแจ้งเหตุว่าเหตุใดจึงไม่สามารถไปใช้สิทธิในการลงคะแนนเลือกตั้งได้ มิได้กำหนดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งแต่อย่างใด อีกทั้งการเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งแม้กำหนดเพียงหนึ่งวันย่อมเป็นช่องทางให้เกิดการทุจริตในการเลือกตั้งได้ง่าย

อย่างไรก็ตาม มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางท่านเห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๗๒ กำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและต้องมีการอำนวยความสะดวกในการไปเลือกตั้งให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ทำให้หากไม่มีการกำหนดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ย่อมเป็นการขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้

๒) กรณีการตรวจสอบเหตุผลและความจำเป็นของผู้ขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ตามร่างมาตรา ๖/๑ เพิ่มมาตรา ๙/๑ นั้น อยากราบว่า ใช้หลักเกณฑ์ใด บุคคลใดเป็นผู้ตรวจสอบ และข้อวินิจฉัยของบุคคลดังกล่าวเป็นที่ยุติหรือไม่เพียงใด

๓) กรณีการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนั้น เห็นว่า ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มิได้กำหนดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งแต่อย่างใด จึงสามารถกำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้งภายหลังวันเลือกตั้งได้

๔) กรณีให้มีการลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ตามร่างมาตรา ๖/๑ เพิ่มมาตรา ๙/๑ เห็นว่าการบัญญัติเช่นนี้ของกรมการ อาจทำให้มีการตีความให้มีการลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในวันเดียวกับวันใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งได้ ซึ่งทำให้การซื้อเสียงสามารถกระทำได้ง่าย

๕) กรณีที่คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ตามร่างมาตรา ๖/๑ เพิ่มมาตรา ๙/๑ นั้น เห็นว่าการเพิ่มขึ้นใหม่ดังกล่าวของคณะกรรมการอาจเป็นการกำหนดเพิ่มเกินจากหลักการของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามที่มีการเสนอได้

๖) กรณีการแบ่งเขตเลือกตั้งนั้น ทางคณะกรรมการการเลือกตั้งมีการนำจำนวนประชากรและพื้นที่เพื่อไปออกแบบสำหรับการแบ่งเขตเลือกตั้งเป็น ๓ แบบ โดยมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตเลือกตั้งสามารถแสดงความคิดเห็นได้ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า มิได้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนแต่อย่างใด

ทั้งนี้ เนื่องจากกรณีมีระยะเวลาอันจำกัดในการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน หรือกรณีบางพื้นที่ที่มีอำนาจสามารถส่งการได้

๗) กรณีการประกาศการแบ่งเขตเลือกตั้งนั้น อยากราบว่า ทางคณะกรรมการการเลือกตั้งจะประกาศการแบ่งเขตเลือกตั้งเมื่อใด และสำหรับในจังหวัดที่มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าเดิมทางคณะกรรมการการเลือกตั้งจะใช้เขตเลือกตั้งเช่นเดิมหรือไม่อย่างไร อยากราบความชัดเจน ซึ่งเห็นว่าทางคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องรีบประกาศเขตเลือกตั้งโดยเร็วให้ผู้มีส่วนได้เสียได้ทราบ เพื่อไม่ให้เกิดความเคลือบแคลงสงสัยต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

นอกจากนั้น ในการแบ่งเขตเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งควรรับฟังความคิดเห็นทั้งจากพรรคการเมืองและประชาชน

๘) กรณีที่กรมการเลือกตั้งได้ตัดถ้อยคำว่า “หลักฐานการพิจารณารายชื่อผู้สมัครของพรรคการเมืองตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙๗ ของรัฐธรรมนูญ” ออก ทำให้พรรคการเมืองมีต้องส่งหลักฐานดังกล่าว พร้อมกับการยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ตามร่างมาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๒ นั้น มีความไม่เห็นด้วย เนื่องจากหลักฐานดังกล่าวเป็นการกำหนดตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และแม้ทางปฏิบัติคณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีได้ตรวจดูหลักฐานดังกล่าว แต่เห็นว่า เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ต้องปฏิบัติ

๙) กรณีมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพียงคนเดียว หากมีการจัดการเลือกตั้งใหม่ในครั้งที่สาม และยังคงมีผู้สมัครเพียงคนเดียวตามร่างมาตรา ๒๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๘ นั้น เห็นว่าควรมีการกำหนดให้ผู้สมัครคนเดียวดังกล่าวได้รับเลือกตั้งต่อเมื่อได้รับคะแนนเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง

๑๐) กรณีมีให้นำความในร่างมาตรา ๖/๒ เพิ่มมาตรา ๑๐(๓) ที่ให้พรรคการเมืองมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้ง มาใช้บังคับกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งแรกภายหลังที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ใช้บังคับตามร่างมาตรา ๓๓/๑ นั้น มีความไม่เห็นด้วย เนื่องจากในการแบ่งเขตเลือกตั้งควรถามความเห็นจากพรรคการเมือง ถือเป็นการให้เกียรติซึ่งกันและกัน และเห็นว่ายังมีระยะเวลาเพียงพอในการดำเนินการดังกล่าว

กรมการตอบชี้แจงสรุปได้ ดังนี้

๑) กรณีเกี่ยวกับการขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งตามร่างมาตรา ๖/๑ เพิ่มมาตรา ๙/๑ นั้น ขอชี้แจงว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องไปกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง

สำหรับในการตรวจสอบเหตุผลและความจำเป็นของผู้ขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเป็นผู้พิจารณา ซึ่งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตดังกล่าวย่อมเป็นที่ยุติ แต่อย่างไรก็ตามไม่เป็นการตัดสิทธิผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการไปใช้สิทธิลงคะแนนในวันเลือกตั้งตามที่มีพระราชกฤษฎีกาประกาศกำหนด แม้เป็นกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีการลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งแล้วก็ตาม

๒) กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเพิ่มขึ้นใหม่ตามร่างมาตรา ๖/๑ เพิ่มมาตรา ๙/๑ นั้น ขอชี้แจงว่า หลักการของร่างมาตรานี้มีกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่นายพีระพันธุ์ พาลุสุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย กับคณะเป็นผู้เสนอ

๓) กรณีการเลือกตั้งหลังวันเลือกตั้งนั้น เห็นว่าหากมีการกำหนดให้มีการเลือกตั้งหลังวันเลือกตั้ง ย่อมทำให้ไม่สามารถประกาศผลการเลือกตั้งได้ และไม่มีประเทศใดในโลกมีการกำหนดเช่นนี้

๔) กรณีให้มีการลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนั้น ขอชี้แจงว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องมาลงทะเบียนก่อน และจึงมีการพิจารณาตรวจสอบเหตุผลและความจำเป็นและแจ้งผล ซึ่งในการนี้ทำให้วันลงทะเบียนและวันใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งจึงเป็นคนละวันกัน

๕) กรณีการแบ่งเขตเลือกตั้งนั้น ขอชี้แจงว่า บทบัญญัติของกฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการแบ่งเขตเลือกตั้งไว้อย่างชัดเจน สำหรับในจังหวัดที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพียงหนึ่งคน มิต้องมีการแบ่งเขตเลือกตั้ง แต่ใน ๖๐ กว่าจังหวัดซึ่งรวมทั้งในจังหวัดที่มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลดลงต้องมีการแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ โดยมีแนวทางคือ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดต้องเสนอรูปแบบการแบ่งเขตเลือกตั้งอย่างน้อย ๓ รูปแบบ โดยปิดประกาศ ณ สถานที่ต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น

ในปัจจุบันทางคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้นำข้อเสนอแนะดังกล่าวมาพิจารณาและรวบรวมส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกลางเกือบครบทุกจังหวัด ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งจะดำเนินการดังกล่าวต่อไปภายหลังจากวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๔

๖) กรณีที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพียงคนเดียว หากมีการจัดการการเลือกตั้งใหม่ในครั้งที่สามยังคงมีผู้สมัครเพียงคนเดียวและผู้สมัครดังกล่าวได้คะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งดังกล่าวให้เป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง ตามร่างมาตรา ๒๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๘ นั้น ขอชี้แจงว่า บทบัญญัติดังกล่าวนี้เป็นการกำหนดตามเจตนาของประชาชนที่อาจอนุমানได้ และตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ กำหนดให้ต้องดำเนินการเพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบจำนวนภายในระยะเวลา ๑๘๐ วัน

๗) กรณีมีให้นำความในร่างมาตรา ๖/๒ เพิ่มมาตรา ๑๐ (๓) ที่ให้พรรคการเมืองมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้ง มาใช้บังคับกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งแรกภายหลังที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ใช้บังคับตามร่างมาตรา ๓๓/๑ นั้น ขอชี้แจงว่า ที่ต้องกำหนดบทเฉพาะกาลเช่นนี้มีความจำเป็น เนื่องจากอาจทำให้การดำเนินการกระบวนกรอื่น ๆ ต้องล่าช้าออกไป และทางคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องไปกำหนดหลักเกณฑ์ตามร่างมาตรา ๖/๒ เพิ่มมาตรา ๑๐(๓) ก่อน ประกอบกับ ในปัจจุบันคณะกรรมการการเลือกตั้งมีระเบียบรับฟังความคิดเห็นจากพรรคการเมือง ซึ่งเป็นข้อปฏิบัติสำหรับคณะกรรมการการเลือกตั้งที่สามารถนำมาใช้สำหรับการแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งภายหลังที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ใช้บังคับ

๒.๒ ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สองชั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา

ร่าง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

ชื่อร่างพระราชบัญญัติ	ไม่มีการแก้ไข
คำปรารภ	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๒	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๓ แก้ไขบทนิยามคำว่า “เขตเลือกตั้ง” ในมาตรา ๔	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๔ ยกเลิกบทนิยามคำว่า “กลุ่มจังหวัด” ในมาตรา ๔	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๕ แก้ไข (๒) ของมาตรา ๖	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๖ แก้ไขมาตรา ๗	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๖/๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๙/๑ คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้	คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่
<u>“มาตรา ๖/๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๙/๑ ในส่วนที่ ๑ บททั่วไป</u>	
<u>ของหมวด ๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย</u>	
<u>การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐</u>	
<u>“มาตรา ๙/๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๙๕ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประสงค์จะขอใช้สิทธิ</u>	
<u>ลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ต้องมาลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง</u>	
<u>ก่อนวันเลือกตั้ง</u>	

การจัดให้มีการใช้สิทธิการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งให้กำหนดเพียงหนึ่งวัน และต้องเป็นวันเดียวกันทุกเขตเลือกตั้งที่มีการเลือกตั้ง ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความสุจริตและเที่ยงธรรม และการตรวจสอบเหตุผลและความจำเป็นของผู้ขอใช้สิทธิดังกล่าว”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการเพิ่มขึ้นใหม่ของ คณะกรรมการธิการ

(มาตรา ๖/๑ ปรับเป็น มาตรา ๗)

มาตรา ๖/๒ เพิ่มความเป็น (๓) ของมาตรา ๑๐ คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

“มาตรา ๖/๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๓) ของมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

“(๓) เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งตาม (๑) และ (๒) ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการเพิ่มขึ้นใหม่ของ คณะกรรมการธิการ

(มาตรา ๖/๒ ปรับเป็น มาตรา ๘)

มาตรา ๗ ยกเลิกมาตรา ๑๑

ไม่มีการแก้ไข

(มาตรา ๗ ปรับเป็น มาตรา ๙)

มาตรา ๘ แก้ไขมาตรา ๑๔

ไม่มีการแก้ไข

(มาตรา ๘ ปรับเป็น มาตรา ๑๐)

มาตรา ๙ แก้ไขมาตรา ๓๔

ไม่มีการแก้ไข

(มาตรา ๙ ปรับเป็น มาตรา ๑๑)

มาตรา ๑๐ แก้ไขวรรคหนึ่ง ของมาตรา ๓๕

ไม่มีการแก้ไข

(มาตรา ๑๐ ปรับเป็น มาตรา ๑๒)

มาตรา ๑๑ แก้ไขมาตรา ๓๖
คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

มีการแก้ไข

“มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๖ ในการสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครของแต่ละพรรคการเมืองที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ยื่นใบสมัครต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งนั้น ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนด ภายในระยะเวลาการรับสมัคร

การยื่นใบสมัครตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้สมัครยื่นหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกผู้นั้นเข้าสมัครรับเลือกตั้ง พร้อมกับชำระค่าธรรมเนียมคนละห้าพันบาทและมีหลักฐานการสมัครครบถ้วนตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักฐานการสมัครและวิธีการสมัครรับเลือกตั้ง”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ
 (มาตรา ๑๑ ปรับเป็น มาตรา ๑๓)

มาตรา ๑๒ ยกเลิกชื่อ ๓. การสมัครรับเลือกตั้ง
 แบบสัดส่วนในส่วนที่ ๕
 ของหมวด ๑

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกชื่อชื่อ ๓. การสมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วน ในส่วนที่ ๕ ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง ของหมวด ๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ชื่อความต่อไปนี้แทน

“๓. การสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ
 (มาตรา ๑๒ ปรับเป็น มาตรา ๑๔)

มาตรา ๑๓ แก้ไขมาตรา ๔๑

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๑ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดจะเสนอบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคการเมืองนั้นจะต้องจัดทำบัญชีรายชื่อ โดยมีหลักเกณฑ์ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

(๑) พรรคการเมืองจะเสนอรายชื่อบุคคลใดต้องได้รับความยินยอมเป็นหลักฐาน โดยชัดแจ้งจากบุคคลนั้น และบุคคลดังกล่าวต้องเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่จะเสนอรายชื่อ เพียงพรรคเดียว

(๒) ให้จัดทำบัญชีรายชื่อตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยจัดเรียงลำดับรายชื่อผู้สมัครตามลำดับหมายเลขจำนวนไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน

บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องประกอบด้วยรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งจาก ภูมิภาคต่างๆ อย่างเป็นธรรม และต้องคำนึงถึงโอกาส สัดส่วนที่เหมาะสมและความเท่าเทียมกัน ระหว่างหญิงและชาย”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการการ
(มาตรา ๑๓ ปรับเป็น มาตรา ๑๕)

มาตรา ๑๔ แก้ไขวรรคหนึ่งของมาตรา ๔๒

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๒ การสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือ ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรคการเมือง ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น ตามมาตรา ๔๑ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวันเวลาที่กำหนด พร้อมทั้งหนังสือยินยอมของผู้สมัคร เงินค่าธรรมเนียมการสมัครคนละห้าพันบาท **ห้าที่ สหพันธ์พรรคการเมืองไทย** **ห้าที่ สหพันธ์พรรคการเมืองไทย** และหลักฐานการสมัครอื่นครบถ้วนตามที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการการ
(มาตรา ๑๔ ปรับเป็น มาตรา ๑๖)

มาตรา ๑๕ แก้ไขมาตรา ๔๓
(มาตรา ๑๕ ปรับเป็น มาตรา ๑๗)

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๖ แก้ไข มาตรา ๔๕
(มาตรา ๑๖ ปรับเป็น มาตรา ๑๘)

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๗ ยกเลิก ชื่อ ๔. หมายเลขที่จะใช้
ลงคะแนนเลือกตั้งแบบสัดส่วน
และแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
ใน ส่วนที่ ๕ ของหมวด ๑

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกชื่อ **ชื่อ ๔**. หมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบสัดส่วน และแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในส่วนที่ ๕ ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง ของหมวด ๑ การเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ **ชื่อ ความต่อไป**นี้ แทน

“๔. หมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการแก้ไขของคณะกรรมการ
(มาตรา ๑๗ ปรับเป็น มาตรา ๑๘)

มาตรา ๑๘ แก้ไขมาตรา ๔๖
(มาตรา ๑๘ ปรับเป็น มาตรา ๒๐)

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๙ แก้ไขมาตรา ๔๗
(มาตรา ๑๙ ปรับเป็น มาตรา ๒๑)

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๐ แก้ไขมาตรา ๔๘
(มาตรา ๒๐ ปรับเป็น มาตรา ๒๒)

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๑ แก้ไข (๒) ของมาตรา ๕๐
(มาตรา ๒๑ ปรับเป็น มาตรา ๒๓)

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๒ แก้ไข วรรคหนึ่ง ของมาตรา ๕๒ **ไม่มีการแก้ไข**
(มาตรา ๒๒ ปรับเป็น มาตรา ๒๔)

มาตรา ๒๓ แก้ไขวรรคสามและวรรคสี่
ของมาตรา ๖๑ **มีการแก้ไข**
คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๒๓ ให้ยกเลิกความในวรรคสามและวรรคสี่ ของมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“บัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจะต้องมีช่องทำเครื่องหมายและหมายเลขของพรรคการเมืองและชื่อพรรคการเมืองหรือรูปภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองครบทุกพรรคที่ส่งสมัครเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและมีช่องทำเครื่องหมายว่าไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งด้วย **ทั้งนี้ หาสัดส่วนให้สีภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไม่ได้ด้วยก็ได้**

บัตรเลือกตั้งสำหรับการลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อต้องมีลักษณะแตกต่างที่สามารถจำแนกออกจากกันได้อย่างชัดเจน”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ
(มาตรา ๒๓ ปรับเป็น มาตรา ๒๕)

มาตรา ๒๔ แก้ไข (๓) (๔) และ (๕)
ของมาตรา ๘๒ **ไม่มีการแก้ไข**
(มาตรา ๒๔ ปรับเป็น มาตรา ๒๖)

มาตรา ๒๕ แก้ไขมาตรา ๘๘
คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๒๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๘ ในเขตเลือกตั้งใด ถ้าในวันเลือกตั้งมีผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งคนเดียว ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งต่อเมื่อได้รับคะแนนเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น และมากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง

ในกรณีที่ผู้สมัครได้รับคะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นหรือไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น โดยให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ และให้นำความในมาตรา ๙ มาใช้บังคับ

ในการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสอง ถ้ามีผู้สมัครคนเดียวให้นำความในวรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม และถ้าผู้สมัครได้คะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นอีก หรือได้ไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ โดยให้ดำเนินการตามวรรคสอง อีกครั้งหนึ่ง

ในการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสาม ถ้ามีผู้สมัครคนเดียวให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนเลือกตั้งเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งให้ผู้ได้รับเลือกตั้งภายในระยะเวลาตามมาตรา ๘

ในกรณีที่มีการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสาม หากปรากฏว่าไม่มีผู้สมัคร ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มเติม เพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร **ครบถ้วน** และให้นำความในวรรคสองและวรรคสามและความในตอนที่ ๕ ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง ๒. การสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ (มาตรา ๒๕ ปรับเป็น มาตรา ๒๓)

มาตรา ๒๖ แก้ไขมาตรา ๘๙

มีการแก้ไข

คณะกรรมการธิการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๒๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๘๘ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนเลือกตั้งมากที่สุดในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้ง ในกรณีที่มิผู้ได้รับคะแนนเลือกตั้งมากที่สุดเท่ากันหลายคน ให้ใช้วิธีการจับสลาก ซึ่งต้องกระทำต่อหน้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ
(มาตรา ๒๖ ปรับเป็น มาตรา ๒๘)

มาตรา ๒๗ แก้ไขมาตรา ๙๐
(มาตรา ๒๗ ปรับเป็น มาตรา ๒๙)

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๘ แก้ไขมาตรา ๙๑
(มาตรา ๒๘ ปรับเป็น มาตรา ๓๐)

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๙ แก้ไขมาตรา ๙๒
(มาตรา ๒๙ ปรับเป็น มาตรา ๓๑)

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๐ แก้ไขมาตรา ๙๓
คณะกรรมการธิการแก้ไข ดังนี้

มีการแก้ไข

“มาตรา ๓๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๓ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว
ให้รีบส่งผลการเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของทุกพรรคการเมือง
ไปยังประธานรัฐสภาเพื่อทราบโดยเร็ว และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งนำไปประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษา”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ
(มาตรา ๓๐ ปรับเป็น มาตรา ๓๒)

มาตรา ๓๑ แก้ไขวรรคหนึ่งของมาตรา ๙๖
(มาตรา ๓๑ ปรับเป็น มาตรา ๓๓)

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๒ แก้ไขมาตรา ๑๑๐
คณะกรรมการธิการแก้ไข ดังนี้

มีการแก้ไข

“มาตรา ๓๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑๐ ก่อนวันประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้าปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า พรรคการเมืองใดหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมือง ผู้ใดได้กระทำการ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวเพื่อประโยชน์แก่พรรคการเมือง ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าการกระทำดังกล่าว น่าจะเป็นผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจประกาศให้บัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนให้แก่พรรคการเมืองนั้นในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ เป็นบัตรเสียและมีให้นับเป็นคะแนน ทั้งนี้ เฉพาะในเขตพื้นที่ที่มีการกระทำนั้น

การกำหนดเขตพื้นที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดจากหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งก็ได้ โดยคำนึงถึงผลกระทบแห่งการกระทำนั้น”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ (มาตรา ๓๒ ปรับเป็น มาตรา ๓๔)

มาตรา ๓๓

มีการแก้ไข

คณะกรรมการธิการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๓๓ เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรก ภายหลังพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ (มาตรา ๓๓ ปรับเป็น มาตรา ๓๕)

มาตรา ๓๓/๑

คณะกรรมการธิการเพิ่มขึ้นใหม่

คณะกรรมการธิการเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

“มาตรา ๓๓/๑ มีให้นำความในมาตรา ๑๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มาใช้บังคับกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งแรกภายหลังพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ”

ความคิดเห็นแบ่งเขตเลือกตั้งที่ปรากฏอยู่ในหลักการของร่างในร่างของนายพีรพันธุ์ พาลุสุข กับคณะเป็นผู้เสนอ ข้อ ๔ และข้อ ๕ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ และจำเป็นเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ฉะนั้น คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ จึงขอตั้งข้อสังเกตเพิ่มเติม โดยขอเพิ่มหลักการทั้งสองหลักการดังกล่าวไว้ในหลักการที่เสนอโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นดังนี้

“หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังต่อไปนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมคำนิยาม “เขตเลือกตั้ง” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

๒. ยกเลิกคำนิยาม “กลุ่มจังหวัด” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

๓. แก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “แบบสัดส่วน” เป็นคำว่า “แบบบัญชีรายชื่อ” แทน เพื่อให้สอดคล้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖ (๒) มาตรา ๗ มาตรา ๑๔ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ (๒) มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๑ วรรคสามและวรรคสี่ มาตรา ๘๒ (๓) (๔) และ (๕) มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑๐)

๓/๑ เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งให้กำหนดเพียงหนึ่งวัน และเป็นวันเดียวกับทุกเขตเลือกตั้ง โดยต้องคำนึงถึงความสุจริตและเที่ยงธรรม และการตรวจสอบเหตุผลและความจำเป็นของผู้ใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง โดยต้องมาลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิดังกล่าว (ร่างมาตรา ๖/๑ เพิ่ม มาตรา ๙/๑)

๓/๒ เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการแบ่งเขตเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๖/๒ เพิ่ม (๓) ของมาตรา ๑๐)

๔. ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน (ยกเลิกมาตรา ๑๑)

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้เห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการธิการ โดยให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๕^๕

---

^๕ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๕ กำหนดว่า “เมื่อคณะกรรมการธิการได้พิจารณา ร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติมพร้อมทั้งรายงานต่อประธานสภา รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่าได้มีหรือไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง และถ้ามีการแปรญัติมติของคณะกรรมการธิการเกี่ยวกับ คำแปรญัตินั้นเป็นประการใด หรือมีการสงวนคำแปรญัติของผู้แปรญัติ หรือมีการสงวนความเห็นของกรรมการก็ให้ระบุไว้ใน รายงานด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการธิการเห็นว่าข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรี ศาล หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องควรทราบหรือควรปฏิบัติ ให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวไว้ในรายงานของคณะกรรมการธิการเพื่อให้ที่ประชุมสภาพิจารณา และให้นำความในข้อ ๔๗ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม”

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

(ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....

ส่วนที่ ๒

ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

กับ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๗๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
“เขตเลือกตั้ง” หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบ
แบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบสัดส่วน หรือเขตเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
“กลุ่มจังหวัด” หมายความว่า กลุ่มจังหวัดตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด
สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “เขตเลือกตั้ง” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“เขตเลือกตั้ง” หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ หรือเขตเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกบทนิยามคำว่า “กลุ่มจังหวัด” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๖ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง จัดให้มีการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการลงคะแนนเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งเท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น

(๒) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน ซึ่งเป็นการลงคะแนนเลือกพรรคการเมือง ที่จัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้ง โดยเลือกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง เพียงพรรคการเมืองเดียว

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความใน (๒) ของมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความ ต่อไปนี้แทน

“(๒) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งเป็นการลงคะแนน เลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น โดยเลือกจากบัญชีรายชื่อของ พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเพียงพรรคการเมืองเดียวและใช้เขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๗ เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ซึ่งต้องกำหนดให้มีการเริ่มรับสมัครไม่เกินยี่สิบวันนับจากวันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้บังคับ และต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

(๒) กำหนดวันที่พรรคการเมืองจะยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นวันก่อนวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตาม (๑) และกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗ เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ซึ่งต้องกำหนดให้มีการเริ่มรับสมัครไม่เกินยี่สิบวันนับจากวันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้บังคับและต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

(๒) กำหนดวันที่พรรคการเมืองจะยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นวันก่อนวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตาม (๑) และกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

(๓) จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดจะพึงมี และจำนวนเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด ซึ่งจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับอำเภอหรือเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

(๔) กำหนดเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งแบบสัดส่วน ซึ่งจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับจังหวัดที่อยู่ภายในเขตเลือกตั้งแต่ละกลุ่มจังหวัด

ในกรณีที่มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้นำความใน (๑) มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๓) จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดจะพึงมีและจำนวนเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด ซึ่งจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับอำเภอหรือเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตเลือกตั้ง สำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้นำความใน (๑) มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔/๑ ในส่วนที่ ๑ บททั่วไป ของหมวด ๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

“มาตรา ๔/๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๕ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประสงค์จะขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ต้องมาลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง การจัดทำมีการใช้สิทธิการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งให้กำหนดเพียงหนึ่งวัน และต้องเป็นวันเดียวกันทุกเขตเลือกตั้งที่มีการเลือกตั้ง ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความสุจริตและเที่ยงธรรม และการตรวจสอบเหตุผลและความจำเป็นของผู้ขอใช้สิทธิดังกล่าว”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้ง แบบแบ่งเขตเลือกตั้งไว้ทุกจังหวัด เพื่อให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้า

การแบ่งเขตเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งจะต้องกำหนดตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และจะต้องกำหนดพื้นที่ในแต่ละเขตเลือกตั้งให้ติดต่อกันและมีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้ง ใกล้เคียงกัน โดยถือเกณฑ์ดังนี้

(๑) ให้รวมอำเภอต่าง ๆ เป็นเขตเลือกตั้ง โดยคำนึงถึงพื้นที่ที่ติดต่อกันใกล้เคียงกันความสะดวก ในการคมนาคมระหว่างกัน และการเคยอยู่ในเขตเลือกตั้งเดียวกัน ถ้าการรวมอำเภอในลักษณะนี้จะทำให้ มีจำนวนราษฎรมากหรือน้อยเกินไป ให้แยกตำบลของอำเภอออกเพื่อให้ได้จำนวนราษฎรพอเพียง สำหรับการเป็นเขตเลือกตั้ง แต่จะแยกหรือรวมเฉพาะเพียงบางส่วนของตำบลไม่ได้

(๒) ในกรณีที่การกำหนดพื้นที่ตามเกณฑ์ใน (๑) จะทำให้จำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้ง มีจำนวนไม่ใกล้เคียงกันหรือไม่มีสภาพเป็นชุมชนเดียวกัน ให้ดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งตามสภาพของ ชุมชนที่ราษฎรมีการติดต่อกันเป็นประจำในลักษณะที่เป็นชุมชนเดียวกันหรือใกล้เคียงกันและสามารถ เดินทางติดต่อกันได้โดยสะดวก โดยจะต้องทำให้จำนวนราษฎรมีจำนวนใกล้เคียงกันมากที่สุด

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๓) ของมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

“(๓) เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการ พิจารณาเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งตาม (๑) และ (๒) ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

เมื่อได้ดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดการแบ่งเขตเลือกตั้ง ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งให้กระทำได้เฉพาะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัด

ในกรณีที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดเขตเลือกตั้งในคราวนั้น โดยถือเขตเลือกตั้งที่มีการประกาศกำหนดไว้ตามมาตรานี้ เว้นแต่กรณีจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งตามวรรคสาม

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎร ให้ใช้เขตเลือกตั้งในคราวที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปของตำแหน่งที่ว่างนั้น โดยมีให้นำการเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎรตามวรรคสามมาใช้บังคับ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งแบบสัดส่วนให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญไว้ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้า

การแบ่งเขตเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้รวมจังหวัดต่าง ๆ เป็นเขตเลือกตั้งจะแยกหรือรวมเฉพาะเพียงบางส่วนของจังหวัดมิได้ และจะต้องกำหนดพื้นที่ในแต่ละเขตเลือกตั้งให้ติดต่อกันและมีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งใกล้เคียงกัน โดยคำนึงถึงความสะดวกในการคมนาคมระหว่างกัน

เมื่อได้ดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วนแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดการแบ่งเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วน ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วนให้กระทำได้เฉพาะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงจำนวนราษฎรในจังหวัด อันทำให้จำนวนราษฎรของแต่ละกลุ่มจังหวัดมีจำนวนไม่ใกล้เคียงกัน

ในกรณีที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วนในคราวนั้น โดยถือเขตเลือกตั้งที่มีการประกาศกำหนดไว้ตามมาตรานี้

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๑๔ การลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน ให้ใช้หน่วยเลือกตั้ง และที่เลือกตั้งตามที่กำหนดไว้สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

มาตรา ๓๔ บุคคลซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบสัดส่วน ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔ การลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้ใช้หน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งตามที่กำหนดไว้ สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๔ บุคคลซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๓๕ บุคคลใดประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้ง ให้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในนามของ
พรรคการเมืองใดได้เพียงพรรคการเมืองเดียว และจะสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบ
สัดส่วน แบบใดแบบหนึ่งได้เพียงแบบเดียว และสมัครรับเลือกตั้งได้เพียงเขตเลือกตั้งเดียว

ในกรณีที่มีผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งพบว่า
มีการสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นการฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่ง ห้ามมิให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขต
เลือกตั้งหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้บุคคลนั้นเป็นผู้สมัครตามมาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๔๓
แล้วแต่กรณี และให้บุคคลนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ประกาศการรับสมัคร
เลือกตั้ง และให้นำความในมาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๔๔ แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับโดยอนุโลม
ในกรณีที่มีการตรวจพบการฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่งภายหลังการประกาศการรับสมัครเลือกตั้ง
ให้นำความในมาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๕ แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๕ บุคคลใดประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้ง ให้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในนามของ
พรรคการเมืองใดได้เพียงพรรคการเมืองเดียว และจะสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชี
รายชื่อ แบบใดแบบหนึ่งได้เพียงแบบเดียวและสมัครรับเลือกตั้งได้เพียงเขตเลือกตั้งเดียว”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๓๖ ในการสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครของแต่ละพรรคการเมืองที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ขึ้นใบสมัครต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งนั้น ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนด ภายในระยะเวลาการรับสมัคร โดยผู้สมัครของแต่ละพรรคการเมืองทุกคนตามจำนวนที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น ต้องยื่นใบสมัครในคราวเดียวกัน

การยื่นใบสมัครตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้สมัครยื่นหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองว่าส่งสมาชิกผู้นั้นเข้าสมัครรับเลือกตั้ง พร้อมกับชำระเงินค่าธรรมเนียมการสมัครคนละห้าพันบาท และมีหลักฐานการสมัครครบถ้วนตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่มีผู้สมัครของพรรคการเมืองหลายพรรคการเมืองยื่นใบสมัครพร้อมกัน และไม่อาจตกลงกันได้ว่าจะให้ผู้สมัครของพรรคการเมืองใดขึ้นก่อนหลัง ให้ใช้วิธีการจับสลากระหว่างผู้สมัคร ซึ่งเป็นผู้แทนของผู้สมัครของพรรคการเมืองที่มาพร้อมกัน เพื่อกำหนดลำดับการยื่นใบสมัครของผู้สมัครของแต่ละพรรคการเมือง

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักฐานการสมัครและวิธีการสมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๖ ในการสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครของแต่ละพรรคการเมืองที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ยื่นใบสมัครต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งนั้น ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนด ภายในระยะเวลาการรับสมัคร

การยื่นใบสมัครตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้สมัครยื่นหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกผู้นั้นเข้าสมัครรับเลือกตั้ง พร้อมกับชำระเงินค่าธรรมเนียมคนละห้าพันบาทและมีหลักฐานการสมัครครบถ้วนตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักฐานการสมัครและวิธีการสมัครรับเลือกตั้ง”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

๓. การสมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วน

มาตรา ๔๑ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดจะเสนอบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนในเขตเลือกตั้งใด พรรคการเมืองนั้นจะต้องจัดทำบัญชีรายชื่อ โดยมีหลักเกณฑ์ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

(๑) พรรคการเมืองจะเสนอรายชื่อบุคคลใดต้องได้รับความยินยอมเป็นหลักฐานโดยชัดแจ้งจากบุคคลนั้น และบุคคลดังกล่าวต้องเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่จะเสนอรายชื่อเพียงพรรคเดียว

(๒) การจัดทำบัญชีรายชื่อ ให้จัดเรียงลำดับรายชื่อผู้สมัครตามลำดับหมายเลขจำนวนสิบคน

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกชื่อ ๓. การสมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วน ในส่วนที่ ๕ ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง ของหมวด ๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“๓. การสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๑ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดจะเสนอบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคการเมืองนั้นจะต้องจัดทำบัญชีรายชื่อ โดยมีหลักเกณฑ์ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

(๑) พรรคการเมืองจะเสนอรายชื่อบุคคลใดต้องได้รับความยินยอมเป็นหลักฐานโดยชัดแจ้งจากบุคคลนั้น และบุคคลดังกล่าวต้องเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่จะเสนอรายชื่อเพียงพรรคเดียว

(๒) ให้จัดทำบัญชีรายชื่อตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยจัดเรียงลำดับรายชื่อผู้สมัครตามลำดับหมายเลขจำนวนไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน”

บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องประกอบด้วยรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่างๆ อย่างเป็นธรรม และต้องคำนึงถึงโอกาส สัดส่วนที่เหมาะสมและความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๔๒ การสมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วน ให้หัวหน้าพรรคการเมือง หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรคการเมือง ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้นตามมาตรา ๔๑ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวันเวลาที่กำหนด พร้อมทั้งหนังสือยินยอมของผู้สมัคร เงินค่าธรรมเนียมการสมัครคนละห้าพันบาท หลักฐานการพิจารณารายชื่อผู้สมัครของพรรคการเมืองตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๗ (๒) ของรัฐธรรมนูญ และหลักฐานการสมัครอื่นครบถ้วนตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักฐานการสมัครและวิธีการยื่นบัญชีรายชื่อ

มาตรา ๔๓ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับบัญชีรายชื่อผู้สมัครตามมาตรา ๔๒ แล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบหลักฐานประกอบการสมัครคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร ถ้าเห็นว่าถูกต้อง ให้ประกาศรายชื่อพรรคการเมือง และรายชื่อผู้สมัครแบบสัดส่วนของพรรคการเมืองเป็นรายชื่อเลือกตั้งแบบสัดส่วนนั้นไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ตามมาตรา ๓๗ และให้นำความในมาตรา ๓๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๒ การสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรคการเมือง ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้นตามมาตรา ๔๑ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวันเวลาที่กำหนด พร้อมทั้งหนังสือยินยอมของผู้สมัคร เงินค่าธรรมเนียมการสมัครคนละห้าพันบาท และหลักฐานการสมัครอื่นครบถ้วนตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๓ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับบัญชีรายชื่อผู้สมัครตามมาตรา ๔๒ แล้วให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบหลักฐานประกอบการสมัคร คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร ถ้าเห็นว่าถูกต้อง ให้ประกาศรายชื่อพรรคการเมืองและรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ตามมาตรา ๓๗ และให้นำความในมาตรา ๓๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๔๕ ก่อนวันเลือกตั้ง ถ้าปรากฏว่าผู้สมัครแบบสัดส่วนผู้ใดขาดคุณสมบัติสมัครรับเลือกตั้ง หรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการสืบสวนสอบสวนโดยเร็ว และให้นำความในมาตรา ๔๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๔. หมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบสัดส่วนและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

มาตรา ๑๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๕ ก่อนวันเลือกตั้ง ถ้าปรากฏว่าผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อผู้ใดขาดคุณสมบัติสมัครรับเลือกตั้ง หรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการสืบสวนสอบสวนโดยเร็ว และให้นำความในมาตรา ๔๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๙ ให้ยกเลิกชื่อ ๔. หมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบสัดส่วนและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในส่วนที่ ๕ ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง ของหมวด ๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“๔. หมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่เป็น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ให้พรรคการเมืองที่ส่งสมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วน ได้รับหมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบ สัดส่วนของพรรคการเมืองนั้นเรียงตามลำดับก่อนหลังในการยื่นบัญชีรายชื่อ และให้มีหมายเลขเดียวกัน ทุกเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วน

ในกรณีที่มีพรรคการเมืองยื่นสมัครพร้อมกันและไม่อาจตกลงกันได้ ให้ใช้วิธีจับสลาก ระหว่างพรรคการเมืองที่มาพร้อมกัน

มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๖ ในกรณีที่เป็น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้ง ทั่วไป ให้พรรคการเมืองที่ส่งสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ได้รับหมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้ง แบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นเรียงตามลำดับก่อนหลังในการยื่นบัญชีรายชื่อ ในกรณีที่มีพรรค การเมืองมายื่นบัญชีรายชื่อพร้อมกันและไม่อาจตกลงกันได้ ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างพรรคการเมือง ที่มาพร้อมกัน ทั้งนี้ ให้พรรคการเมืองหนึ่งได้รับหนึ่งหมายเลข และถ้าพรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครรับ เลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งด้วย ให้ใช้หมายเลขเดียวกับหมายเลขของผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของ พรรคการเมืองที่ตนสังกัดเป็นหมายเลขประจำตัวผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้น ทุกเขตเลือกตั้งที่ส่งสมัครด้วย

ถ้าพรรคการเมืองใดมิได้ส่งสมัครแบบบัญชีรายชื่อ แต่ส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เมื่อผู้สมัครของพรรคการเมืองนั้นยื่นใบสมัครในเขตเลือกตั้งใด ให้ได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครต่อ จากหมายเลขสุดท้ายของหมายเลขแบบบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่ง และเมื่อมีการยื่นใบสมัครของ ผู้สมัครของพรรคการเมืองอื่นที่ส่งสมัครเฉพาะแบบแบ่งเขตเลือกตั้งอีก ให้ได้รับหมายเลขเรียงลำดับ ถัดไปตามลำดับการสมัครก่อนหลัง แต่ถ้ามีผู้สมัครพร้อมกันหลายคนและไม่อาจตกลงกันได้ให้ใช้วิธี จับสลากระหว่างผู้สมัครที่มาพร้อมกัน”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๔๗ ในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป ให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับก่อนหลังการขึ้นใบสมัครตามลำดับเลขที่ใบรับใบสมัครตามมาตรา ๓๗ โดยให้ผู้สมัครพรรคเดียวกันได้หมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับต่อเนื่องกัน

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่เป็น การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้นำความในมาตรา ๔๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๑ ให้ยกเลิกมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๒๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๘ ในกรณีที่เป็น การเลือกตั้งแทนตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งซึ่งว่างลง ให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับก่อนหลังในการมาขึ้นใบสมัคร ถ้ามีผู้สมัครพร้อมกันหลายคนและไม่อาจตกลงกันได้ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างผู้สมัครที่มาพร้อมกัน”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๕๐ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) จำนวนเงินค่าใช้จ่ายของผู้สมัครแต่ละคนที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

(๒) จำนวนเงินค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบสัดส่วนในเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วน ในกรณีที่ผู้สมัครแบบสัดส่วนในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดได้ใช้จ่ายไปเพื่อการเลือกตั้งเป็นจำนวนเท่าใด ให้นำรวมเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองด้วย

เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยหารือกับหัวหน้าพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง กำหนด

ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนค่าใช้จ่ายที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้รวมถึงบรรดาเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดที่บุคคลใด ๆ จ่ายหรือรับว่าจะจ่ายแทนหรือนำมาให้ใช้โดยไม่คิดค่าตอบแทนเพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยความยินยอมของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองนั้นด้วย ในกรณีที่นำทรัพย์สินมาให้ใช้ ให้คำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในท้องถิ่นนั้น ๆ

มาตรา ๒๓ ให้ยกเลิกความใน (๒) ของมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๒) จำนวนเงินค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ในกรณีที่ผู้สมัครในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดได้ใช้จ่ายไปเพื่อการเลือกตั้งเป็นจำนวนเท่าใด ให้นำรวมเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองด้วย”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

การใช้จ่ายเงินที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองบัญญัติให้ถือว่าเป็นการใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ให้นำมารวมคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง ตามมาตรานี้ด้วย

เมื่อมีการประกาศผลการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง จัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและของผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งต่อไป ทั้งนี้ ภายในสามเดือนนับแต่วันที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบจำนวนในการเลือกตั้งทั่วไปดังกล่าว

มาตรา ๕๒ ภายในกำหนดเก้าสิบวันหลังจากวันเลือกตั้ง ผู้สมัครแต่ละคนและพรรคการเมือง ที่ส่งผู้สมัครแบบสัดส่วนต้องยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายที่สมุหบัญชีเลือกตั้งจัดทำขึ้น โดยผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคการเมือง แล้วแต่กรณี ได้รับรองความถูกต้องบัญชีรายรับและรายจ่ายอย่างน้อย ต้องประกอบด้วยค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ได้จ่ายไปแล้วและที่ยังค้างชำระ รวมทั้งหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ให้ถูกต้องครบถ้วนตามความเป็นจริง ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการตรวจสอบรายการค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ประกาศผลการตรวจสอบรายการค่าใช้จ่ายนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่มีการคัดค้านการเลือกตั้งว่าผู้สมัครผู้ใดหรือพรรคการเมืองใดใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งเกินจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ให้เก็บรักษารายการค่าใช้จ่าย และหลักฐานดังกล่าวไว้จนกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะได้พิจารณาเสร็จสิ้น

มาตรา ๒๔ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๒ ภายในกำหนดเก้าสิบวันหลังจากวันเลือกตั้ง ผู้สมัครแต่ละคนและพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ ต้องยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายที่สมุหบัญชีเลือกตั้งจัดทำขึ้น โดยผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคการเมืองแล้วแต่กรณี ได้รับรองความถูกต้องบัญชีรายรับและรายจ่ายอย่างน้อยต้องประกอบด้วยค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ได้จ่ายไปแล้วและที่ยังค้างชำระ รวมทั้งหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ให้ถูกต้องครบถ้วนตามความเป็นจริง ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๖๑ หีบบัตรเลือกตั้งต้องมีลักษณะที่สามารถมองเห็นภายในได้ง่าย และมีวิธีการปิดผนึกเพื่อป้องกันการเปิดหีบบัตรโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือการนำบัตรใส่ในหีบบัตรหลังจากปิดการลงคะแนนเลือกตั้งแล้วได้ รวมทั้งต้องมีลักษณะพิเศษเพื่อป้องกันการเปลี่ยนหีบบัตรด้วย

บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งต้องมีช่องทำเครื่องหมายและหมายเลขไม่น้อยกว่าจำนวนผู้สมัครในเขตเลือกตั้งนั้น และมีช่องทำเครื่องหมายว่าไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งด้วย

บัตรเลือกตั้งแบบสัดส่วนจะต้องมีช่องทำเครื่องหมายและหมายเลขของพรรคการเมืองและชื่อพรรคการเมืองครบทุกพรรคที่ส่งสมัครเลือกตั้งแบบสัดส่วนในเขตเลือกตั้งนั้น และมีช่องทำเครื่องหมายว่าไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งด้วย ทั้งนี้ อาจจัดให้มีภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไว้ด้วยก็ได้

บัตรเลือกตั้งสำหรับการลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและบัตรเลือกตั้งแบบสัดส่วน ต้องมีลักษณะแตกต่างที่สามารถจำแนกออกจากกันได้อย่างชัดเจน

หีบบัตรเลือกตั้งและบัตรเลือกตั้งให้เป็นไปตามลักษณะและขนาดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๒๕ ให้ยกเลิกความในวรรคสามและวรรคสี่ ของมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“บัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อต้องมีช่องทำเครื่องหมายและหมายเลขของพรรคการเมืองและชื่อพรรคการเมืองพร้อมภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองครบทุกพรรคที่ส่งสมัครเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและมีช่องทำเครื่องหมายว่าไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งด้วย

บัตรเลือกตั้งสำหรับการลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อต้องมีลักษณะแตกต่างที่สามารถจำแนกออกจากกันได้อย่างชัดเจน”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๘๒ ให้มีการนับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายไม่ประสงค์ จะลงคะแนนเลือกตั้ง และให้ประกาศจำนวนบัตรดังกล่าวด้วย

ในการนับคะแนนหากปรากฏว่ามีบัตรเสีย ให้แยกบัตรเสียออกไว้ต่างหากและห้ามมิให้ นับบัตรเสียเป็นคะแนนไม่ว่ากรณีใด

บัตรเลือกตั้งดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย

(๑) บัตรปลอม

(๒) บัตรที่มีได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้ง

(๓) บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัคร เกินจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น หรือบัตรเลือกตั้งแบบสัดส่วน ที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกพรรคการเมืองเกินหนึ่งพรรคการเมือง

(๔) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนเลือกตั้งให้กับผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งผู้ใด หรือพรรคการเมืองที่ส่งสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนของพรรคการเมืองใด

(๕) บัตรที่ได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบสัดส่วน แล้วทำเครื่องหมายในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งด้วย

(๖) บัตรเสียอื่นที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสลักหลังในบัตรตามมาตรา นี้ว่า “เสีย” พร้อมทั้งระบุ เหตุผลว่าเป็นบัตรเสียตามความในอนุมาตราใด และลงลายมือชื่อกำกับไว้ไม่น้อยกว่าสามคน

ความในวรรคสามมิให้ใช้บังคับกับบัตรเสียตามมาตรา ๑๐๒ และมาตรา ๑๑๐ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๒๖ ให้ยกเลิกความใน (๓) (๔) และ (๕) ของมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๓) บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัคร เกินจำนวนหนึ่งคน หรือบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกพรรคการเมือง เกินหนึ่งพรรคการเมือง

(๔) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนเลือกตั้งให้กับผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งผู้ใด หรือพรรคการเมืองที่ส่งสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด

(๕) บัตรที่ได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ แล้วทำเครื่องหมายในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งด้วย”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๘๘ ในเขตเลือกตั้งใด ถ้าในวันเลือกตั้งมีผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเท่ากับหรือน้อยกว่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งต่อเมื่อได้รับคะแนนเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นและมากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง ในกรณีที่ผู้สมัครผู้ใดได้รับคะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นหรือไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ โดยให้รับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่เฉพาะตำแหน่งที่ได้รับคะแนนน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์ลงคะแนนเลือกตั้ง และให้นำความในมาตรา ๘ มาใช้บังคับ

ในการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีจำนวนผู้สมัครเท่ากับหรือน้อยกว่าจำนวนตำแหน่งที่ต้องเลือกตั้งใหม่ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม และถ้ามีผู้สมัครผู้ใดได้คะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นอีกหรือได้ไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่โดยดำเนินการตามวรรคหนึ่งอีกครั้งหนึ่ง

มาตรา ๒๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๘ ในเขตเลือกตั้งใด ถ้าในวันเลือกตั้งมีผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งคนเดียว ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งต่อเมื่อได้รับคะแนนเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น และมากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง

ในกรณีที่ผู้สมัครได้รับคะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นหรือไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น โดยให้รับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ และให้นำความในมาตรา ๘ มาใช้บังคับ

ในการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสอง ถ้ามีผู้สมัครคนเดียวให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม และถ้าผู้สมัครได้คะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นอีก หรือได้ไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ โดยให้ดำเนินการตามวรรคสองอีกครั้งหนึ่ง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

ในการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสอง ถ้ามีจำนวนผู้สมัครเท่ากับจำนวนที่ต้องเลือกตั้งใหม่ ให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนเลือกตั้งมากที่สุดเรียงตามลำดับลงมาเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องเลือกตั้งใหม่นั้น โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งให้ผู้สมัครเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งภายในระยะเวลาตามมาตรา ๘

ในกรณีที่มีการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสอง หากปรากฏว่ามีผู้สมัครน้อยกว่าจำนวนที่ต้องเลือกตั้งใหม่หรือไม่มีผู้สมัคร ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มเติม เพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบจำนวนและให้นำความในวรรคสองและวรรคสาม และความในตอนที่ ๕ ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง ๒. การสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๘๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๘๘ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนเลือกตั้งมากที่สุดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง แต่ในเขตเลือกตั้งที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งได้มากกว่าหนึ่งคน ให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนเลือกตั้งมากที่สุดเรียงตามลำดับลงมาในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น

ในกรณีที่มีผู้สมัครได้คะแนนเลือกตั้งเท่ากันอันเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียงลำดับผู้ที่ได้รับเลือกตั้งได้ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้สมัครที่ได้คะแนนเลือกตั้งเท่ากันจับสลากเพื่อให้ผู้ได้รับเลือกตั้งครบจำนวนที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น ซึ่งต้องกระทำต่อหน้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งนั้นตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสาม ถ้ามีผู้สมัครคนเดียวให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนเลือกตั้งเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งให้ผู้ได้รับเลือกตั้งภายในระยะเวลาตามมาตรา ๘

ในกรณีที่มีการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสาม หากปรากฏว่าไม่มีผู้สมัคร ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มเติม เพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและให้นำความในวรรคสองและวรรคสามและความในตอนที่ ๕ ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง ๒. การสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๒๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๘๘ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนเลือกตั้งสูงสุดในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้ง ในกรณีที่ผู้ได้รับคะแนนเลือกตั้งมากที่สุดเท่ากันหลายคน ให้ใช้วิธีการจับสลาก ซึ่งต้องกระทำต่อหน้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๕๐ การรวมผลคะแนนเลือกตั้งของการเลือกตั้งแบบสัดส่วนในแต่ละเขตเลือกตั้ง ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง รวมคะแนนเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนของทุกหน่วยเลือกตั้งที่อยู่ในเขตเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต เพื่อรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดของจังหวัดในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ในกรณีนี้ เพื่อให้การรวมคะแนนเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งอาจมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลช่วยเหลือในการ รวมคะแนนเลือกตั้งได้ตามความจำเป็น

(๒) เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับผลคะแนนเลือกตั้งแบบสัดส่วนจากทุก เขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตาม (๑) แล้ว ให้ดำเนินการรวมผลคะแนนเลือกตั้งจากทุกเขตเลือกตั้ง ดังกล่าว เพื่อส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดของจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งในเขตเลือกตั้ง แบบสัดส่วนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายให้เป็นผู้รวมผลคะแนนเลือกตั้งแบบสัดส่วนของเขต เลือกตั้งแบบสัดส่วนนั้น เพื่อรวมผลคะแนนเลือกตั้งและประกาศผลการรวมคะแนนเลือกตั้งแบบ สัดส่วนในเขตเลือกตั้งนั้น แล้วส่งผลการรวมคะแนนดังกล่าวให้คณะกรรมการการเลือกตั้งโดยพลัน

มาตรา ๒๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า ด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความ ต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๐ การรวมผลคะแนนเลือกตั้งของการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต เลือกตั้ง รวมคะแนนเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของทุกหน่วยเลือกตั้งที่อยู่ใน เขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เพื่อรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ จังหวัด ในกรณีนี้ เพื่อให้การรวมคะแนนเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำเขตเลือกตั้งอาจมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลช่วยเหลือในการรวมคะแนนเลือกตั้งได้ตาม ความจำเป็น

(๒) เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับผลคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชี รายชื่อจากทุกเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตาม (๑) แล้ว ให้ดำเนินการรวมผลคะแนนเลือกตั้งจาก ทุกเขตเลือกตั้ง แล้วส่งผลการรวมคะแนนดังกล่าวให้คณะกรรมการการเลือกตั้งโดยพลัน”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๕๑ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับผลรวมคะแนนเลือกตั้งแบบสัดส่วนของแต่ละเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วนแล้ว ให้ดำเนินการคำนวณสัดส่วนเพื่อหาผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนในแต่ละเขตเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) ให้รวมผลคะแนนทั้งหมดที่พรรคการเมืองทุกพรรคที่ส่งผู้สมัครในเขตนั้นได้รับคะแนนในเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วนนั้น

(๒) ให้นำคะแนนรวมจาก (๑) หาดด้วยสิบ ผลลัพธ์ที่ได้ให้ถือเป็นคะแนนเฉลี่ยต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนหนึ่งคน

(๓) ในการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งแต่ละพรรคการเมืองจะได้รับให้นำคะแนนรวมของแต่ละพรรคการเมืองที่ได้รับ หาดด้วยคะแนนเฉลี่ยตาม (๒) ผลลัพธ์ที่ได้เป็นจำนวนเต็ม คือจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ โดยเรียงลำดับจากรายชื่อแรกของบัญชีรายชื่อเป็นลำดับไป

มาตรา ๓๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๑ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับผลรวมคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแล้ว ให้ดำเนินการคำนวณสัดส่วนเพื่อหาผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้รวมผลคะแนนทั้งหมดที่พรรคการเมืองได้รับคะแนนจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น

(๒) ให้นำคะแนนรวมจาก (๑) หาดด้วยหนึ่งร้อยยี่สิบห้า ผลลัพธ์ที่ได้ให้ถือเป็นคะแนนเฉลี่ยต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อหนึ่งคน

(๓) ในการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งแต่ละพรรคการเมืองจะได้รับให้นำคะแนนรวมของแต่ละพรรคการเมืองที่ได้รับ หาดด้วยคะแนนเฉลี่ยตาม (๒) ผลลัพธ์ที่ได้เป็นจำนวนเต็ม คือจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ โดยเรียงตามลำดับหมายเลขในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

(๔) ในกรณีที่จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนที่พรรคการเมืองได้รับรวมกันทุกพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วนมีจำนวนไม่ครบสิบคน ให้พรรคการเมืองที่มีผลสัมฤทธิ์ตาม (๓) เป็นเศษ และพรรคที่ได้คะแนนไม่ถึงจำนวนตาม (๒) พรรคใดมีคะแนนหรือคะแนนเหลือจำนวนมากที่สุด ได้รับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนหนึ่งคนตามลำดับ จนกว่าจะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนที่พรรคการเมืองทั้งหมดได้รับรวมกันครบจำนวนสิบคน

(๕) ในการดำเนินการตาม (๔) ถ้ามีคะแนนเท่ากัน ให้พรรคการเมืองที่มีคะแนนเท่ากันจับสลากโดยตัวแทนของพรรคการเมืองที่มีคะแนนเท่ากันภายในวันและเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด เพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนครบจำนวนที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับตามผลการคำนวณข้างต้น จะต้องไม่เกินจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วนเท่าที่มีอยู่ในแต่ละบัญชีรายชื่อผู้สมัคร

(๔) ในกรณีที่จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองได้รับรวมกันทุกพรรคการเมืองมีจำนวนไม่ครบหนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน ให้พรรคการเมืองที่มีผลสัมฤทธิ์ตาม (๓) เป็นเศษที่มีจำนวนมากที่สุด ได้รับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนเรียงตามลำดับ จนกว่าจะมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองทั้งหมดได้รับรวมกันครบจำนวนหนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน

(๕) ในการดำเนินการตาม (๔) ถ้ามีคะแนนเท่ากัน ให้พรรคการเมืองที่มีคะแนนเท่ากันจับสลากโดยตัวแทนของพรรคการเมืองที่มีคะแนนเท่ากันภายในวันและเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด เพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อครบจำนวน

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับตามผลการคำนวณข้างต้น จะต้องไม่เกินจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อเท่าที่มีอยู่ในแต่ละบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่พรรคการเมืองนั้นได้จัดทำขึ้น”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๕๒ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งส่วนที่ ๑๐ การดำเนินการกรณีการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับผลการนับคะแนนแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๘๖ และดำเนินการคำนวณสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนของแต่ละพรรคการเมืองในแต่ละเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๕๑ แล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งว่าผู้สมัครผู้ใดเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบสัดส่วน

มาตรา ๕๓ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ให้รีบส่งผลการเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วนของทุกพรรคการเมืองในแต่ละเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วนไปยังประธานรัฐสภาเพื่อทราบ และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๒ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งส่วนที่ ๑๐ การดำเนินการกรณีการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับผลการนับคะแนนแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๘๗ และดำเนินการคำนวณสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๑ แล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งว่าผู้สมัครผู้ใดเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ”

มาตรา ๓๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๓ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ให้ส่งผลการเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของทุกพรรคการเมืองไปยังประธานรัฐสภาเพื่อทราบโดยเร็ว และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๘๖ ผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งติดต่อกันเป็นเวลา
น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง ให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง
แบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านติดต่อกันครั้งสุดท้ายเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน
และให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบสัดส่วนในกลุ่มจังหวัดที่เขตเลือกตั้งที่ผู้นั้นใช้สิทธิลงคะแนน
เลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตั้งอยู่ในกลุ่มจังหวัดนั้นด้วย

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอำนวยความสะดวก
เพื่อประกันการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งอยู่นอกเขต
เลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลา
น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง

มาตรา ๓๓ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๖ ผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งติดต่อกันเป็น
เวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง ให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง
แบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านติดต่อกันครั้งสุดท้ายเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน
และให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่ผู้นั้นใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งด้วย”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๑๑๐ ก่อนวันประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้าปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า พรรคการเมืองใด หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง หรือสมาชิกของพรรคการเมืองผู้ใด ได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สันนิษฐาน หรือรู้เห็นเป็นใจให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวเพื่อประโยชน์แก่พรรคการเมือง ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าการกระทำดังกล่าวน่าจะเป็นผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริต และเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจประกาศให้บัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนให้แก่พรรคการเมืองนั้นในการเลือกตั้งแบบสัดส่วน เป็นบัตรเสียและมีให้นับเป็นคะแนน ทั้งนี้ เฉพาะในเขตพื้นที่ที่มีการกระทำนั้น

การกำหนดเขตพื้นที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดจากหน่วยเลือกตั้ง หรือเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งก็ได้ โดยคำนึงถึงผลกระทบแห่งการกระทำนั้น

มาตรา ๓๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑๐ ก่อนวันประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้าปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า พรรคการเมืองใดหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองผู้ใดได้กระทำการ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สันนิษฐาน หรือรู้เห็นเป็นใจให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวเพื่อประโยชน์แก่พรรคการเมือง ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าการกระทำดังกล่าวน่าจะเป็นผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริต และเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจประกาศให้บัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนให้แก่พรรคการเมืองนั้นในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ เป็นบัตรเสียและมีให้นับเป็นคะแนน ทั้งนี้ เฉพาะในเขตพื้นที่ที่มีการกระทำนั้น

การกำหนดเขตพื้นที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดจากหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งก็ได้ โดยคำนึงถึงผลกระทบแห่งการกระทำนั้น”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
(เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่มีการแก้ไข)

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๓๕ เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้คณะกรรมการ
การเลือกตั้งจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง
ของพรรคการเมืองและของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกภายหลังพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๖ มิให้นำความในมาตรา ๑๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไข
เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ มาใช้บังคับกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการ
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งแรกภายหลังพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
ใช้บังคับ

มาตรา ๕ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
นายกรัฐมนตรี

มาตรา ๓๗ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนี้

.....
.....

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ได้เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๓๗๕ คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน ๑๒๕ คน และมาตรา ๗ ได้บัญญัติให้รัฐสภาดำเนินการพิจารณาและให้ความเห็นชอบการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ แก้ไขเพิ่มเติมคำนิยาม “เขตเลือกตั้ง” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

๒.๒ ยกเลิกคำนิยาม “กลุ่มจังหวัด” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

๒.๓ แก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “แบบสัดส่วน” เป็นคำว่า “แบบบัญชีรายชื่อ” แทน เพื่อให้สอดคล้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖ (๒) มาตรา ๗ มาตรา ๑๔ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ (๒) มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๑ วรรคสามและวรรคสี่ มาตรา ๘๒ (๓) (๔) และ (๕) มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑๐))

๒.๔ ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน (ยกเลิกมาตรา ๑๑)

๒.๕ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖)

๒.๖ ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป (ยกเลิกมาตรา ๔๗)

๒.๗ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๘)

๒.๘ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์คะแนนเลือกตั้งที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙)

๒.๙ เพิ่มบทเฉพาะกาลเกี่ยวกับการจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมืองเพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและของผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งต่อไป (เพิ่มมาตรา ๓๓)

ประกาศสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง
เรื่อง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร แยกเป็นกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่าง ๆ
ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร
พ.ศ. ๒๕๓๔ จึงประกาศจำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร แยกเป็นกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่าง ๆ
ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ ดังต่อไปนี้

ลำดับ	จังหวัด	จำนวนราษฎร		
		ชาย	หญิง	รวม
	ทั่วประเทศ	๓๑,๔๕๑,๘๐๑	๓๒,๔๒๖,๔๖๖	๖๓,๘๗๘,๒๖๗
๑	กรุงเทพมหานคร	๒,๗๐๙,๕๖๘	๒,๙๙๑,๘๒๖	๕,๗๐๑,๓๙๔
๒	จังหวัดกระบี่	๒๑๖,๓๙๓	๒๑๖,๓๑๑	๔๓๒,๗๐๔
๓	จังหวัดกาญจนบุรี	๔๒๒,๑๖๒	๔๑๗,๖๑๔	๘๓๙,๗๗๖
๔	จังหวัดกาฬสินธุ์	๔๘๙,๔๓๖	๔๙๓,๑๔๒	๙๘๒,๕๗๘
๕	จังหวัดกำแพงเพชร	๓๖๑,๖๗๖	๓๖๕,๔๑๗	๗๒๗,๐๙๓
๖	จังหวัดขอนแก่น	๘๗๖,๒๕๒	๘๙๑,๓๔๙	๑,๗๖๗,๖๐๑
๗	จังหวัดจันทบุรี	๒๕๓,๖๑๘	๒๖๐,๙๙๘	๕๑๔,๖๑๖
๘	จังหวัดฉะเชิงเทรา	๓๓๐,๗๑๖	๓๔๓,๒๑๗	๖๗๓,๙๓๓
๙	จังหวัดชลบุรี	๖๔๖,๒๖๖	๖๗๐,๐๒๗	๑,๓๑๖,๒๙๓
๑๐	จังหวัดชัยนาท	๑๖๑,๗๑๙	๑๗๓,๒๑๕	๓๓๔,๙๓๔
๑๑	จังหวัดชัยภูมิ	๕๖๑,๑๔๖	๕๖๖,๒๗๗	๑,๑๒๗,๔๒๓
๑๒	จังหวัดชุมพร	๒๔๓,๕๙๔	๒๔๖,๓๗๐	๔๘๙,๙๖๔
๑๓	จังหวัดเชียงราย	๕๘๙,๘๙๐	๖๐๘,๓๒๘	๑,๑๙๘,๒๑๘
๑๔	จังหวัดเชียงใหม่	๘๐๐,๘๘๓	๘๓๙,๕๙๖	๑,๖๔๐,๔๗๙
๑๕	จังหวัดตรัง	๓๐๕,๖๗๘	๓๑๖,๙๘๑	๖๒๒,๖๕๙

ลำดับ	จังหวัด	จำนวนราษฎร		
		ชาย	หญิง	รวม
๑๖	จังหวัดตราด	๑๑๐,๔๒๙	๑๑๐,๔๙๒	๒๒๐,๙๒๑
๑๗	จังหวัดตาก	๒๖๖,๕๖๔	๒๕๙,๑๒๐	๕๒๕,๖๘๔
๑๘	จังหวัดนครนายก	๑๒๕,๑๑๓	๑๒๗,๖๒๑	๒๕๒,๗๓๔
๑๙	จังหวัดนครปฐม	๔๑๓,๐๖๕	๔๔๗,๑๘๑	๘๖๐,๒๔๖
๒๐	จังหวัดนครพนม	๓๕๑,๐๐๕	๓๕๒,๓๘๗	๗๐๓,๓๙๒
๒๑	จังหวัดนครราชสีมา	๑,๒๗๗,๓๓๓	๑,๓๐๔,๗๕๖	๒,๕๘๒,๐๘๙
๒๒	จังหวัดนครศรีธรรมราช	๗๕๕,๖๐๑	๗๖๖,๙๖๐	๑,๕๒๒,๕๖๑
๒๓	จังหวัดนครสวรรค์	๕๒๕,๘๖๑	๕๔๗,๖๓๔	๑,๐๗๓,๔๙๕
๒๔	จังหวัดนนทบุรี	๕๑๘,๑๖๑	๕๘๓,๕๘๒	๑,๑๐๑,๗๔๓
๒๕	จังหวัดนราธิวาส	๓๖๔,๘๘๘	๓๗๒,๒๖๔	๗๓๗,๑๖๒
๒๖	จังหวัดน่าน	๒๔๐,๒๘๐	๒๓๖,๐๘๓	๔๗๖,๓๖๓
๒๗	จังหวัดบุรีรัมย์	๗๗๕,๗๖๖	๗๗๗,๙๙๙	๑,๕๕๓,๗๖๕
๒๘	จังหวัดปทุมธานี	๔๖๙,๐๓๔	๕๑๖,๖๐๙	๙๘๕,๖๔๓
๒๙	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	๒๕๕,๕๘๔	๒๕๓,๕๕๐	๕๐๙,๑๓๔
๓๐	จังหวัดปราจีนบุรี	๒๓๑,๕๑๓	๒๓๕,๐๕๙	๔๖๖,๕๗๒
๓๑	จังหวัดปัตตานี	๓๒๓,๕๗๓	๓๓๑,๖๘๖	๖๕๕,๒๕๙
๓๒	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๗๗,๘๓๓	๔๐๔,๒๖๓	๗๘๒,๐๙๖
๓๓	จังหวัดพะเยา	๒๓๘,๓๕๘	๒๔๗,๙๔๖	๔๘๖,๓๐๔
๓๔	จังหวัดพังงา	๑๒๖,๙๓๙	๑๒๖,๑๗๓	๒๕๓,๑๑๒
๓๕	จังหวัดพัทลุง	๒๔๙,๗๙๑	๒๕๙,๗๔๓	๕๐๙,๕๓๔
๓๖	จังหวัดพิจิตร	๒๗๐,๙๕๒	๒๘๑,๗๓๘	๕๕๒,๖๙๐
๓๗	จังหวัดพิษณุโลก	๔๑๗,๒๙๓	๔๓๒,๓๙๙	๘๔๙,๖๙๒
๓๘	จังหวัดเพชรบุรี	๒๒๔,๘๖๐	๒๓๙,๑๗๓	๔๖๔,๐๓๓
๓๙	จังหวัดเพชรบูรณ์	๔๙๕,๖๔๙	๕๐๐,๓๘๒	๙๙๖,๐๓๑
๔๐	จังหวัดแพร่	๒๒๔,๖๔๓	๒๓๖,๑๑๓	๔๖๐,๗๕๖
๔๑	จังหวัดภูเก็ต	๑๖๓,๖๘๒	๑๘๑,๓๘๕	๓๔๕,๐๖๗
๔๒	จังหวัดมหาสารคาม	๔๖๖,๕๕๒	๔๗๔,๓๕๙	๙๔๐,๙๑๑
๔๓	จังหวัดมุกดาหาร	๑๗๐,๓๒๗	๑๖๙,๒๔๘	๓๓๙,๕๗๕
๔๔	จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๑๒๔,๕๙๔	๑๑๘,๑๔๘	๒๔๒,๗๔๒

๗๖

ลำดับ	จังหวัด	จำนวนราษฎร		
		ชาย	หญิง	รวม
๔๕	จังหวัดยโสธร	๒๗๐,๖๘๒	๒๖๘,๕๗๕	๕๓๙,๒๕๗
๔๖	จังหวัดยะลา	๒๔๑,๗๖๙	๒๔๕,๖๑๑	๔๘๗,๓๘๐
๔๗	จังหวัดร้อยเอ็ด	๖๕๓,๙๐๓	๖๕๕,๘๐๕	๑,๓๐๙,๗๐๘
๔๘	จังหวัดระนอง	๙๕,๐๙๓	๘๗,๙๘๖	๑๘๓,๐๗๙
๔๙	จังหวัดระยอง	๓๐๙,๐๑๔	๓๑๗,๓๘๘	๖๒๖,๔๐๒
๕๐	จังหวัดราชบุรี	๔๐๙,๕๙๙	๔๒๙,๔๗๖	๘๓๙,๐๗๕
๕๑	จังหวัดลพบุรี	๓๗๙,๓๗๐	๓๗๖,๔๘๔	๗๕๕,๘๕๔
๕๒	จังหวัดลำปาง	๓๗๕,๓๔๒	๓๘๖,๖๐๗	๗๖๑,๙๔๙
๕๓	จังหวัดลำพูน	๑๙๖,๘๖๘	๒๐๗,๖๙๒	๔๐๔,๕๖๐
๕๔	จังหวัดเลย	๓๑๕,๕๐๒	๓๐๘,๕๖๔	๖๒๔,๐๖๖
๕๕	จังหวัดศรีสะเกษ	๓๒๖,๒๗๒	๓๒๖,๑๙๙	๖๕๒,๔๗๑
๕๖	จังหวัดสกลนคร	๕๖๑,๔๗๒	๕๖๑,๔๓๓	๑,๑๒๒,๙๐๕
๕๗	จังหวัดสงขลา	๖๖๒,๔๗๕	๖๙๔,๕๕๘	๑,๓๕๗,๐๒๓
๕๘	จังหวัดสตูล	๑๔๘,๒๖๙	๑๔๘,๘๙๔	๒๙๗,๑๖๓
๕๙	จังหวัดสมุทรปราการ	๕๗๒,๐๗๙	๖๑๓,๑๐๑	๑,๑๘๕,๑๘๐
๖๐	จังหวัดสมุทรสงคราม	๙๓,๔๐๕	๑๐๐,๖๕๒	๑๙๔,๐๕๗
๖๑	จังหวัดสมุทรสาคร	๒๓๗,๙๐๖	๒๕๓,๙๘๑	๔๙๑,๘๘๗
๖๒	จังหวัดสระแก้ว	๒๗๓,๗๒๖	๒๗๐,๓๗๔	๕๔๔,๑๐๐
๖๓	จังหวัดสระบุรี	๓๐๕,๔๗๒	๓๑๑,๙๑๒	๖๑๗,๓๘๔
๖๔	จังหวัดสิงห์บุรี	๑๐๒,๖๐๖	๑๑๒,๐๕๕	๒๑๔,๖๖๑
๖๕	จังหวัดสุโขทัย	๒๙๓,๙๒๙	๓๐๗,๘๔๙	๖๐๑,๗๗๘
๖๖	จังหวัดสุพรรณบุรี	๔๑๐,๕๒๙	๔๓๕,๓๒๑	๘๔๕,๘๕๐
๖๗	จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๔๙๔,๘๒๕	๕๐๕,๕๕๘	๑,๐๐๐,๓๘๓
๖๘	จังหวัดสุรินทร์	๖๙๑,๔๒๕	๖๙๐,๓๓๖	๑,๓๘๑,๗๖๑
๖๙	จังหวัดหนองคาย	๔๕๘,๘๙๑	๔๕๔,๐๔๖	๙๑๒,๙๓๗
๗๐	จังหวัดหนองบัวลำภู	๒๕๓,๐๐๓	๒๔๙,๘๖๕	๕๐๒,๘๖๘
๗๑	จังหวัดอ่างทอง	๑๓๖,๘๒๕	๑๔๘,๑๔๕	๒๘๔,๙๗๐
๗๒	จังหวัดอำนาจเจริญ	๑๘๖,๕๖๗	๑๘๕,๕๗๐	๓๗๒,๑๓๗
๗๓	จังหวัดอุตรธานี	๗๗๑,๗๗๐	๗๗๓,๐๑๖	๑,๕๔๔,๗๘๖

ลำดับ	จังหวัด	จำนวนราษฎร		
		ชาย	หญิง	รวม
๗๔	จังหวัดอุดรธานี	๒๒๘,๑๘๕	๒๓๔,๔๓๓	๔๖๒,๖๑๘
๗๕	จังหวัดอุทัยธานี	๑๖๑,๓๗๓	๑๖๖,๕๘๖	๓๒๗,๙๕๙
๗๖	จังหวัดอุบลราชธานี	๙๐๙,๔๐๕	๙๐๓,๖๘๓	๑,๘๑๓,๐๘๘

จึงประกาศมาให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔

(นายมงคล สุระสีงะ)
อธิบดีกรมการปกครอง
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เรื่อง จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด
สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งแรกภายหลังประกาศใช้
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔

ด้วยได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจากเดิมจำนวนสี่ร้อยคน เป็นจำนวนสามร้อยเจ็ดสิบห้าคน กำหนดให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน จังหวัดใดมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ไม่เกินหนึ่งคน ให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง และจังหวัดใด มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกินหนึ่งคน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้งมีจำนวนเท่าจำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมี โดยจัดให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน ซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวทำให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศกำหนดไว้แต่เดิม เปลี่ยนแปลงไป

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓๖ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๕ มาตรา ๑๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และระเบียบคณะกรรมการ การเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๕ ประกอบกับมติคณะกรรมการ การเลือกตั้งในการประชุมครั้งที่ ๒๔/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔ และประกาศสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง เรื่อง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร แยกเป็นกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่างๆ ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ คณะกรรมการ การเลือกตั้ง จึงประกาศให้ทราบเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและเขต เลือกตั้งของแต่ละจังหวัด สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งแรกภายหลัง ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว เพื่อเป็นการเตรียมการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะมีขึ้น ดังนี้

๑. ราษฎรทั่วราชอาณาจักร ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ มีจำนวน ๖๓,๘๗๘,๒๖๗ คน
๒. จำนวนราษฎรโดยเฉลี่ย ๑๗๐,๓๔๒ คน ต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน
๓. จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดมีดังนี้ คือ

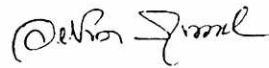
ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนราษฎร	จำนวนสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร	จำนวน เขตเลือกตั้ง
๑	กรุงเทพมหานคร	๕,๗๐๑,๓๙๔	๓๓	๓๓
๒	กระบี่	๔๓๒,๗๐๔	๓	๓
๓	กาญจนบุรี	๘๓๙,๗๗๖	๕	๕
๔	กาฬสินธุ์	๙๘๒,๕๗๘	๖	๖
๕	กำแพงเพชร	๗๒๗,๐๙๓	๔	๔
๖	ขอนแก่น	๑,๗๖๗,๖๐๑	๑๐	๑๐
๗	จันทบุรี	๕๑๔,๖๑๖	๓	๓
๘	ฉะเชิงเทรา	๖๗๓,๙๓๓	๔	๔
๙	ชลบุรี	๑,๓๑๖,๒๙๓	๘	๘
๑๐	ชัยนาท	๓๓๔,๙๓๔	๒	๒
๑๑	ชัยภูมิ	๑,๑๒๗,๕๒๓	๗	๗
๑๒	ชุมพร	๔๘๙,๙๖๔	๓	๓
๑๓	เชียงราย	๑,๑๙๘,๒๑๘	๗	๗
๑๔	เชียงใหม่	๑,๖๔๐,๔๗๙	๑๐	๑๐
๑๕	ตรัง	๖๒๒,๖๕๙	๔	๔
๑๖	ตราด	๒๒๐,๙๒๑	๑	๑
๑๗	ตาก	๕๒๕,๖๘๔	๓	๓
๑๘	นครนายก	๒๕๒,๗๓๔	๑	๑
๑๙	นครปฐม	๘๖๐,๒๔๖	๕	๕
๒๐	นครพนม	๗๐๓,๓๙๒	๔	๔
๒๑	นครราชสีมา	๒,๕๘๒,๐๘๙	๑๕	๑๕
๒๒	นครศรีธรรมราช	๑,๕๒๒,๕๖๑	๙	๙
๒๓	นครสวรรค์	๑,๐๗๓,๔๙๕	๖	๖
๒๔	นนทบุรี	๑,๑๐๑,๗๔๓	๖	๖
๒๕	นราธิวาส	๗๓๗,๑๖๒	๔	๔
๒๖	น่าน	๔๗๖,๓๖๓	๓	๓
๒๗	บุรีรัมย์	๑,๕๕๓,๗๖๕	๙	๙
๒๘	ปทุมธานี	๙๘๕,๖๔๓	๖	๖
๒๙	ประจวบคีรีขันธ์	๕๐๙,๑๓๔	๓	๓
๓๐	ปราจีนบุรี	๔๖๖,๕๗๒	๓	๓
๓๑	ปัตตานี	๖๕๕,๒๕๙	๔	๔
๓๒	พระนครศรีอยุธยา	๗๘๒,๐๙๖	๕	๕
๓๓	พะเยา	๔๘๖,๓๐๔	๓	๓
๓๔	พังงา	๒๕๓,๑๑๒	๑	๑
๓๕	พัทลุง	๕๐๙,๕๓๔	๓	๓
๓๖	พิจิตร	๕๕๒,๖๙๐	๓	๓

ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนราษฎร	จำนวนสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร	จำนวน เขตเลือกตั้ง
๓๗	พิษณุโลก	๘๔๙,๖๙๒	๕	๕
๓๘	เพชรบุรี	๕๖๕,๐๓๓	๓	๓
๓๙	เพชรบูรณ์	๙๙๖,๐๓๑	๖	๖
๔๐	แพร่	๔๖๐,๗๕๖	๓	๓
๔๑	ภูเก็ต	๓๕๕,๐๖๗	๒	๒
๔๒	มหาสารคาม	๙๔๐,๙๑๑	๕	๕
๔๓	มุกดาหาร	๓๓๙,๕๗๕	๒	๒
๔๔	แม่ฮ่องสอน	๒๕๒,๗๔๒	๑	๑
๔๕	ยโสธร	๕๓๙,๒๕๗	๓	๓
๔๖	ยะลา	๔๘๗,๓๘๐	๓	๓
๔๗	ร้อยเอ็ด	๑,๓๐๙,๗๐๘	๘	๘
๔๘	ระนอง	๑๘๓,๐๗๙	๑	๑
๔๙	ระยอง	๖๒๖,๔๐๒	๔	๔
๕๐	ราชบุรี	๘๓๙,๐๗๕	๕	๕
๕๑	ลพบุรี	๗๕๕,๘๕๔	๔	๔
๕๒	ลำปาง	๗๖๑,๙๔๙	๔	๔
๕๓	ลำพูน	๔๐๔,๕๖๐	๒	๒
๕๔	เลย	๖๒๔,๐๖๖	๔	๔
๕๕	ศรีสะเกษ	๑,๔๕๒,๔๗๑	๘	๘
๕๖	สกลนคร	๑,๑๒๒,๙๐๕	๗	๗
๕๗	สงขลา	๑,๓๕๗,๐๒๓	๘	๘
๕๘	สตูล	๒๙๗,๑๖๓	๒	๒
๕๙	สมุทรปราการ	๑,๑๘๕,๑๘๐	๗	๗
๖๐	สมุทรสงคราม	๑๙๔,๐๕๗	๑	๑
๖๑	สมุทรสาคร	๔๙๑,๘๘๗	๓	๓
๖๒	สระแก้ว	๕๔๕,๑๐๐	๓	๓
๖๓	สระบุรี	๖๑๗,๓๘๔	๔	๔
๖๔	สิงห์บุรี	๒๑๔,๖๖๑	๑	๑
๖๕	สุโขทัย	๖๐๑,๗๗๘	๔	๔
๖๖	สุพรรณบุรี	๘๕๕,๘๕๐	๕	๕
๖๗	สุราษฎร์ธานี	๑,๐๐๐,๓๘๓	๖	๖
๖๘	สุรินทร์	๑,๓๘๑,๗๖๑	๘	๘
๖๙	หนองคาย	๙๑๒,๙๓๗	๕	๕
๗๐	หนองบัวลำภู	๕๐๒,๘๖๘	๓	๓
๗๑	อ่างทอง	๒๘๔,๙๗๐	๒	๒
๗๒	อำนาจเจริญ	๓๗๒,๑๓๗	๒	๒

ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนราษฎร	จำนวนสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร	จำนวน เขตเลือกตั้ง
๗๓	อุดรธานี	๑,๕๔๔,๗๘๖	๔	๔
๗๔	อุดรดิตถ์	๔๖๒,๖๑๘	๓	๓
๗๕	อุทัยธานี	๓๒๗,๙๕๙	๒	๒
๗๖	อุบลราชธานี	๑,๘๑๓,๐๘๘	๑๑	๑๑
รวม		๖๓,๘๗๘,๒๖๗	๓๗๕	๓๗๕

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

(นายอภิชาติ สุขัคคานนท์)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ปัญหาของระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐*

โดย ปริญญา เทวานฤมิตรกุล**

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งมีที่มาจากการยึดอำนาจในวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ นั้น ถึงแม้ว่าอาจจะมีเนื้อหาบางประการที่ดีขึ้นกว่ารัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ แต่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็ยังมีเนื้อหาหลายประการที่เป็นปัญหา และเรื่องที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์มากที่สุดเรื่องหนึ่งก็คือ เรื่องของระบบเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

คำถามคือว่า ระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ที่ใช้เลือกตั้งทั่วไปสองครั้งในปี ๒๕๔๔ และในปี ๒๕๔๘ มีปัญหาอะไร ทำไมต้องแก้ไข และระบบเลือกตั้ง “ใหม่” ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ จะแก้ปัญหานั้นได้หรือไม่ หรือจะสร้างปัญหาอะไรขึ้นมาอีกบ้าง

การตอบคำถามเหล่านี้คือสิ่งที่ เป็นเนื้อหาของบทความนี้ โดยจะได้มีการนำข้อมูลและ ผลการเลือกตั้ง ส.ส. ในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นการเลือกตั้งครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาใช้ในการ วิเคราะห์ ซึ่งจะทำให้เราเห็น ปัญหาต่างๆ ของระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้ชัดเจนขึ้น โดย ผู้เขียนจะได้นำเสนอเป็นลำดับไปดังต่อไปนี้

๑. ปัญหาของระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐
๒. สาเหตุของปัญหาของระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐
  - ๒.๑ ทำความเข้าใจเรื่องระบบเลือกตั้ง
    - ๒.๒ สาเหตุของความผิดเพี้ยนของระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐
  ๓. ระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ และการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐
    - ๓.๑ ระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐
    - ๓.๒ การเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐
๔. ปัญหาของระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐
  - ๔.๑ ปัญหาของระบบ “แบ่งเขตเรียงเบอร์” เขตละไม่เกินสามคน
  - ๔.๒ ปัญหาของระบบสัดส่วนตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐
  - ๔.๓ ปัญหาของระบบเลือกตั้งทั้งสองระบบ

๕. สรุป

* ปรับปรุงและเพิ่มเติมจากบทความที่นำเสนอในที่ประชุมวิชาการประจำปี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๐ ผู้เขียนขอขอบคุณศาสตราจารย์ ดร. บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ ผู้วิจารณ์บทความที่กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขบทความนี้ และขอบคุณนางสาวกณิณีจ แซ่เฮง ผู้ช่วยวิจัยที่ช่วยค้นคว้าข้อมูล

** อาจารย์ประจำภาควิชากฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๑. ปัญหาของระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

วิกฤตการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้น ในช่วงการเป็นนายกรัฐมนตรีสมัยที่สองของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ในปี ๒๕๔๘ – ๒๕๕๙ นั้น มีสาเหตุและที่มาหลายประการ¹ สาเหตุหนึ่งในนั้นคือ ระบบเลือกตั้ง ส.ส. ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เป็นระบบที่มุ่งประสงค์จะให้เกิดพรรคการเมืองขนาดใหญ่ และขจัดพรรคการเมืองขนาดกลางและขนาดเล็ก จนทำให้รัฐบาลพรรคไทยรักไทยมีความเข้มแข็งมากเกินไปจากความเป็นจริง ซึ่งเราจะเห็นได้จากผลการเลือกตั้ง ส.ส. ในการเลือกตั้งวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ดังต่อไปนี้ (ตาราง ๑)

ตาราง ๑: ผลการเลือกตั้ง ส.ส. ในการเลือกตั้ง ๖ ก.พ. ๒๕๕๔²

พรรค	แบ่งเขตเลือกตั้ง		บัญชีรายชื่อ		จำนวน ส.ส. ทั้งหมด
	จำนวน ส.ส.	จำนวนคะแนน	จำนวน ส.ส.	จำนวนคะแนน	
พรรคไทยรักไทย	310 คน (77.5 %)	16,523,344 คะแนน (51.10 %)	67 คน (67 %)	18,993,073 คะแนน (58.73 %)	377 คน (75.4 %)
พรรคประชาธิปัตย์	70 คน (17.5 %)	7,401,631 คะแนน (22.89 %)	26 คน (26 %)	7,210,742 คะแนน (22.30 %)	96 คน (19.2 %)
พรรคชาติไทย	18 คน (4.5 %)	3,119,473 คะแนน (9.65 %)	7 คน (7 %)	2,061,559 คะแนน (6.37 %)	25 คน (5 %)
พรรคมหาชน	2 คน (0.5 %)	2,223,399 คะแนน (6.88 %)	- (0 %)	1,346,631 คะแนน (4.16 %)	2 คน (0.4 %)
พรรคอื่นๆ	-	389,869 คะแนน (1.21 %)	-	1,436,218 คะแนน (4.46 %)	-
รวม	400 คน	29,657,716 คะแนน	100 คน	31,048,223 คะแนน	500 คน
รวมบัตรเสียและ งดออกเสียง		32,337,611 คะแนน		32,341,330 คะแนน	

ที่มา : สรุปและวิเคราะห์จากข้อมูลการเลือกตั้ง ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

คำถามคือ การที่ **พรรคไทยรักไทย** ชนะการเลือกตั้งในการเลือกตั้งวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ “แบบถล่มทลาย” ได้ ส.ส. มากถึง ๓๗๗ คน ซึ่งเท่ากับ **๗๕.๔ เปอร์เซ็นต์** ของ ส.ส. ทั้งหมด ๕๐๐ คนนั้น แปลว่าประชาชนที่ไปเลือกตั้งจำนวน ๗๕.๔ เปอร์เซ็นต์ลงคะแนนเลือกพรรคไทยรักไทยใช่หรือไม่ คำตอบคือ **ไม่ใช่** เพราะเมื่อเราพิจารณาผลการเลือกตั้งวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ซึ่งนำมาสู่การขึ้นสู่ตำแหน่ง

¹ ผู้สนใจปัญหาที่มาของ “ระบอบทักษิณ” โปรดดู *ปริญา เทวานฤมิตรกุล*, สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพรรคการเมือง: การแก้อ่อนของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ที่ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจเหนือผู้แทนปวงชนโดยใช้พรรคการเมือง, บทความวิจัย สภาวิจัยแห่งชาติ สาขานิติศาสตร์, นำเสนอในการประชุมนิติศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ ๖ วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๐

² ผู้เขียนใช้เลขไทยในบทความ แต่ในตารางจะเป็นเลขอารบิกเพื่อให้อ่านง่าย

นายกรัฐมนตรีสมัยที่สองของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เราจะพบว่า พรรคไทยรักไทยได้คะแนนจาก การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพียง ๕๑.๑๐ เปอร์เซ็นต์ และได้คะแนนจาก การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อเพียง ๕๘.๗๓ เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น ซึ่งผู้เขียนจะขอแยกวิเคราะห์ดังนี้

ใน การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง พรรคไทยรักไทยได้ ส.ส. ทั้งหมด ๓๑๐ คน ซึ่งเท่ากับ ๗๗.๕๐ เปอร์เซ็นต์ของจำนวน ส.ส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้งทั้งหมด ๔๐๐ คน ในขณะที่ได้คะแนนแบบแบ่งเขต รวมกันทุกเขตทั่วประเทศเพียง ๕๑.๑๐ เปอร์เซ็นต์ เมื่อพิจารณาจากคะแนนที่ได้มาจากประชาชน จะเห็นได้ว่าพรรคไทยรักไทยได้ ส.ส. มากเกินไปกว่าเจตนารมณ์ของประชาชน ๒๖.๔๐ เปอร์เซ็นต์ หรือเท่ากับ ส.ส. จำนวน ๑๐๕ คน

สำหรับ การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ พรรคไทยรักไทยได้ ส.ส. ๖๗ คน หรือ ๖๗ เปอร์เซ็นต์ของจำนวน ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อทั้งหมด ๑๐๐ คน ในขณะที่ได้คะแนนจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ๕๘.๗๓ เปอร์เซ็นต์ จะเห็นได้ว่าพรรคไทยรักไทยได้ ส.ส. แบบนี้มากเกินไปกว่าเจตนารมณ์ของประชาชน ๘.๒๗ เปอร์เซ็นต์ หรือเท่ากับ ส.ส. จำนวน ๘ คน

ระบบเลือกตั้งของรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ จึงเป็นระบบเลือกตั้งที่มีปัญหา เพราะทำให้พรรคไทยรักไทยของ พ.ต.ท. ทักษิณได้ ส.ส. มากกว่าที่ควรจะได้ถึง ๑๑๓ คน (แบบแบ่งเขต ๑๐๕ คน บวกกับแบบบัญชีรายชื่อ ๘ คน) เมื่อพิจารณาในแง่ของเจตนารมณ์ของประชาชนพรรคไทยรักไทยควรที่จะได้ ส.ส. เพียง ๒๖๔ คนเท่านั้น ไม่ใช่ ๓๗๗ คนตามผลเลือกตั้งที่ออกมาเช่นนี้

ในขณะที่พรรคอื่นอีกสามพรรคกลับได้ผลการเลือกตั้งในทางตรงข้าม คือได้ ส.ส. น้อยกว่าที่ควรจะได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง พรรคประชาธิปัตย์ ได้คะแนน ๒๒.๘๙ เปอร์เซ็นต์ ถ้านำมาคำนวณจากจำนวน ส.ส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้งทั้งหมด ๔๐๐ คน พรรคประชาธิปัตย์ควรจะได้ ส.ส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๙๒ คน แต่ในความเป็นจริงกลับได้เพียง ๗๐ คน ซึ่งน้อยกว่าที่ควรจะได้ถึง ๒๒ คน ส่วน พรรคชาติไทย ได้คะแนนแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๙.๖๕ เปอร์เซ็นต์นั้น ควรจะได้ ส.ส. ๓๙ คน แต่กลับได้เพียง ๑๘ คน คือเพียงครึ่งเดียวของที่ควรจะได้เท่านั้น และ พรรคมหาชน ซึ่งได้ ส.ส. น้อยที่สุดนั้น เมื่อคิดจากคะแนนแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ได้จากประชาชนคือ ๖.๘๘ เปอร์เซ็นต์ พรรคมหาชนควรจะได้ ส.ส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๒๗ คน ไม่ใช่เพียงแค่ว่า ๒ คนดังที่ปรากฏผลออกมา

ทำไมระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ จึงให้ผลการเลือกตั้งที่ผิดเพี้ยนไปเช่นนี้ อะไรคือสาเหตุของปัญหา ผู้เขียนจะได้วิเคราะห์ในหัวข้อที่ ๒ ต่อไป

๒. สาเหตุของปัญหาของระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐

เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและหาสาเหตุของความผิดเพี้ยนของระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ จำเป็นต้องทำความเข้าใจถึงระบบเลือกตั้งต่างๆ โดยสังเขปเสียก่อน จากนั้นจะได้กล่าวถึงสาเหตุของความผิดเพี้ยนของระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ต่อไป

๒.๑ ทำความเข้าใจเรื่องระบบเลือกตั้ง

ระบบเลือกตั้งในโลกนี้ แบ่งออกได้เป็นสองระบบใหญ่ๆ เท่านั้นคือ ระบบเลือกตั้งเสียงข้างมาก (Majority System) และ ระบบเลือกตั้งสัดส่วน หรือการมีผู้แทนแบบสัดส่วน (Proportional Representation) ซึ่งในต่างประเทศจะเรียกสั้นๆ ว่าการเลือกตั้งแบบ PR³ ซึ่งจะขอแยกอธิบายดังนี้

(๑) ระบบเลือกตั้งเสียงข้างมาก (Majority System)

ในระบบเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากนั้น ผู้ชนะการเลือกตั้งคือผู้ที่ได้คะแนนมากที่สุด ระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากยังแบ่งออกเป็นสองระบบคือ ระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากธรรมดา (Simple Majority System)⁴ และระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากเด็ดขาด (Absolute Majority System)⁵ ดังต่อไปนี้

ก. ระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากธรรมดา (Simple Majority System)

ในระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากธรรมดา ผู้ชนะเลือกตั้งคือผู้ที่ได้คะแนนมากที่สุดในบรรดาผู้สมัครทุกคน คะแนนที่มากที่สุดนี้จะไม่เพียงพอให้ได้ไม่สำคัญ ขอให้มากที่สุดก็จะได้เลือกตั้ง ระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากธรรมดามีการแบ่งเขตเลือกตั้งสองแบบคือ เขตละคน (Single-Member Constituency) กับ เขตละหลายคน (Multi-Member Constituency) ถ้าเป็นเขตละหลายคนผู้ชนะการเลือกตั้งคือผู้ที่ได้คะแนนมากที่สุดตามจำนวน ส.ส. ที่มีในเขต

ในระบบเขตละคนผู้มีสิทธิจะเลือกผู้สมัครได้คนเดียว (One Man – One Vote) ซึ่งเป็นไปโดยสภาพของมันเอง แต่ในระบบเขตละหลายคน จะมีสองแบบคือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเลือกตามจำนวน ส.ส. ในเขต กับ มีสิทธิเลือกผู้สมัครได้คนเดียว ตัวอย่างของระบบเขตละหลายคนที่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งเลือกได้ตามจำนวน ส.ส. ในเขต ได้แก่ ระบบเลือกตั้งของประเทศไทยก่อนหน้ารัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ (ดูตาราง ๒ ในหัวข้อที่ ๓) และการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไปในหัวข้อที่ ๓ ส่วนตัวอย่างของระบบเขตละหลายคนที่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งเลือกได้คนเดียว คือระบบเลือกตั้งของประเทศญี่ปุ่น ก่อนที่จะมีการปฏิรูปการเมืองในปี ๒๕๓๗⁶ และระบบเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐

ระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากธรรมดาเขตละคนนั้น โดยเหตุที่ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งคือผู้สมัครที่ได้คะแนน

³ ผู้สนใจศึกษาเรื่องระบบเลือกตั้ง มีเว็บไซต์ที่น่าสนใจได้แก่ ของ International Institute for Democracy and Electoral Assistance (IDEA) <http://www.idea.int/>; Electoral Reform Society <http://www.electoral-reform.org.uk/>; Electoral Knowledge Network <http://aceproject.org/>; หนังสือที่น่าสนใจได้แก่ *International Institute for Democracy and Electoral Assistance (IDEA), Electoral System Design : the New International IDEA Handbook, 2005-06; Dieter Nohlen, Wahlrecht und Parteiensystem (ภาษาเยอรมัน), 4. Auflage (2004).*

⁴ Simple Majority System หรือระบบเสียงข้างมากธรรมดา เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า Relative Majority System ซึ่งแปลเป็นไทยว่า ระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากสัมพัทธ์

⁵ ถ้าใครเรียกระบบเสียงข้างมากแบบแรกว่า Relative Majority System มักจะแปล Absolute Majority System ว่า “ระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากสัมบูรณ์” เพื่อให้คู่กันกับ “ระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากสัมพัทธ์”

⁶ วิชรา ไชยสาร, ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่, พิมพ์ครั้งที่ ๒ (๒๕๔๔), หน้า ๘๔; ชัยวัฒน์ มานศรีสุข, การปฏิรูปการเมืองและการเปลี่ยนแปลงของระบบพรรคการเมืองในญี่ปุ่น, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (๒๕๔๕) หน้า ๓๗

อันดับหนึ่ง ในต่างประเทศจึงเรียกระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากธรรมดาเขตละคนว่า ระบบ **First-Past-the-Post (FPTP)**⁷ ระบบเลือกตั้งที่รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เรียกว่า “การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง” ที่ใช้เลือกตั้ง ส.ส. จำนวน ๔๐๐ คน คือระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากธรรมดาเขตละคน หรือ First-Past-the-Post นี้เอง

ข. ระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากเด็ดขาด (Absolute Majority System)

ส่วน ระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากเด็ดขาด ผู้ที่จะชนะเลือกตั้งจะต้องได้คะแนน เกินครึ่ง ของคะแนนทั้งหมด ระบบเลือกตั้งแบบนี้โดยหลักแล้วจึงต้องเป็น เขตละคน ประเทศที่ใช้ระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากเด็ดขาดในการเลือก ส.ส. ได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส และประเทศออสเตรเลีย โดยประเทศ **ฝรั่งเศส** ถ้าในเขตเลือกตั้งหนึ่งๆ ไม่มีผู้ใดได้คะแนนเกินครึ่ง จะต้องมีการเลือกตั้งรอบที่สอง โดยให้ผู้สมัครที่ได้คะแนนมากที่สุดสองคนแรกมาให้ประชาชนเลือกอีกครั้ง ระบบเลือกตั้งแบบนี้จึงเรียกว่า ระบบเลือกตั้งสองรอบ หรือ **Two-Round System (TRS)**⁸ ส่วนระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากเด็ดขาดของประเทศ **ออสเตรเลีย** จะให้ประชาชนเลือกตั้งเพียงครั้งเดียว โดยให้ประชาชนเลือกแบบจัดอันดับผู้สมัคร อยากรู้ให้ผู้สมัครคนไหนเป็น ส.ส. มากที่สุดก็เขียนหมายเลข ๑ อยากรู้ให้ใครเป็นรองลงมาก็เขียนหมายเลข ๒ จากนั้นก็หมายเลข ๓ หมายเลข ๔ ไปเรื่อยๆ วิธีการคิดคะแนนคือ นับคะแนนที่เขียนหมายเลข ๑ ก่อน ถ้าไม่มีผู้สมัครคนใดได้คะแนนเกินครึ่งของคะแนนหมายเลข ๑ ทั้งหมด ก็จะนำคะแนนของผู้สมัครที่ได้คะแนนหมายเลข ๑ น้อยที่สุด ที่เลือกหมายเลข ๒ มาให้กับผู้สมัครที่เหลือที่ถูกเลือกเป็นอันดับ ๒ ทำเช่นนี้ต่อไปเรื่อยๆ จนกว่าจะมีผู้สมัครที่ได้คะแนนเกินครึ่ง ด้วยวิธีนี้จะทำให้ได้ผู้สมัครที่ได้คะแนนเสียงข้างมากเด็ดขาดได้ด้วยการเลือกตั้งเพียงครั้งเดียว ระบบออสเตรเลียนี้เรียกว่า **Alternative Vote (AV)**⁹

นอกจากนี้ยังมีระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากเด็ดขาดอีกแบบหนึ่งที่คล้ายกับ AV แต่ซับซ้อนน้อยกว่าคือจะให้ผู้เลือกตั้งลงคะแนนเลือกหนึ่งคน โดยลงคะแนนอันดับสองไว้อีกคนเดียวเท่านั้น ระบบนี้เรียกว่า **Supplementary Vote (SV)**¹⁰ ซึ่งใช้ในการเลือกตั้งผู้ว่าลอนดอนและสมาชิกสภาของลอนดอน.

(๒) ระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วน (Proportional Representation)

สำหรับ ระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วน หรือการมีผู้แทนแบบสัดส่วน (Proportional Representation) จะให้ประชาชนเลือกเป็นพรรค โดย พรรคการเมืองแต่ละพรรคจะได้จำนวน ส.ส. ตามสัดส่วนของคะแนนที่ได้มาจากประชาชน ระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วนจึงเป็นระบบที่พรรคการเมืองจะได้ ส.ส. ตรงตาม

⁷ ผู้สนใจ First-Past-the-Post โปรดดู <http://www.electoral-reform.org.uk/votingsystems/systems2.htm#First;>
<http://economics.about.com/cs/issues/a/proportionalrep.htm>; เปรียบเทียบระบบเลือกตั้ง First-Past-the-Post กับ Proportional Representation ดู <http://economics.about.com/cs/issues/a/proportionalrep.htm>

⁸ Two-Round System หรือระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากสองรอบ ดู <http://aceproject.org/ace-en/topics/es/esd/esd01e/default/?searchterm=Two-round%20system>

⁹ วิธีการเลือกตั้งแบบ Alternative Vote ดู http://aceproject.org/ace-en/topics/es/esy/esy_au/?searchterm=alternative%20vote;
<http://www.electoral-reform.org.uk/votingsystems/systems2.htm#AV>

¹⁰ ระบบ Supplementary Vote ดู <http://www.electoral-reform.org.uk/votingsystems/systems2.htm#SV>

เจตนารมณ์ของประชาชน เช่น พรรค ก. มีประชาชนเลือก ๓๐ เปอร์เซนต์ พรรค ก. ก็จะได้ ส.ส. ๓๐ เปอร์เซนต์ เป็นต้น ระบบเลือกตั้งแบบนี้ใช้ในประเทศเยอรมัน¹¹ เนเธอร์แลนด์¹² นิวซีแลนด์¹³ เป็นต้น การเลือกตั้ง ส.ส. จำนวน ๑๐๐ คนที่รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เรียกว่า “การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ” คือการเลือกตั้งในระบบนี้

๒.๒ สาเหตุของความผิดพลาดของระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

สาเหตุของความผิดพลาดไปจากเจตนารมณ์ของประชาชนในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาจากหลักเกณฑ์ที่รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดให้ พรรคการเมืองที่ได้คะแนนแบบบัญชีรายชื่อไม่ถึง ๕ เปอร์เซนต์ จะไม่ได้ ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อเลย เช่น พรรคมหาชนได้คะแนน ๔.๑๖ เปอร์เซนต์ในการเลือกตั้งปี ๒๕๕๘ ซึ่งความจริงแล้วพรรคมหาชนควรจะได้ ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อ ๔ คน แต่กลับไม่ได้ ส.ส. แบบนี้เลยแม้แต่คนเดียว ขณะที่ความผิดพลาดของการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งมาจากตัวระบบเลือกตั้งโดยตรง **เนื่องจากในการเลือกตั้งระบบเสียงข้างมากธรรมดา นั้นคะแนนของประชาชนที่เลือกคนแพ้จะหายไปหมด** ระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากจึงเป็นระบบเลือกตั้งที่พรรคขนาดกลางและขนาดเล็กจะเสียเปรียบ และถ้าหากว่าเป็น First-Past-the-Post คือระบบเสียงข้างมากธรรมดาเขตละคน ซึ่งเป็นระบบที่ใช้เลือก ส.ส. จำนวน ๔๐๐ คนตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ พรรคขนาดกลางจะเสียเปรียบมากขึ้นไปอีก โดยประโยชน์จะไปตกแก่พรรคที่ใหญ่ที่สุด

นอกจากนี้ โดยเหตุที่ในระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากธรรมดา ผู้ชนะการเลือกตั้งไม่จำเป็นต้องได้คะแนนเกินครึ่ง ทำให้บ่อยครั้งที่ผู้ชนะการเลือกตั้งไม่ได้มาจากเสียงข้างมากในเขตเลือกตั้งอย่างแท้จริง ตัวอย่างเช่น ในการเลือกตั้งปี ๒๕๕๘ จากจำนวน ส.ส. ๓๑๐ คนของพรรคไทยรักไทยที่ชนะเลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต มีถึง ๒๘ คน ที่ได้คะแนนน้อยกว่าคะแนนรวมกันของพรรคประชาธิปัตย์กับพรรคมหาชน คะแนนที่เลือกพรรคประชาธิปัตย์และเลือกพรรคมหาชนก็คือคะแนนที่ไม่เอาพรรคไทยรักไทย สรุปคือใน ๒๘ เขตนี้ เสียงข้างมากไม่เลือกพรรคไทยรักไทย แต่ผู้สมัครพรรคไทยรักไทยซึ่งเป็นเสียงข้างน้อยกลับชนะเลือกตั้ง

ระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากธรรมดาเขตละคนหรือ FPTP นี้เอง ทำให้เกิด ระบบพรรคการเมืองสองพรรค (Two-Party System) ขึ้นในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา¹⁴ เพราะเป็นระบบที่จะคัดเอาพรรค

¹¹ ผู้สนใจระบบเลือกตั้งสัดส่วนของประเทศเยอรมัน โปรดดู *ปริญญา เทวานฤมิตรกุล*, ระบบเลือกตั้ง และปัญหาของระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กับแนวทางการแก้ไขโดยนำระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วนมาใช้ในประเทศไทย, รพี ๕๐ (สิงหาคม ๒๕๕๐), หน้า ๕๕-๕๘

¹² ระบบสัดส่วนของเนเธอร์แลนด์ ดู http://aceproject.org/ace-en/topics/es/esy/esy_nl/?searchterm=proportional%20representation

¹³ ระบบสัดส่วนของนิวซีแลนด์ ดู http://aceproject.org/ace-en/topics/bd/bdy/bdy_nz/?searchterm=proportional%20representation

¹⁴ *วิชา ไชยสาร*, อ่างแล้ว, หน้า ๒๕ และ ๘๗. ความจริงแล้วสหรัฐอเมริกาและอังกฤษมีพรรคการเมืองประมาณ ๓๐-๔๐ พรรค ในอังกฤษพรรคลิเบอร์ลีย์ยังมีโอกาสบ้าง แต่ในสหรัฐพรรคที่สามแทบไม่มีโอกาสเลย

การเมืองขนาดเล็กออกไปจากสภา ในที่สุดก็จะเหลือพรรคการเมืองเพียงสองพรรคในสภา¹⁵ สำหรับผู้ที่เชื่อในระบบสองพรรค และอยากจะให้ประเทศไทยมีระบบสองพรรค อาจจะเห็นว่าระบบนี้เป็นของดี แต่ระบบนี้มีข้อเสียอย่างยิ่งในเรื่องผลการเลือกตั้งที่ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของประชาชน และพรรคการเมืองขนาดกลางและขนาดเล็กจะเสียเปรียบ

ในความเห็นของผู้เขียนระบบเลือกตั้งที่ดีคือ **ระบบเลือกตั้งที่ได้ผลการเลือกตั้งตรงตามเจตนารมณ์ของประชาชน** เพราะประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ระบบเลือกตั้งจึงควรทำให้ประชาชนได้ผู้แทนในสภาที่ใกล้เคียงกับเจตนารมณ์ของประชาชนให้มากที่สุด เมื่อพิจารณาในแง่ที่ระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วนจึงเป็นระบบเลือกตั้งที่ดีกว่าระบบเลือกตั้งแบบเสียงข้างมาก ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มี ส.ส. จากระบบเลือกตั้งเสียงแบบข้างมากถึง ๔๐๐ คน หรือ ๘๐ เปอร์เซ็นต์ของ ส.ส. ทั้งหมด ในขณะที่ ส.ส. จากระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วนมีเพียง ๑๐๐ คนหรือ ๒๐ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ทั้งยังมีหลักเกณฑ์เรื่องห้าเปอร์เซ็นต์ทำให้พรรคเล็กเสียเปรียบ เราจึงเห็นได้ว่า **ระบบเลือกตั้งของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เป็นระบบที่มีแต่พรรคใหญ่เท่านั้นที่ได้เปรียบ พรรคขนาดกลางและขนาดเล็กจะเสียเปรียบ ยิ่งเล็กยิ่งเสียเปรียบ**

โดยสรุปเราจะเห็นได้ว่าความเข้มแข็งของ พ.ต.ท.ทักษิณ ที่ได้ ส.ส. มากถึง ๓๗๗ คน จาก ส.ส. ทั้งหมด ๕๐๐ คนนั้น เป็นความเข้มแข็งที่เกินไปกว่าความเป็นจริง หรือเกินไปกว่าเจตนารมณ์ของประชาชนที่มีสาเหตุมาจากระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ที่ทำให้ พ.ต.ท. ทักษิณ ได้ ส.ส. มากกว่าที่ควรจะได้ ในขณะที่ฝ่ายค้านมี ส.ส. น้อยกว่าที่ควรจะมี เมื่อประกอบกับสาเหตุอื่นๆ จากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ทำให้ พ.ต.ท. ทักษิณ เข้มแข็งมากจนเกินไป กลายเป็น Super Strong Prime Minister ฝ่ายค้านอ่อนแอ ไม่มีการตรวจสอบถ่วงดุล ไม่จำเป็นต้องฟังเสียงประชาชน และนำมาสู่วิกฤตการณ์ทางการเมืองในที่สุด

๓. ระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ และการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าระบบเลือกตั้ง ส.ส. ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เป็นระบบที่มีปัญหา สิ่งที่จะต้องพิจารณาต่อไปคือว่า ระบบเลือกตั้ง ส.ส. ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้แก้ปัญหาเหล่านั้น หรือเป็นระบบที่ดีกว่าระบบของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ หรือไม่ โดยจะได้กล่าวถึงระบบเลือกตั้ง ส.ส. ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เสียก่อน จากนั้นจะได้กล่าวถึง การเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ เพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ปัญหาของระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ต่อไป ดังนี้

¹⁵ ผู้สนใจประเด็นเรื่องอิทธิพลของระบบเลือกตั้งที่ส่งผลต่อระบบพรรคการเมือง โปรดดู Dieter Nohlen, Wahlrecht und Parteiensystem, อ้างแล้ว; International Institute for Democracy and Electoral Assistance (IDEA), Electoral System Design : the New International IDEA Handbook, อ้างแล้ว

๓.๑ ระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ สมาชิกแทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกทั้งหมด ๔๘๐ คน โดย ๔๐๐ คนมาจาก “การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง” และจำนวน ๘๐ คนมาจาก “การเลือกตั้งแบบสัดส่วน” (มาตรา ๙๓) โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งดังต่อไปนี้

(๑) การเลือกตั้งแบบ “แบ่งเขตเลือกตั้ง” จำนวน ๔๐๐ คน

การเลือกตั้ง ส.ส. แบบ “แบ่งเขตเลือกตั้ง” จำนวน ๔๐๐ คน ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มีหลักเกณฑ์วิธีการในการแบ่งเขตและในการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้คือ

๑) หาจำนวน ส.ส. ที่แต่ละจังหวัดจะมี โดยการนำค่าเฉลี่ยของประชากรทั้งประเทศต่อ ส.ส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้งหนึ่งคน (จำนวนประชากรทั้งประเทศหารด้วยจำนวน ส.ส. ๔๐๐ คน) มาหารจำนวนประชากรของแต่ละจังหวัด ตัวเลขที่ได้คือจำนวน ส.ส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด สำหรับจังหวัดที่มีประชากรน้อยกว่าค่าเฉลี่ยจำนวนประชากรต่อ ส.ส. หนึ่งคน ก็ให้มี ส.ส. ได้หนึ่งคน (มาตรา ๙๔ วรรคสอง (๑)(๒) และ (๓))

๒) จังหวัดที่มี ส.ส. ไม่เกินสามคน ให้จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง ถ้าจังหวัดใดมี ส.ส. มากกว่าสามคน ให้แบ่งเป็นเขตละสามคนโดยมีจำนวนประชากรใกล้เคียงกัน ถ้าแบ่งเป็นเขตละสามคนทุกเขตไม่ได้ ก็ให้เขตที่เหลือมีจำนวนไม่น้อยกว่าสองคน (มาตรา ๙๔ วรรคสอง (๔)(๕) และ (๖)) เช่น จังหวัดฉะเชิงเทรา มี ส.ส. ได้ ๔ คน จะแบ่งเป็นสองเขตเขตละสองคน จังหวัดกาญจนบุรี มี ส.ส. ได้ ๕ คน จะแบ่งเป็นสองเขต เขตหนึ่งสามคน และอีกเขตหนึ่งสองคน จังหวัดชลบุรี มี ส.ส. ๘ คน จะแบ่งเป็นสามเขต เขตละสามคนสองเขต และสองคนหนึ่งเขต เป็นต้น

๓) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถเลือก ส.ส. ได้ไม่เกินจำนวน ส.ส. ที่มีในเขตนั้น (มาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง) โดยเลือกน้อยกว่าจำนวน ส.ส. ได้ และเลือกแยกพรรคกันได้

๔) ผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ส. คือผู้ที่ได้คะแนนมากที่สุดตามจำนวนของ ส.ส. ในเขตนั้น ข้อนี้นี้ไม่ได้เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง ส.ส. และการได้มาซึ่ง ส.ว. ๒๕๕๐ (มาตรา ๘๙)

ระบบเลือกตั้ง ส.ส. แบบ “แบ่งเขตเลือกตั้ง” จำนวน ๔๐๐ คน ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ก็คือระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากธรรมดา (Simple Majority System) เขตละหลายคน (Multi-Member Constituency) ซึ่งเป็นระบบเลือกตั้งที่ ประเทศไทยใช้มาตั้งแต่การเลือกตั้งครั้งที่ ๕ ในปี ๒๔๙๑ (โปรดดูตาราง ๒) แต่ในตอนแรกที่ใช้ระบบนี้ประเทศไทยใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง ยังไม่มีการแบ่งเขตในจังหวัดออกเป็นหลายเขตดังเช่นระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ในตอนนั้นแต่ละจังหวัดจะมี ส.ส. ที่คน จะขึ้นอยู่กับจำนวนประชากร ต่อมาเมื่อประเทศไทย มีประชากรมากขึ้น จำนวน ส.ส. ในแต่ละจังหวัด ก็มีมากขึ้นเรื่อยๆ รัฐธรรมนูญ ๒๕๑๗ จึง เริ่มให้มีการแบ่งเขตจังหวัด โดยถือเกณฑ์ที่จำนวนสามคน ถ้าจังหวัดใดมี ส.ส. มากกว่าสามคน ก็จะแบ่งเขต โดยแบ่งให้มี ส.ส. เขตละสามคนก่อน ถ้าแบ่งเป็นสามคนทุกเขตไม่ได้ก็ให้เขต

ที่เหลือมีจำนวนไม่น้อยกว่าสองคน (รัฐธรรมนูญ ๒๕๑๗ มาตรา ๑๑๒) โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเลือก ส.ส. ได้ตามจำนวน ส.ส. ของเขตนั้น ผู้ที่ชนะการเลือกตั้งได้เป็น ส.ส. คือผู้ที่ได้คะแนนมากที่สุดตามจำนวน ส.ส. ที่มีในเขตนั้น เพราะเหตุนี้ มีการแบ่งเขตจังหวัด และนำผู้สมัครมาเรียงลำดับตามจำนวนคะแนน ระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๑๗ นี้ จึงถูกเรียกว่า ระบบแบ่งเขตเรียงเบอร์

ระบบเสียงข้างมากธรรมดาแบบ “แบ่งเขตเรียงเบอร์” โดยมีเขตละไม่เกินสามคนนี้ได้เริ่มใช้ มาตั้งแต่การเลือกตั้งครั้งที่ ๑๐ ในปี ๒๕๑๘ และใช้ในการเลือกตั้งครั้งที่ ๑๑ ในปี เดียวกัน (โปรดดูตาราง ๒) ต่อมา รัฐธรรมนูญ ๒๕๒๑ ต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงระบบเลือกตั้งเป็นแบบ “รวมเขตรวมเบอร์”¹⁶ คือรวมเขตให้จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง และให้ประชาชนเลือก ผู้สมัคร “เป็นคณะตามบัญชีรายชื่อ” ที่พรรคการเมืองส่งลงสมัคร (รัฐธรรมนูญ ๒๕๒๑ มาตรา ๙๑) นั่นคือผู้สมัครทุกคนในพรรคเดียวกันจะรวมเป็นหมายเลขเดียวกัน ถ้าได้ก็ได้ทั้งทีม ถ้าสอบตกก็สอบตกทั้งทีม โดยรัฐธรรมนูญ ๒๕๒๑ ได้กำหนดเวลาไว้ในบทเฉพาะกาล (มาตรา ๒๐๕) ว่าระบบนี้จะยังไม่ใช้จนกว่าระยะเวลาสี่ปีหลังการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญจะได้ผ่านพ้นไป ทำให้ การเลือกตั้งครั้งที่ ๑๒ ในปี ๒๕๒๒ และครั้งที่ ๑๓ ในปี ๒๕๒๖ จึงยังคงเป็นระบบ “แบ่งเขตเรียงเบอร์” เขตละไม่เกินสามคน¹⁷ จากนั้นเมื่อระยะเวลาสี่ปีสิ้นสุดลง ได้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ในปี ๒๕๒๘ ให้กลับมาใช้ระบบ “แบ่งเขตเรียงเบอร์” เขตละไม่เกินสามคนอีก ทำให้ระบบ “แบ่งเขตเรียงเบอร์” จึงใช้อย่างต่อเนื่องต่อไปในการเลือกตั้งครั้งที่ ๑๔ ในปี ๒๕๒๙ และในการเลือกตั้งครั้งที่ ๑๕ ในปี ๒๕๓๑ ต่อมา ถึงแม้จะมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ๒๕๓๔ แต่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ได้เปลี่ยนแปลงระบบเลือกตั้ง ระบบ “แบ่งเขตเรียงเบอร์” เขตละไม่เกินสามคนจึงใช้อย่างต่อเนื่อง จนถึงการเลือกตั้งครั้งที่ ๑๙ ในปี ๒๕๓๙ จนกระทั่งมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ จึงได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบเลือกตั้งเป็นระบบเสียงข้างมากธรรมดาเขตละคน ผสมกับระบบสัดส่วนดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

ดังนั้น การเลือกตั้ง ส.ส. แบบ “แบ่งเขตเลือกตั้ง” ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ จำนวน ๔๐๐ คน จึงมีใช้ระบบ “ใหม่” แต่ประการใดทั้งสิ้น หากเป็นระบบ “เก่า” ที่ใช้เลือกตั้งมาแล้วถึง ๑๐ ครั้ง จนถึงการเลือกตั้งครั้งสุดท้ายก่อนหน้าที่จะมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ (โปรดดูตาราง ๒)

คำถามคือว่าระบบ “แบ่งเขตเรียงเบอร์” เขตละไม่เกินสามคนนี้ เป็นระบบเลือกตั้งที่ดีหรือไม่ หรือได้เคยก่อให้เกิดปัญหาอะไร ทำไมรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ จึงยกเลิกระบบนี้ไป และเมื่อประเทศไทยกลับไปใช้ระบบนี้ ปัญหาที่เคยมีจะกลับมาหรือไม่ ซึ่งจะได้กล่าวถึงในลำดับต่อไป

¹⁶ ผู้ร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๒๑ ต้องการแก้ปัญหา ระบบ “แบ่งเขตเรียงเบอร์” ที่ประชาชนเลือกแยกพรรคกัน และเน้นที่ตัวบุคคลมากกว่าพรรค จึงบังคับให้เลือกยกทีมทั้งจังหวัดด้วยการกำหนดให้แต่ละทีมเป็นเบอร์เดียวกัน และประชาชนมีเสียงเดียวเหมือนกันหมดทั่วประเทศ โดยใช้ระบบเสียงข้างมากธรรมดา แต่ระบบนี้ถ้าใช้จริงๆ จะสร้างปัญหามาก เพราะทำให้พรรคใหญ่ได้เปรียบมากเกินไป ผลการเลือกตั้งจะยิ่งผิดเพี้ยนมาก ประชาชนถูกบังคับให้เลือกคนที่ไม่ต้องการเลือกที่อยู่ในทีมเดียวกัน และถึงแม้ประชาชนจะมีเสียงเดียวเท่ากันทุกจังหวัด แต่ก็ขัดกับหลักความเสมอภาค เพราะจำนวน ส.ส. แต่ละจังหวัดมีไม่เท่ากัน ทำให้ประชาชนมีสิทธิเลือกผู้แทนได้ไม่เท่ากันอยู่ดี

¹⁷ รัฐธรรมนูญ ๒๕๒๑ กำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลว่า การเลือกตั้ง ส.ส. “จะกระทำโดยวิธีรวมเขตหรือแบ่งเขตให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีเสียงลงคะแนนเท่ากับจำนวน ส.ส. ในเขต (มาตรา ๒๐๔) และโดยที่พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดให้ใช้ระบบ “แบ่งเขตเรียงเบอร์” เขตละไม่เกินสามคน ทำให้ระบบเลือกตั้งในช่วงเวลาตามบทเฉพาะกาลยังเป็นระบบแบ่งเขตเรียงเบอร์

ตาราง ๒ : ระบบเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประเทศไทยตั้งแต่เลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกจนถึงปัจจุบัน

ครั้งที่	วันเลือกตั้ง	ระบบเลือกตั้ง	วิธีการแบ่งเขตเลือกตั้ง	จำนวน ส.ส.
1	15 พ.ย. 2476 (รัฐธรรมนูญ 10 ธันวาคม 2475 ¹⁸ และ พรบ. เลือกตั้ง 2475 แก้ไขเพิ่มเติม 2476)	ระบบเสียงข้างมากธรรมดา เลือกตั้งทางอ้อม โดยให้ประชาชนเลือกผู้แทนตำบล จากนั้นให้ผู้แทนตำบลเลือก ส.ส. ของจังหวัด (เลือกตั้งครั้งแรกเป็นการเลือกตั้งทางอ้อม เลือกตั้งครั้งต่อมาเป็นการเลือกตั้งโดยตรงมาโดยตลอด)	จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง (ในขณะนั้นมี 70 จังหวัด) โดยมี ส.ส. อย่างน้อยจังหวัดละหนึ่งคน ถ้าจังหวัดใดมีประชากรมากกว่า 200,000 คน ให้มี ส.ส. เพิ่มหนึ่งคนทุก ๆ 200,000 คน ¹⁹	78 คน
2	7 พ.ย. 2480 (รัฐธรรมนูญ 10 ธันวาคม 2475 และ พรบ. เลือกตั้ง 2475 แก้ไขเพิ่มเติม 2479)	ระบบเสียงข้างมากธรรมดา เขตละหนึ่งคน	แบ่งเขตจังหวัดให้เป็นเขตละหนึ่งคน โดยใช้จำนวนประชากร 200,000 คนต่อ ส.ส. หนึ่งคน จังหวัดใดมี ส.ส. ได้เพียงหนึ่งคน ให้จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง ²⁰	91 คน
3	12 พ.ย. 2481 (รธน. และ กม. เหมือนครั้งที่ 2)	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 2	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 2	91 คน
4	6 ม.ค. 2489 (รธน. และ กม. เหมือนครั้งที่ 2)	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 2	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 2 ²¹	96 คน
5	29 ม.ค. 2491 (รัฐธรรมนูญ ฉบับชั่วคราว 2490 และ ฉบับชั่วคราว แก้ไขเพิ่มเติม 2490) ²²	ระบบเสียงข้างมากธรรมดา เขตละหลายคน โดยประชาชนมีคะแนนเสียงเลือก ส.ส. ได้ตามจำนวน ส.ส. ของจังหวัดของตน (รวมเขตเรียงเบอร์)	จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง โดยมี ส.ส. อย่างน้อยจังหวัดละหนึ่งคน ถ้าจังหวัดใดมีประชากรมากกว่า 200,000 คน ให้มี ส.ส. เพิ่มหนึ่งคนทุก ๆ 200,000 คน	99 คน ²³

¹⁸ รัฐธรรมนูญ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ บัญญัติให้วิธีเลือกตั้งและจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปตามกฎหมายเลือกตั้ง

¹⁹ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๔๗๕ มาตรา ๓ บัญญัติให้ผู้แทนตำบลในจังหวัดเลือกตั้งผู้แทนราษฎรจังหวัดละหนึ่งคน ถ้าจังหวัดใดมีพลเมืองเกินกว่าหนึ่งแสน ให้เลือกตั้งผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนทุก ๆ หนึ่งแสน เศษถ้าเกินครึ่งแสนให้นับเป็นหนึ่งแสน แต่ได้มีการแก้ไขในปี ๒๔๗๖ ก่อนการเลือกตั้ง ให้เพิ่มจำนวนเป็นสองแสน (พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๖ และพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๖ ฉบับที่ ๒)

²⁰ มาตรา ๗ พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๗๘

²¹ หลังจากการเลือกตั้งในครั้งนั้น ได้มีการตราพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไปพลางก่อน พ.ศ. ๒๔๙๐ ตามกฎหมายเลือกตั้งใหม่นี้ ระบบเลือกตั้งยังคงเป็นระบบเสียงข้างมากธรรมดาเขตละหนึ่งคน แต่จำนวนประชากรต่อ ส.ส. หนึ่งคน จาก ๒๐๐,๐๐๐ คนได้ลดลงเหลือ ๑๐๐,๐๐๐ คน (มาตรา ๖) ซึ่งจะทำให้มีผู้แทนราษฎรมากขึ้น แต่ยังไม่ทันได้ใช้ก็เกิดรัฐประหาร ๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ ขึ้นมาเสียก่อน

²² มาตรา ๘๗ ของรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๔๙๐ บัญญัติให้ใช้จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งโดยไม่มีการแบ่งเขต โดยใช้จำนวนประชากร ๒๐๐,๐๐๐ คน ต่อ ส.ส. หนึ่งคนเท่าเดิม ระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากธรรมดาจากเขตละหนึ่งคน จึงถูกเปลี่ยนให้เป็นเขตละหลายคนนับแต่บัดนั้น

²³ รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๔๙๒ ได้ลดจำนวนประชากรต่อ ส.ส. หนึ่งคนจาก ๒๐๐,๐๐๐ คน เหลือ ๑๕๐,๐๐๐ ทำให้หลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ๒๔๙๒ ต้องมีการเลือกตั้ง ส.ส. เพิ่มอีก ๒๑ คน

ตาราง ๒ : ระบบเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประเทศไทยตั้งแต่เลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกจนถึงปัจจุบัน (หน้าที่ ๒)

ครั้งที่	วันเลือกตั้ง	ระบบเลือกตั้ง	วิธีการแบ่งเขตเลือกตั้ง	จำนวน ส.ส.
6	26 ก.พ. 2495 (รัฐธรรมนูญ 2475 และ พรบ. เลือกตั้ง 2494)	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 5	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 5 แต่เพิ่ม จำนวนประชากรต่อ ส.ส. หนึ่งคน เป็น 150,000 คน	123 คน
7	26 ก.พ. 2500 (รัฐธรรมนูญ 2475 แก้ไขเพิ่มเติม 2495 และ พรบ. เลือกตั้ง 2499)	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 5	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 6	160 คน
8	15 ธ.ค. 2500 (รธน. และ กม. เหมือนครั้งที่ 7)	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 5	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 6	160 คน
9	10 ก.พ. 2512 (รัฐธรรมนูญ 2511 และ พรบ. เลือกตั้ง 2511)	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 5	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 6	219 คน
10	26 ม.ค. 2518 (รัฐธรรมนูญ 2517 และ พรบ. เลือกตั้ง 2517)	ระบบเสียงข้างมากธรรมดา เขต ละไม่เกินสามคน โดยประชาชน มีคะแนนเสียงตามจำนวน ส.ส. จังหวัด (แบ่งเขตเรียงเบอร์เขตละ ไม่เกินสามคน)	จังหวัดใดมี ส.ส. ไม่เกินสามคน ให้จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง จังหวัดใดมี ส.ส. เกินสามคน ให้ แบ่งเขต โดยแบ่งเป็นเขตละสาม คนก่อน และที่เหลือต้องไม่น้อย กว่าสองคน	269 คน (รัฐธรรมนูญ กำหนดให้มี ส.ส. 240-300 คน)
11	4 เม.ย. 2519 (รธน. และ กม. เหมือนครั้งที่ 10)	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 10 (แบ่งเขตเรียงเบอร์เขตละไม่เกิน สามคน)	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 10	279 คน
12	22 เม.ย. 2522 (รัฐธรรมนูญ 2521 และ พรบ. เลือกตั้ง 2522)	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 10 และ 11 ²⁴	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 10 และ 11 ²⁵	301 คน

²⁴ รัฐธรรมนูญ ๒๕๒๑ มาตรา ๙๐ และ ๙๑ กำหนดให้ระบบเลือกตั้งเป็นระบบเสียงข้างมากธรรมดาเขตละหลายคน แต่รวมเป็นหมายเลขเดียว (รวมเขตรวมเบอร์) แต่บทเฉพาะกาล กำหนดให้ใช้ระบบเสียงข้างมากธรรมดา เขตละไม่เกินสามคน (แบ่งเขตเรียงเบอร์เขตละไม่เกินสามคน) (บทเฉพาะกาลมาตรา ๒๐๔ และพระราชบัญญัติว่าด้วยการเลือกตั้ง ส.ส. พ.ศ. ๒๕๒๒) เป็นเวลา ๔ ปีหลังการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาตาม รัฐธรรมนูญ (บทเฉพาะกาลมาตรา ๒๐๕) การเลือกตั้งครั้งที่ ๑๒-๑๓ จึงเป็นระบบเดียวกันกับการเลือกตั้งครั้งที่ ๑๐-๑๑

²⁵ รัฐธรรมนูญ ๒๕๒๑ มาตรา ๙๐ กำหนดให้จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง (ยกเว้นกรุงเทพมหานครมีสามเขต) ประชากร ๑๕๐,๐๐๐ คน ต่อ ส.ส. หนึ่งคน แต่เพราะบทเฉพาะกาล (ดูเชิงอรรถที่ 24) ทำให้การแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งที่ ๑๒-๑๓ จึงเหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ ๑๐-๑๑

ตาราง ๒ : ระบบเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประเทศไทยตั้งแต่เลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกจนถึงปัจจุบัน (หน้าที่ ๓)

ครั้งที่	วันเลือกตั้ง	ระบบเลือกตั้ง	วิธีการแบ่งเขตเลือกตั้ง	จำนวน ส.ส.
13	18 เม.ย. 2526 (รธน. และ กม. เหมือนครั้งที่ 12)	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 12	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 12	324 คน
14	27 ก.ค. 2529 (รัฐธรรมนูญ 2521 แก้ไขเพิ่มเติม 2528) ²⁶	ระบบเสียงข้างมากธรรมดา เขตละไม่เกินสามคน โดย ประชาชนมีคะแนนเสียงตาม จำนวน ส.ส. จังหวัด (แบ่งเขตเรียง เบอร์เขตละไม่เกินสามคน เหมือน การเลือกตั้งครั้งที่ 10-13)	ประชากร 150,000 คน ต่อ ส.ส. หนึ่งคน จังหวัดใดมี ส.ส. ไม่เกิน สามคน ให้จังหวัดเป็นเขต เลือกตั้ง จังหวัดใดมี ส.ส. เกินสาม คน ให้แบ่งเขต โดยแบ่งเป็นเขต ละสามคนก่อน และที่เหลือต้องไม่ น้อยกว่าสองคน	347 คน
15	24 ก.ค. 2531 (รธน. และ กม. เหมือนครั้งที่ 14)	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 1 0-14 (แบ่งเขตเรียงเบอร์เขตละไม่เกิน สามคน)	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 14	357 คน
16	22 มี.ค. 2535 (รัฐธรรมนูญ 2534 และ พรบ. เลือกตั้ง 2535)	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 10-15 (แบ่งเขตเรียงเบอร์เขตละไม่เกิน สามคน)	แบ่งเขตจังหวัดเป็นเขตละไม่เกิน สามคนเหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 14 แต่จำนวน ส.ส. ของแต่ละ จังหวัดให้คิดจากค่าเฉลี่ยประชากร ทั่วประเทศต่อ ส.ส. หนึ่งคน ²⁷	360 คน (จำนวนตายตัว)
17	13 ก.ย. 2535 (รธน. และ กม. เหมือนครั้งที่ 16)	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 10-16 (แบ่งเขตเรียงเบอร์เขตละไม่เกิน สามคน)	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 16	360 คน (จำนวนตายตัว)
18	2 ก.ค. 2538 (รัฐธรรมนูญ 2534 และ พรบ. เลือกตั้ง 2535)	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 10-17 (แบ่งเขตเรียงเบอร์เขตละไม่เกิน สามคน)	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 14	391 คน
19	17 พ.ย. 2539 (รธน. และ กม. เหมือนครั้งที่ 18)	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 10-18 (แบ่งเขตเรียงเบอร์เขตละไม่เกิน สามคน)	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 14	393 คน

²⁶ ระบบ “รวมเขตรวมเบอร์” ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๒๑ จึงไม่เคยได้ใช้เลย เพราะการแก้ไขรัฐธรรมนูญในปี ๒๕๒๘ ได้เปลี่ยนแปลงระบบเลือกตั้ง
กลับไปหาระบบ “แบ่งเขตเรียงเบอร์” เขตละไม่เกินสามคนอีกครั้ง (โปรดดูเชิงอรรถที่ 16)

²⁷ วิธีคำนวณคือ นำจำนวนประชากรทั้งประเทศมาหารด้วยจำนวน ส.ส. ทั้งหมดคือ 360 จากนั้นนำค่าเฉลี่ยนี้มาหารจำนวนประชากรของแต่ละ
จังหวัด

ตาราง ๒ : ระบบเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประเทศไทยตั้งแต่เลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกจนถึงปัจจุบัน (หน้าที่ ๔)

ครั้งที่	วันเลือกตั้ง	ระบบเลือกตั้ง	วิธีการแบ่งเขตเลือกตั้ง	จำนวน ส.ส.
20	6 ม.ค. 2544 (รัฐธรรมนูญ 2540 และ พรบ. ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการ เลือกตั้ง ส.ส. และ ส.ว. 2541)	ระบบเสียงข้างมากธรรมดา เขตละ คน (เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 2-4)	จำนวน ส.ส. ของแต่ละจังหวัดให้ คิดจากค่าเฉลี่ยประชากรทั้ง ประเทศต่อ ส.ส. หนึ่งคน จังหวัดที่ มี ส.ส. มากกว่าหนึ่งคน ให้ แบ่งเป็นเขตละหนึ่งคน	400 คน (จำนวนตายตัว)
		ระบบสัดส่วน (พรรคการเมืองจะได้ ส.ส. ตามสัดส่วนคะแนนที่ได้)	ประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง	100 คน (จำนวนตายตัว)
21	6 ก.พ. 2548 (รัฐธรรมนูญและ กฎหมายเลือกตั้ง เหมือนครั้งที่ 20)	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 20 (ระบบเลือกตั้งเสียงข้างมาก ธรรมดา เขตละคน)	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 20	400 คน (จำนวนตายตัว)
		เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 20 (ระบบสัดส่วน)	เหมือนการเลือกตั้งครั้งที่ 20	100 คน (จำนวนตายตัว)
22	23 ธ.ค. 2550 (รัฐธรรมนูญ 2550 และ พรบ. ประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการ เลือกตั้ง ส.ส. และการ ได้มาซึ่ง ส.ว. 2550)	ระบบเสียงข้างมากธรรมดา เขต ละไม่เกินสามคน โดยประชาชน มีคะแนนเสียงตามจำนวน ส.ส. จังหวัด (แบ่งเขตเรียงเบอร์เขตละ ไม่เกินสามคน เหมือนการเลือกตั้ง ครั้งที่ 10-11 และครั้งที่ 14-19)	แบ่งเขตจังหวัดเป็นเขตละไม่เกิน สามคน โดยจำนวน ส.ส. ของแต่ ละจังหวัดให้คิดจากค่าเฉลี่ย ประชากรทั้งประเทศต่อ ส.ส. หนึ่ง คน (วิธีการเดียวกับในการเลือกตั้ง ครั้งที่ 16-17) จังหวัดใดมี ส.ส. ไม่ เกินสามคน ให้จังหวัดเป็นเขต เลือกตั้ง จังหวัดใดมี ส.ส. เกินสาม คน ให้แบ่งเขต โดยแบ่งเป็นเขต ละสามคนก่อน และที่เหลือต้องไม่ น้อยกว่าสองคน	400 คน (จำนวนตายตัว)
		ระบบสัดส่วน (พรรคการเมืองจะได้ ส.ส. ตามสัดส่วนคะแนนที่ได้)	แบ่งเป็น 8 เขต เขตละ 10 คน โดย ให้แต่ละเขตมีจำนวนประชากร ใกล้เคียงกัน	80 คน (จำนวน ตายตัว)

(๒) การเลือกตั้งแบบ “สัดส่วน” จำนวน ๘๐ คน

การเลือกตั้ง ส.ส. แบบ “สัดส่วน” จำนวน ๘๐ คน ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มีหลักเกณฑ์วิธีการในการแบ่งเขตและการเลือกตั้งดังต่อไปนี้คือ

๑) แบ่งพื้นที่ประเทศออกเป็น ๘ กลุ่มจังหวัดเพื่อให้เป็นเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วนทั้งหมด ๘ เขต โดยให้แต่ละเขตมี ส.ส. จำนวน ๑๐ คนเท่ากันทั้งหมด ในการแบ่งกลุ่มจังหวัดจะต้องให้มีพื้นที่ติดต่อกันและมีจำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มใกล้เคียงกัน (มาตรา ๙๖) ซึ่งแตกต่างจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วนตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ที่ให้ประเทศเป็นเขตเลือกตั้งและมีบัญชีรายชื่อผู้สมัครเพียงบัญชีเดียว

๒) พรรคการเมืองแต่ละพรรคที่ส่งผู้สมัครในเขตหนึ่งเขตใด จะได้ ส.ส. ตามสัดส่วนของคะแนนที่ได้มาในเขตเลือกตั้งนั้น (มาตรา ๙๘) โดยรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มิได้บัญญัติให้มีคะแนนขั้นต่ำที่พรรคการเมืองจะต้องได้ จึงจะมีสิทธิได้ ส.ส. แบบสัดส่วน ดังเช่นรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละห้า

๓) ผู้ที่ได้เป็น ส.ส. คือผู้สมัครในบัญชีรายชื่อของพรรคนั้นในเขตนั้นตั้งแต่อันดับหนึ่งไปจนครบจำนวน ส.ส. ที่พรรคการเมืองนั้นได้ในเขตนั้น

การเลือกตั้งแบบสัดส่วนตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ก็คือการเลือกตั้งระบบสัดส่วนที่แยกขาดจากการเลือกตั้งระบบเสียงข้างมากโดยไม่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ซึ่งเป็นแบบเดียวกันกับระบบสัดส่วนตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วนตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ นี้ เมื่อพิจารณาในเบื้องต้นดูเหมือนว่าจะได้แก้ปัญหาเรื่องด้าน ๕ เปอร์เซนต์ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ที่ทำให้พรรคเล็กเสียเปรียบ และการที่แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น ๘ กลุ่มจังหวัด จะทำให้ผู้สมัครของพรรค ไม่รวมศูนย์อยู่ที่กรุงเทพอีกต่อไป ซึ่งจะได้พิจารณาต่อไปว่าระบบสัดส่วนของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้แก้ปัญหาระบบสัดส่วนของรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ จริงหรือไม่ หรือมีปัญหาใหม่อะไรบ้าง ซึ่งจะได้กล่าวถึงในหัวข้อ ๔.๒ ต่อไป

๓.๒ การเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐

(๑) การแบ่งเขตเลือกตั้ง ส.ส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐

จำนวนประชากรของประเทศไทยมีทั้งหมด ๖๒,๘๒๘,๗๐๖ คน^{๒๘} จำนวนเฉลี่ยของประชากรต่อ ส.ส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้งหนึ่งคนในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ จึงเท่ากับ ๑๕๗,๐๗๑ คน^{๒๙} จังหวัดที่มี ส.ส. ไม่เกินสามคนมีทั้งหมด ๓๑ คน และจังหวัดที่มี ส.ส. เกินสามคนซึ่งจะต้องแบ่งเขตมีทั้งหมด ๔๕ จังหวัด สำหรับจังหวัดที่มี ส.ส. ไม่เกินสามคน มีจังหวัดละหนึ่งคน ๔ จังหวัด จังหวัดละ ๒ คน ๑๐ จังหวัด และจังหวัดละ ๓ คน ๑๗ จังหวัด สำหรับจังหวัดที่มี ส.ส. เกินกว่าสามคน แต่จำนวน ส.ส. หารด้วยสามไม่ลงตัว ก็จะทำให้เกิดเขตเลือกตั้งที่มี ส.ส. สองคน ซึ่งสามารถสรุปเป็นตารางได้ดังต่อไปนี้

^{๒๘} ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๙, ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด จะพึงมี และจำนวนเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๗๖ ก หน้า ๑๕, ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐. เปรียบเทียบกับการเลือกตั้งครั้งก่อนหน้าคือ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ในการเลือกตั้งครั้งนั้นใช้จำนวนประชากร ๖๓,๐๗๙,๗๖๕ คน ซึ่งเป็นจำนวนประชากร ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๖ (จำนวนประชากรที่ประกาศปีสุดท้ายก่อนที่จะมีการเลือกตั้ง), ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละจังหวัดจะพึงมีจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๒ ตอนที่ ๒ ก หน้า ๔, ๖ มกราคม ๒๕๔๘. ประเด็นที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งคือ ทำไมจำนวนประชากรของประเทศไทยจึงได้ลดลงจาก ๖๓,๐๗๙,๗๖๕ คน (ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๖) เหลือเพียง ๖๒,๘๒๘,๗๐๖ คน (ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๙)

^{๒๙} ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่แต่ละจังหวัดจะพึงมี และจำนวนเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด, เพิ่งอ้าง. เปรียบเทียบกับการเลือกตั้งปี ๒๕๔๘ มีจำนวนประชากรโดยเฉลี่ยต่อ ส.ส. ในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตหนึ่งคนเท่ากับ ๑๕๗,๖๘๙ คน ซึ่งเท่ากับลดลง ๖๒๘ คนต่อ ส.ส. หนึ่งคน

ตาราง ๓ : จำนวน ส.ส. และจำนวนเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐

จำนวน ส.ส. ของแต่ละจังหวัด	จังหวัด (ลำดับตามจำนวนประชากรจากน้อยไปหามาก)	จำนวนเขตเลือกตั้งและจำนวน ส.ส. แต่ละเขต
๑ คน	๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดระนอง สมุทรสงคราม สิงห์บุรี ตราด	จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง
๒ คน	๑๐ จังหวัด ได้แก่ พังงา นครนายก แม่ฮ่องสอน สตูล อ่างทอง ภูเก็ต อุทัยธานี มุกดาหาร ชัยนาท อำนาจเจริญ	จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง
๓ คน	๑๗ จังหวัด ได้แก่ กระบี่ ลำพูน ปราจีนบุรี เพชรบุรี สมุทรสาคร อุตรดิตถ์ ยะลา แพร่ น่าน ชุมพร พะเยา ประจวบคีรีขันธ์ หนองบัวลำภู จันทบุรี พัทลุง ตาก สระแก้ว	จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง
๔ คน	๑๐ จังหวัด ได้แก่ ยโสธร พิจิตร ระยอง ตรัง สุโขทัย สระบุรี เลย์ปัตตานี ฉะเชิงเทรา นครพนม	แบ่งเป็น ๒ เขต เขตละ ๒ คน
๕ คน	๑๐ จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา กำแพงเพชร ลพบุรี พระนครศรีอยุธยา ลำปาง นครปฐม ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี พิษณุโลก	แบ่งเป็น ๒ เขต เขตละ ๓ คนหนึ่งเขต และเขตละ ๒ คนอีกหนึ่งเขต
๖ คน	๗ จังหวัด ได้แก่ ปทุมธานี หนองคาย มหาสารคาม สุราษฎร์ธานี กาฬสินธุ์ นนทบุรี เพชรบูรณ์	แบ่งเป็น ๒ เขต เขตละ ๓ คน
๗ คน	๔ จังหวัด ได้แก่ นครสวรรค์ สมุทรปราการ สกลนคร ชัยภูมิ	แบ่งเป็น ๓ เขต เขตละ ๓ คนหนึ่งเขต และเขตละ ๒ คน ๒ เขต
๘ คน	๔ จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี เชียงราย ร้อยเอ็ด สงขลา	แบ่งเป็น ๓ เขต เขตละ ๓ คน ๒ เขต และเขตละ ๒ คน หนึ่งเขต
๙ คน	๒ จังหวัด ได้แก่ สุรินทร์ ศรีสะเกษ	แบ่งเป็น ๓ เขต เขตละ ๓ คน
๑๐ คน	๓ จังหวัด ได้แก่ นครศรีธรรมราช อุตรดิตถ์ บุรีรัมย์	แบ่งเป็น ๔ เขต เขตละ ๓ คน ๒ เขต และเขตละ ๒ คน ๒ เขต
๑๑ คน	๓ จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ ขอนแก่น อุบลราชธานี	แบ่งเป็น ๔ เขต เขตละ ๓ คน ๓ เขต และเขตละ ๒ คน หนึ่งเขต
๑๖ คน	นครราชสีมา	แบ่งเป็น ๖ เขต เขตละ ๓ คน ๔ เขต และเขตละ ๒ คน ๒ เขต
๓๖ คน	กรุงเทพมหานคร	แบ่งเป็น ๑๒ เขต เขตละ ๓ คน

ที่มา : สรุปจากประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด จะพึงมี และจำนวนเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด

โดยสรุป ในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จะมีการเลือกตั้ง ส.ส. จำนวน ๔๐๐ คนในเขตเลือกตั้งทั้งหมด ๑๕๗ เขต โดยแบ่งเป็น เขตละคน จำนวน ๔ เขต (๔ จังหวัด) เขตละสองคน จำนวน ๖๓ เขต และ เขตละสามคน จำนวน ๙๐ เขต สำหรับกรุงเทพมหานครที่มีประชากรมากที่สุด มี ส.ส. ๓๖ คน จึงมีทั้งหมด ๑๒ เขต โดยเป็นเขตละสามคนทั้งหมด

(๒) การแบ่งเขตเลือกตั้ง ส.ส. แบบสัดส่วน ในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐

ขณะที่การแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้ง ส.ส. แบบแบ่งเขต จะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัว ไม่ว่าใครเป็นคนแบ่งก็จะได้ผลเหมือนกัน แต่การแบ่งเขตเลือกตั้ง ส.ส. แบบสัดส่วน เป็นเรื่องดุลพินิจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ภายใต้หลักเกณฑ์ว่า จะต้องจัดกลุ่มจังหวัดให้เป็นเขตเลือกตั้งโดยต้องมีพื้นที่ติดต่อกันและมีประชากรในแต่ละกลุ่มใกล้เคียงกัน จำนวนประชากรทั้งประเทศมีทั้งหมด ๖๒,๘๒๘,๗๐๖ คน ค่าเฉลี่ยประชากรของแต่ละเขตเลือกตั้งจึงอยู่ที่ ๗,๘๕๓,๕๘๘ คน ซึ่ง กกต. ได้แบ่งเขตเป็นกลุ่มจังหวัดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ๔ : การแบ่งเขตเลือกตั้ง ส.ส. แบบสัดส่วนและจำนวนประชากรในแต่ละเขต ในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐

เขตเลือกตั้ง	จังหวัด	จำนวนประชากร
๑	แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา น่าน แพร่ ลำปาง ลำพูน สุโขทัย ตาก กำแพงเพชร	๗,๖๑๕,๖๑๐
๒	อุดรดิตถ์ พิษณุโลก พิจิตร นครสวรรค์ อุทัยธานี ลพบุรี เพชรบูรณ์ ชัยภูมิ ขอนแก่น	๗,๘๘๗,๕๖๓
๓	อำนาจเจริญ มุกดาหาร นครพนม สกลนคร กาฬสินธุ์ มหาสารคาม หนองคาย อุดรธานี หนองบัวลำภู เลย	๗,๙๕๙,๑๖๓
๔	บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ยโสธร ร้อยเอ็ด	๗,๙๕๒,๔๓๔
๕	สระแก้ว นครราชสีมา ปทุมธานี นครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด	๗,๘๑๘,๗๑๐
๖	กรุงเทพมหานคร นนทบุรี สมุทรปราการ	๗,๘๐๒,๖๓๙
๗	ระนอง ชุมพร ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร นครปฐม กาญจนบุรี สุพรรณบุรี ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา สระบุรี	๗,๘๐๐,๙๖๕
๘	สุราษฎร์ธานี พังงา ภูเก็ต กระบี่ นครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง สตูล สงขลา บัตตานี ยะลา นราธิวาส	๗,๙๔๑,๖๒๒

ที่มา : ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน

(๓) จำนวนผู้สมัคร ส.ส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบสัดส่วน จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และผลการเลือกตั้ง

การเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ ในแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง มีพรรคการเมืองส่งผู้สมัครทั้งหมด ๓๙ พรรค และมีจำนวนผู้สมัครทั้งหมด ๓,๘๘๔ คน ส่วนในการเลือกตั้งแบบสัดส่วนมีพรรคการเมืองส่งผู้สมัครทั้งหมด ๓๑ พรรค และมีจำนวนผู้สมัครทั้งหมด ๑,๒๖๐ คน เมื่อเปรียบเทียบกับเลือกตั้งครั้งก่อนคือการเลือกตั้ง ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ มีผู้สมัครแบบแบ่งเขตจำนวน ๑,๗๐๗ คน และผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อหรือแบบสัดส่วน ๕๘๒ คน (โปรดดูตาราง ๕) จำนวนผู้สมัครในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ นี้มีจำนวนมากกว่าในการเลือกตั้ง ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ถึงประมาณ ๒.๕ เท่า อะไรคือสาเหตุที่ทำให้ผู้สมัครมากขึ้นถึงขนาดนี้ เป็นประเด็นที่จะได้กล่าวถึงในหัวข้อที่ ๔ ต่อไป

ตาราง ๕ : จำนวนประชากร จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัคร ส.ส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบสัดส่วน ในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ เปรียบเทียบกับการเลือกตั้ง ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘

		การเลือกตั้ง 23 ธันวาคม 2550	การเลือกตั้ง 6 กุมภาพันธ์ 2548
จำนวนประชากร		62,828,706 คน (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2549)	63,079,765 คน (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2546)
จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง		45,092,955 คน	44,572,101 คน
จำนวนพรรคการเมือง ที่ส่งผู้สมัคร	แบบแบ่งเขต	39 พรรค	24 พรรค
	แบบสัดส่วน	31 พรรค	20 พรรค
จำนวนผู้สมัคร ส.ส.	แบบแบ่งเขต	3,894 คน	1,707 คน
	แบบสัดส่วน	1,260 คน	582 คน

สำหรับเรื่องจำนวนประชากรและจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเปรียบเทียบกันในการเลือกตั้งสองครั้งนี้ เมื่อพิจารณາตารางที่ ๕ เราจะพบ ข้อมูลที่น่าแปลกใจคือ จำนวนประชากรจากการเลือกตั้ง ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ซึ่งมี ๖๓,๐๗๙,๗๖๕ คน (ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๖) เมื่อมาถึงการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ จำนวน ประชากรได้ ลดลง เหลือ ๖๒,๘๒๘,๗๐๖ คน (ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๙) คือลดหายไป ๒๕๑,๐๕๙ คน แต่ในขณะที่จำนวนประชากรลดลง จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งกลับ เพิ่มมากขึ้น จากการเลือกตั้ง ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ที่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๔๔,๕๗๒,๑๐๑ คน เมื่อมาถึงการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้เพิ่มขึ้นเป็น ๔๕,๐๙๒,๙๕๕ คน คือเพิ่มขึ้นจำนวน ๕๒๐,๘๕๔ คน³⁰

ส่วนเรื่องจำนวนผู้สมัครของ พรรคการเมือง แต่ละพรรคนั้น เนื่องจาก ในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ มีพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัคร ส.ส. มากถึง ๓๙ พรรค ผู้เขียนจึงขอนำเฉพาะข้อมูล ของพรรคการเมือง ที่มีผู้สมัคร ส.ส. ได้รับเลือกตั้งมานำเสนอเท่านั้น ซึ่งมีทั้งหมด ๗ พรรค ได้แก่ พรรคพลังประชาชน พรรค ประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย พรรคเพื่อแผ่นดิน พรรครวมใจไทยชาติพัฒนา พรรคมหาชนชาติไทย และพรรค ประชากร (ตารางที่ ๖) โดยได้นำข้อมูลเรื่องวันจัดตั้ง และจำนวนสาขาพรรคกับจำนวนสมาชิกพรรคมาลง ประกอบไว้ด้วย สำหรับเรื่องผู้สมัคร จะเห็นได้ว่ามีเพียงพรรคการเมืองพรรคเดียวที่ส่งผู้สมัครครบทั้ง ๔๘๐ คนคือพรรคพลังประชาชน พรรคที่ส่งผู้สมัครมากรองลงมาคือพรรคประชาธิปัตย์ ที่ส่งผู้สมัครแบบสัดส่วน ครอบคลุมเขต และส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตขาดไปเพียง ๕ คน จากจำนวนทั้งหมด ๔๐๐ คน และพรรคที่ส่ง ผู้สมัครมากเป็นอันดับสาม คือพรรคมหาชนชาติไทย ซึ่งส่งผู้สมัครแบบสัดส่วนครบ ทุกเขต และส่งผู้สมัคร แบบแบ่งเขต ๓๖๓ คน

³⁰ นอกจากคำถามว่า *ทำไม* หรือ *อะไร* ทำให้ประชากรของประเทศไทยลดลงกว่าสองแสนห้าหมื่นคนในระยะเวลาสามปี คำถามที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันคือ *ทำไม* ขณะที่ประชากรลดลงกว่าสองแสนห้าหมื่นคน แต่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกลับเพิ่มมากขึ้นกว่าห้าแสนสองหมื่นคน ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่หน้าจะได้มีการศึกษาหาคำตอบกันต่อไป

ตาราง ๖ : ข้อมูลและจำนวนผู้สมัครของพรรคการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐

พรรค (ลำดับตามวันที่จัดตั้ง)	วันที่จัดตั้ง	จำนวนสาขา	จำนวน สมาชิก	จำนวนผู้สมัคร แบบแบ่งเขต	จำนวนผู้สมัคร แบบสัดส่วน
ประชาธิปไตย	11 มิ.ย. 2525	194	4,095,493	395	80
ชาติไทย	8 ก.ค. 2525	14	2,642,237	285	80
พลังประชาชน	9 พ.ย. 2541	4	7,840	400	80
ประชากร	10 ม.ค. 2549	5	9,954	183	60
มหาชนภิไธย	1 ต.ค. 2550	-	20	363	80
เพื่อแผ่นดิน	2 ต.ค. 2550	-	18	344	80
รวมใจไทยชาติพัฒนา	3 ต.ค. 2550	-	29	324	80

หมายเหตุ : จำนวนสาขาพรรคและจำนวนสมาชิกพรรคเป็นข้อมูล ณ วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐

ในบรรดาพรรคการเมืองทั้ง ๗ พรรคนี้ มีพรรคการเมืองใหม่เพิ่งจัดตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๒๕๕๐ จำนวน ๓ พรรคคือ พรรคมัชฌิมาธิปไตย พรรคเพื่อแผ่นดิน และพรรครวมใจไทยชาติพัฒนา ส่วนพรรคประชากรถึงแม้ว่า จะเป็นพรรคใหม่ที่ เพิ่งตั้งเมื่อต้นปี ๒๕๔๙ แต่เป็นการจัดตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ สำหรับพรรคพลังประชาชนนั้นมิใช่พรรคใหม่เพิ่งจัดตั้ง เพราะอดีต ส.ส. พรรคไทยรักไทยที่ในขณะนี้เป็นสมาชิกพรรคพลังประชาชนมิได้ตั้งพรรคขึ้นใหม่ แต่ได้ใช้วิธี “ย้ายเข้าไปสังกัด” ในพรรคพลังประชาชน ซึ่งตั้งมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๑ ส่วนพรรคที่เก่าแก่ที่สุดคือพรรคประชาธิปไตยและพรรคชาติไทยที่ตั้งมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๕ ตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง ๒๕๒๔

การเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นการเลือกตั้ง ส.ส. ครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ นั้น ปรากฏผลการเลือกตั้งทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบสัดส่วน ดังตารางต่อไปนี้ ซึ่งผู้เขียนจะนำมาวิเคราะห์ในหัวข้อที่ ๔ ต่อไป

ตาราง ๗ : ผลการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐

	จำนวน ส.ส. แบบแบ่งเขต	จำนวน ส.ส. แบบสัดส่วน	รวม
พรรคพลังประชาชน	199	34	233
พรรคประชาธิปไตย	131	33	164
พรรคชาติไทย	30	4	34
พรรคเพื่อแผ่นดิน	17	7	24
พรรคมัชฌิมาธิปไตย	11	-	11
พรรครวมใจไทยชาติพัฒนา	8	1	9
พรรคประชากร	4	1	5
รวม	400	80	480

๔. ปัญหาของระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

ในหัวข้อนี้จะวิเคราะห์ปัญหาของระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ โดยแยกเป็นสามหัวข้อย่อยคือ ปัญหาของระบบ “แบ่งเขตเรียงเบอร์” ปัญหาของระบบสัดส่วนซึ่งแบ่งเป็นแปดกลุ่มจังหวัด และปัญหาในภาพรวมของทั้งสองระบบ ซึ่งจะได้นำเสนอเป็นลำดับไปดังต่อไปนี้

๔.๑ ปัญหาของระบบ “แบ่งเขตเรียงเบอร์” เขตละไม่เกินสามคน

ระบบเลือกตั้ง “แบ่งเขตเรียงเบอร์” เขตละไม่เกินสามคน เป็นระบบที่ใช้ในการเลือกตั้งมาตั้งแต่ปี ๒๕๑๘ ต่อเนื่องมาถึง ๑๐ ครั้ง แต่โดยเหตุที่เป็นระบบเลือกตั้งที่มีปัญหาหลายประการ รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ จึงได้ยกเลิกระบบนี้ไป เมื่อรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้นำระบบนี้กลับมาใหม่ ปัญหาที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วทั้งหลายเหล่านั้นจึงเกิดขึ้นอีกครั้ง ปัญหาเหล่านั้นได้แก่

(๑) ปัญหาเรื่องผลการเลือกตั้งที่ผิดเพี้ยนไปจากเจตนารมณ์ของประชาชน

ตาราง ๗ : ผลการเลือกตั้ง ส.ส. และคะแนนที่แต่ละพรรคได้รับในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐

พรรค	แบ่งเขตเลือกตั้ง		สัดส่วน		จำนวน ส.ส. ทั้งหมด
	จำนวน ส.ส.	จำนวนคะแนน	จำนวน ส.ส.	จำนวนคะแนน	
พรรคพลังประชาชน	199 คน (49.75 %)	26,971,230 คะแนน (36.82 %)	34 คน (42.5 %)	12,338,903 คะแนน (41.08 %)	233 คน (48.54 %)
พรรคประชาธิปัตย์	131 คน (32.75 %)	22,128,334 คะแนน (30.21 %)	33 คน (41.25 %)	12,148,504 คะแนน (40.44 %)	164 คน (34.17 %)
พรรคชาติไทย	30 คน (7.5 %)	6,486,553 คะแนน (8.85 %)	4 คน (5 %)	1,213,532 คะแนน (4.04 %)	34 คน (7.08 %)
พรรคเพื่อแผ่นดิน	17 คน (4.25 %)	6,647,193 คะแนน (9.07 %)	7 (8.75 %)	1,596,500 คะแนน (5.31 %)	24 คน (5.00 %)
พรรคภูมิใจไทย	11 คน (2.75 %)	3,912,330 คะแนน (5.34 %)	-	450,382 คะแนน (1.50 %)	11 คน (2.29 %)
พรรครวมใจไทยชาติพัฒนา	8 คน (2 %)	3,482,904 คะแนน (4.75 %)	1 คน (1.25 %)	740,461 คะแนน (2.46 %)	9 คน (1.88 %)
พรรคประชากรไทย	4 คน (1 %)	1,675,205 คะแนน (2.29 %)	1 คน (1.25 %)	408,851 คะแนน (1.36 %)	5 คน (1.04 %)
พรรคอื่นๆ	-	1,935,235 คะแนน (2.64 %)	-	1,136,365 คะแนน (3.78 %)	-
รวม	400 คน	73,238,984 คะแนน	80 คน	30,033,498 คะแนน	480 คน

ที่มา : สรุปและวิเคราะห์จากข้อมูลการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

จากข้อมูลที่แสดงไว้ใน ตาราง ๗ จะเห็นได้ว่า ในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ ที่พรรคพลังประชาชนได้ ส.ส. ทั้งหมด ๑๙๙ คน ซึ่งเท่ากับ ๔๙.๗๕ เปอร์เซ็นต์ของ ส.ส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้งทั้งหมด ๔๐๐ คนนั้น พรรคพลังประชาชนได้คะแนนแบบแบ่งเขตรวมกันทุกเขตทั่วประเทศเพียง ๓๖.๘๒ เปอร์เซ็นต์ จำนวนคะแนน ๓๖.๘๒ เปอร์เซ็นต์นี้ถ้านำมาคิดเป็นจำนวน ส.ส. (จากทั้งหมด ๔๐๐ คน) จะเท่ากับ ๑๔๗ คน นั่นหมายความว่าในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ ที่ผ่านมา **พรรคพลังประชาชนได้ ส.ส. ในแบบแบ่งเขตเลือกตั้งมากเกินไปกว่าเจตนารมณ์ของประชาชนถึง ๕๒ คน** สำหรับพรรคอันดับสองคือพรรคประชาธิปัตย์ได้ ส.ส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๑๓๑ คน ซึ่งเท่ากับ ๓๒.๗๕ เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่ได้คะแนน ๓๐.๒๑ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งความจริงควรจะได้ ส.ส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพียง ๑๒๑ คน นั่นคือได้เกินไป ๑๐ คน ขณะที่พรรคชาติไทยที่ได้ ส.ส. ๓๐ คน ควรจะได้ ๓๕ คน พรรคเพื่อแผ่นดินที่ได้ ส.ส. ๑๗ คน ควรจะได้ ๓๖ คน พรรคภูมิใจไทยที่ได้ ส.ส. ๑๑ คน ควรจะได้ ๒๑ คน พรรครวมใจไทยชาติพัฒนาที่ได้ ส.ส. ๘ คน ควรจะได้ ๑๙ คน และพรรคประชากรไทยที่ได้ ส.ส. ๔ คน ควรจะได้ ๙ คน เมื่อเปรียบเทียบกับผลการเลือกตั้งแบบสัดส่วน เราจะเห็นได้ว่าระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วนให้ผลการเลือกตั้งที่ใกล้เคียงกับเจตนารมณ์ของประชาชนมากกว่าการเลือกตั้งแบบ “แบ่งเขตเรียงเบอร์” เขตละไม่เกินสามคนอย่างเห็นได้ชัดเจน

การให้ผลการเลือกตั้งที่ผิดเพี้ยนไปจากเจตนารมณ์ของประชาชน และทำให้พรรคใหญ่ที่สุดได้ประโยชน์นั้นเป็นข้อเสียของระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากธรรมดา (Simple Majority System) ถึงแม้จะเป็นระบบเขตละหลายคน (Multi-Member Constituency) ก็ยังเกิดปัญหาเช่นเดียวกันกับที่เคยเกิดในระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากธรรมดาเขตละคน (Single-Member Constituency) หรือ First-Past-The-Post (FPTP) ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐³¹ ในการเลือกตั้ง ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ พรรคไทยรักไทยได้ ส.ส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้งมากเกินไปกว่าเจตนารมณ์ของประชาชน ๑๐๕ คน³² ส่วนในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ พรรคพลังประชาชนได้ ส.ส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้งมากเกินไป ๕๒ คน ผลการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ ที่ผ่านมามีได้พิสูจน์ให้เห็นว่า การกลับไปใช้ระบบ “แบ่งเขตเรียงเบอร์” ไม่สามารถแก้ปัญหาที่เคยเกิดขึ้นในรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ได้ และนี่คือปัญหาสำคัญประการแรกของระบบเลือกตั้ง “แบ่งเขตเรียงเบอร์” เขตละไม่เกินสามคนของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

(๒) ปัญหาเรื่อง “ยิงลูกโดด”

ตามที่ได้กล่าวไปแล้วว่า ระบบเลือกตั้ง “แบ่งเขตเรียงเบอร์” เขตละไม่เกินสามคน ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นระบบเก่าที่ประเทศไทยเคยใช้เลือกตั้งมาแล้ว ๑๐ ครั้งนั้น ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สามารถเลือกผู้สมัครได้ ไม่เกิน จำนวน ส.ส. ที่มีในเขต ถ้าในเขตเลือกตั้งมี ส.ส. สามคน จะกาบาทเลือกสามคน สองคน หรือคนเดียวก็ได้ หรือถ้าเป็นเขตละสองคน จะกาบาทเลือกสองคน หรือคนเดียวก็ได้ ระบบเลือกตั้งนี้ได้ทำ

³¹ เรื่องระบบเลือกตั้งอยู่ในหัวข้อที่ ๒

³² โปรดดูหัวข้อที่ ๑

ให้เกิดปัญหาการ “ยิงลูกโดด” คือการกากบาทเลือกผู้สมัครเพียงคนเดียวทุกๆ ที่สามารถเลือกได้สองคนหรือสามคน เพราะการ “ยิงลูกโดด” จะทำให้ผู้สมัครมีโอกาสได้เป็น ส.ส. มากขึ้น เนื่องจากคะแนน “ลูกโดด” หรือคะแนนในบัตรเลือกตั้งที่กากบาทเพียงหมายเลขเดียว จะมีน้ำหนักมากกว่าคะแนนในบัตรเลือกตั้งที่กากบาทเลือกครบตามจำนวนคะแนนที่มี ในการนำพาผู้สมัครทะลุขึ้นไปสู่สามอันดับแรกในกรณีของเขตละสามคน หรือขึ้นไปสู่สองอันดับแรกในกรณีของเขตละสองคน ผู้สมัครคนใดมีคะแนนลูกโดดมากจึงยังมีโอกาสมากในการได้รับเลือกตั้ง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาหลายอย่างโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการซื้อเสียงแบบลูกโดดและการหักหลังกันเองในทีมเดียวกัน ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป

เพื่อชี้ให้เห็นถึงปัญหาเรื่อง “ยิงลูกโดด” ผู้เขียนขอนำผลการเลือกตั้งและการใช้สิทธิเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่เป็น เขตละสามคน และ เขตละสองคน เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ มาเป็นกรณีศึกษาอย่างละหนึ่งเขต โดยขอผลการเลือกตั้งของจังหวัด อุบลราชธานี เขต ๑ ซึ่งมี ส.ส. ได้สามคน (ตาราง ๘) และผลการเลือกตั้งของจังหวัดชัยภูมิเขต ๒ ซึ่งมี ส.ส. ได้สองคน (ตาราง ๙) มาวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

ในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งที่ จังหวัดอุบลราชธานี เขต ๑ จำนวน ๒๖๕,๐๐๓ คน มีผู้ไม่ประสงค์จะลงคะแนน ๘,๙๖๕ คน และมีผู้ทำบัตรเสีย ๓,๙๒๑ คน จำนวนผู้ใช้สิทธิที่ไม่ได้งดออกเสียงและไม่ได้ทำบัตรเสียจึงเท่ากับ ๒๕๒,๑๑๗ คน ถ้าหากว่าทุกคนใช้สิทธิกากบาทเลือกผู้สมัครครบสามหมายเลข คะแนนทั้งหมดจะเท่ากับ ๗๕๖,๓๕๑ คะแนน (๒๕๒,๑๑๗ คน คูณ ด้วย ๓ คะแนน) แต่คะแนนทั้งหมดของผู้สมัครทั้ง ๔๒ คนรวมกันได้เพียง ๖๘๘,๑๔๙ คะแนน นั่นหมายความว่า มีคะแนน หายไป ๖๘,๒๐๒ คะแนน คะแนนที่หายไปเกิดจากผู้มาเลือกตั้งกากบาทไม่ครบสามคะแนน ถ้ามีคนกากบาทสองคะแนนหนึ่งคน คะแนนก็จะหายไปหนึ่งคะแนน ถ้ามีคนกาถูกโดดหนึ่งคน คะแนนจะหายไปสองคะแนน เราไม่อาจทราบได้แน่ชัดว่าในจำนวนนี้เป็นกากบาทสองคะแนนกี่คน และกาถูกโดดกี่คน แต่โดยเหตุที่มีการมีสามคะแนนแล้วกากบาทเพียงสองคะแนน ดูจะมีแรงจูงใจน้อยหรือมีเหตุผล น้อยว่าทำไมถึงเลือกแค่สองคนในเมื่อเลือกได้สามคน ขณะที่การ เลือกเพียงหมายเลขเดียวหรือการ “ยิงลูกโดด” มีแรงจูงใจและเหตุผลชัดเจนกว่า และถ้า ๖ ๘,๒๐๒ คะแนนที่หายไปนี้มาจากการ “ยิงลูกโดด” นั้นหมายความว่า ในวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ จังหวัดอุบลราชธานี เขต ๑ มีคน “ยิงลูกโดด” ทั้งหมด ๓๔,๑๐๑ คน หรือต่อให้น้อยกว่านี้เท่าตัวก็ยังเป็นจำนวนที่มากจนน่าตกใจ

คะแนน ๖๘,๒๐๒ คะแนนที่หายไปนี้ มากเพียงพอที่จะทำให้นายโกวิท ธรรมานุชิต จากพรรคพลังประชาชน ซึ่งได้ลำดับที่ ๔ ที่แพ้นายศุภชัย ศรีหล้า พรรคประชาธิปัตย์ ที่ได้ลำดับ ๓ เพียง ๒,๕๒๑ คะแนน กลายเป็นผู้ชนะขึ้นมาได้ (โปรดดูตาราง ๘) เช่นเดียวกับนายสมบัติ รัตโน พรรคพลังประชาชน ที่มีคะแนนห่างจากที่ ๓ เพียง ๓,๕๕๙ คะแนน ก็จะได้รับเลือกตั้งขึ้นมาได้ เช่นเดียวกัน ถ้าในวันนั้นผู้เลือกตั้งเหล่านี้ไม่กาถูกโดด ผลการเลือกตั้งจะเปลี่ยนไป แต่ถ้าพูดในทางกลับกัน ก็เพราะต้องการ ให้ผลเลือกตั้งเป็นแบบนี้ (คือชนะเลือกตั้ง) จึงต้องกาถูกโดด หรือทำให้มีการกาถูกโดด

ตาราง ๘ : ผลการเลือกตั้งและคะแนนของผู้สมัคร ส.ส. ของจังหวัดอุบลราชธานี เขต ๑ ซึ่งมี ส.ส. ได้ ๓ คน ในการเลือกตั้งวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ (สามลำดับแรกคือผู้ได้รับเลือกตั้ง)

ลำดับ	ชื่อผู้สมัคร	หมายเลข	พรรค	คะแนน
1	นายวรสิทธิ์ กัลปิตินันท์	7	พลังประชาชน	96,245
2	นายวุฒิพงษ์ นามบุตร	11	ประชาธิปัตย์	88,988
3	นายศุภชัย ศรีหล้า	10	ประชาธิปัตย์	85,131
4	นายโกวิท ธรรมานูชิต	8	พลังประชาชน	82,610
5	นายสมบัติ รัตโน	9	พลังประชาชน	81,572
6	นายวิทวัส พันธุ์พิกุล	12	ประชาธิปัตย์	61,724
7	นายอดุลย์ นิลเปรม	1	เพื่อแผ่นดิน	61,118
8	นายณรงค์ชัย วีระกุล	2	เพื่อแผ่นดิน	32,909
9	นายวุฒิไกร บุญใหญ่	3	เพื่อแผ่นดิน	24,267
10	นายนิรันดร์ พิทักษ์วัชระ	25	มหาชนิปัตย์	16,319
11	นายสิทธิคุณ เทียมประเสริฐ	16	รวมใจไทยชาติพัฒนา	11,403
12	นายสมหวัง อารรณ์ศรี	4	ดำรงไทย	9,027
13	นายวิชัย ครองยุติ	19	ชาติไทย	6,239
14-42	ผู้สมัครที่ได้คะแนนน้อยกว่า 5,000 มีจำนวน 29 คน			30,597
รวมคะแนนทั้งหมดที่กากบาทในบัตรเลือกตั้ง				688,149
คะแนนทั้งหมดที่มี (คิดจากจำนวนผู้มาใช้สิทธิ 265,003 คน ลบด้วยจำนวนผู้ไม่ประสงค์จะลงคะแนน 8,965 คน และจำนวนผู้ทำบัตรเสีย 3,921 คน = 252,117 คน คูณด้วย 3 คะแนนที่แต่ละคนสามารถกากบาทได้)				756,351
คะแนนที่ไม่ได้ใช้				68,202

ที่มา : สรุปและวิเคราะห์จากข้อมูลการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ในเขตละสามคน เรายังไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าคะแนนที่หายไปนั้นมาจากการ “ยิงลูกโดด” เป็นจำนวนเท่าไร แต่ในเขตละสองคน เราจะสามารถทราบได้อย่างแน่นอน เพราะคะแนนที่หายไปหนึ่งคะแนนย่อมมาจากการกาถูกโดดหนึ่งคน ผู้เขียนจึงนำเขตละ ๒ คนมาศึกษาด้วย โดยตัวอย่างที่ยกมาคือ จังหวัดชัยภูมิ เขต ๒ ซึ่งในวันเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ มีผู้มาใช้สิทธิจำนวน ๑๗๓,๘๕๒ คน มีผู้ไม่ประสงค์จะลงคะแนน ๔,๙๖๕ คน และมีผู้ทำบัตรเสีย ๔,๖๑๘ คน ผู้ใช้สิทธิที่ไม่งดออกเสียงและไม่ได้ทำบัตรเสียจึงเท่ากับ ๑๖๔,๒๖๙ คน ในจำนวนนี้ถ้าใช้สิทธิกากบาทเลือกผู้สมัครสองคนกันทุกคน คะแนนทั้งหมดจะเท่ากับ ๓๒๘,๕๓๘ คะแนน แต่คะแนนทั้งหมดของผู้สมัครทั้ง ๑๙ คนรวมกันได้ ๒๙๖,๕๘๗ คะแนนเท่านั้น คะแนนที่หายไปจึงเท่ากับ ๓๑,๙๕๑ คะแนน โดยเหตุที่ผู้มีสิทธิหนึ่งคนมีสองคะแนน จำนวนคะแนนที่หายไปจึงเท่ากับจำนวนผู้กากบาทหมายเลขเดียว นั่นหมายความว่า ในวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ ที่จังหวัดชัยภูมิ เขต ๒ มีผู้ “ยิงลูกโดด” จำนวน ๓๑,๙๕๑ คน (!)

คะแนน ๓๑,๙๕๑ คะแนน จากผู้เลือกตั้ง ๓๑,๙๕๑ คน สามารถทำให้ผลการเลือกตั้งเปลี่ยนแปลงไปได้แน่นอน เพราะนายประสิทธิ์ ชัยวิรัตน์ จากพรรคพลังประชาชน ที่สอบตกเพราะได้ที่ ๓ นั้น ได้คะแนนน้อยกว่านายบัณฑิต เกียรติกิจชูชัย จากพรรคชาติไทย เพียง ๒,๑๑๗ คะแนนเท่านั้น

ตาราง ๙ : ผลการเลือกตั้ง และคะแนนของผู้สมัคร ส.ส. ของ จังหวัดชัยภูมิ เขต ๒ ซึ่งมี ส.ส. ได้ ๒ คน ในการเลือกตั้งวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๑ (สองลำดับแรกคือผู้ได้รับเลือกตั้ง)

ลำดับ	ชื่อผู้สมัคร	หมายเลข	พรรค	คะแนน
1	นายสุวิทย์ คนสมบูรณ์	1	พลังประชาชน	80,232
2	นายบัณฑิต เกียรติกิจชูชัย	3	ชาติไทย	66,534
3	นายประสิทธิ์ ชัยวิรัตน์	2	พลังประชาชน	64,417
4	นายอร่ามอาชวีวัฒน์ โล่ห์วีระ	11	ประชากร	37,981
5	นายพิชิต ชัยวิรัตน์	8	รวมใจไทยชาติพัฒนา	11,834
6	นายบัวพรม ชีร์กัลยาณพันธ์ุ	5	ประชาธิปไตย	7,869
7	นายสนั่น ธาณิรัตน์	12	ประชากร	7,307
8	นายธรรมพันธ์ วงศรี	6	ประชาธิปไตย	5,941
9-19	ผู้สมัครที่ได้คะแนนน้อยกว่า 5,000 คะแนน มีจำนวน 11 คน			14,472
รวม				296,587
คะแนนทั้งหมดที่มี (คิดจากจำนวนผู้มาใช้สิทธิ 173,852 คน ลบด้วยจำนวนผู้ไม่ประสงค์จะลงคะแนน 4,965 คนและผู้ทำบัตรเสีย 4,618 คน = 164,269 คน คูณด้วย 2 คะแนน ที่แต่ละคนสามารถกากบาทได้)				328,538
คะแนนที่ไม่ได้ใช้				31,951

ที่มา : สรุปและวิเคราะห์จากข้อมูลการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๑ โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เราจะเห็นได้ว่าการ “ยิงลูกโหด” มีผลอย่างมากต่อการชนะการเลือกตั้ง และทำให้เกิดการซื้อเสียงแบบ “ลูกโหด” นั่นคือให้กากบาทเลือกเพียงแค่นคนเดียว “ลูกโหด” นี้จะราคาแพงกว่าการซื้อแบบให้กากบาทเลือกสามเบอร์ได้ถึงสามเท่า เพราะถ้ากากบาทเลือกสามเบอร์อาจรับเงินได้สามคน ถ้าให้กากบาทเลือกเพียงคนเดียว ราคาที่ย่อมจะต้องแพงกว่าสามเท่า หรือถ้าเป็นเขตละสองคน อย่างน้อยก็ต้องแพงกว่าสองเท่า คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เชื่อว่าระบบนี้จะบรรเทาปัญหาซื้อเสียงได้ โดยได้ชี้แจงเหตุผลเอาไว้ว่าการที่ “ให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ ๓ คน ” นั้น “เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและยุติธรรมมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการซื้อเสียงจะกระทำได้ยากยิ่งขึ้น”³³ ซึ่งเป็นความเชื่อที่ผิดพลาด เพราะระบบเลือกตั้งแบ่งเขตเรียงเบอร์ **ไม่ได้แก้ปัญหาคือซื้อเสียง** แต่ประการใดทั้งสิ้น หากยังทำให้เกิดการซื้อเสียงแบบ “ยิงลูกโหด” และทำให้การเลือกตั้งมีปัญหาเข้ามาอีก

³³ ดู คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ สภาร่างรัฐธรรมนูญ, สารสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ พร้อมตารางเปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐, หน้า ๕๙

(๓) ปัญหาเรื่องการขัดกับหลักความเสมอภาค

โดยเหตุที่มีเขตเลือกตั้งที่มี ส.ส. หนึ่งคน เขตเลือกตั้งที่มี ส.ส. สองคน และเขตเลือกตั้งที่มี ส.ส. สามคน ทำให้ประชาชนมีสิทธิในการเลือกผู้แทนได้ไม่เท่ากัน ประชาชนใน จังหวัดระนอง สมุทรสงคราม สิงห์บุรี และตราด มี ส.ส. ได้เพียงหนึ่งคน และประชาชนในอีก ๖๓ เขต มี ส.ส. ได้สองคน ขณะที่ประชาชนใน ๙๐ เขตมี ส.ส. ได้สามคน ทั้งๆ ที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยเหมือนกัน ประชาชนกลับมีสิทธิที่ไม่เท่าเทียมกันในการเลือกผู้แทน ถึงแม้ว่าจำนวนเฉลี่ยของประชากรต่อ ส.ส. หนึ่งคนในแต่ละจังหวัดจะใกล้เคียงกัน (ประมาณหนึ่งแสนห้าหมื่นเจ็ดพันคน) แต่จำนวนเสียงในการเลือกผู้แทนนั้นไม่เท่ากันระหว่างเขตที่เลือก ส.ส. ได้หนึ่งคน เขตเลือกตั้งที่เลือก ส.ส. ได้สองคน และเขตเลือกตั้งที่เลือก ส.ส. ได้สามคน การเลือกผู้แทนคือกระบวนการในการสร้างเจตนารมณ์ทางการเมือง การที่เลือก ส.ส. ได้หนึ่งคน กับการที่เลือก ส.ส. ได้สามคน ทำให้ประชาชนไม่เท่าเทียมกันในกระบวนการสร้างเจตนารมณ์ในทางการเมือง การเลือก ส.ส. เข้าสภา ได้สามคนย่อมทำให้ผู้เลือกสามารถมีส่วนในการสร้างเจตนารมณ์ในทางการเมืองได้มากกว่าประชาชนที่อยู่ในจังหวัดที่มี ส.ส. ได้คนเดียว และประชาชนที่อยู่ในเขตเลือกตั้งที่มี ส.ส. ได้สองคน จำนวน ส.ส. ที่มากกว่าย่อมทำให้มีเสียงมากกว่าในการตรากฎหมาย หรือการกำหนดว่าพรรคการเมืองใดจะเป็นรัฐบาล หรือใครจะเป็นนายกรัฐมนตรี

การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตละไม่เกินสามคนตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ จึงขัดกับหลักความเสมอภาค ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และก่อให้เกิดปัญหาด้วยการแก้รัฐธรรมนูญให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในทุกๆ เขต มีจำนวนเสียงหนึ่งเสียงเท่ากันหมด ดังเช่นในการเลือกตั้งของประเทศไทยปีก่อนหน้าการปฏิรูประบบเลือกตั้งในปี ๒๕๓๗ ที่มีเขตเลือกตั้งเขตละ ๓ - ๕ คน โดยประชาชนเลือกได้คนเดียว ก็เกิดปัญหาคือผู้สมัครในพรรคเดียวกันจะต้องแข่งขันกันเองในการหาเสียงเลือกตั้ง³⁴ ซึ่งเป็นปัญหาจนกระทั่งประเทศไทยเองก็ต้องยกเลิกระบบนี้ไป

(๔) ปัญหาการบั่นทอนความเข้มแข็งของระบบพรรคการเมือง

การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเรียงเบอร์ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ไม่ใช่ระบบเลือกตั้งที่ส่งเสริมระบบพรรคการเมือง หากเป็นระบบเลือกตั้งที่จะบั่นทอนความเข้มแข็งของระบบพรรคการเมือง เพราะมีปัญหาต่างๆ ดังจะได้กล่าวต่อไปนี้

ก. ระบบเลือกตั้งที่ให้เลือกคนมากกว่าเลือกพรรค³⁵

เนื่องจากประชาชนมีเสียงเท่าจำนวน ส.ส. ในเขต และสามารถเลือกข้ามพรรคหรือไขว้พรรคอย่างไรก็ได้ (โปรดดูตาราง ๘ และตาราง ๙) ทำให้ตัวบุคคลผู้สมัครจะมีความสำคัญยิ่งกว่าพรรคที่สังกัด พรรคการเมืองจะมีความสำคัญน้อยลง และจะทำให้พรรคการเมืองไม่จำเป็นต้องแข่งขันกันทาง

³⁴ ดู ชัยวัฒน์ ม่านศรีสุข, อ้างแล้ว, หน้า ๓๘; วิชา ไชยสาร, อ้างแล้ว, หน้า ๘๔-๘๕

³⁵ คณะกรรมการการเลือกตั้งประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ ในหนังสือพิมพ์และสโปตวิทยุว่า "แบบแบ่งเขตเลือกคนที่รัก - แบบสัดส่วนเลือกพรรคที่ชอบ"

นโยบาย ดังเช่นสภาวะการณ์ของระบบพรรคการเมืองไทยก่อนหน้ารัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ การที่ในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ พรรคการเมืองต่างๆ มีการนำเสนอนโยบายต่อประชาชนโดยใช้พื้นที่สื่อหนังสือพิมพ์ และป้ายโฆษณาอย่างมากอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน เป็นผลมาจากการเลือกตั้งระบบสัดส่วน³⁶ ซึ่งจะได้กล่าวถึงในลำดับต่อไป

เราจะพบว่าผู้สมัครจำนวนมากที่อยู่ในเขตที่มี ส.ส. ได้สองคน หรือสามคน แต่กลับหาเสียงเพียงคนเดียวราวกับเป็นผู้สมัครในเขตที่มี ส.ส. ได้หนึ่งคน หรือราวกับเป็นผู้สมัครอิสระ (ภาพประกอบ ๑) และมีแม้กระทั่งผู้สมัครที่อยู่ในทีมเดียวกัน แต่กลับหาเสียงแบบต่างคนต่างหาเสียงและแยกโปสเตอร์กัน (ภาพประกอบ ๒) ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ที่เห็นกันโดยทั่วไปในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ นี้ เป็นเพราะระบบ “แบ่งเขตเรียงเบอร์” เป็นระบบตัวใครตัวมัน ใครจะได้รับเลือกหรือไม่อยู่ที่ตัวผู้สมัครคนนั้นเอง มากกว่าพรรคที่สังกัดหรือทีมที่ลงสมัครด้วยกัน

ภาพประกอบ ๑ : ตัวอย่างป้ายหาเสียงที่ผู้สมัครหาเสียงคนเดียว ทั้งๆ ที่เป็นเขตละสามคน

³⁶ ผู้เขียนเห็นว่า ถ้าไม่มีการเลือกตั้งระบบสัดส่วนในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ พรรคการเมืองต่างๆ จะไม่มีการแข่งขันกันในทางนโยบายมากเช่นนี้ อย่างแน่นอน นอกจากนี้ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งคือ มาจากการที่ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร และพรรคไทยรักไทย ได้ใช้นโยบายในการหาเสียงในการเลือกตั้งปี ๒๕๔๔ และเมื่อเป็นรัฐบาลก็ได้ดำเนินนโยบายนั้นมาดำเนินการจริง ๆ ทำให้ประชาชนได้เห็นว่า การเลือกพรรค ทำให้ประชาชนสามารถมีส่วนในการกำหนดนโยบายประเทศได้ นโยบายประชานิยมของ พ.ต.ท. ทักษิณ ดีหรือไม่ดีเป็นอีกเรื่องหนึ่ง แต่สิ่งนี้ได้ทำให้ระบบพรรคการเมืองของประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่คุณภาพใหม่ นับตั้งแต่การเลือกตั้งปี ๒๕๔๔ เป็นต้นมา ที่พรรคการเมืองต้องแข่งขันกันในทางนโยบาย

ภาพประกอบ ๒ : ตัวอย่างป้ายหาเสียงที่ผู้สมัครพรรคเดียวกันและเขตเดียวกันหาเสียงแยกกัน (พรรคพลังแผ่นดินไทย กรุงเทพฯ เขต ๔)

ข. ระบบเลือกตั้งที่ทำให้ผู้สมัครพรรคเดียวกันอาจจะหักหลังกันเอง

โดยเหตุที่ผู้ชนะการเลือกตั้งคือผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดตามจำนวน ส.ส. ที่มีในเขต ถ้าหากผู้สมัครในพรรคเดียวกันเห็นว่าไม่สามารถชนะการเลือกตั้งได้ยกทีม ก็จะมีการหาคะแนนเสียงโดยแข่งขันกันเอง หรืออาจถึงขั้นหักหลังกัน เช่น ผู้สมัครสองคนในเขตละสองคนตกลงกันว่าจะหาเสียงเป็นทีม โดยให้หัวหน้าคะแนนหรือประชาชนที่สนับสนุนผู้สมัครคนหนึ่งเลือกอีกผู้สมัครอีกคนหนึ่งด้วย แต่ถ้าในโค้งสุดท้ายผู้สมัครคนหนึ่งในนั้น เห็นว่าจะต้องมีคนสอบตกหนึ่งคน ก็อาจจะเกิดการหักหลังกันได้ หรืออย่างน้อยก็จะเกิดความระแวงกัน เพราะถ้าผู้สนับสนุนของตน เลือกตนกับเลือกผู้สมัครร่วมทีม แต่ผู้สนับสนุนของผู้สมัครร่วมทีม เลือกแต่ผู้สมัครร่วมทีมโดยไม่ยอมเลือกตน ตนก็ย่อมที่จะต้องสอบตก สุดท้ายเพื่อให้ตนเองไม่สอบตก ผู้สมัครก็จะไม่ให้ผู้สนับสนุนของตนเลือกผู้สมัครที่ร่วมทีมกับตน

การเลือกตั้งแบบ “แบ่งเขตเรียงเบอร์” ที่ให้ผู้สมัครมีจำนวนเสียงตามจำนวน ส.ส. ในเขต จะสร้างปัญหายิ่งกว่าเขตละหลายคนที่ให้ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งเสียงเดียวเท่ากันหมดแบบระบบเลือกตั้งเดิมของประเทศญี่ปุ่น เพราะระบบนี้ของญี่ปุ่นผู้สมัครและประชาชนรู้จักกันอยู่แล้วว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกคนมีเสียงเดียว ถ้าจะแข่งกันก็จะแข่งกันมาตั้งแต่ต้น

ค. ปัญหาการ “ฮั้ว” กันของผู้สมัครต่างพรรค

นอกจากระบบเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเรียงเบอร์ จะทำให้เกิดปัญหาการหาเสียงแข่งกันเอง หรือหักหลังกัน หรือ “ยิงลูกโดด” ซึ่งเป็นการบั่นทอนระบบพรรคการเมืองดังที่กล่าวไปแล้ว ในทางกลับกันในเขตเลือกตั้งที่มี ส.ส. สองคน และสามคน บางเขตอาจจะเกิดปัญหาอีกแบบหนึ่งคือ ผู้สมัครต่างพรรคกันที่มีฐาน

คะแนนแน่นอนและมีโอกาสชนะเลือกตั้งทั้งสองคน ซึ่งในทางปฏิบัติคือหัวหน้าทีมของคนละครพรรค จะทำ ความตกลงกันในการที่จะชนะเลือกตั้งกันทั้งคู่โดยไม่ต้องหาเสียงแข่งขันกันมาก ไม่เช่นนั้นก็ต้องเสีย “กระสุน” หรือสิ้นเปลืองมากเกินไปโดยไม่จำเป็น การตกลงกันแบบนี้จะทำให้ไม่มีการแข่งขันกันระหว่าง พรรคอย่างแท้จริงอีกต่อไปในเขตเลือกตั้งนั้น ผู้สมัครพรรคการเมืองใหญ่ที่มีฐานเสียงแน่นอนในเขต เลือกตั้ง มักจะชอบเขตเลือกตั้งใหญ่ที่มี ส.ส. ได้หลายคน เพราะจะได้ “แบ่งๆ กันไป” โดยไม่ต้องเอาเป็นเอา ตายเหมือนแบบเขตละคน

การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเรียงเบอร์เขตละสามคนตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ จึงเป็นระบบเลือกตั้งที่ไม่ ส่งเสริมระบบพรรคการเมือง ระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากธรรมดาเขตละคน หรือ “First-Past-the-Post” ที่ใช้ เลือก ส.ส. ๔๐๐ คนตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ถึงแม้จะมีปัญหาเรื่องให้ประโยชน์พรรคใหญ่และขจัดพรรคเล็ก ดังที่กล่าวไปข้างต้นก็ตาม แต่ก็ยังเป็นระบบที่ดีกว่าระบบเสียงข้างมากธรรมดาเขตละหลายคนของ รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เพราะเป็นระบบที่ส่งเสริมระบบพรรคการเมือง เนื่องจาก การที่ประชาชนเลือกได้คน เดียวจะทำให้การแข่งขันกันของพรรคการเมืองมีความหมายต่อการตัดสินใจของประชาชนมากกว่าตัดสินใจ จากตัวบุคคล และโดยเหตุที่มีผู้ชนะเพียงคนเดียว ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเลือกได้คนเดียว จึงไม่มีทั้งการ “ยิงลูก โดด” และการ “ฮั้ว” ดังเช่นระบบแบ่งเขตเรียงเบอร์ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เช่นนี้

(๕) ปัญหาจำนวนผู้สมัครมากเพราะเขตเลือกตั้งใหญ่ และการสมัครโดยมิได้ต้องการลงเลือกตั้งจริง

เขตเลือกตั้งที่มี ส.ส. ได้สามคน คือการรวมเขตเลือกตั้งที่แต่เดิมเป็นเขตละคนให้กลายเป็นเขตเดียว เขตเลือกตั้งจึงใหญ่ขึ้นเป็นสามเท่า ซึ่งหมายความว่าผู้สมัครจากที่เคยแยกไปลงเลือกตั้งในแต่ละเขต ก็จะมา ลงเลือกตั้งกันในเขตที่รวมกันเข้ามา ทำให้จำนวนผู้สมัครจึงมากขึ้นเป็นสามเท่า นอกจากนี้รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ บัญญัติให้พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครในเขตเลือกตั้งใด จะต้องส่งผู้สมัครให้ครบจำนวน ส.ส. ที่มีใน เขตนั้น (มาตรา ๑๐๓) และโดยเหตุที่ผู้สมัครต้องสังกัดพรรคการเมือง ไม่สามารถสมัครอิสระได้ จึงทำให้เกิด ปัญหาว่า ถ้าจะลงเลือกตั้งในเขตที่มี ส.ส. สองคน หรือสามคน ก็ต้องหาผู้สมัครมาสมัครให้ครบตามที่ตาม จำนวน ส.ส. ในเขตนั้น ผู้สมัครจำนวนมากไม่ได้หวังที่จะได้คะแนนมาเป็นอันดับหนึ่ง แต่หวังเพียงแค่อันดับ สามในกรณีเขตละสามคน หรืออันดับสองในกรณีเขตละสองคน แต่ก็ต้องจัดหาผู้สมัครมาร่วมทีมให้ครบ ซึ่งก็ ทำได้ง่ายขึ้นกว่าการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เพราะรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้ยกเลิกคุณสมบัติปริญญา ตรีของผู้สมัคร ส.ส. ทำให้หลายคนมาสมัครให้ครบตามที่รัฐธรรมนูญบังคับได้ง่ายขึ้น³⁷ โดยเหตุนี้ทำให้ในการ เลือกตั้งครั้งนี้มีผู้สมัครที่สมัครโดยไม่ประสงค์จะลงเลือกตั้งจริงๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งจะแตกต่างจากระบบ เขตละคนที่ผู้สมัครทุกคน คือคนที่ลงเลือกตั้งจริง

สิ่งนี้คือสาเหตุสำคัญที่ทำให้จำนวนผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ เพิ่มขึ้นจาก ๑,๗๐๗ คน เป็น ๓,๘๘๔ คนในการเลือกตั้งครั้งนี้ (โปรดดูตาราง ๑๐)

³⁷ การเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ มีผู้สมัคร ส.ส. แบบแบ่งเขตที่วุฒิมการศึกษาดำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑,๒๑๙ คน (๓๑.๓๐ %) และมี ผู้สมัครแบบสัดส่วนที่วุฒิมการศึกษาดำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๔๐๙ คน (๓๒.๔๖ %) ผู้เขียนเห็นว่าเป็นเรื่องถูกต้องที่รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้ ยกเลิกเรื่องนี้ไป แต่ประเด็นที่ชี้ให้เห็นในที่นี้ก็คือว่า การยกเลิกเรื่องนี้ไปทำให้มีการหาผู้สมัครให้ครบทีมได้ง่ายขึ้น

ตาราง ๑๐ : จำนวนผู้สมัคร ส.ส. และผู้สมัคร ส.ส. ที่วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ เปรียบเทียบกับการเลือกตั้ง ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘

		การเลือกตั้ง 23 ธันวาคม 2550	การเลือกตั้ง 6 กุมภาพันธ์ 2548
จำนวนพรรคการเมือง ที่ส่งผู้สมัคร	แบบแบ่งเขต	39 พรรค	24 พรรค
	แบบสัดส่วน	31 พรรค	20 พรรค
จำนวนผู้สมัคร ส.ส.	แบบแบ่งเขต	3,894 คน	1,707 คน
	แบบสัดส่วน	1,260 คน	582 คน
จำนวนผู้สมัครที่วุฒิ ต่ำกว่าปริญญาตรี	แบบแบ่งเขต	1,219 คน (31.30 %)	-
	แบบสัดส่วน	409 คน (32.46 %)	-

๔.๒ ปัญหาของระบบสัดส่วนตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

การเลือกตั้งระบบสัดส่วนตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ที่มี ส.ส. ๘๐ คน แบ่งเป็น ๘ กลุ่มจังหวัดๆ ละ ๑๐ คน โดยไม่มีเกณฑ์คะแนนขั้นต่ำ ๕ เปอร์เซ็นต์ เป็นระบบที่ดีกว่าการเลือกตั้งระบบสัดส่วนตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ หรือไม่ หรือมีปัญหาอะไรบ้าง มีประเด็นให้พิจารณาดังต่อไปนี้

(๑) ข้อพิจารณาเรื่องผลการเลือกตั้งกับเจตนารมณ์ของประชาชน

ตาราง ๑๑ : คะแนนและผลการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ แบบสัดส่วนรวมทุกกลุ่มจังหวัด

	จำนวน ส.ส.	จำนวนคะแนน
พรรคพลังประชาชน	34 คน (42.5 %)	12,338,903 คะแนน (41.08 %)
พรรคประชาธิปัตย์	33 คน (41.25 %)	12,148,504 คะแนน (40.44 %)
พรรคชาติไทย	4 คน (5 %)	1,213,532 คะแนน (4.04 %)
พรรคเพื่อแผ่นดิน	7 คน (8.75 %)	1,596,500 คะแนน (5.31 %)
พรรคมัชฌิมาธิปไตย	-	450,382 คะแนน (1.50 %)
พรรครวมใจไทยชาติพัฒนา	1 คน (1.25 %)	740,461 คะแนน (2.46 %)
พรรคประชากรชา	1 คน (1.25 %)	408,851 คะแนน (1.36 %)
พรรคอื่นๆ	-	1,136,365 คะแนน (3.78 %)
รวม	80 คน	30,033,498 คะแนน

จากข้อมูลใน ตาราง ๑๑ ซึ่งแสดงคะแนนและผลการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ แบบสัดส่วน รวมทั้งประเทศ จะเห็นได้ว่าการเลือกตั้งแบบสัดส่วนตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ให้ผลการเลือกตั้งที่ใกล้เคียงกับเปอร์เซ็นต์คะแนนที่แต่ละพรรคได้รับ ผลการเลือกตั้งที่ผิดเพี้ยนไปจนเห็นได้ค่อนข้างชัดมีแต่เพียงพรรคเพื่อแผ่นดิน ที่ได้คะแนน ๕.๓๑ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งควรจะได้ ส.ส. แบบสัดส่วนเพียง ๔ คน แต่กลับได้ถึง ๗ คน

นอกจากนี้ยังมีกรณีของพรรคมัชฌิมาธิปไตยและพรรครวมใจไทยชาติพัฒนาให้ต้องพิจารณาด้วย

พรรคมิชมิชิปไต้ยไต้คะแนน ๑.๕๐ เปอร์เซนต์ ควรรจะไต้ ส.ส. หนึ่งคน แต่พรรคมิชมิชิปไต้ยไต้ ส.ส. แบบสัดส่วนเลย และพรรครวมใจไทยชาติพัฒนาที่ไต้ ส.ส. แบบสัดส่วนหนึ่งคนนั้น ความจริงแล้วด้วยคะแนน ๒.๔๖ เปอร์เซนต์ ควรรจะไต้ ส.ส. แบบสัดส่วน ๒ คน ความผิดเพี้ยนนี้มีสาเหตุมาจากการแยกเขตเลือกตั้งเป็นกลุ่มจังหวัด ๘ กลุ่ม คะแนนจึงกระจายและทำให้ผลเลือกตั้งผิดเพี้ยนไปสำหรับพรรคเล็กๆ อย่งไรก็ตามความผิดเพี้ยนที่เกิดขึ้นกับพรรคสองพรรคนี้ไม่ถือว่ามาก เพราะผิดเพี้ยนไปเพียงแค่นคนเดียว เพื่อวิเคราะห์ปัญหาในประเด็นนี้ต่อไป จำเป็นที่จะต้องพิจารณาลงไปถึงคะแนนและผลการเลือกตั้งแยกตามกลุ่มจังหวัดด้วย และโดยเหตุที่ไม่สามารถรวมข้อมูลทั้ง ๘ กลุ่มจังหวัดให้อยู่ในตารางเดียวกันได้ ผู้เขียนจึงขอแยกคะแนนและผลเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ แบบสัดส่วนเป็นสองตารางคือ ตาราง ๑๒ แสดงข้อมูลของกลุ่มจังหวัดที่ ๑ - ๔ และ ตาราง ๑๓ แสดงข้อมูลของกลุ่มจังหวัดที่ ๕ - ๘ ดังนี้

ตาราง ๑๒ : คะแนนและผลการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ แบบสัดส่วนแยกตามกลุ่มจังหวัด (กลุ่มจังหวัดที่ ๑ - ๔)

	กลุ่มจังหวัดที่ 1		กลุ่มจังหวัดที่ 2		กลุ่มจังหวัดที่ 3		กลุ่มจังหวัดที่ 4	
	จำนวน คะแนน	จำนวน ส.ส.	จำนวน คะแนน	จำนวน ส.ส.	จำนวน คะแนน	จำนวน ส.ส.	จำนวน คะแนน	จำนวน ส.ส.
พลังประชาชน	1,897,077 (49.65 %)	5 คน (50 %)	1,717,141 (45.87 %)	5 คน (50 %)	2,398,849 (66.16 %)	7 คน (70 %)	2,039,964 (57.24 %)	6 คน (60 %)
ประชาธิปไตย	1,358,310 (35.55 %)	4 คน (40 %)	1,251,995 (33.44 %)	3 คน (30 %)	525,934 (14.50 %)	2 คน (20 %)	681,617 (19.12 %)	2 คน (20 %)
เพื่อแผ่นดิน	142,706 (3.73 %)	1 คน (10 %)	237,357 (6.34 %)	1 คน (10 %)	340,507 (9.39 %)	1 คน (10 %)	345,672 (9.70 %)	1 คน (10 %)
ชาติไทย	64,534 (1.69 %)	-	188,473 (5.03 %)	1 คน (10 %)	50,827 (1.40 %)	-	105,883 (2.97 %)	1 คน (10 %)
รวมใจไทย ชาติพัฒนา	62,949 (1.65 %)	-	121,143 (3.24 %)	-	87,081 (2.40 %)	-	65,583 (1.84 %)	-
มิชมิชิป- ไต้ย	78,965 (2.07 %)	-	66,627 (1.78 %)	-	40,965 (1.13 %)	-	81,947 (2.30 %)	-
ประชาราษ	-	-	77,279 (2.06 %)	-	52,310 (1.44 %)	-	54,590 (1.53 %)	-
พรรคอื่นๆ	216,459 (5.66 %)	-	83,427 (2.23 %)	-	129,507 (3.57 %)	-	188,860 (5.30 %)	-
รวม	3,821,000	10 คน	3,743,442	10 คน	3,625,980	10 คน	3,564,116	10 คน

ที่มา : สรุปและวิเคราะห์จากข้อมูลการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ตาราง ๑๓ : คะแนนและผลการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ แบบสัดส่วนแยกตามกลุ่มจังหวัด (กลุ่มจังหวัดที่ ๕ - ๘)

	กลุ่มจังหวัดที่ 5		กลุ่มจังหวัดที่ 6		กลุ่มจังหวัดที่ 7		กลุ่มจังหวัดที่ 8	
	จำนวน คะแนน	จำนวน ส.ส.	จำนวน คะแนน	จำนวน ส.ส.	จำนวน คะแนน	จำนวน ส.ส.	จำนวน คะแนน	จำนวน ส.ส.
พลังประชาชน	1,286,161 (34.19 %)	3 คน (30 %)	1,545,743 (41.39 %)	4 คน (40 %)	1,133,984 (28.83 %)	3 คน (30 %)	319,984 (8.31 %)	1 คน (10 %)
ประชาธิปไตย	1,497,587 (39.81 %)	4 คน (40 %)	1,889,988 (50.61 %)	5 คน (50 %)	1,856,811 (47.20 %)	5 คน (50 %)	3,086,262 (80.17 %)	8 คน (80 %)
เพื่อแผ่นดิน	197,933 (5.26 %)	1 คน (10 %)	84,547 (2.26 %)	1 คน (10 %)	90,846 (2.31 %)	-	156,932 (4.08 %)	1 คน (10 %)
ชาติไทย	117,252 (3.12 %)	-	64,290 (1.72 %)	-	564,684 (14.36 %)	2 คน (20 %)	57,589 (1.50 %)	-
รวมใจไทย ชาติพัฒนา	267,825 (7.12 %)	1 คน (10 %)	21,757 (0.58 %)	-	52,435 (1.33 %)	-	61,688 (1.60 %)	-
มัดชิมาธิป- ไทย	54,141 (1.44 %)	-	46,584 (1.25 %)	-	63,154 (1.60 %)	-	17,999 (0.47 %)	-
ประชากร	179,181 (4.76 %)	1 คน (10 %)	19,019 (0.51 %)	-	-	-	26,472 (0.69 %)	-
พรรคอื่นๆ	161,260 (4.29 %)	-	62,511 (1.67 %)	-	171,665 (4.36 %)	-	122,676 (3.19 %)	-
รวม	3,761,340	10 คน	3,734,439	10 คน	3,933,579	10 คน	3,849,602	10 คน

ที่มา : สรุปและวิเคราะห์จากข้อมูลการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๑ โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เมื่อพิจารณาคะแนนและผลการเลือกตั้งแบบสัดส่วนของพรรคการเมืองทั้ง ๗ พรรคแยกเป็นกลุ่มจังหวัดตามที่แสดงไว้ใน ตาราง ๑๒ และ ตาราง ๑๓ เราจะเห็นได้ว่า ผลการเลือกตั้งในแต่ละกลุ่มจังหวัดมีความผิดเพี้ยนไปจากเจตนารมณ์ของประชาชนมากนัก คือพรรคการเมืองจะได้ ส.ส. หนึ่งคน ต่อคะแนน ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ที่ผิดเพี้ยนไปบ้างมีสาเหตุมาจากการที่จำนวน ส.ส. ในแต่ละกลุ่มจังหวัดมีเพียง ๑๐ คน ซึ่งเป็นเรื่องปกติธรรมดาของระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วน ที่ยังมีจำนวน ส.ส. น้อย ความผิดเพี้ยนจะยิ่งมาก แต่ที่ค่อนข้างผิดเพี้ยนไปจนเห็นได้ชัดคือ คะแนนที่ทำให้ได้ ส.ส. แบบสัดส่วนลำดับที่ ๑๐ (หรือในบางเขตในลำดับที่ ๙ ด้วย) ส่วนใหญ่คะแนนจะน้อยกว่า ๑๐ เปอร์เซ็นต์ไปมาก เช่น ในกลุ่มจังหวัดที่ ๑ พรรคเพื่อแผ่นดินได้ ส.ส. คนสุดท้ายด้วยคะแนนเพียง ๓.๗๓ เปอร์เซ็นต์ หรือในกลุ่มจังหวัดที่ ๔ พรรคชาติไทยได้ ส.ส. คนสุดท้ายด้วยคะแนนเพียง ๒.๘๗ เปอร์เซ็นต์ เป็นต้น ประเด็นเรื่องคะแนนที่ทำให้ ส.ส. คนที่ ๑๐ ในแต่ละกลุ่มจังหวัด เป็นเรื่องของคะแนนขั้นต่ำที่จะทำให้ได้ ส.ส. หนึ่งคน ซึ่งผู้เขียนจะได้วิเคราะห์ในหัวข้อต่อไป

(๒) ข้อพิจารณาเรื่องปัญหาคะแนนขั้นต่ำ

ระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วนตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ นั้นมีปัญหาสำคัญ ประการหนึ่งคือ หลักเกณฑ์ที่กำหนดให้พรรคการเมืองต้องได้คะแนนอย่างน้อยร้อยละ ๕ จึงจะมีสิทธิได้รับ การจัดสรร ส.ส. แบบสัดส่วน ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่ทำให้พรรคการเมืองขนาดเล็กต้องเสียเปรียบ ตัวอย่างที่ชัดเจนคือกรณีของพรรคมหาชน ในการเลือกตั้ง ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ที่คะแนนแบบสัดส่วน ๔.๑๖ เปอร์เซ็นต์ (ดูตาราง ๑) ซึ่งความจริงควรจะได้ ส.ส. แบบสัดส่วน ๔ คน (จาก ส.ส. แบบสัดส่วนทั้งหมด ๑๐๐ คน) แต่พรรคมหาชนกลับไม่ได้ ส.ส. แบบสัดส่วนเลยแม้แต่คนเดียว เพราะได้คะแนนไม่ถึง ๕ เปอร์เซ็นต์ เพื่อแก้ปัญหานี้ รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ จึงมิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์คะแนนขั้นต่ำเอาไว้เลย อย่างไรก็ตาม เนื่องจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้แบ่งเขตการเลือกตั้งแบบสัดส่วนออกเป็น ๘ กลุ่มจังหวัด โดย แต่ละกลุ่มจังหวัดเขตมีจำนวน ส.ส. เพียง ๑๐ คน ทำให้มีการตั้งข้อสังเกตกันว่า ถึงแม้ไม่มีคะแนนขั้นต่ำ ๕ เปอร์เซ็นต์ แต่ ในทางปฏิบัติจำนวนคะแนนที่จะทำได้ ส.ส. หนึ่งคน จะเท่ากับ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งอาจจะทำให้พรรคเล็กมีโอกาสน้อยลงไปอีก

แต่เมื่อพิจารณาผลการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ แบบสัดส่วนทั่วประเทศ (ตาราง ๑๑) เราจะพบว่า พรรคการเมืองที่ได้คะแนนรวมไม่ถึง ๕ เปอร์เซ็นต์ แต่ได้ ส.ส. แบบสัดส่วน มีจำนวนถึง ๓ พรรค ได้แก่ พรรคชาติไทย (คะแนน ๔.๐๔ % ได้ ส.ส. ๔ คน) พรรครวมใจไทยชาติพัฒนา (คะแนน ๒.๔๖ % ได้ ส.ส. หนึ่งคน) และพรรคประชากร (คะแนน ๑.๓๖ % ได้ ส.ส. หนึ่งคน) ซึ่งถ้าหากใช้กติกาขั้นต่ำ ๕ เปอร์เซ็นต์ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ พรรคชาติไทย พรรครวมใจไทยชาติพัฒนา และพรรคประชากรจะไม่ได้ ส.ส. เลยแม้แต่คนเดียว และเมื่อพิจารณาแยกตามกลุ่มจังหวัด (ตาราง ๑๒ - ๑๓) เราจะพบว่าคะแนนของพรรคการเมืองที่ได้ ส.ส. คนสุดท้ายคือคนที่ ๑๐ จะไม่ถึง ๑๐ เปอร์เซ็นต์ในทุกกลุ่มจังหวัด ที่ได้คะแนนน้อยที่สุดคือ ๒.๒๖ เปอร์เซ็นต์ของพรรคเพื่อแผ่นดินในกลุ่มจังหวัดที่ ๖ น้อยรองลงมาคือ ๒.๙๗ เปอร์เซ็นต์ของพรรคชาติไทยในกลุ่มจังหวัดที่ ๔ เหตุผลที่ คะแนนของพรรคที่ได้ ส.ส. คนสุดท้ายต่ำกว่า ๑๐ เปอร์เซ็นต์คือ เนื่องจากพรรคที่ได้คะแนนที่ต่ำกว่า ๑๐ เปอร์เซ็นต์มีหลายพรรค ทำให้ในทางปฏิบัติ ส.ส. คนที่ ๙ หรือ คนที่ ๑๐ จึงมีคะแนนไม่ถึง ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ส.ส. แบบสัดส่วนทั้ง ๗ คนของพรรคเพื่อแผ่นดินนั้นเป็นลำดับที่ ๙ และ ๑๐ ทั้งหมด และนี่คือคำอธิบายว่าทำไมพรรคเพื่อแผ่นดินที่ได้คะแนนเพียง ๕.๓๑ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งควรจะได้ ส.ส. แบบสัดส่วนเพียง ๔ คน แต่กลับได้ถึง ๗ คน

จากผลที่ออกมาเช่นนี้ จึงถือได้ว่าระบบสัดส่วนตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ที่แบ่งเป็น ๘ กลุ่มจังหวัด มิได้ทำให้คะแนนขั้นต่ำที่จะทำได้ ส.ส. หนึ่งคน เพิ่มขึ้นเป็น ๑๐ เปอร์เซ็นต์ดังที่ได้มีการตั้งข้อสังเกตกันเอาไว้ หากเปิดโอกาสให้พรรคเล็กที่ได้คะแนนเพียง ๒ - ๓ เปอร์เซ็นต์ในแต่ละกลุ่มจังหวัด มีโอกาสได้ ส.ส. แบบสัดส่วนได้

(๓) จำนวน ส.ส. แบบสัดส่วนน้อยเกินไป

เมื่อพิจารณาผลการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ จะเห็นได้ว่าระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วนให้ผลการเลือกตั้งที่ตรงตามเจตนารมณ์ของประชาชนมากกว่าระบบเสียงข้างมากดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ทั้งยังเป็นระบบที่ส่งเสริมระบบพรรคการเมือง เพราะทำให้พรรคการเมืองต้องแข่งขันกันนโยบาย รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

กำหนดให้มี ส.ส. มาจากการเลือกตั้งระบบนี้จำนวน ๑๐๐ คน จาก ส.ส. ทั้งหมด ๕๐๐ คน ซึ่งเท่ากับ ๑ ใน ๕ ซึ่งก็นับว่าเป็นสัดส่วนที่น้อยอยู่แล้ว แต่รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ยิ่งกำหนดให้มี ส.ส. แบบสัดส่วนน้อยลงไปอีกคือ มีเพียง ๘๐ คนจาก ส.ส. ทั้งหมด ๔๘๐ หรือเพียง ๑ ใน ๖ ของ ส.ส. ทั้งหมดเท่านั้น ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยเกินไปมาก ในขณะที่ระบบแบ่งเขตเรียงเบอร์ที่มีปัญหามากมาย กลับมีจำนวน ส.ส. ถึง ๔๐๐ คน ถ้ามีจำนวน ส.ส. แบบสัดส่วนมากกว่านี้ ผลการเลือกตั้งจะเป็นธรรม และตรงตามเจตนารมณ์ของประชาชนมากกว่านี้ หรือถ้าใช้ ๑๐๐ เปอร์เซนต์แบบเยอรมันก็จะเป็นธรรมที่สุด เช่น สมมติว่าในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ ใช้ระบบสัดส่วนแบบเยอรมัน พรรคพลังประชาชนที่ได้คะแนนแบบสัดส่วน ๔๑.๐๘ เปอร์เซนต์ จะได้ ส.ส. เพียง ๑๘๗ คน จาก ๔๘๐ คน ในขณะที่พรรคประชาธิปัตย์ที่ได้คะแนน ๔๐.๔๔ เปอร์เซนต์ จะได้ ส.ส. เพิ่มขึ้นมาเป็น ๑๘๔ คน ซึ่งน้อยกว่าพรรคพลังประชาชนเพียงแค่ ๓ คนเท่านั้น

(๔) ปัญหาเรื่องการแบ่งกลุ่มจังหวัดที่ไม่สมเหตุสมผล

การแบ่งเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วนออกเป็นหลายเขตมีข้อดีที่ทำให้พรรคการเมืองขนาดเล็กมีโอกาสมากขึ้น ดังที่ได้เห็นแล้วจากผลการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ ประเทศต่างๆ ที่ใช้ระบบสัดส่วนจึงนิยมแบ่งเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วนเป็นหลายเขต โดยมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ในเชิงระบบ การเมืองการปกครองหรือ ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางหนึ่งทางใด และให้มีจำนวน ส.ส. มากน้อยตามสัดส่วนประชากรของแต่ละเขต เช่น ประเทศเยอรมันแบ่งเขตเลือกตั้งเป็น ๑๖ เขตตามมลรัฐ ๑๖ มลรัฐ โดยมีจำนวน ส.ส. ตามสัดส่วนประชากรของแต่ละมลรัฐ

แต่รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้แบ่งเป็น ๘ กลุ่มจังหวัด โดยกลุ่มจังหวัดหนึ่งมี ส.ส. ๑๐ คน ภายใต้เงื่อนไขว่า จะต้องให้มีจำนวนประชากรที่ใกล้เคียงกันในแต่ละกลุ่มจังหวัด (มาตรา ๘๖) การกำหนดหลักเกณฑ์เช่นนี้ ถึงแม้ว่าในการเลือกตั้งแบบสัดส่วนเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ คณะกรรมการเลือกตั้งจะได้พยายามหาวิธีแบ่งที่ดีที่สุดแล้ว แต่ก็ยังทำให้เกิดกลุ่มจังหวัดหลายกลุ่มที่ไม่สมเหตุสมผล หรือไม่มี ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในกลุ่มจังหวัดเท่าที่ควรจะเป็น (โปรดดูตาราง ๓) เช่น ในกลุ่มจังหวัดที่ ๗ จังหวัดชุมพรอยู่ด้วยกันกับจังหวัดชัยนาท หรือ ในกลุ่มจังหวัดที่ ๕ จังหวัดปทุมธานีอยู่ในเขตเดียวกับจังหวัดตราด ทำให้เกิดปัญหาในการหาเสียงหรือการกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองในการหาเสียงในแต่ละกลุ่มจังหวัดที่ไม่ค่อยเกี่ยวข้องกันมากพอสมควร ซึ่งเรื่องนี้เป็นจุดอ่อนที่สุดของการเลือกตั้งระบบสัดส่วนของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ที่สมควรต้องมีการแก้ไขต่อไป เช่น อาจแบ่งเป็น ๔ ภาค โดยมี ส.ส. ในแต่ละภาคตามสัดส่วนประชากรของแต่ละภาค เป็นต้น

๔.๓ ปัญหาของระบบเลือกตั้งทั้งสองระบบ

นอกจากระบบเลือกตั้งแบบแบ่งเขตหรือ “แบ่งเขตเรียงเบอร์” เขตละไม่เกินสามคน และระบบเลือกตั้งแบบสัดส่วนที่แบ่งเป็น ๘ กลุ่มจังหวัด โดยมี ส.ส. กลุ่มจังหวัดละ ๑๐ คนตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ จะมีปัญหาหลายประการดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ในภาพรวมของทั้งสองระบบยังมีปัญหาที่สำคัญบางประการดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ปัญหาการกากบาทผิดเนื่องจากสับสนเรื่องบัตรเลือกตั้งและหมายเลขของผู้สมัคร

การเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ มีปัญหาสำคัญประการหนึ่งคือความสับสนของ ประชาชนในเรื่อง หมายเลขของผู้สมัคร เพราะมีผู้สมัครมากขึ้นในแต่ละเขตหลายเท่าตัวดังที่ได้กล่าวมาแล้ว และมีการเลือกตั้ง ทั้งแบบแบ่งเขตและแบบสัดส่วน ถึงแม้ว่าในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ หมายเลขแบบสัดส่วนของ พรรคการเมืองจะเป็นหมายเลขเดียวกันทั้งประเทศดังเช่นในการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ แต่โดยเหตุ ที่การเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มีทั้งเขตละหนึ่งคน เขตละสองคน และเขตละสามคน ไม่ได้เป็นเขตละคนทั้งหมดดังเช่นตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ หมายเลขของผู้สมัครแบบแบ่งเขต จึงไม่สามารถที่จะ ทำให้เป็นหมายเลขเดียวกันทั้งประเทศ และทำให้ เป็นหมายเลขเดียวกันกับ หมายเลขผู้สมัครแบบสัดส่วน ของพรรคการเมืองเดียวกันได้ดังเช่นในการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐³⁸

ถึงแม้ว่าก่อนหน้ารัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ประเทศไทยจะได้ใช้ระบบเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเรียงเบอร์ เขต ละไม่เกินสามคน ดังเช่นในตอนนั้น แต่ยังไม่เป็นปัญหามากนัก เพราะตอนนั้นถึงแม้จะมีเขตละหนึ่งคน เขตละ สองคน และเขตละสามคนเหมือน กัน แต่ในตอนนั้นยังไม่มี การเลือกตั้งแบบสัดส่วน จึงไม่มีบัตรเลือกตั้งอีก หนึ่งใบและไม่มีหมายเลขแบบสัดส่วนอีกหนึ่งหมายเลขเข้ามาทำให้สับสนดังเช่นในตอนนั้น

ความจริงแล้ว กกต. อาจกำหนดวิธีการปฏิบัติบางประการที่ช่วยแก้ปัญหานี้ได้ เช่น ให้ผู้มาใช้สิทธิ เลือกตั้งรับบัตรเลือกตั้งที่ละใบ เมื่อกากบาทบัตรหนึ่งและหย่อนบัตรลงหีบเสร็จแล้ว จึงค่อยมารับอีกบัตร หนึ่ง³⁹ หรือทำบัตรเลือกตั้งให้เข้าใจง่ายก็จะลดความสับสนได้มาก แต่ในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ ผู้ มีสิทธิเลือกตั้งได้รับบัตรสองใบพร้อมกัน ถึงแม้ว่า กกต. จะใช้สีแยกกันระหว่างบัตรเลือกตั้งทั้งสองแบบ โดย บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเป็นสีเหลือง เหมือนกันหมดทุกเขตทั่วประเทศ แต่ บัตรเลือกตั้งแบบสัดส่วน แยกเป็น ๘ สีตาม ๘ กลุ่มจังหวัด⁴⁰ ทำให้ยากในการประชาสัมพันธ์กับประชาชนทั้งประเทศ ว่าบัตรเลือกตั้ง แบบสัดส่วนเป็นสีอะไร เพราะแต่ละกลุ่มจังหวัดไม่เหมือนกัน ถึงแม้ในบัตร เลือกตั้งแบบสัดส่วน จะหมายเลข และชื่อพรรค ซึ่งช่วยได้บ้าง แต่ใน บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตมีแต่หมายเลข ไม่มีชื่อผู้สมัคร (ภาพประกอบ ๓) ในขณะที่ในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต มีผู้สมัครโดยเฉลี่ยเป็นจำนวนประมาณ ๑๐ เท่าของ จำนวน ส.ส. ในเขต ถ้าเป็นเขตละสามคนก็จะมีผู้สมัครประมาณ ๓๐ คน การที่มีแต่หมายเลข จะทำให้ ประชาชนต้องจำหมายเลขให้ได้ก่อนเข้าคูหาเลือกตั้ง ซึ่งเป็นเรื่องยากลำบากพอสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเขตที่มี ส.ส. สามคน และถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งเลือกผู้สมัครต่างพรรคกันด้วยแล้ว จะยิ่งเกิดปัญหาในการจำ ตัวเลข และนำมาซึ่งความสับสนเข้าไปอีกเมื่อได้รับบัตรเลือกตั้งสองใบพร้อมๆ กัน

³⁸ แต่แม้กระทั่งในเขตที่มี ส.ส. คนเดียว ซึ่งมีทั้งหมด ๔ จังหวัดได้แก่ ตราด ระนอง สมุทรสงคราม และสิงห์บุรี ที่สามารถทำให้เป็นหมายเลข เดียวกันได้ โดยการให้ผู้สมัครใช้หมายเลขแบบสัดส่วน (ซึ่งเป็นหมายเลขเดียวกันทั้ง ๔ กลุ่มจังหวัด) แต่ กกต. กลับให้มีการจับหมายเลขผู้สมัคร กันใหม่ ทำให้ในเขตละคนผู้สมัครก็เป็นคนละหมายเลขกับการเลือกตั้งแบบสัดส่วน (ยกเว้นผู้สมัครบังเอิญจับได้หมายเลขเดียวกัน เช่น ผู้สมัคร ของพรรคประชาธิปไตยที่จังหวัดสมุทรสาคร ได้หมายเลข ๔ ซึ่งเป็นหมายเลขแบบสัดส่วนของพรรคประชาธิปไตย)

³⁹ ดังเช่นที่ประเทศเนปาลในการเลือกตั้ง ๑๐ เมษายน ๒๕๕๐ กกต. เนปาล ให้ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งรับบัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตก่อน เมื่อกากบาท และหย่อนลงหีบแล้ว จึงให้มารับบัตรเลือกตั้งแบบสัดส่วน

⁴⁰ เขต ๑ บัตรสีเขียวอ่อน เขต ๒ บัตรสีเขียวเข้ม เขต ๓ บัตรสีฟ้า เขต ๔ บัตรสีน้ำเงิน เขต ๕ บัตรสีน้ำตาล เขต ๖ บัตรสีม่วง เขต ๗ บัตรสีแดง เขต ๘ บัตรสีชมพู

บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
 ให้ใส่ชื่อพรรคการเมือง X ลงในช่องว่างตรงกลางบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งนี้

หมายเลข ลำดับของบัตร	หมายเลข ลำดับของบัตร	หมายเลข ลำดับของบัตร
0	00	00
0	00	00
0	00	00
0	00	00
0	00	00
0	00	00
0	00	00
0	00	00
0	00	00
00	00	00
00	00	00
00	00	00
00	00	00

ใส่ชื่อพรรคการเมือง X ลงในช่องว่างตรงกลางบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งนี้

บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน
 ให้ใส่ชื่อพรรคการเมือง X ลงในช่องว่างตรงกลางบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนเลือกตั้งนี้

ชื่อพรรคการเมือง	ชื่อพรรคการเมือง
พรรค ก	พรรค ฉ
พรรค ข	พรรค ค
พรรค ก	พรรค ค
พรรค ง	พรรค ฉ
พรรค จ	พรรค ท
พรรค ฉ	พรรค ธ
พรรค ข	พรรค จ
พรรค ข	พรรค บ
พรรค ฉ	พรรค ป
พรรค ข	พรรค ผ
พรรค ย	พรรค ฝ
พรรค ฎ	พรรค ฬ
พรรค ฏ	พรรค ห
พรรค ฐ	พรรค ฟ
พรรค ท	พรรค ภ
พรรค ฉ	

ใส่ชื่อพรรคการเมือง X ลงในช่องว่างตรงกลางบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนเลือกตั้งนี้

ภาพประกอบ ๓ : ตัวอย่างบัตรเลือกตั้งในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ แบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบสัดส่วน

ปัญหาความสับสนเรื่องหมายเลขผู้สมัครและบัตรเลือกตั้งในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ มิใช่เพียงแต่เรื่องทำให้มีบัตรเสียเท่านั้น แต่ยังมีปัญหาเรื่องการกากบาทเลือกผิดคน หรือหนักกว่านั้นคือกากบาทผิดบัตรเลือกตั้ง ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่กว่า เพราะการกากบาทผิดคน หรือกากบาทผิดบัตรเลือกตั้งแต่ไม่กากบาทเกินจำนวนเสียงที่มีในบัตร บัตรเลือกตั้งนั้นจะมีบัตรเสีย แต่จะเป็นบัตรดีซึ่งในตอนนับคะแนนจะไม่รู้เลย กรณีที่กากบาทผิดบัตรเลือกตั้งแต่เป็นบัตรดี มีสองกรณีคือ หนึ่ง กากบาทในบัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตโดยเข้าใจว่าเป็นบัตรเลือกตั้งแบบสัดส่วน และสอง กากบาทในบัตรเลือกตั้งแบบสัดส่วนโดยเข้าใจว่าเป็นบัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขต โดยกากบาทเพียงหมายเลขเดียวเพราะเป็นเขตละคนหรือเพราะยิงลูกโดด ทั้งสองกรณีจะไม่ใช้บัตรเสีย แต่เป็นบัตรดีที่ คะแนนจะไปตกกับผู้สมัครคนอื่นหรือพรรคอื่น ซึ่งแยกว่าเป็นบัตรเสีย เพราะบัตรเสียนั้นเสียไปเลย ไม่มีใครได้คะแนน

ในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ นั้นมีบัตรเสียในแบบสัดส่วนนั้นสูงถึง ๕.๕๗ เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่บัตรเสียในแบบแบ่งเขตเลือกตั้งมีน้อยกว่าคือ ๒.๕๕ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งตรงข้ามกับการเลือกตั้ง ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ที่บัตรเสียแบบสัดส่วนมีน้อยกว่าบัตรเสียแบบแบ่งเขต (โปรดดูตาราง ๑๔) คำถามคือว่าทำไมในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ บัตรเสียแบบสัดส่วนจึงมากกว่าบัตรเสียแบบแบ่งเขต ทั้งๆ ที่บัตรเลือกตั้งแบบสัดส่วนนั้นกากบาทง่ายกว่า เพราะมีเพียงหมายเลขเดียว และในบัตรเลือกตั้งแบบสัดส่วนยังมีทั้งชื่อพรรคและหมายเลข? ผู้เขียนสันนิษฐานว่า เป็นเพราะผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวนมากสับสนระหว่างบัตร

เลือกตั้งสองใบ การกากบาทในบัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตโดยเข้าใจว่าเป็นบัตรเลือกตั้งแบบสัดส่วน บัตรเลือกตั้งนั้นย่อมมิใช่บัตรเสีย เพราะผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะกากบาทเพียงหมายเลขเดียว ซึ่งจะเป็นบัตรดีไม่ว่าจะเป็นในเขตละหนึ่งคน เขตละสองคน หรือเขตละสามคน โดยสำหรับเขตละสองคนและเขตละสามคน จะเป็นบัตรดีที่กากบาทหมายเลขเดียวหรือลูกโอด การเข้าใจผิดว่าบัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเป็นแบบสัดส่วนจึงไม่ทำให้เกิดบัตรเสีย แต่ในกรณีการกากบาทในบัตรเลือกตั้งแบบสัดส่วนโดยเข้าใจว่าเป็นบัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขต บัตรนั้นย่อมเป็นบัตรเสียถ้ากากบาทมากกว่าหนึ่งหมายเลข โดยที่ในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ มีเขตเลือกตั้งที่เป็นเขตละหนึ่งคนมีเพียง ๔ เขต ส่วน ๑๕๓ ที่เหลือเป็นเขตละสองคน (๖๓ เขต) และเขตละสามคน (๘๐ เขต) การกากบาทในบัตรเลือกตั้งแบบสัดส่วนโดยเข้าใจว่าเป็นบัตรแบบแบ่งเขตจึงเป็นบัตรเสียแทบทั้งหมด ยกเว้นใน ๔ เขตที่เป็นเขตละคน และกรณียิงลูกโอดเท่านั้น ดังนั้นบัตรเสียในการเลือกตั้งแบบสัดส่วนจึงมากกว่าบัตรเสียในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตด้วยสาเหตุนี้

จำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งที่กากบาทผิดในบัตรเลือกตั้งแบบสัดส่วนโดยเข้าใจว่าเป็นบัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขต (ซึ่งเป็นบัตรเสีย) ก็คือจำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งที่กากบาทผิดในบัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตโดยเข้าใจว่าเป็นบัตรเลือกตั้งแบบสัดส่วน (ซึ่งเป็นบัตรดีที่เป็นคะแนนลูกโอด) ที่คะแนนไปตกกับผู้สมัครที่หมายเลขเดียวกันกับหมายเลขพรรคที่ตั้งใจจะเลือก จำนวนบัตรเสียในการเลือกตั้งแบบสัดส่วนสูงถึง ๕.๕๗ เปอร์เซ็นต์ ย่อมหมายถึงว่าในการเลือกตั้งครั้งนี้มีการกากบาทผิดกันมาก และแสดงว่าในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตนั้นมีผู้สมัครจำนวนหนึ่ง – ที่เราไม่อาจทราบได้ว่ามีมากน้อยเท่าไร – ได้รับความเลือกตั้งด้วยคะแนนจากคนอื่นหรือพรรคอื่น และน่าที่จะทำสาเหตุหนึ่งด้วยที่ทำให้มีคะแนน “ลูกโอด” มาก (โปรดดูกรณีจังหวัดอุบลราชธานี เขต ๑ ที่ตาราง ๘ และจังหวัดชัยภูมิ เขต ๒ ที่ตาราง ๙)

ตาราง ๑๔: จำนวนผู้ใช้สิทธิ จำนวนบัตรเสีย และจำนวนผู้กากบาทในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนนของการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ เปรียบเทียบกับการเลือกตั้ง ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘

		การเลือกตั้ง 23 ธันวาคม 2550	การเลือกตั้ง 6 กุมภาพันธ์ 2548
จำนวนผู้ใช้สิทธิ		32,759,009 คน (74.45 %)	32,341,330 คน (72.56 %)
จำนวนบัตรเสีย	แบบแบ่งเขต	2.55 %	5.99%
	แบบสัดส่วน	5.57 %	2.89 %
จำนวนบัตรไม่ประสงค์ ลงคะแนน	แบบแบ่งเขต	4.57 %	2.29 %
	แบบสัดส่วน	2.85 %	1.11 %

สำหรับในเรื่องจำนวนผู้ไม่ประสงค์ลงคะแนนนั้น ในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ มีผู้ไม่ประสงค์ลงคะแนนในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตสูงถึง ๔.๕๗ เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่ตัวเลขผู้ไม่ประสงค์ลงคะแนนในการเลือกตั้งแบบสัดส่วนมีน้อยกว่าคือ ๒.๘๕ เปอร์เซ็นต์ โดยผู้ไม่ประสงค์ลงคะแนนในการเลือกตั้งทั้งสองแบบมากกว่าในการเลือกตั้ง ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ถึงเท่าตัว คำถามคือ ทำไมในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ จึงมีผู้ไม่ประสงค์จะลงคะแนนมากกว่าในการเลือกตั้ง ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ทั้งๆ ที่มี

ผู้สมัครให้เลือกมากกว่า (ในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ ผู้สมัครทั้งหมด ๓,๘๙๔ คน ส่วนในการเลือกตั้ง ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ มีผู้สมัคร ๑,๗๐๗ คน) และทำไมผู้มีสิทธิเลือกตั้งจึงไม่ประสงค์ลงคะแนนในแบบแบ่งเขตมากกว่าแบบสัดส่วน ซึ่งน่าจะได้มีการศึกษาหาคำตอบกันต่อไปว่ามีสาเหตุมาจากอะไร

(๒) ปัญหาเรื่องการนับคะแนนที่หน่วย

ก่อนหน้าที่จะมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ การนับคะแนนจะนับที่หน่วยเลือกตั้ง ซึ่งกฎหมายเลือกตั้งที่ผ่านมาจะกำหนดให้หนึ่งหมู่บ้าน หรือประชากร ๘๐๐ คน มีหนึ่งหน่วยเลือกตั้ง ถ้าเป็นหมู่บ้านใหญ่ก็อาจมีสองหน่วยเลือกตั้ง ถ้าเป็นหมู่บ้านเล็กๆ ก็อาจจะรวมสองหมู่บ้านต่อหนึ่งหน่วยเลือกตั้ง การนับคะแนนที่หน่วยเลือกตั้ง นี้มีข้อเสียคือ ทำให้ผู้สมัครที่ซื้อเสียง สามารถรู้ได้ว่าหมู่บ้านที่ รับเงินซื้อเสียงไป ได้ลงคะแนนให้ตามที่ซื้อไว้หรือไม่ หัวคะแนนที่รับเงินไปซื้อเสียงเมื่อเห็นว่า ผู้ซื้อเสียงสามารถรู้ได้ว่าหมู่บ้านไหนเลือกใครก็คน และคะแนนออกมาเป็นไปตาม เป้าหรือไม่ ก็จำเป็นที่จะต้องหาทางทำให้ผู้ที่รับเงินไปแล้วเลือกผู้สมัครที่ซื้อเสียง มิเช่นนั้นก็จะเกิดปัญหาตามมากับตนเองได้

เราต้องเข้าใจว่าลำพังโดยการใช้เงินซื้อแต่เพียงอย่างเดียวไม่อาจทำให้ประชาชนเลือกได้ การซื้อเสียงจะได้ผล ก็ต่อเมื่อเป็นการ ซื้อเสียงภายใต้ระบบอุปถัมภ์หรืออิทธิพลท้องถิ่น การนับคะแนนที่หน่วยจึงเป็นการสนับสนุน การซื้อเสียง รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ จึง แก้ปัญหานี้ด้วยการ เปลี่ยนให้มานับคะแนนรวมกันที่เขต ถึงแม้ผู้ซื้อเสียงจะเห็นว่าคะแนนที่ได้มานั้นไม่เป็นไปตามเป้า แต่ผู้ซื้อเสียงไม่อาจรู้ได้ว่าไม่เข้าเป้าที่หมู่บ้านไหน ทำให้การ “รับเงินแล้วไม่เลือก ” สามารถทำได้ และทำให้ การซื้อเสียง ถึงแม้ยังมีอยู่แต่ ได้ผลน้อยลง แต่รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ (มาตรา ๘๔ วรรคสาม) กลับ กำหนดให้กลับไปนับคะแนนที่หน่วยเลือกตั้งเหมือนก่อนหน้ารัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ โดยเหตุผลว่าเพื่อป้องกันการเปลี่ยนหีบบัตรเลือกตั้งระหว่างชนหีบบัตรมาที่หน่วยเลือกตั้ง ซึ่งเป็นปัญหาที่เคยเกิดขึ้นในการเลือกตั้ง ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ความจริงแล้วการแก้ปัญหการเปลี่ยนหีบบัตร น่าจะสามารถดำเนินการได้โดยวิธีอื่น มิใช่แก้ปัญหาด้วยการกลับไปใช้วิธีการนับคะแนนที่หน่วย ซึ่งทำให้การซื้อเสียงได้ผลมากขึ้นเช่นนี้

๕. สรุป

ประชาธิปไตยคือระบอบการปกครองที่อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน การเลือกผู้แทนในระบอบประชาธิปไตยจึงควรใช้ระบบเลือกตั้งที่ให้ผลการเลือกตั้งที่ตรงตามเจตนารมณ์ของประชาชนเจ้าของอำนาจให้มากที่สุด เพราะฉะนั้น ระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ จึงเป็นระบบเลือกตั้งที่มีปัญหา เพราะให้ผลการเลือกตั้งที่ผิดเพี้ยนไปจากเจตนารมณ์ของประชาชนเป็นอย่างมาก โดยพรรคใหญ่จะได้ ส.ส. มากเกินกว่าที่ควรจะได้ ในขณะที่พรรคเล็กจะได้ ส.ส. น้อยเกินกว่าที่ควรจะได้ (ตาราง ๑) จึงสมควรที่จะต้องมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง ซึ่งประเทศไทยอาจนำระบบใดระบบหนึ่งมาใช้ระหว่าง ระบบเสียงข้างมากเด็ดขาดแบบประเทศฝรั่งเศสหรือออสเตรเลีย หรือระบบสัดส่วนแบบประเทศเยอรมัน

ผู้ร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มิได้เลือกระบบใดระบบหนึ่งดังที่ได้กล่าวมา หากกลับไปใช้ระบบ “แบ่งเขต

เรียงเบอร์” เขตละไม่เกินสามคนในการเลือก ส.ส. จำนวน ๔๐๐ คน และลดจำนวน ส.ส. แบบสัดส่วนเหลือ ๘๐ คน โดยแบ่งเขตเลือกตั้งเป็น ๘ กลุ่มจังหวัด ระบบ “แบ่งเขตเรียงเบอร์” เขตละไม่เกินสามคนที่ใช้ในการเลือก ส.ส. ถึง ๕ ใน ๖ นี้เป็นระบบ “เก่า” ที่ประเทศไทยเคยใช้มา ๑๐ ครั้ง ตั้งแต่การเลือกตั้งในปี ๒๕๑๘ จนถึงการเลือกตั้งในปี ๒๕๓๙ คน (ตาราง ๒) ระบบนี้มีปัญหาหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการขัดกับหลักความเสมอภาคที่ประชาชนมีสิทธิในการเลือกผู้แทนที่ไม่เท่าเทียมกัน ปัญหาเรื่อง “การยิงลูกโดด” ปัญหาการบั่นทอนความเข้มแข็งของระบบพรรคการเมือง ปัญหาการมีผู้สมัครเทียมจำนวนมากเพราะเหตุที่พรรคการเมืองต้องส่งให้ครบจำนวน ส.ส. ในเขต และปัญหาการให้ผลการเลือกตั้งที่ผิดเพี้ยนไปจากเจตนารมณ์ของประชาชน โดยให้ประโยชน์กับพรรคการเมืองขนาดใหญ่ และพรรคขนาดกลางและขนาดเล็ก เสียเปรียบเช่นเดียวกับระบบเลือกตั้งของรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ เพราะเป็นระบบเลือกตั้งเสียงข้างมากธรรมดา เช่นเดียวกัน เพียงแต่เปลี่ยนจากเขตละคนเป็นเขตละหลายคน ผลการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ (ตาราง ๗) แสดงให้เห็นปัญหานี้อย่างชัดเจน พรรคพลังประชาชนที่ได้คะแนนเพียง ๓๖.๘๒ เปอร์เซ็นต์ แต่กลับได้ ส.ส. ถึง ๔๙.๗๕ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งหมายความว่า ในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ พรรคพลังประชาชนได้ ส.ส. มากเกินไปจากที่ควรจะได้ถึง ๕๒ คน ส่วนพรรคประชาธิปัตย์ที่ได้คะแนน ๓๐.๒๑ เปอร์เซ็นต์ แต่ได้ ส.ส. ๓๒.๗๕ เปอร์เซ็นต์ ก็ควรได้ ส.ส. น้อยลงไป ๑๐ คน ในขณะที่พรรคชาติไทยควรได้ ส.ส. เพิ่มขึ้นมาอีก ๕ คน พรรคเพื่อแผ่นดินควรได้ ส.ส. อีก ๑๙ คน พรรครวมใจไทยชาติพัฒนาควรได้ ส.ส. อีก ๑๑ คน พรรค มัชฌิมาริปไตยควรได้ ส.ส. อีก ๑๐ และพรรคประชากรชาควรจะได้ ส.ส. อีก ๕ คน

สำหรับระบบสัดส่วนตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ที่แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น ๘ กลุ่มจังหวัด ถึงแม้จะให้ผลการเลือกตั้งที่ตรงตามเจตนารมณ์ของประชาชนมากกว่า (ตาราง ๑๑ - ๑๓) เพราะได้ยกเลิกหลักเกณฑ์คะแนนขั้นต่ำ ๕ เปอร์เซ็นต์ แต่ ก็มีปัญหาเรื่องการแบ่งกลุ่มจังหวัดที่ไม่สมเหตุผล และมีจำนวน ส.ส. ในระบบนี้น้อยเกินไป คือมีเพียง ๘๐ คน หรือ ๑ ใน ๖ เท่านั้น ในขณะที่ระบบแบ่งเขตเรียงเบอร์ที่มีปัญหามากมาย กลับมีจำนวน ส.ส. ถึง ๔๐๐ คน ถ้ามีจำนวน ส.ส. แบบสัดส่วนมากกว่านี้ ผลการเลือกตั้งจะเป็นธรรม และตรงตามเจตนารมณ์ของประชาชนมากกว่านี้ เช่น สมมติว่าในการเลือกตั้ง ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ ใช้ระบบสัดส่วนแบบเยอรมัน พรรคพลังประชาชนที่ได้คะแนนแบบสัดส่วน ๔๑.๐๘ เปอร์เซ็นต์ จะได้ ส.ส. เพียง ๑๙๗ คน ในขณะที่พรรคประชาธิปัตย์ที่ได้คะแนน ๔๐.๔๔ เปอร์เซ็นต์ จะได้ ส.ส. เพิ่มขึ้นมาเป็น ๑๙๔ คน ซึ่งน้อยกว่าพรรคพลังประชาชนเพียง ๓ คนเท่านั้น

นอกจากนี้โดยภาพรวมของทั้งสองระบบ ระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ยังมีปัญหาในเรื่องความสับสนเรื่องหมายเลขผู้สมัครและบัตรเลือกตั้งที่ทำให้เกิดการกากบาทผิด ที่น่าจะให้มีผู้สมัครจำนวนหนึ่งได้เป็น ส.ส. จากคะแนนของผู้อื่นหรือพรรคอื่น ทั้งยังมีปัญหาเรื่องการกลับไปใช้วิธีการนับคะแนนที่หน่วยเลือกตั้ง ซึ่งเป็นวิธี “เก่า” ที่รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ได้ยกเลิกไป เพราะการนับคะแนนที่หน่วยนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้การซื้อเสียงได้ผลมากขึ้น

ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า จำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง ระบบเลือกตั้ง ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อให้ได้ผลการเลือกตั้งที่เป็นธรรมและตรงตามเจตนารมณ์ของประชาชนให้มากขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่สมควรที่จะต้องดำเนินการก่อนหน้าที่จะมีการเลือกตั้ง ส.ส. ครั้งต่อไป.

เขตเลือกตั้งใหม่ ๒๓ จังหวัดโดนหัน ส.ส.*

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ได้เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๓๕๗ คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน ๑๒๕ คน

จึงทำให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ต้องประกาศแบ่งเขตเลือกตั้ง ๓๗๕ เขต โดยระบุจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด เป็นการทั่วไปครั้งแรกภายหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔

ทั้งนี้ ตามประกาศสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง เรื่อง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร แยกเป็นกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่าง ๆ ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ มีจำนวน ๖๓,๘๗๘,๒๖๗ คน จำนวนราษฎรโดยเฉลี่ย ๑๗๐,๓๔๒ คน ต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน

นายอภิชาติ สุจริตานนท์ ประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ให้สัมภาษณ์ภายหลังมีประกาศราชกิจจานุเบกษา เรื่องจำนวน ส.ส.แบ่งเขตเลือกตั้งและเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด สำหรับการเลือกตั้ง ส.ส.เป็นการทั่วไปในการเลือกตั้งครั้งแรกว่าประกาศแบ่งเขตที่ออก ๓๗๕ เขต แต่ยังไม่ได้มีการแบ่งแยก จังหวัดบึงกาฬ ออกมาจากจังหวัดหนองคาย แต่ก็ไม่เป็นปัญหา เนื่องจากสามารถออกประกาศเพิ่มเติมได้ รอเพียงประกาศจำนวนประชากรจากกรมการปกครองว่า จังหวัดบึงกาฬ มีจำนวนประชากรเท่าไร

นอกจากนี้ นายสิทธิชัย วรกิตพิพัฒน์ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหนองคาย กล่าวถึงกรณีที่กรมการการเลือกตั้งประกาศจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือ ส.ส. และจำนวนเขตเลือกตั้ง ในราชกิจจานุเบกษาที่ไม่มีรายชื่อจังหวัดบึงกาฬ และในส่วนของจังหวัดหนองคายมีเขตเลือกตั้ง ๕ เขต จำนวน ส.ส. ๕ คน ลดลงจากเดิม ๑ คน ซึ่งเป็นการประกาศในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๔ ก่อนที่จังหวัดบึงกาฬจะมีผลใช้บังคับเป็นจังหวัดที่ ๗๗ ของประเทศไทย ในวันที่ ๒๓ มีนาคมที่ผ่านมา

ระหว่างนี้จังหวัดบึงกาฬ โดยกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จะต้องรายงานจำนวนประชากรทั้ง ๘ อำเภอในจังหวัดบึงกาฬให้ กกต.กลางทราบ เพื่อพิจารณาคำนวณสัดส่วน ส.ส.ต่อจำนวนประชากร กล่าวคือ ส.ส. ๑ คน ต่อจำนวนประชากร ๑๗๐,๓๔๒ คน ซึ่งขณะนี้ประชากรจังหวัดบึงกาฬมี ๓๘๘,๖๘๐ คน อาจทำให้มี ส.ส.จังหวัดบึงกาฬ ๒ คน

* ที่มา : เรียบเรียงจาก กรุงเทพธุรกิจออนไลน์ เข้าถึงได้ที่ <http://www.bangkokbiznews.com> , หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เข้าถึงได้ที่ <http://www.thairath.co.th/content/region/158737> , ผู้จัดการออนไลน์ เข้าถึงได้ที่ <http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9540000028826>

และ ส.ส.จังหวัดหนองคาย เหลือ ๓ คน คาดว่าการกำหนดสัดส่วนดังกล่าวจะชัดเจนก่อน
ที่นายกรัฐมนตรีจะประกาศยุบสภา

ทั้งนี้ เมื่อเอายอดประชากรของปี ๒๕๕๓ ที่ทางกรมการปกครองได้รายงานมา
มีจำนวน ๖๓,๘๗๘,๖๒๗ คน เมื่อนำมาหารกับจำนวน ส.ส.๓๗๕ คน ก็จะได้ค่าเฉลี่ยของ
ประชากรตกอยู่ประมาณ ๑๗๐,๓๔๒ คน ต่อ ส.ส.๑ คน ซึ่งจะนำหลักเกณฑ์นี้ให้กับ กกต.
จังหวัดไปดำเนินการจัดแบ่งเขตตามที่จัดส่งไปให้ โดยมี ๒๓ จังหวัด ที่ต้องถูกปรับลดลง

สำหรับ ๒๓ จังหวัดที่ปรับลด ประกอบด้วย

๑. กรุงเทพมหานคร	จะเหลือ ส.ส. ๓๓ คน	จากเดิม ๓๖ คน
๒. จังหวัดกำแพงเพชร	จะเหลือ ส.ส. ๔ คน	จากเดิม ๕ คน
๓. จังหวัดขอนแก่น	จะเหลือ ส.ส. ๑๐ คน	จากเดิม ๑๑ คน
๔. จังหวัดเชียงราย	จะเหลือ ส.ส. ๗ คน	จากเดิม ๘ คน
๕. จังหวัดเชียงใหม่	จะเหลือ ส.ส. ๑๐ คน	จากเดิม ๑๑ คน
๖. จังหวัดนครนายก	จะเหลือ ส.ส. ๑ คน	จากเดิม ๒ คน
๗. จังหวัดนครราชสีมา	จะเหลือ ส.ส. ๑๕ คน	จากเดิม ๑๖ คน
๘. จังหวัดนครศรีธรรมราช	จะเหลือ ส.ส. ๙ คน	จากเดิม ๑๐ คน
๙. จังหวัดนครสวรรค์	จะเหลือ ส.ส. ๖ คน	จากเดิม ๗ คน
๑๐. จังหวัดนราธิวาส	จะเหลือ ส.ส. ๔ คน	จากเดิม ๕ คน
๑๑. จังหวัดบุรีรัมย์	จะเหลือ ส.ส. ๙ คน	จากเดิม ๑๐ คน
๑๒. จังหวัดพังงา	จะเหลือ ส.ส. ๑ คน	จากเดิม ๒ คน
๑๓. จังหวัดพิจิตร	จะเหลือ ส.ส. ๓ คน	จากเดิม ๔ คน
๑๔. จังหวัดมหาสารคาม	จะเหลือ ส.ส. ๕ คน	จากเดิม ๖ คน
๑๕. จังหวัดแม่ฮ่องสอน	จะเหลือ ส.ส. ๑ คน	จากเดิม ๒ คน
๑๖. จังหวัดยโสธร	จะเหลือ ส.ส. ๓ คน	จากเดิม ๔ คน
๑๗. จังหวัดลพบุรี	จะเหลือ ส.ส. ๔ คน	จากเดิม ๕ คน
๑๘. จังหวัดลำปาง	จะเหลือ ส.ส. ๔ คน	จากเดิม ๕ คน
๑๙. จังหวัดลำพูน	จะเหลือ ส.ส. ๒ คน	จากเดิม ๓ คน
๒๐. จังหวัดศรีสะเกษ	จะเหลือ ส.ส. ๘ คน	จากเดิม ๙ คน
๒๑. จังหวัดสุรินทร์	จะเหลือ ส.ส. ๘ คน	จากเดิม ๙ คน
๒๒. จังหวัดหนองคาย	จะเหลือ ส.ส. ๕ คน	จากเดิม ๖ คน และ
๒๓. จังหวัดอุดรธานี	จะเหลือ ส.ส. ๙ คน	จากเดิม ๑๐ คน

*****

ภาคผนวก

:

- : พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
- : ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
- : ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายพีรพันธุ์ พาลุสุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
- : รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
สภาผู้แทนราษฎร
- : ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

พระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

พ.ศ. ๒๕๕๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

เป็นปีที่ ๖๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๗๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ
สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑

(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ
สมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒

(๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ
สมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา
แล้วแต่กรณี

“ผู้สมัคร” หมายความว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา
แล้วแต่กรณี

“ผู้ได้รับการเสนอชื่อ” หมายความว่า ผู้ได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา

“วันเลือกตั้ง” หมายความว่า วันที่กำหนดให้เป็นวันเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี

“วันสรรหา” หมายความว่า วันที่กำหนดให้เริ่มการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาตามประกาศ
คณะกรรมการการเลือกตั้ง

“คณะกรรมการสรรหา” หมายความว่า คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติ
ของรัฐธรรมนูญ

“เขตเลือกตั้ง” หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบ
แบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบสัดส่วน หรือเขตเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี

“หน่วยเลือกตั้ง” หมายความว่า ท้องถิ่นที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนเลือกตั้ง

“ที่เลือกตั้ง” หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนเลือกตั้ง และให้หมายความ
รวมถึงบริเวณที่กำหนดขึ้นโดยรอบที่เลือกตั้ง

“จังหวัด” หมายความว่ารวมถึง กรุงเทพมหานคร

“กลุ่มจังหวัด” หมายความว่า กลุ่มจังหวัดตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน

“อำเภอ” หมายความว่า รวมถึง เขตและกิ่งอำเภอ

“ตำบล” หมายความว่า รวมถึง แขวง

“ศาลากลางจังหวัด” หมายความว่า การกรุงเทพมหานคร

“ที่ว่าการอำเภอ” หมายความว่า รวมถึง สำนักงานเขตและที่ว่าการกิ่งอำเภอ

“เทศบาล” หมายความว่า รวมถึง เมืองพัทยา

“สำนักงานเทศบาล” หมายความว่า รวมถึง ศาลว่าการเมืองพัทยา

มาตรา ๕ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

หมวด ๑

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการลงคะแนนเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งเท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น

(๒) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน ซึ่งเป็นการลงคะแนนเลือกพรรคการเมือง ที่จัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้ง โดยเลือกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง เพียงพรรคการเมืองเดียว

มาตรา ๗ เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้ง ทั่วไปแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ซึ่งต้องกำหนดให้มีการเริ่มรับสมัครไม่เกินยี่สิบวันนับจากวันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้บังคับ และต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

(๒) กำหนดวันที่พรรคการเมืองจะยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นวันก่อนวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตาม (๑) และกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

(๓) จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดจะมี และจำนวนเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด ซึ่งจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับอำเภอหรือเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

(๔) กำหนดเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งแบบสัดส่วน ซึ่งจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับจังหวัดที่อยู่ภายในเขตเลือกตั้งแต่ละกลุ่มจังหวัด

ในกรณีที่มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้นำความใน (๑) มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๘ ในการดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่ากรณีอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งนั้นมีได้เป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ให้ประกาศผลการเลือกตั้งว่าผู้ใดได้รับเลือกตั้งภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันเลือกตั้ง แต่ถ้าเห็นว่าเป็นกรณีที่มีเหตุอันสงสัยว่ามีกรณีไม่สุจริตและเที่ยงธรรมในเขตเลือกตั้งใด จะยังไม่ประกาศผลสำหรับเขตเลือกตั้งนั้นก็ได้ แต่ต้องสอบสวนและวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง ทั้งนี้ การประกาศผลการเลือกตั้งไม่มีผลกระทบกระเทือนการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามหมวด ๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่วนที่ ๑๐ การดำเนินการกรณีการเลือกตั้งมีได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และส่วนที่ ๑๑ การคัดค้านการเลือกตั้ง

มาตรา ๙ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจออกประกาศให้ยื่นหรือขยายระยะเวลาหรืองดเว้นการดำเนินการที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เฉพาะในการเลือกตั้งนั้น เพื่อให้เหมาะสมและจำเป็นแก่การดำเนินการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรมได้

ส่วนที่ ๒

เขตเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้ง และที่เลือกตั้ง

มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไว้ทุกจังหวัด เพื่อให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้า

การแบ่งเขตเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งจะต้องกำหนดตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และจะต้องกำหนดพื้นที่ในแต่ละเขตเลือกตั้งให้ติดต่อกันและมีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งใกล้เคียงกัน โดยถือเกณฑ์ดังนี้

(๑) ให้รวมอำเภอต่าง ๆ เป็นเขตเลือกตั้ง โดยคำนึงถึงพื้นที่ที่ติดต่อกันใกล้เคียงกันความสะดวกในการคมนาคมระหว่างกัน และการเคยอยู่ในเขตเลือกตั้งเดียวกัน ถ้าการรวมอำเภอในลักษณะนี้จะทำให้มีจำนวนราษฎรมากหรือน้อยเกินไป ให้แยกตำบลของอำเภอออกเพื่อให้ได้จำนวนราษฎรพอเพียงสำหรับการเป็นเขตเลือกตั้ง แต่จะแยกหรือรวมเฉพาะเพียงบางส่วนของตำบลไม่ได้

(๒) ในกรณีที่กำหนดพื้นที่ตามเกณฑ์ใน (๑) จะทำให้จำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนไม่ใกล้เคียงกันหรือไม่มีสภาพเป็นชุมชนเดียวกัน ให้ดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งตามสภาพของชุมชนที่ราษฎรมีการติดต่อกันเป็นประจำในลักษณะที่เป็นชุมชนเดียวกันหรือใกล้เคียงกันและสามารถเดินทางติดต่อกันได้โดยสะดวก โดยจะต้องทำให้จำนวนราษฎรมีจำนวนใกล้เคียงกันมากที่สุด

เมื่อได้ดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดการแบ่งเขตเลือกตั้ง ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งให้กระทำได้เฉพาะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัด

ในกรณีที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดเขตเลือกตั้งในคราวนั้น โดยถือเขตเลือกตั้งที่มีการประกาศกำหนดไว้ตามมาตรานี้ เว้นแต่มีกรณีจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งตามวรรคสาม

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎร ให้ใช้เขตเลือกตั้งในคราวที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปของตำแหน่งที่ว่างนั้น โดยมีให้นำการเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎรตามวรรคสามมาใช้บังคับ

มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งแบบสัดส่วนให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญไว้ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้า

การแบ่งเขตเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้รวมจังหวัดต่าง ๆ เป็นเขตเลือกตั้งจะแยกหรือรวมเฉพาะเพียงบางส่วนของจังหวัดมิได้ และจะต้องกำหนดพื้นที่ในแต่ละเขตเลือกตั้งให้ติดต่อกันและมีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งใกล้เคียงกัน โดยคำนึงถึงความสะดวกในการคมนาคมระหว่างกัน

เมื่อได้ดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วนแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดการแบ่งเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วน ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วนให้กระทำได้เฉพาะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงจำนวนราษฎรในจังหวัด อันทำให้จำนวนราษฎรของแต่ละกลุ่มจังหวัดมีจำนวนไม่ใกล้เคียงกัน

ในกรณีที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วนในคราวนั้น โดยถือเขตเลือกตั้งที่มีการประกาศกำหนดไว้ตามมาตรา

มาตรา ๑๒ เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งตามมาตรา ๑๕ กำหนดหน่วยเลือกตั้งที่จะพึงมีในแต่ละเขตเลือกตั้ง โดยคำนึงถึงความสะดวกในการเดินทางมาใช้สิทธิเลือกตั้งของราษฎร

การกำหนดหน่วยเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ใช้เขตหมู่บ้านเป็นเขตของหน่วยเลือกตั้ง เว้นแต่ในกรณีที่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนน้อย จะรวมหมู่บ้านที่อยู่ติดกันตั้งแต่สองหมู่บ้านขึ้นไปเป็นหน่วยเลือกตั้งเดียวกันก็ได้ สำหรับในเขตเทศบาล เขตกรุงเทพมหานคร หรือเขตชุมชนหนาแน่น อาจกำหนดให้ใช้เขตชุมชน แนวถนน ตรอก ซอย คลอง หรือแม่น้ำ เป็นเขตของหน่วยเลือกตั้งก็ได้ และ

(๒) ให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหน่วยละแปดร้อยคนเป็นประมาณ แต่ถ้าเห็นว่าไม่เป็นการสะดวกหรือไม่ปลอดภัยในการไปลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อาจกำหนดจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากกว่าจำนวนดังกล่าวก็ได้ หรือจะกำหนดหน่วยเลือกตั้งเพิ่มขึ้นโดยให้มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งน้อยกว่าจำนวนดังกล่าวก็ได้

ให้ดำเนินการประกาศหน่วยเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสี่สิบวันก่อนวันเลือกตั้ง โดยให้ปิดประกาศไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการ

ผู้ใหญ่บ้าน และเขตชุมชนหนาแน่นที่เห็นสมควรในกรณีจำเป็น อาจให้จัดทำแผนที่สังเขปแสดงเขตของหน่วยเลือกตั้งไว้ด้วยก็ได้

การเปลี่ยนแปลงเขตของหน่วยเลือกตั้ง ให้กระทำได้โดยประกาศก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน เว้นแต่ในกรณีเกิดเหตุกลางลุล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุควิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น จะประกาศเปลี่ยนแปลงก่อนวันเลือกตั้งน้อยกว่าสิบวันก็ได้ และให้นำความในวรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓ ในการกำหนดหน่วยเลือกตั้งตามมาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งตามมาตรา ๑๕ กำหนดที่เลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งไว้ด้วย และให้นำความในมาตรา ๑๒ วรรคสามและวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลมกับการประกาศกำหนดที่เลือกตั้งและการเปลี่ยนแปลงที่เลือกตั้ง

ที่เลือกตั้งตามวรรคหนึ่งต้องเป็นสถานที่ที่ประชาชนเข้าออกได้สะดวก เพื่อการลงคะแนนเลือกตั้ง มีความเหมาะสม มีขนาดพอสมควร และควรตั้งอยู่ในย่านกลางของหน่วยเลือกตั้ง พร้อมทั้งให้มีป้ายหรือเครื่องหมายอื่นใดเพื่อแสดงขอบเขตบริเวณของที่เลือกตั้งไว้ด้วย ตามลักษณะของท้องที่และภูมิประเทศในการลงคะแนนเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ในท้องที่ใดถ้าเห็นว่าจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือเพื่อความปลอดภัยของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อาจประกาศกำหนดที่เลือกตั้งนอกเขตของหน่วยเลือกตั้งก็ได้ แต่ต้องอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับหน่วยเลือกตั้งนั้น

มาตรา ๑๔ การลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน ให้ใช้หน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งตามที่กำหนดไว้สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๓

เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง

มาตรา ๑๕ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหนึ่งคน มีหน้าที่เกี่ยวกับการรับสมัครเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และดำเนินกิจการที่จำเป็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๒) คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าคน มีหน้าที่เกี่ยวกับการกำหนดหน่วยเลือกตั้ง ที่เลือกตั้ง การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การเพิ่มชื่อ และการถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง รวมทั้งมีหน้าที่ในการกำกับดูแลการลงคะแนนเลือกตั้ง การนับคะแนนเลือกตั้ง และการประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้ง

การแต่งตั้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะบุคคล หรือบุคคลใด เป็นผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือกตั้งได้ตามสมควร

มาตรา ๑๖ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้งบุคคลเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้อำนวยการประจำหน่วยเลือกตั้งหนึ่งคน มีหน้าที่อำนวยความสะดวกช่วยเหลือ และให้คำแนะนำในการตรวจสอบเอกสารและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง รวมทั้งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๒) คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่น้อยกว่าเก้าคน มีหน้าที่เกี่ยวกับการลงคะแนนเลือกตั้งในที่เลือกตั้งและนับคะแนนเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งแต่ละแห่ง

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยและสนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการประจำหน่วยเลือกตั้งและคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

มาตรา ๑๗ คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งตามมาตรา ๑๖ (๒) ให้ประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคนและกรรมการไม่น้อยกว่าแปดคน ซึ่งแต่งตั้งจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น

ในกรณีที่กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งมีจำนวนไม่ถึงเก้าคน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งให้ได้จำนวนตามมาตรา ๑๖ (๒)

ในวันเลือกตั้ง ถ้าถึงเวลาเปิดการลงคะแนนเลือกตั้งแล้วมีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง มาปฏิบัติหน้าที่ไม่ถึงเก้าคน ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่อยู่ในขณะนั้นแต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจนครบเก้าคน แต่ถ้าไม่มีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมาปฏิบัติหน้าที่เลย ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้งบุคคลอื่นเป็น กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยเลือกตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๘ พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดประสงค์จะส่งตัวแทน ไปประจำอยู่ ณ ที่เลือกตั้งเพื่อสังเกตการณ์การลงคะแนนเลือกตั้งและการนับคะแนนเลือกตั้ง ให้ยื่น หนังสือแต่งตั้งตัวแทนของตนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า สิบห้าวัน ทั้งนี้ ให้แต่งตั้งได้ที่เลือกตั้งละหนึ่งคน

ตัวแทนพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง ต้องอยู่ในที่ซึ่งจัดไว้ ณ ที่เลือกตั้งซึ่งสามารถมองเห็น การปฏิบัติงานได้ และต้องปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่มีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนความในวรรคสอง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมีคำสั่งให้ตัวแทนพรรคการเมืองนั้นออกไปจากที่เลือกตั้งและให้เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่ง

มาตรา ๑๙ นอกจากที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดวิธีปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ผู้อำนวยการประจำหน่วยเลือกตั้ง คณะกรรมการ ประจำหน่วยเลือกตั้ง และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

มาตรา ๒๐ ห้ามมิให้กรรมการการเลือกตั้ง เลขานุการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการการเลือกตั้ง ประจำเขตเลือกตั้ง กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ผู้อำนวยการประจำหน่วยเลือกตั้ง กรรมการ ประจำหน่วยเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย หรือผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ช่วยเหลือการปฏิบัติงาน ในการเลือกตั้ง จงใจไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ ทูจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำการอื่นใด เพื่อขัดขวางมิให้การ เป็นไปตามกฎหมาย ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือคำสั่งของศาล อันเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือคำสั่งของศาลอันเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และได้กระทำโดยสุจริต ย่อมได้รับความคุ้มครอง ไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่งหรืออาญา

มาตรา ๒๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้บุคคลดังต่อไปนี้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

(๑) กรรมการการเลือกตั้ง เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

(๒) ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ผู้อำนวยการประจำหน่วยเลือกตั้ง กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือกตั้ง

สำหรับบุคคลตาม (๒) ให้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญานับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งจนสิ้นสุดแห่งการงานในหน้าที่

มาตรา ๒๒ ค่าตอบแทนของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ผู้อำนวยการประจำหน่วยเลือกตั้ง กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการเลือกตั้งกำหนด

ส่วนที่ ๔

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๑. ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

มาตรา ๒๓ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

มาตรา ๒๔ ในการเลือกตั้งครั้งใด ถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้เนื่องจากมีเหตุอันสมควร ให้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งไว้ในแต่ละเขตเลือกตั้ง ภายในเจ็ดวันก่อนวันเลือกตั้งหรือภายในเจ็ดวันนับแต่วันเลือกตั้ง แต่ถ้ามีเหตุ

จำเป็นไม่อาจแจ้งได้ภายในเจ็ดวันก่อนวันเลือกตั้ง ให้ดำเนินการแจ้งตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในการแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเป็นหนังสือชี้แจงเหตุดังกล่าว โดยอาจมอบหมายให้บุคคลใดไปยื่นต่อบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งแทนหรือจัดส่งหนังสือชี้แจงเหตุนั้นทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้

ในกรณีที่บุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า เหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งนั้นมีใช่เหตุอันสมควร ให้รับแจ้งให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้รับแจ้งตามวรรคสาม มีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดภายในสามสิบวันนับจากวันเลือกตั้ง

การแจ้งเหตุ การพิจารณาการแจ้งเหตุ และการอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง วรรคสาม หรือวรรคสี่ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในการนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดรายละเอียดของเหตุที่ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาของบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งไว้ด้วย

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายปิดประกาศรายชื่อบุคคลที่จะรับแจ้งเหตุ สถานที่ที่จะรับแจ้งเหตุ และวิธีการแจ้งเหตุไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และเขตชุมชนหนาแน่นที่เห็นสมควร

มาตรา ๒๕ เมื่อครบกำหนดหกสิบวันนับจากวันเลือกตั้ง ให้บุคคลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง ประกาศรายชื่อผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีได้แจ้งเหตุตามมาตรา ๒๔ หรือแจ้งเหตุไว้แล้วแต่เหตุนั้นมีใช่เหตุอันสมควร

ในกรณีที่ประกาศรายชื่อตามวรรคหนึ่งมีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง ให้ผู้มีส่วนได้เสียยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อดำเนินการแก้ไขตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้ว แต่เหตุนั้นมีใช่เหตุอันสมควร หรือเป็นผู้ที่มีรายชื่อในประกาศตามมาตรา ๒๕ ให้ถือว่าผู้นั้นเสียสิทธิดังต่อไปนี้

(๑) สิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

(๒) สหิธิสมักรรับเลือกตั้งและสหิธิได้รับการเสนอชื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น

(๓) สหิธิสมักรรับเลือกเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ มาตรา ๒๗ การเสียสหิธิตามมาตรา ๒๖ ให้มีกำหนดเวลาตั้งแต่วันเลือกตั้งครั้งที่ผู้มีสหิธิเลือกตั้งไม่ไปใช้สหิธิเลือกตั้ง จนถึงวันเลือกตั้งครั้งที่ผู้มีสหิธิเลือกตั้งนั้นไปใช้สหิธิเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

ในกรณีที่มีการโต้แย้งการเสียสหิธิตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีสหิธิเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพร้อมหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าผู้มีสหิธิเลือกตั้งนั้นได้ไปใช้สหิธิเลือกตั้งในครั้งถัดมาแล้ว ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณาคำร้องเพื่อมีคำสั่งให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำร้อง และการพิจารณาคำร้องตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๒๘ บุคคลซึ่งไปใช้สหิธิเลือกตั้งหรือไม่ไปใช้สหิธิเลือกตั้งและได้แจ้งเหตุแห่งความจำเป็นซึ่งเป็นเหตุอันสมควร ย่อมได้รับสิทธิการสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง

๒. บัญชีรายชื่อผู้มีสหิธิเลือกตั้ง

มาตรา ๒๙ เมื่อได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งใดแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสหิธิเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้ง และปิดประกาศไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านหรือเขตชุมชนหนาแน่นที่เห็นสมควร และที่เลือกตั้งหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้ง ไม่น้อยกว่ายี่สิบวันก่อนวันเลือกตั้ง กับให้แจ้งรายชื่อผู้มีสหิธิเลือกตั้งในทะเบียนบ้านไปยังเจ้าบ้านให้ทราบก่อนวันเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่าสิบห้าวันด้วย

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่ผู้มีสหิธิเลือกตั้งหรือเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่าตนหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของตน ไม่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสหิธิเลือกตั้งแห่งหน่วยเลือกตั้งที่ตนหรือผู้นั้นสมควรมีชื่อ

เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น มีสิทธิยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน

เมื่อได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายตรวจสอบหลักฐาน และถ้าเห็นว่าผู้ยื่นคำร้องหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้ตั้งเดิมชื่อตามที่ยื่นคำร้องลงในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยเร็ว ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายเห็นว่าผู้ยื่นคำร้องหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ก็ให้สั่งยกคำร้อง และแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องโดยแสดงเหตุผลไว้ด้วย

เมื่อได้รับแจ้งตามวรรคสองแล้ว ผู้ยื่นคำร้องมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่หรือต่อศาลแพ่งสำหรับผู้ที่ภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าวัน โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณา เพื่อให้ศาลวินิจฉัยว่าจะให้เดิมชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามที่ยื่นคำร้องหรือไม่

เมื่อศาลได้รับคำร้องตามวรรคสามแล้ว ให้ศาลดำเนินการพิจารณาโดยเร็ว คำสั่งของศาลให้เป็นที่สุด และให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย เพื่อปฏิบัติการตามคำสั่งโดยเร็วที่สุด และในกรณีที่มีการประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปก่อนได้รับคำสั่งศาล ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย ดำเนินการแก้ไขบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกฉบับให้ถูกต้องด้วย

การใดที่ได้ปฏิบัติไปตามคำสั่งเดิมของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายก่อนได้รับคำสั่งศาลเป็นอย่างอื่นนั้น ให้เป็นอันสมบูรณ์ตามกฎหมาย

มาตรา ๓๑ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเห็นว่าในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้ประกาศตามมาตรา ๒๘ มีชื่อผู้ซึ่งไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายได้ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน เพื่อให้ถอนชื่อผู้ซึ่งไม่มีสิทธิเลือกตั้งนั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายพิจารณาแล้วเห็นว่าสมควรส่งถอนชื่อผู้ซึ่งไม่มีสิทธิเลือกตั้งออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือสมควรยกคำร้อง ก็ให้มีคำสั่งถอนชื่อผู้นั้นหรือยกคำร้อง แล้วแต่กรณี และให้แจ้งคำสั่งให้ผู้นั้นและเจ้าบ้านทราบ และให้นำความในมาตรา ๓๐ วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่าในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งปรากฏชื่อบุคคลอื่นอยู่ในทะเบียนบ้านของตนโดยที่บุคคลนั้นมีได้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านดังกล่าวจริง เมื่อเจ้าบ้านนำหลักฐานทะเบียนบ้านมาแสดงว่าไม่มีชื่อบุคคลนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง หรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย หรือคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี มีคำสั่งถอนชื่อบุคคลนั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่มีการฟ้องคดีเพื่อขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งบุคคลใดบุคคลหนึ่ง และศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลนั้น เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับแจ้งคำพิพากษาของศาลแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีบันทึกลงไว้ในทะเบียนที่จัดทำไว้ และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งประกาศการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามคำพิพากษาของศาล ปัดไว้ ณ สำนักงานเทศบาล หรือที่ว่าการอำเภอโดยเร็ว

ในกรณีที่ได้มีการประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งประกาศถอนชื่อผู้ซึ่งถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกฉบับให้ถูกต้องด้วย และให้นำความในมาตรา ๓๐ วรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๓ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการหรือยินยอมให้มีการย้ายบุคคลใดเข้ามาในทะเบียนบ้านของตน เพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบ

หากปรากฏว่ามีกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้ ให้สันนิษฐานว่าเป็นการย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบ

(๑) การย้ายบุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไปซึ่งไม่มีชื่อสกุลเดียวกับเจ้าบ้านเข้ามาในทะเบียนบ้าน เพื่อให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิเลือกตั้งที่จะมีขึ้นภายในสองปีนับแต่วันที่ย้ายเข้ามาในทะเบียนบ้าน

(๒) การย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้าน โดยบุคคลนั้นมีได้มีชื่ออยู่แท้จริง

(๓) การย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้าน โดยมีได้รับความยินยอมจากเจ้าบ้าน

ส่วนที่ ๕

ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง

๑. ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๓๔ บุคคลซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบสัดส่วน ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๓๕ บุคคลใดประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้ง ให้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคการเมืองใดได้เพียงพรรคการเมืองเดียว และจะสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบสัดส่วน แบบใดแบบหนึ่งได้เพียงแบบเดียว และสมัครรับเลือกตั้งได้เพียงเขตเลือกตั้งเดียว

ในกรณีที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งพบว่ามี การสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นการฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่ง ห้ามมิให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้บุคคลนั้นเป็นผู้สมัครตามมาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๔๓ แล้วแต่กรณี และให้บุคคลนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ประกาศการรับสมัครเลือกตั้ง และให้นำความในมาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๔๔ แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีที่มีการตรวจพบการฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่งภายหลังการประกาศการรับสมัครเลือกตั้งให้นำความในมาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๕ แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๒. การสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

มาตรา ๓๖ ในการสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครของแต่ละพรรคการเมืองที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ยื่นใบสมัครต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งนั้น ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนด ภายในระยะเวลาการรับสมัคร โดยผู้สมัครของแต่ละพรรคการเมืองทุกคนตามจำนวนที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น ต้องยื่นใบสมัครในคราวเดียวกัน

การยื่นใบสมัครตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้สมัครยื่นหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองว่าสมาชิกผู้นั้นเข้าสมัครรับเลือกตั้ง พร้อมกับชำระเงินค่าธรรมเนียมการสมัครคนละห้าพันบาท และมีหลักฐานการสมัครครบถ้วนตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่ผู้สมัครของพรรคการเมืองหลายพรรคการเมืองยื่นใบสมัครพร้อมกัน และไม่อาจตกลงกันได้ว่าจะให้ผู้สมัครของพรรคการเมืองใดยื่นก่อนหลัง ให้ใช้วิธีการจับสลากระหว่างผู้สมัคร ซึ่งเป็นผู้แทนของผู้สมัครของพรรคการเมืองที่มาพร้อมกัน เพื่อกำหนดลำดับการยื่นใบสมัครของผู้สมัครของแต่ละพรรคการเมือง

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักฐานการสมัครและวิธีการสมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๓๗ เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้รับใบสมัครของผู้สมัครของพรรคการเมืองใดแล้ว ให้ลงบันทึกการรับสมัครไว้เป็นหลักฐาน และออกใบรับให้แก่ผู้สมัครของพรรคการเมืองนั้นเรียงตามลำดับการยื่นใบสมัครตามมาตรา ๓๖ และให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตรวจสอบหลักฐานการสมัคร คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร และสอบสวนว่าผู้สมัครมีสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ให้เสร็จสิ้นภายในเจ็ดวันนับแต่วันปิดการรับสมัคร ถ้าผู้สมัครมีสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งได้ก็ให้ประกาศการรับสมัครไว้โดยเปิดเผย ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และที่เลือกตั้ง หรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ผู้นั้นสมัคร

ประกาศตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยให้มีชื่อและชื่อสกุลผู้สมัคร รูปถ่ายผู้สมัครพรรคการเมืองที่สังกัด และหมายเลขประจำตัวผู้สมัครที่จะใช้ในการลงคะแนน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๓๘ เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ออกใบรับให้แก่ผู้สมัครตามมาตรา ๓๗ แล้ว ห้ามมิให้ผู้สมัครถอนการสมัครรับเลือกตั้ง และให้ค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งตกเป็นของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

ห้ามมิให้ผู้สมัครตามวรรคหนึ่งยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น หรือเขตเลือกตั้งอื่นอีก

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่ผู้สมัครผู้ใดไม่มีชื่อเป็นผู้สมัครในประกาศของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๓๗ ให้ผู้สมัครผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาภายในเจ็ดวันนับแต่

วันที่ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณา เมื่อศาลฎีกามีคำวินิจฉัยเช่นใดแล้ว ให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ในการนี้ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งปฏิบัติตามคำสั่งศาลโดยเร็ว ถ้าศาลมีคำสั่งให้รับสมัคร ให้ประกาศชื่อผู้นั้นตามมาตรา ๓๗ แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติก่อนทราบคำสั่งศาล

ในการพิจารณาและมีคำวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรมและให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามวัน ในการนี้อาจกำหนดให้ศาลชั้นต้นในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้รับคำร้องแทนเพื่อจัดส่งให้ศาลฎีกาวินิจฉัย หรืออาจให้ศาลชั้นต้นเป็นผู้สืบพยานหลักฐานหรือดำเนินการอื่นที่จำเป็นแทนศาลฎีกาก็ได้

มาตรา ๔๐ ก่อนวันเลือกตั้ง ถ้าปรากฏหลักฐานว่าผู้สมัครผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งดำเนินการสืบสวนสอบสวนโดยเร็ว ถ้าเห็นว่าผู้สมัครผู้นั้นขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณาวินิจฉัยให้เพิกถอนการสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

ในการพิจารณาและมีคำวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม ในการนี้ อาจกำหนดให้ศาลชั้นต้นในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้รับคำร้องแทนเพื่อจัดส่งให้ศาลฎีกาวินิจฉัย หรืออาจให้ศาลชั้นต้นเป็นผู้สืบพยานหลักฐาน หรือดำเนินการอื่นที่จำเป็นแทนศาลฎีกาก็ได้

เมื่อถึงวันเลือกตั้ง ถ้าปรากฏว่าไม่มีการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาตามวรรคหนึ่ง หรือมีการยื่นคำร้องแล้ว แต่ศาลฎีกายังไม่มีคำวินิจฉัย ให้การพิจารณาเป็นอันยุติ และให้ดำเนินการเลือกตั้งไปตามประกาศการรับสมัครที่มีผลอยู่ในวันเลือกตั้ง

๓. การสมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วน

มาตรา ๔๑ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดจะเสนอบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนในเขตเลือกตั้งใด พรรคการเมืองนั้นจะต้องจัดทำบัญชีรายชื่อโดยมีหลักเกณฑ์ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

(๑) พรรคการเมืองจะเสนอรายชื่อบุคคลใดต้องได้รับความยินยอมเป็นหลักฐานโดยชัดแจ้งจากบุคคลนั้น และบุคคลดังกล่าวต้องเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่จะเสนอรายชื่อเพียงพรรคเดียว

(๒) การจัดทำบัญชีรายชื่อ ให้จัดเรียงลำดับรายชื่อผู้สมัครตามลำดับหมายเลขจำนวนสิบคน มาตรา ๔๒ การสมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วน ให้หัวหน้าพรรคการเมือง หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรคการเมือง ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้นตามมาตรา ๔๑ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวันเวลาที่กำหนด พร้อมทั้งหนังสือยินยอมของผู้สมัคร เงินค่าธรรมเนียมการสมัครคนละห้าพันบาท หลักฐานการพิจารณารายชื่อผู้สมัครของพรรคการเมืองตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๗ (๒) ของรัฐธรรมนูญ และหลักฐานการสมัครอื่นครบถ้วนตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักฐานการสมัครและวิธีการยื่นบัญชีรายชื่อ

มาตรา ๔๓ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับบัญชีรายชื่อผู้สมัครตามมาตรา ๔๒ แล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบหลักฐานประกอบการสมัครคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร ถ้าเห็นว่าถูกต้อง ให้ประกาศรายชื่อพรรคการเมือง และรายชื่อผู้สมัครแบบสัดส่วนของพรรคการเมืองเป็นรายเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วนนั้นไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ตามมาตรา ๓๗ และให้นำความในมาตรา ๓๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๔ ในกรณีที่ผู้ใดไม่มีชื่อเป็นผู้สมัครในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๔๓ ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาภายในเวลาเจ็ดวันนับแต่วันประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และให้นำความในมาตรา ๓๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๕ ก่อนวันเลือกตั้ง ถ้าปรากฏว่าผู้สมัครแบบสัดส่วนผู้ใดขาดคุณสมบัติสมัครรับเลือกตั้ง หรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการสืบสวนสอบสวนโดยเร็ว และให้นำความในมาตรา ๔๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๔. หมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบสัดส่วนและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่เป็นารเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ให้พรรคการเมืองที่ส่งสมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วน ได้รับหมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบ

สัดส่วนของพรรคการเมืองนั้นเรียงตามลำดับก่อนหลังในการยื่นบัญชีรายชื่อ และให้มีหมายเลขเดียวกันทุกเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วน

ในกรณีที่มีพรรคการเมืองมาขึ้นสมัครพร้อมกันและไม่อาจตกลงกันได้ ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างพรรคการเมืองที่มาพร้อมกัน

มาตรา ๔๗ ในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป ให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับก่อนหลังการยื่นใบสมัครตามลำดับเลขที่ใบรับใบสมัครตามมาตรา ๓๗ โดยให้ผู้สมัครพรรคเดียวกันได้หมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับต่อเนื่องกัน

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่เป็น การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างให้นำความในมาตรา ๔๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๖

ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งและวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง

มาตรา ๔๙ การใช้จ่ายในการเลือกตั้งและวิธีการหาเสียงเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใด ให้เป็นไปตามบทบัญญัติในส่วนนี้ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

วิธีการหาเสียงเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวรรคหนึ่งให้มีผลใช้บังคับในระยะเวลา ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็น การเลือกตั้งทั่วไปอันเนื่องมาจากการครบอายุของสภาผู้แทนราษฎร ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่เก้าสิบวันก่อนวันครบอายุจนถึงวันเลือกตั้ง

(๒) ในกรณีที่เป็น การเลือกตั้งอันเนื่องมาจากเหตุอื่นนอกจาก (๑) ให้มีผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจนถึงวันเลือกตั้ง

มาตรา ๕๐ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) จำนวนเงินค่าใช้จ่ายของผู้สมัครแต่ละคนที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

(๒) จำนวนเงินค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบสัดส่วนในเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วน ในกรณีที่ผู้สมัครแบบสัดส่วนในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดได้ใช้จ่ายไปเพื่อการเลือกตั้งเป็นจำนวนเท่าใด ให้นับรวมเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองด้วย

เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยหารือกับหัวหน้าพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนค่าใช้จ่ายที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้รวมถึงบรรดาเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดที่บุคคลใด ๆ จ่ายหรือรับว่าจะจ่ายแทนหรือนำมาให้ใช้โดยไม่คิดค่าตอบแทนเพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยความยินยอมของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองนั้นด้วย ในกรณีที่นำทรัพย์สินมาให้ใช้ ให้คำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในท้องถิ่นนั้น ๆ

การใช้จ่ายเงินที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองบัญญัติให้ถือว่าเป็นการใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ให้นำมารวมคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองตามมาตรานี้ด้วย

เมื่อมีการประกาศผลการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและของผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งต่อไป ทั้งนี้ ภายในสามเดือนนับแต่วันที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบจำนวนในการเลือกตั้งทั่วไปดังกล่าว

มาตรา ๕๑ ให้ผู้สมัครแต่งตั้งบุคคลที่เห็นสมควร และให้พรรคการเมืองแต่งตั้งบุคคลที่มีความรู้ทางบัญชี เพื่อเป็นสมุห์บัญชีเลือกตั้งของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง โดยให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและรับรองความถูกต้องของบัญชีรายรับและรายจ่ายของผู้สมัคร หรือของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งนั้น

การจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่ายของสมุห์บัญชีเลือกตั้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕๒ ภายในกำหนดเก้าสิบวันหลังจากวันเลือกตั้ง ผู้สมัครแต่ละคนและพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบสัดส่วนต้องยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายที่สมุห์บัญชีเลือกตั้งจัดทำขึ้น โดยผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคการเมือง แล้วแต่กรณี ได้รับรองความถูกต้องบัญชีรายรับและรายจ่ายอย่างน้อยต้องประกอบด้วยค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ได้จ่ายไปแล้วและที่ยังค้างชำระ รวมทั้งหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องครบถ้วนตามความเป็นจริง ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการตรวจสอบรายการค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ประกาศผลการตรวจสอบรายการค่าใช้จ่ายนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่มีการคัดค้านการเลือกตั้งว่าผู้สมัครผู้ใดหรือพรรคการเมืองใดใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งเกินจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ให้เก็บรักษารายการค่าใช้จ่าย และหลักฐานดังกล่าวไว้จนกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะได้พิจารณาเสร็จสิ้น

มาตรา ๕๓ ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ตนเอง หรือผู้สมัครอื่น หรือพรรคการเมืองใด หรือห้างคเว้น การลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ แก่ผู้ใด

(๒) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าจะโดยตรง หรือโดยอ้อม แก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัด สถาบันการศึกษา สถานสงเคราะห์ หรือสถาบันอื่นใด

(๓) ทำการโฆษณาหาเสียงด้วยการจัดให้มีหรรสพหรือการรื่นเริงต่าง ๆ

(๔) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด

(๕) หลอกลวง บังคับ ชูเกียรติ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจูงใจให้เข้าใจผิด ในคะแนนนิยมของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด

ความผิดตาม (๑) หรือ (๒) ให้ถือว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้

มาตรา ๕๔ ห้ามมิให้ผู้ใดหรือพรรคการเมืองใดเรียกหรือรับทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใด เพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งอันก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้สมัครอื่นหรือพรรคการเมืองอื่นในการเลือกตั้ง และทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ห้ามมิให้ผู้ใดหรือพรรคการเมืองใดลงสมัครรับเลือกตั้งหรือส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อประโยชน์ของผู้อื่นหรือพรรคการเมืองอื่นในการหลีกเลี่ยงหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๕๔

มาตรา ๕๕ ห้ามมิให้ผู้ใดจัดยานพาหนะนำผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้งเพื่อการเลือกตั้ง หรือนำกลับมาจากที่เลือกตั้งโดยไม่ต้องเสียค่าโดยสารยานพาหนะหรือค่าจ้างซึ่งต้องเสียตามปกติ หรือจัดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้ง หรือกลับจากที่เลือกตั้งเพื่อจูงใจหรือควบคุมให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไปลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด

ที่เลือกตั้งตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงที่เลือกตั้งซึ่งจัดไว้สำหรับการลงคะแนนตาม มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๗ ด้วย

บทบัญญัติในมาตรานี้ มิให้ใช้บังคับแก่การที่หน่วยงานของรัฐจัดยานพาหนะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

มาตรา ๕๖ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยเข้ามีส่วนช่วยเหลือในการหาเสียงเลือกตั้ง หรือกระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์แห่งการเลือกตั้งโดยประการที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือ พรรคการเมืองใด ทั้งนี้ เว้นแต่การกระทำนั้นเป็นการช่วยราชการหรือเป็นการประกอบอาชีพตามปกติ โดยสุจริตของผู้นั้น

มาตรา ๕๗ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายกระทำการใด ๆ เพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมือง

การใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายตามวรรคหนึ่ง มิให้หมายความรวมถึงการปฏิบัติ หน้าที่ตามปกติที่พึงต้องปฏิบัติในตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น หรือการแนะนำหรือช่วยเหลือ ในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง โดยมิได้เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติหน้าที่ แม้ว่าการกระทำจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด

ในกรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ การเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยุติหรือระงับการกระทำใดที่เห็นว่า อาจเป็นคุณหรือเป็นโทษ แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด ในกรณีนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาหรือ ผู้มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น สั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติการณ์อันอาจเป็นคุณ หรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใดพ้นจากหน้าที่เป็นการชั่วคราว หรือสั่งให้ประจำกระทรวง ทบวง กรม ศาลากลางจังหวัด หรือที่ว่าการอำเภอ ในเขตเลือกตั้งหรือนอกเขตเลือกตั้ง หรือห้ามเข้า เขตเลือกตั้งใดเขตเลือกตั้งหนึ่งได้

มาตรา ๕๘ ห้ามมิให้ผู้ใดทำการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการใด ๆ ไม่ว่าจะ เป็นคุณหรือ เป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด นับตั้งแต่วันที่ ๑๘.๐๐ นาฬิกา ของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวัน จนถึงวันเลือกตั้ง

มาตรา ๕๙ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการของรัฐในการ สนับสนุนการเลือกตั้ง ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การจัดสถานที่ปิดประกาศและที่ติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งในบริเวณสาธารณสถาน ซึ่งเป็นของรัฐ ให้พอเพียงและเท่าเทียมกันในการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครทุกคนและพรรคการเมืองทุกพรรค

(๒) การพิมพ์และจัดส่งเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและผู้สมัครหรือพรรคการเมืองไปให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๓) สถานที่สำหรับผู้สมัครและพรรคการเมืองใช้ในการโฆษณาหาเสียงได้อย่างเท่าเทียมกัน ในการนี้ รัฐอาจจัดให้มีการแสดงหรือการดำเนินการอื่นใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมาฟังการโฆษณาหาเสียงด้วยก็ได้ แต่ต้องมีใช้เป็นการจัดให้มีเพื่อการสนับสนุนผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด โดยเฉพาะ

(๔) การกำหนดหลักเกณฑ์และระยะเวลาให้พรรคการเมืองโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์หรือการไปออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ของรัฐ ซึ่งจะต้องจัดให้พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งมีโอกาสเท่าเทียมกัน

(๕) การสนับสนุนของรัฐในกิจการอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

เพื่อให้การหาเสียงเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งวางระเบียบเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติในการเลือกตั้งหรือข้อห้ามมิให้ปฏิบัติในการเลือกตั้งในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๕๘ ห้ามมิให้ผู้สมัคร พรรคการเมืองหรือผู้ใด ปิดประกาศหรือติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งในสาธารณสถานซึ่งเป็นของรัฐหรือในที่ของเอกชน โฆษณาหาเสียงเลือกตั้งทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ หรือกระทำการอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดให้รัฐสนับสนุน

ห้ามปิดประกาศหรือติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่มีขนาดหรือจำนวนไม่เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ส่วนที่ ๗

การลงคะแนนเลือกตั้ง

มาตรา ๖๑ หีบบัตรเลือกตั้งต้องมีลักษณะที่สามารถมองเห็นภายในได้ง่าย และมีวิธีการปิดผนึกเพื่อป้องกันการเปิดหีบบัตรโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือการนำบัตรใส่ในหีบบัตรหลังจากปิดการลงคะแนนเลือกตั้งแล้วได้ รวมทั้งต้องมีลักษณะพิเศษเพื่อป้องกันการเปลี่ยนหีบบัตรด้วย

บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจะต้องมีช่องทำเครื่องหมายและหมายเลขไม่น้อยกว่าจำนวนผู้สมัครในเขตเลือกตั้งนั้น และมีช่องทำเครื่องหมายว่าไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งด้วย

บัตรเลือกตั้งแบบสัดส่วนจะต้องมีช่องทำเครื่องหมายและหมายเลขของพรรคการเมืองและชื่อพรรคการเมืองครบทุกพรรคที่ส่งสมัครเลือกตั้งแบบสัดส่วนในเขตเลือกตั้งนั้น และมีช่องทำเครื่องหมายว่าไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งด้วย ทั้งนี้ อาจจัดให้มีภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไว้ด้วยก็ได้

บัตรเลือกตั้งสำหรับการลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและบัตรเลือกตั้งแบบสัดส่วนต้องมีลักษณะแตกต่างที่สามารถจำแนกออกจากกันได้อย่างชัดเจน

หีบบัตรเลือกตั้งและบัตรเลือกตั้งให้เป็นไปตามลักษณะและขนาดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๖๒ ในวันเลือกตั้งให้เปิดการลงคะแนนเลือกตั้งตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา

มาตรา ๖๓ ก่อนเริ่มเปิดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งนับจำนวนบัตรเลือกตั้งทั้งหมดของหน่วยเลือกตั้งนั้น และปิดประกาศจำนวนบัตรเลือกตั้งที่มีอยู่ทั้งหมดในที่เลือกตั้งนั้นไว้ในที่เปิดเผย และเมื่อถึงเวลาเปิดการลงคะแนนเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเปิดหีบบัตรเลือกตั้งในที่เปิดเผย แสดงให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งอยู่ ณ ที่เลือกตั้งนั้นเห็นว่าหีบบัตรเลือกตั้งเป็นหีบเปล่า และให้ปิดหีบบัตรเลือกตั้งตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด แล้วให้ทำการบันทึกการดำเนินการดังกล่าว โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสองคนซึ่งอยู่ในที่เลือกตั้งในขณะนั้นลงลายมือชื่อในบันทึกนั้นด้วย เว้นแต่ไม่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้ง

มาตรา ๖๔ ในระหว่างเวลาเปิดการลงคะแนนเลือกตั้ง ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งไปแสดงตนต่อกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง โดยแสดงบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ ที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตร

เมื่อกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งตรวจสอบชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งแล้ว ให้อ่านชื่อตัว และชื่อสกุลของผู้นั้นดัง ๆ ถ้าไม่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัคร หรือผู้ใดทักท้วง ให้หมายเหตุไว้ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และให้จดหมายเลขของบัตรและชื่อหน่วยงานของรัฐที่ออกบัตร แล้วให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พร้อมทั้งให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจดลำดับที่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ตนขั้วบัตรเลือกตั้ง และให้ผู้มีสิทธิ

เลือกตั้งลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือที่ต้นฉบับตราเลือกตั้งเป็นหลักฐานตามวิธีการที่คณะกรรมการ
การเลือกตั้งกำหนด แล้วให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมอบบัตรเลือกตั้งให้แก่ผู้นั้นเพื่อไป
ลงคะแนนเลือกตั้ง

ในกรณีที่ผู้หักทวง หรือกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสงสัยว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งมาแสดงตนนั้น
ไม่ใช่เป็นผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมีอำนาจ
สอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกหักทวงหรือผู้ถูกสงสัยเป็นผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
หรือไม่ และในกรณีที่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งวินิจฉัยว่า ผู้ถูกหักทวงหรือผู้ถูกสงสัยไม่ใช่
เป็นผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งทำบันทึกคำวินิจฉัย
และลงลายมือชื่อไว้ด้วย

มาตรา ๖๕ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งใด
ให้ลงคะแนนเลือกตั้งได้ ณ หน่วยเลือกตั้งนั้น และให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งได้เพียงแห่งเดียว

มาตรา ๖๖ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยเลือกตั้งอื่นที่อยู่
นอกหน่วยเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งเดียวกัน สามารถลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วย
เลือกตั้งที่ตนต้องปฏิบัติหน้าที่ หรือลงคะแนนเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งตามมาตรา ๕๕

มาตรา ๖๗ การลงคะแนนเลือกตั้ง ให้ทำเครื่องหมายกากบาทลงในช่องทำเครื่องหมาย
ของหมายเลขผู้สมัครหรือพรรคการเมืองในบัตรเลือกตั้ง และในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ประสงค์
จะลงคะแนนเลือกตั้ง ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายกากบาทในช่องทำเครื่องหมายไม่ประสงค์
ลงคะแนนเลือกตั้งในบัตรเลือกตั้ง

มาตรา ๖๘ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการหรือผู้สูงอายุในการลงคะแนน
เลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการอำนวยความสะดวกสำหรับการลงคะแนนเลือกตั้ง
ของคนพิการหรือผู้สูงอายุไว้เป็นพิเศษ หรือจัดให้มีการช่วยเหลือในการลงคะแนนเลือกตั้งภายใต้การ
กำกับดูแลของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง แต่การให้ความช่วยเหลือดังกล่าวต้องไม่กระทบ
หรือผู้สูงอายุได้ลงคะแนนเลือกตั้งด้วยตนเอง ทั้งนี้ การอำนวยความสะดวกนั้นต้องเป็นไปเพื่อให้มีการ
ลงคะแนนเสียงโดยตรงและลับด้วย

มาตรา ๖๙ เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายกากบาทลงในบัตรเลือกตั้งแล้ว ให้พับบัตร
เลือกตั้งเพื่อมิให้ผู้อื่นทราบว่าลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครผู้ใดหรือพรรคการเมืองใด หรือไม่

ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง แล้วให้นำบัตรเลือกตั้งนั้นใส่ลงในหีบบัตรเลือกตั้งด้วยตนเองต่อหน้ากรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

มาตรา ๗๐ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น พยายามลงคะแนนเลือกตั้ง หรือลงคะแนนเลือกตั้ง โดยแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานอื่นที่มีไว้สำหรับตนหรือที่ปลอมแปลงขึ้นต่อกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเพื่อลงคะแนนเลือกตั้ง

มาตรา ๗๑ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดใช้บัตรอื่นที่มีใช้บัตรเลือกตั้งตามมาตรา ๖๑ ลงคะแนนเลือกตั้ง หรือใช้บัตรเลือกตั้งที่มีใช้บัตรเลือกตั้งที่ตนได้รับมาจากการแสดงตนตามมาตรา ๖๔ ลงคะแนนเลือกตั้ง

ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดนำบัตรเลือกตั้งออกไปจากที่เลือกตั้ง

มาตรา ๗๒ ห้ามมิให้ผู้ใดจงใจทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตโดยวิธีใดไว้ที่บัตรเลือกตั้ง

มาตรา ๗๓ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใดถ่ายภาพบัตรเลือกตั้งที่ตนได้ลงคะแนนเลือกตั้งแล้ว

มาตรา ๗๔ ห้ามมิให้ผู้ใดนำบัตรเลือกตั้งใส่ในหีบบัตรเลือกตั้ง โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือกระทำการใดในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อแสดงว่ามีผู้มาแสดงตนเพื่อลงคะแนนเลือกตั้งโดยผิดไปจากความจริง หรือกระทำการใดอันเป็นเหตุให้มีบัตรเลือกตั้งเพิ่มขึ้นจากความจริง

มาตรา ๗๕ ห้ามมิให้ผู้ใดนำบัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนเลือกตั้งแล้วแสดงต่อผู้อื่น เพื่อให้ผู้อื่นทราบว่าได้ลงคะแนนหรือไม่ลงคะแนนให้ผู้ใด โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๗๖ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใดโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถใช้สิทธิได้ หรือขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไป ณ ที่เลือกตั้ง หรือเข้าไป ณ ที่ลงคะแนนเลือกตั้ง หรือมิให้ไปถึง ณ ที่ดังกล่าวภายในกำหนดเวลาที่จะลงคะแนนเลือกตั้งได้

มาตรา ๗๗ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อลงคะแนนเลือกตั้งหรืองดเว้นไม่ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่การลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งแห่งใดไม่สามารถกระทำได้นั้น เนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่นถ้าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนวันเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนดที่เลือกตั้งใหม่ที่มีสิทธิเลือกตั้งสามารถไปลงคะแนนเลือกตั้งได้โดยสะดวก แต่ถ้าไม่อาจกำหนดที่เลือกตั้งใหม่ได้ ให้ประกาศงดลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น แล้วรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยด่วน

ในกรณีที่เหตุตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้นในวันเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำเขตเลือกตั้งหรือคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศงดลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น แล้วรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยด่วน

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้น โดยเร็ว เว้นแต่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในการดำเนินการตามวรรคสาม ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จตามมาตรา ๘ ได้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งใหม่สำหรับหน่วยเลือกตั้งนั้นได้ตามความเหมาะสมโดยไม่ต้องนำระยะเวลาตามวรรคสามมาใช้บังคับก็ได้

มาตรา ๑๙ เมื่อถึงกำหนดเวลาปิดการลงคะแนนเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศปิดการลงคะแนนเลือกตั้ง และงดจ่ายบัตรเลือกตั้ง แล้วให้ทำเครื่องหมายในบัตรเลือกตั้งที่เหลืออยู่ให้เป็นบัตรเลือกตั้งที่ใช้ลงคะแนนเลือกตั้งไม่ได้ตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งได้มาอยู่ในบริเวณที่ลงคะแนนเลือกตั้งแล้วก่อนเวลาปิดการลงคะแนนเลือกตั้งที่เหลืออยู่ แต่ยังไม่ได้รับบัตรเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมอบบัตรเลือกตั้งให้แก่ผู้มาแสดงตนนั้น และเมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งปิดช่องใส่บัตรเลือกตั้งของหีบบัตรเลือกตั้ง

ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจัดทำรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งทั้งหมด จำนวนผู้มาแสดงตนและรับบัตรเลือกตั้ง และจำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือ แล้วให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในขณะนั้นทุกคนลงลายมือชื่อไว้ และประกาศให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่ในที่นั้นทราบ

มาตรา ๘๐ ตั้งแต่เวลาที่ได้เปิดและปิดหีบบัตรเลือกตั้งที่ตั้งไว้เพื่อการลงคะแนนเลือกตั้ง หรือภายหลังที่ได้ปิดหีบบัตรเลือกตั้งนั้นเพื่อรักษาไว้เมื่อการเลือกตั้งได้เสร็จสิ้นแล้วห้ามมิให้ผู้ใด เปิดทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนแปลง หรือทำให้ไร้ประโยชน์ หรือนำไปซึ่งหีบบัตรเลือกตั้ง หรือบัตรเลือกตั้ง หรือเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งที่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ได้จัดทำโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย

ส่วนที่ ๘

การนับคะแนนและการประกาศผลการเลือกตั้ง

มาตรา ๘๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๘๕ การนับคะแนนเลือกตั้งให้กระทำ ณ ที่เลือกตั้ง โดยเปิดเผยจนเสร็จสิ้นในรวดเดียว ห้ามมิให้เลื่อนหรือประวิงการนับคะแนนเลือกตั้ง

เพื่อให้การนับคะแนนเป็นไปอย่างเปิดเผยและเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการนับคะแนนเลือกตั้ง

มาตรา ๘๒ ให้มีการนับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายไม่ประสงค์ จะลงคะแนนเลือกตั้ง และให้ประกาศจำนวนบัตรดังกล่าวด้วย

ในการนับคะแนนหากปรากฏว่ามีบัตรเสีย ให้แยกบัตรเสียออกไว้ต่างหากและห้ามมิให้ นับบัตรเสียเป็นคะแนนไม่ว่ากรณีใด

บัตรเลือกตั้งดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย

(๑) บัตรปลอม

(๒) บัตรที่มีได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้ง

(๓) บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัคร เกินจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น หรือบัตรเลือกตั้งแบบสัดส่วน ที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกพรรคการเมืองเกินหนึ่งพรรคการเมือง

(๔) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งผู้ใด หรือพรรคการเมืองที่ส่งสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนของพรรคการเมืองใด

(๕) บัตรที่ได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบสัดส่วน แล้วทำเครื่องหมายในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งด้วย

(๖) บัตรเสียอื่นที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสลักหลังในบัตรตามมาตรานี้ว่า “เสีย” พร้อมทั้งระบุเหตุผลว่าเป็นบัตรเสียตามความในอนุมาตราใด และลงลายมือชื่อกำกับไว้ไม่น้อยกว่าสามคน

ความในวรรคสามมิให้ใช้บังคับกับบัตรเสียตามมาตรา ๑๐๒ และมาตรา ๑๑๐ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๘๓ ห้ามมิให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจงใจนับบัตรเลือกตั้งหรือคะแนนเลือกตั้งให้ผิดไปจากความจริง หรือรวมคะแนนเลือกตั้งให้ผิดไป หรือกระทำด้วยประการใดโดยมิได้มีอำนาจกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้บัตรเลือกตั้งชำรุดหรือเสียหายหรือให้เป็นบัตรเสียหรือกระทำการด้วยประการใดแก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้หรืออ่านบัตรเลือกตั้งให้ผิดไปจากความจริง หรือทำรายงานการเลือกตั้งไม่ตรงความเป็นจริง

มาตรา ๘๔ เมื่อการนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศผลการนับคะแนนของหน่วยเลือกตั้งนั้น จำนวนบัตรเลือกตั้งที่มีอยู่ทั้งหมด จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ และจำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือจากการลงคะแนนเลือกตั้ง ทั้งนี้ ให้กระทำโดยเปิดเผย และรายงานผลการนับคะแนนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งโดยเร็ว

เมื่อคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเก็บเอกสารและสิ่งของต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ไว้ในหีบบัตรเลือกตั้งแต่ละประเภทการเลือกตั้ง

(๑) บัตรเลือกตั้งที่นับเป็นคะแนนแล้ว บัตรที่มีการทำเครื่องหมายลงในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง และบัตรเสีย โดยแยกแต่ละประเภทบรรจุในถุงวัสดุใส

(๒) แบบกรอกคะแนนที่ได้ใช้ในการกรอกคะแนนทั้งหมด

(๓) รายงานผลการนับคะแนน

(๔) ประกาศผลการนับคะแนน

เมื่อได้บรรจุสิ่งของตามวรรคสองแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งปิดหีบบัตรเลือกตั้งพร้อมทั้งใส่กุญแจหรืออุปกรณ์อื่นแทนกุญแจทุกแห่งและให้ประจำครั้งทับกุญแจ เสร็จแล้วให้มัดหีบบัตรเลือกตั้งด้วยเชือกแล้วผูกปมเชือกไว้ด้านข้างหีบบัตรเลือกตั้งและประจำครั้งทับปมเชือกหรือกระทำการด้วยวิธีการอื่นใดที่สามารถป้องกันมิให้เปิดหีบบัตรเลือกตั้งได้

การประกาศผลการนับคะแนน การรายงานผลการนับคะแนน วิธีการเก็บบัตรเลือกตั้ง และการเก็บรักษาเอกสารหลักฐาน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๘๕ ถ้าการนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้งใดไม่สามารถกระทำได้ หรือไม่สามารถนับคะแนนได้จนเสร็จสิ้น อันเนื่องมาจากเกิดเหตุกลางดง อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น หรือด้วยความจำเป็นตามสภาพที่อาจมีผลต่อความปลอดภัย ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศงดการนับคะแนนสำหรับหน่วยเลือกตั้งนั้นแล้วรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกำหนดวัน เวลา และสถานที่นับคะแนนต่อไปโดยเร็ว เว้นแต่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ การเก็บรักษาบัตรเลือกตั้ง หีบบัตรเลือกตั้งและเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง รวมทั้งวิธีการนับคะแนนใหม่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้รับรายงานตามวรรคหนึ่งหากพบว่ามีบัตรเลือกตั้งที่ได้มีการลงคะแนนเลือกตั้งแล้วชำรุดหรือสูญหาย ให้รายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาสั่งให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้นเว้นแต่หน่วยเลือกตั้งนั้นมีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งในจำนวนที่ไม่ทำให้ผลการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเปลี่ยนแปลงไป มิให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ แต่ไม่ตัดอำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งในการดำเนินการต่อผู้กระทำผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๘๖ ในกรณีที่ผลการนับคะแนนปรากฏว่าจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ลงคะแนนเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งนับคะแนนใหม่โดยพลัน ถ้ายังไม่ตรงกันอีกให้รายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งพร้อมเหตุผลและนำส่งหีบบัตรและอุปกรณ์แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้รับรายงานตามวรรคหนึ่งให้รายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่หรือสั่งให้ลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้น เว้นแต่หน่วยเลือกตั้งนั้นมีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจำนวนที่ไม่ทำให้ผลการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเปลี่ยนแปลงไป มิให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ แต่ไม่ตัดอำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งในการดำเนินการต่อผู้กระทำผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๘๗ เมื่อรวบรวมผลการนับคะแนนทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แล้วรายงานผลการนับคะแนนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยเร็ว

มาตรา ๘๘ ในเขตเลือกตั้งใด ถ้าในวันเลือกตั้งมีผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเท่ากับหรือน้อยกว่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งต่อเมื่อได้รับคะแนนเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นและมากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง ในกรณีที่ผู้สมัครผู้ใดได้รับคะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นหรือไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ โดยให้รับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่เฉพาะตำแหน่งที่ได้รับคะแนนน้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์ลงคะแนนเลือกตั้ง และให้นำความในมาตรา ๕ มาใช้บังคับ

ในการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีจำนวนผู้สมัครเท่ากับหรือน้อยกว่าจำนวนตำแหน่งที่ต้องเลือกตั้งใหม่ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม และถ้ามีผู้สมัครผู้ใดได้คะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นอีกหรือได้ไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่โดยดำเนินการตามวรรคหนึ่งอีกครั้งหนึ่ง

ในการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสอง ถ้ามีจำนวนผู้สมัครเท่ากับจำนวนที่ต้องเลือกตั้งใหม่ให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนเลือกตั้งมากที่สุดเรียงตามลำดับลงมาเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องเลือกตั้งใหม่นั้น โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งให้ผู้สมัครเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งภายในระยะเวลาตามมาตรา ๘

ในกรณีที่มีการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสอง หากปรากฏว่ามีผู้สมัครน้อยกว่าจำนวนที่ต้องเลือกตั้งใหม่หรือไม่มีผู้สมัคร ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มเติม เพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบจำนวนและให้นำความในวรรคสองและวรรคสาม และความในหน้าที่ ๕ ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง ๒. การสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๘๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๘๔ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ผู้สมัคร ซึ่งได้คะแนนเลือกตั้งมากที่สุดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง แต่ในเขตเลือกตั้งที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งได้มากกว่าหนึ่งคน ให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนเลือกตั้งมากที่สุดเรียงตามลำดับลงมา ในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น

ในกรณีที่ผู้สมัครได้คะแนนเลือกตั้งเท่ากันอันเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียงลำดับผู้ที่ได้รับเลือกตั้งได้ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้สมัครที่ได้คะแนนเลือกตั้งเท่ากันจับสลากเพื่อให้ได้ผู้ได้รับเลือกตั้งครบ จำนวนที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น ซึ่งต้องกระทำต่อหน้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง นั้นตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๘๖ การรวมผลคะแนนเลือกตั้งของการเลือกตั้งแบบสัดส่วนในแต่ละเขตเลือกตั้ง ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง รวมคะแนนเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนของทุกหน่วยเลือกตั้งที่อยู่ในเขตเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต เพื่อรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดของจังหวัดในการ เลือกตั้งแบบแบ่งเขต ในกรณีนี้ เพื่อให้การรวมคะแนนเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งอาจมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลช่วยเหลือในการ รวมคะแนนเลือกตั้งได้ตามความจำเป็น

(๒) เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับผลคะแนนเลือกตั้งแบบสัดส่วนจากทุก เขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตาม (๑) แล้ว ให้ดำเนินการรวมผลคะแนนเลือกตั้งจากทุกเขตเลือกตั้ง ดังกล่าว เพื่อส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดของจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งในเขตเลือกตั้ง แบบสัดส่วนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายให้เป็นผู้รวมผลคะแนนเลือกตั้งแบบสัดส่วนของเขต เลือกตั้งแบบสัดส่วนนั้น เพื่อรวมผลคะแนนเลือกตั้งและประกาศผลการรวมคะแนนเลือกตั้งแบบ สัดส่วนในเขตเลือกตั้งนั้น แล้วส่งผลการรวมคะแนนดังกล่าวให้คณะกรรมการการเลือกตั้งโดยพลัน

มาตรา ๘๗ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับผลรวมคะแนนเลือกตั้งแบบสัดส่วนของแต่ละเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วนแล้ว ให้ดำเนินการคำนวณสัดส่วนเพื่อหาผู้ได้รับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนในแต่ละเขตเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) ให้รวมผลคะแนนทั้งหมดที่พรรคการเมืองทุกพรรคที่ส่งผู้สมัครในเขตนั้น ได้รับคะแนน ในเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วนนั้น

(๒) ให้นำคะแนนรวมจาก (๑) หาดด้วยสิบ ผลลัพธ์ที่ได้ให้ถือเป็นคะแนนเฉลี่ยต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนหนึ่งคน

(๓) ในการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งแต่ละพรรคการเมืองจะได้รับ ให้นำคะแนนรวมของแต่ละพรรคการเมืองที่ได้รับ หาดด้วยคะแนนเฉลี่ยตาม (๒) ผลลัพธ์ที่ได้เป็นจำนวนเต็ม คือจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ โดยเรียงลำดับจากรายชื่อแรกของบัญชีรายชื่อเป็นลำดับไป

(๔) ในกรณีที่จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนที่พรรคการเมืองได้รับรวมกันทุกพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วนมีจำนวนไม่ครบสิบคน ให้พรรคการเมืองที่มีผลลัพธ์ตาม (๓) เป็นเศษ และพรรคที่ได้คะแนนไม่ถึงจำนวนตาม (๒) พรรคใดมีคะแนนหรือคะแนนเหลือจำนวนมากที่สุด ได้รับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนหนึ่งคนตามลำดับ จนกว่าจะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนที่พรรคการเมืองทั้งหมดได้รับรวมกันครบจำนวนสิบคน

(๕) ในการดำเนินการตาม (๔) ถ้ามีคะแนนเท่ากัน ให้พรรคการเมืองที่มีคะแนนเท่ากันจับสลากโดยตัวแทนของพรรคการเมืองที่มีคะแนนเท่ากันภายในวันและเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด เพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนครบจำนวนที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับตามผลการคำนวณข้างต้น จะต้องไม่เกินจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วนเท่าที่มีอยู่ในแต่ละบัญชีรายชื่อผู้สมัคร

มาตรา ๕๒ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งส่วนที่ ๑๐ การดำเนินการกรณีการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับผลการนับคะแนนแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๔๗ และดำเนินการคำนวณสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนของแต่ละพรรคการเมืองในแต่ละเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๕๑ แล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งว่าผู้สมัครผู้ใดเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบสัดส่วน

มาตรา ๕๓ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ให้รีบส่งผลการเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วนของทุกพรรคการเมืองในแต่ละเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วนไปยังประธานรัฐสภาเพื่อทราบ และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ส่วนที่ ๕

การลงคะแนนเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง

มาตรา ๕๔ การจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง นอกจากที่บัญญัติไว้ โดยเฉพาะในส่วนนี้แล้ว ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๕๕ ในกรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะเดินทางไปนอกเขตเลือกตั้งที่ตนต้องไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง หรือในวันเลือกตั้งไม่สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้ง ให้ขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายได้ตรวจสอบการมีสิทธิเลือกตั้งของผู้แจ้งความประสงค์ตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้าเห็นว่าถูกต้อง ให้กำหนดที่เลือกตั้งกลางที่ผู้นั้นจะใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง และแจ้งให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ผู้นั้นมีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบ และหมายเหตุสถานที่ที่ผู้นั้นจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งในเอกสารที่เกี่ยวข้อง

หลักเกณฑ์และวิธีการขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง สถานที่และจำนวนที่เลือกตั้งกลาง และวันที่กำหนดให้มาใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการเลือกตั้งประกาศกำหนด

มาตรา ๕๖ ผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งติดต่อกันเป็นเวลานานกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง ให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านติดต่อกันครั้งสุดท้ายเป็นเวลานานไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน และให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบสัดส่วนในกลุ่มจังหวัดที่เขตเลือกตั้งที่ผู้นั้นใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตั้งอยู่ในกลุ่มจังหวัดนั้นด้วย

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอำนวยความสะดวก เพื่อประกันการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลานานน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง

มาตรา ๕๗ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปอันมิใช่เป็นการเลือกตั้งใหม่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดอยู่ในจังหวัดอื่นนอกจังหวัดที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๕๖ ถ้าประสงค์จะใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในจังหวัดที่ตนอยู่ ต้องมาลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้ผู้ลงทะเบียนตามวรรคหนึ่งที่มีสิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งเมื่อได้ลงทะเบียนก่อนวันเลือกตั้งสามสิบวัน โดยให้ใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในจังหวัดที่ตนลงทะเบียนไว้และให้หมดสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งเดิมที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้ จนกว่าจะมีการลงทะเบียนเปลี่ยนแปลง ในการนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งบันทึกการลงทะเบียนขอใช้สิทธิดังกล่าวไว้ในทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อใช้ในการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และให้หมายเหตุสถานที่ที่ไปใช้สิทธิไว้ในประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วย

ผู้ลงทะเบียนตามวรรคหนึ่งอาจขอลงทะเบียนเปลี่ยนแปลงจังหวัดที่จะใช้สิทธิเลือกตั้งได้ โดยให้มีผลเมื่อพ้นสามสิบวันนับจากวันที่ยื่นคำขอลงทะเบียนเปลี่ยนแปลงและให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม ในการนี้ จะขอเปลี่ยนแปลงทะเบียนในการเลือกตั้งคราวใดเกินหนึ่งครั้งไม่ได้

ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งต้องใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งเพื่อเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีสิทธิเลือกตั้งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือที่เคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครบเก้าสิบวันครั้งสุดท้ายตามมาตรา ๕๖ แล้วแต่กรณี

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งใหม่ในการเลือกตั้งทั่วไป หรือการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง หากบุคคลผู้ลงทะเบียนตามวรรคหนึ่งได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว แต่มิได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งใหม่หรือการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้น ให้ถือว่าการลงทะเบียนนั้นเป็นการแจ้งเหตุอันสมควรและไม่เสียสิทธิตามมาตรา ๒๖

มาตรา ๕๘ ในการดำเนินการเลือกตั้งตามมาตรา ๕๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีที่เลือกตั้งกลางจังหวัดละหนึ่งแห่ง เว้นแต่มีความจำเป็น จะจัดให้มีที่เลือกตั้งกลางมากกว่าหนึ่งแห่งก็ได้

วิธีการลงคะแนนเลือกตั้ง การนับคะแนน การส่งบัตรเลือกตั้ง และการดำเนินการอื่นที่จำเป็นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕๕ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปอันมิใช่เป็นการเลือกตั้งใหม่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งมีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักรจะขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ณ ประเทศที่ตนมีถิ่นที่อยู่ก็ได้

เมื่อได้แจ้งการขอใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งได้ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๐ และมาตรา ๑๐๑

หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งความประสงค์การขอใช้สิทธิเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งใหม่ในการเลือกตั้งทั่วไป หรือการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง หากบุคคลผู้ลงทะเบียนตามวรรคหนึ่งได้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว แต่มิได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งใหม่หรือการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้น ให้ถือว่า การลงทะเบียนนั้นเป็นการแจ้งเหตุอันสมควรและไม่เสียสิทธิตามมาตรา ๒๖

มาตรา ๑๐๐ ในประเทศใดมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งความประสงค์ขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งในประเทศนั้น โดยอาจให้มีสถานที่ลงคะแนนเลือกตั้ง หรือให้มีการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทางไปรษณีย์ หรือโดยวิธีอื่นใดที่มิใช่เป็นการจัดตั้งสถานที่ลงคะแนนเลือกตั้งก็ได้ ทั้งนี้ ให้พิจารณาตามความเหมาะสมของประเทศนั้น และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๐๑ เมื่อขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งตามมาตรา ๕๕ แล้ว ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นหมดสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งนั้น เว้นแต่จะ ได้แจ้งการเปลี่ยนแปลงล่วงหน้าตามเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๐๒ การออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งตามส่วนที่ ๕ นี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจดำเนินการล่วงหน้าเพื่อนำบัตรเลือกตั้งมานับรวมในวันเลือกตั้งได้ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นเฉพาะท้องถิ่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดเป็นอย่างอื่นก็ได้

ในกรณีที่บัตรเลือกตั้งส่งมาถึงสถานที่นับคะแนนของเขตเลือกตั้งใดหลังจากเริ่มนับคะแนนแล้ว ให้ถือว่าบัตรเลือกตั้งนั้นเป็นบัตรเสีย

ในกรณีที่บัตรเลือกตั้งจากที่ใดสูญหาย หรือมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งที่ได้มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยสั่งมิให้นำคะแนนจากที่นั้นก่อน แล้วจึงสั่งให้บัตรเลือกตั้งจากที่นั้นเป็นบัตรเสีย

ส่วนที่ ๑๐

การดำเนินการกรณีการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

มาตรา ๑๐๓ ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งสืบสวนสอบสวนแล้วเห็นว่า มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือมีพฤติการณ์ที่เชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าว หรือรู้ว่าการกระทำดังกล่าวแล้วไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำนั้น ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าการกระทำนั้นน่าจะมีผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครที่กระทำการเช่นนั้นทุกรายเป็นเวลาหนึ่งปี โดยให้มีผลนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง

ถ้าการกระทำของบุคคลตามวรรคหนึ่ง ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลยหรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง เพื่อเสนอคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันที่มิได้สั่งให้ยุบพรรคการเมือง

ในกรณีที่ปรากฏต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า มีการกระทำความผิดอันเป็นการฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการกระทำของผู้ใด ถ้าเห็นว่าผู้สมัครผู้ใดหรือพรรคการเมืองใดจะได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้ผู้สมัครผู้นั้นหรือพรรคการเมืองนั้นระงับหรือ

ดำเนินการใด เพื่อแก้ไขความไม่สุจริตและเที่ยงธรรมนั้นภายในเวลาที่กำหนด ในกรณีที่ผู้สมัครผู้นั้น หรือพรรคการเมืองนั้นไม่ดำเนินการตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานว่าผู้สมัครผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำนั้น พรรคการเมืองนั้นมีส่วนรู้เห็นในการกระทำนั้น เว้นแต่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองนั้นพิสูจน์ได้ว่าไม่มีส่วนรู้เห็นในการกระทำดังกล่าว

มติของคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๓ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เมื่อมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครผู้ใดหรือศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดแล้วให้พิจารณาดำเนินการให้มีการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้สมัคร หัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้นั้นด้วย ในกรณีนี้ ให้ถือว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่คำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๓ ภายหลังจากวันลงคะแนนเลือกตั้งแต่ก่อนวันประกาศผลการเลือกตั้ง และผู้สมัครที่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้สมัครในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ได้คะแนนเลือกตั้งในลำดับซึ่งจะเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ เพื่อให้ได้ผู้รับเลือกตั้งครบจำนวนที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น

มาตรา ๑๐๔ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นสมควร เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการสืบสวนสอบสวนให้แล้วเสร็จโดยเร็วและเป็นไปโดยเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจแต่งตั้งข้าราชการอัยการ ข้าราชการอื่น หรือผู้ซึ่งเคยเป็นข้าราชการดังกล่าวหรือผู้ซึ่งเคยเป็นข้าราชการตุลาการตามจำนวนที่เหมาะสม เป็นคณะกรรมการคณะหนึ่งหรือหลายคณะตามความจำเป็น เพื่อช่วยคณะกรรมการการเลือกตั้งในการดำเนินการตรวจสอบสำนวนการสืบสวนสอบสวน รวมทั้งรับฟังคำชี้แจงหรือพยานหลักฐานแทนคณะกรรมการการเลือกตั้งได้

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งข้าราชการอัยการหรือข้าราชการอื่นให้ข้าราชการที่ได้รับการแต่งตั้งมาปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ต้องได้รับความเห็นชอบจากองค์กรกลางบริหารงานบุคคล หรือผู้บังคับบัญชาของข้าราชการดังกล่าว แล้วแต่กรณี

การแต่งตั้ง การปฏิบัติหน้าที่ และระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งได้รับคำตอบแทนตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๐๕ ให้มีคณะกรรมการตรวจสอบคณะหนึ่งประกอบด้วย ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการกฤษฎีกาทุกคณะตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งไม่เป็นข้าราชการที่มีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ และไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในพรรคการเมือง เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๐๓ ในกรณีที่ประธานกรรมการกฤษฎีกาคณะใดไม่อาจดำรงตำแหน่งกรรมการได้ ให้กรรมการกฤษฎีกาประจำคณะนั้นเลือกกรรมการกฤษฎีกาคนหนึ่งในการเดียวกันที่ไม่มีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวเป็นกรรมการแทน ในกรณีที่ไม่มีกรรมการกฤษฎีกาคนใดให้คณะกรรมการนี้ประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่

ก่อนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะวินิจฉัยเพื่อมีมติให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครผู้ใดตามมาตรา ๑๐๓ วรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งความเห็นพร้อมด้วยสำนวนการสืบสวนสอบสวนไปยังคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง เพื่อพิจารณาให้ความเห็นว่าความเห็นดังกล่าวเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งกระทำการโดยเที่ยงธรรมหรือไม่ หากคณะกรรมการดังกล่าวมีความเห็นต่างไปจากความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีคำวินิจฉัยตามความเห็นเดิมก็ได้แต่ต้องแสดงเหตุผลและให้ประกาศคำวินิจฉัยพร้อมทั้งเหตุผลและความเห็นของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งในราชกิจจานุเบกษา

การให้ความเห็นของคณะกรรมการตามวรรคสอง ต้องกระทำโดยที่ประชุมคณะกรรมการที่มีกรรมการร่วมประชุมไม่น้อยกว่าสองในสาม และต้องกระทำภายในเวลาไม่เกินห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง หากพ้นห้าวันแล้วยังไม่มีความเห็นของคณะกรรมการให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการต่อไป

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งได้รับคำตอบแทนตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๐๖ ในกรณีที่ปรากฏต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า ผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด อันอาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริต และเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้นั้นระงับการกระทำหรือมีคำสั่งให้แก้ไขการกระทำตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่กำหนดได้

ถ้ามีผู้แจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าพนักงานตำรวจพบเห็นการกระทำตามวรรคหนึ่ง และการกระทำนั้นเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้เจ้าพนักงานตำรวจจับกุมและดำเนินคดีโดยเร็ว และแจ้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาดำเนินการต่อไป

มาตรา ๑๐๗ ในระหว่างระยะเวลาตามมาตรา ๔๕ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ใดให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงินหรือทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด หรือให้งดเว้นลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด หรือจัดเตรียมเงินหรือทรัพย์สินเพื่อดำเนินการดังกล่าว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำสั่ง

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งที่การยึดหรืออายัดอยู่ในเขตศาลภายในสามวันนับแต่วันยึดหรืออายัดตามวรรคหนึ่ง เมื่อศาลได้รับคำร้องแล้ว ให้ดำเนินการไต่สวนฝ่ายเดียวให้แล้วเสร็จภายในห้าวันนับแต่วันได้รับคำร้องถ้าศาลเห็นว่าเงินหรือทรัพย์สินตามคำร้องน่าจะได้ใช้หรือจะใช้เพื่อการเลือกตั้งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าจะมีการประกาศผลการเลือกตั้ง

มาตรา ๑๐๘ ก่อนวันเลือกตั้ง ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งใดหรือในเขตเลือกตั้งใดจะมีได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม อันเกิดจากการกระทำของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจประกาศงดการลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งหรือในเขตเลือกตั้งนั้น และให้กำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้งใหม่

มาตรา ๑๐๙ เมื่อได้มีการนับคะแนนเลือกตั้งแล้ว ถ้าปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือการนับคะแนนเลือกตั้งเป็นไปโดยไม่ถูกต้อง คณะกรรมการการเลือกตั้งจะงดการประกาศผลการเลือกตั้งและจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือนับคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นก็ได้

มาตรา ๑๑๐ ก่อนวันประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้าปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า พรรคการเมืองใดหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง หรือสมาชิกของพรรคการเมืองผู้ใด ได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวเพื่อประโยชน์แก่พรรคการเมือง ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าการกระทำดังกล่าวน่าจะเป็นผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจประกาศให้บัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนให้แก่พรรคการเมืองนั้นในการเลือกตั้งแบบสัดส่วน เป็นบัตรเสียและมีให้นับเป็นคะแนน ทั้งนี้ เฉพาะในเขตพื้นที่ที่มีการกระทำนั้น

การกำหนดเขตพื้นที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดจากหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งก็ได้ โดยคำนึงถึงผลกระทบแห่งการกระทำนั้น

มาตรา ๑๑๑ เมื่อประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ถ้าปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดหรือผู้สมัครผู้ใดกระทำการใด ๆ โดยไม่สุจริตเพื่อที่จะให้ตนเองได้รับเลือกตั้ง หรือได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริต โดยผลของการที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดได้กระทำ ทั้งนี้ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณา ในกรณีที่ปรากฏจากการได้สวนของศาลฎีกาว่ามีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ากรณีเป็นไปตามคำร้องของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ศาลฎีกาสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้สมัครผู้นั้นมีกำหนดเวลาห้าปี แล้วแจ้งให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรและนายกรัฐมนตรีทราบ

ในกรณีที่ศาลฎีกาได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นหยุดการปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะมีคำสั่งยกคำร้อง และถ้าศาลฎีกามีคำสั่งให้เลือกตั้งใหม่หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นสิ้นสุดลง

มาตรา ๑๑๒ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเลือกตั้งและป้องกันมิให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใด ๆ เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อตรวจ ค้น ยึด หรืออายัดเอกสาร ทรัพย์สิน หรือพยานหลักฐานใด และในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเน้นซ้ำ เอกสาร ทรัพย์สิน หรือพยานหลักฐานดังกล่าวจะถูกยกย้าย ซุกซ่อน ทำลายหรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม จะเข้าทำการค้นโดยไม่ต้องมีหมายค้นก็ได้ และต้องบันทึกพฤติการณ์แห่งกรณีไว้

อำนาจตามวรรคหนึ่งให้ใช้ได้นับแต่วันที่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งจนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้ง และจะขอให้เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐช่วยเหลือในการดำเนินการตามความจำเป็นด้วยก็ได้

คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมอบอำนาจให้กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือเจ้าหน้าที่อื่นเป็นผู้ค้นก็ได้ แต่ผู้รับมอบอำนาจต้องได้รับหมายค้นจากศาลด้วย

(๒) ขอให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแจ้งรายงานการทำธุรกรรมของบุคคลที่น่าจะเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ทราบหรือให้ธนาคารแห่งประเทศไทยหรือธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินอื่นแจ้งให้ทราบถึงการโอนเงินตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งร้องขอ

มาตรา ๑๑๓ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือศาลฎีกามีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดและเป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ ให้ผู้ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งใหม่นั้นด้วย

ส่วนที่ ๑๑

การคัดค้านการเลือกตั้ง

มาตรา ๑๑๔ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัคร หรือพรรคการเมืองซึ่งมีสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดเขตเลือกตั้งหนึ่ง มีสิทธิยื่นคัดค้านต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้มีสิทธิยื่นคัดค้านการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง อาจยื่นคัดค้านก่อนวันประกาศผลการเลือกตั้งหรือภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง เว้นแต่การร้องคัดค้านเพราะเหตุตามมาตรา ๕๐ หรือมาตรา ๕๒ ให้ยื่นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำคัดค้านการเลือกตั้ง ให้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงโดยพลัน

วิธีการยื่นคำคัดค้านการเลือกตั้งและการพิจารณาให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๑๕ ในกรณีที่มีการยื่นคัดค้านก่อนวันประกาศผลการเลือกตั้ง ให้นำมาตรา ๑๐๓ มาตรา ๑๐๔ มาตรา ๑๐๕ มาตรา ๑๐๖ มาตรา ๑๐๗ มาตรา ๑๐๘ มาตรา ๑๐๙ มาตรา ๑๑๐ มาตรา ๑๑๑ มาตรา ๑๑๒ และมาตรา ๑๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๑๖ ในกรณีที่มีการยื่นคัดค้านก่อนวันประกาศผลการเลือกตั้งแต่ผลการสืบสวนสอบสวนแล้วเสร็จหลังวันประกาศผลการเลือกตั้ง หรือยื่นคัดค้านหลังวันประกาศผลการเลือกตั้ง และผลการสืบสวนสอบสวนปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย และคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นควรให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งใด หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใด ให้นำความในมาตรา ๑๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ผลการสืบสวนสอบสวนปรากฏว่าการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งใดหรือเขตเลือกตั้งใด เป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่ายังไม่มีความผิดที่จะต้องให้มีการเลือกตั้งใหม่เพราะไม่มีผลเปลี่ยนแปลงผลการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมีคำสั่งให้ยุติเรื่องก็ได้

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา นี้ให้เป็นที่สุด

หมวด ๒

การเลือกตั้งและการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา

ส่วนที่ ๑

การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา

มาตรา ๑๑๗ เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งต้องกำหนดให้มีการเริ่มรับสมัครไม่เกินห้าวันนับจากวันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใช้บังคับ และต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

มาตรา ๑๑๘ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม เช่นเดียวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๑๙ ผู้ซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๒๐ การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งและให้มีสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดละหนึ่งคน โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้หนึ่งเสียง และให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

มาตรา ๑๒๑ การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้นำความในมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐ เว้นแต่บทบัญญัติที่เกี่ยวกับพรรคการเมือง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ชำระค่าธรรมเนียมการสมัครคนละห้าพันบาท และให้ค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งตกเป็นรายได้ของรัฐ

มาตรา ๑๒๒ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่วนที่ ๑ บททั่วไป เฉพาะมาตรา ๘ และมาตรา ๙ ส่วนที่ ๒ เขตเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง ส่วนที่ ๓ เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ส่วนที่ ๔ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ส่วนที่ ๖ ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งและวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง ยกเว้นมาตรา ๖๐ ส่วนที่ ๗ การลงคะแนนเลือกตั้ง ส่วนที่ ๘ การนับคะแนนและการประกาศผลการเลือกตั้ง ส่วนที่ ๙ การลงคะแนนเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง ส่วนที่ ๑๐ การดำเนินการกรณีการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ส่วนที่ ๑๑ การคัดค้านการเลือกตั้ง เว้นแต่บทบัญญัติที่เกี่ยวกับพรรคการเมือง มาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา โดยอนุโลม ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือในหมวดนี้

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามมาตรานี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดระเบียบปฏิบัติ เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาให้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรานี้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

บรรดาบทบัญญัติใด ๆ ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่นำมาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ถ้าบทบัญญัตินั้นกล่าวถึงบทบัญญัติให้การกระทำใด ๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นความผิดและมีบทกำหนดโทษสำหรับความผิดนั้น ให้นำมาใช้บังคับกับการกระทำใด ๆ ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาด้วย โดยให้ถืออัตราโทษอย่างเดียวกัน

มาตรา ๑๒๓ ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาสามารถหาเสียงเลือกตั้งได้ก็แต่ เฉพาะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ของวุฒิสภา

ในกรณีที่ผู้สมัครหรือผู้ใดมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งตามมาตรานี้ให้คณะกรรมการ การเลือกตั้งพิจารณาวินิจฉัยโดยเร็ว คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้เป็นที่สุด ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๒๔ เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงของผู้สมัคร ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง กำหนดวิธีการที่รัฐสนับสนุนการหาเสียงเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) การจัดสถานที่ปิดประกาศและติดป้ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งในบริเวณสาธารณสถาน ซึ่งเป็นของรัฐ ให้พอเพียงและเท่าเทียมกันในการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครทุกคน

(๒) การพิมพ์และจัดส่งเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและผู้สมัคร ไปให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๓) สถานที่สำหรับผู้สมัครใช้ในการหาเสียง ในการนี้ รัฐอาจจัดให้มีการแสดง หรือ ดำเนินการอื่นใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมาฟังการหาเสียงก็ได้ แต่ต้องมีใช่เป็นการจัดให้มีเพื่อ สนับสนุนผู้สมัครใดโดยเฉพาะ

(๔) การสนับสนุนของรัฐในกิจการอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้นำความในมาตรา ๕๕ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๕ การจัดสถานที่ปิดประกาศและติดป้ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งนอกจากที่กำหนด ไว้ในมาตรา ๑๒๔ วรรคหนึ่ง (๑) แล้ว ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด และให้นำ ความในมาตรา ๖๐ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒

การสรรหาสมาชิกวุฒิสภา

มาตรา ๑๒๖ เมื่อมีเหตุที่จะต้องสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ดำเนินการประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดวันสรรหาภายในสามวันนับแต่วันที่มิเหตุให้ต้องมีการ สรรหา

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้องค์กรภาควิชาการ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาชีพ และภาคอื่น ตามมาตรา ๑๒๗ มาลงทะเบียนพร้อมทั้งเสนอชื่อผู้ที่ สมควรได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาต่อคณะกรรมการสรรหาให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวัน นับจากวันสรรหา

มาตรา ๑๒๗ องค์กรที่มีสิทธิเสนอชื่อบุคคลเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องเป็น องค์กรในภาควิชาการ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาชีพ และภาคอื่นที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติการ ตามอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา โดยต้องเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย หรือเป็นนิติบุคคลที่ได้รับการรับรองโดยกฎหมายให้จัดตั้งขึ้นในราชอาณาจักรมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี และต้องมีใช่เป็นองค์กร ที่แสวงหาผลกำไรหรือดำเนินกิจกรรมทางการเมือง

องค์กรตามวรรคหนึ่งต้องลงทะเบียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง กำหนด โดยต้องแสดงหลักฐานการเป็นองค์กรภาคใดภาคหนึ่งเพียงภาคเดียว

มาตรา ๑๒๘ ให้องค์กรตามมาตรา ๑๒๗ มีสิทธิเสนอชื่อบุคคลที่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิก ขององค์กร หรือปฏิบัติหน้าที่หรือเคยปฏิบัติหน้าที่ในองค์กร ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม

ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และสมควรได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภากองครัดละหนึ่งคน และให้ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อชำระค่าธรรมเนียมคนละห้าพันบาท โดยให้ค่าธรรมเนียมนั้นตกเป็นรายได้ของรัฐ ทั้งนี้ บุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อจากองค์กรแล้วจะขอถอนชื่อออกจากการได้รับการเสนอชื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภามีได้

การเสนอชื่อบุคคลตามวรรคหนึ่งให้ทำเป็นหนังสือ โดยอย่างน้อยต้องมีประวัติระบุถึงเพศ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ และสาขาอาชีพของผู้ได้รับการเสนอชื่อพร้อมทั้งหนังสือยินยอมจากผู้ได้รับการเสนอชื่อ ทั้งนี้ ตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๒๕ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งรวบรวมรายชื่อบุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อ ตามมาตรา ๑๒๔ เสนอต่อคณะกรรมการสรรหาภายในห้าวันนับแต่วันสิ้นสุดระยะเวลาการเสนอชื่อ ตามมาตรา ๑๒๖

มาตรา ๑๓๐ ให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาสรรหาบุคคลตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับรายชื่อผู้เข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง และผลการพิจารณาสรรหาของคณะกรรมการสรรหาให้ถือเป็นที่สุด

มติในการสรรหาต้องลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการสรรหาและแจ้งผลการสรรหาไปยังประธานรัฐสภาเพื่อทราบ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทำหน้าที่หน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหา

มาตรา ๑๓๑ ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาในภาคใดสิ้นสุดลงก่อนถึงคราวออกตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหา โดยให้ภาคนั้นเสนอรายชื่อบุคคลเพื่อรับการสรรหา และให้นำความในมาตรา ๑๒๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓๒ เบี้ยประชุมและประโยชน์ตอบแทนอื่นของคณะกรรมการสรรหาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของผู้ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการสรรหา ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๓๓ ภายหลังมีการประกาศผลการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาแล้ว ถ้าผู้ได้รับการเสนอชื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกขององค์กรที่เสนอชื่อผู้เข้ารับการสรรหาเป็น

สมาชิกวุฒิสภา เห็นว่าการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาผู้ใดเป็นไปโดยไม่ถูกต้อง หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าก่อนได้รับการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาผู้ใดกระทำการตามมาตรา ๒๓๘ ของรัฐธรรมนูญ ให้ผู้ได้รับการเสนอชื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกขององค์กร ที่เสนอชื่อผู้เข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ยื่นคำร้องคัดค้านต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา

เมื่อปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าในการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ผู้ใดได้กระทำการใด ๆ โดยไม่สุจริตเพื่อให้ตนเองได้รับการสรรหา หรือได้รับการสรรหาโดยผลของการที่บุคคลใดได้กระทำการ ลงไปโดยฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ดำเนินการสืบสวนสอบสวนโดยพลัน

มาตรา ๑๓๔ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งสืบสวนสอบสวนตามมาตรา ๑๓๓ วรรคสอง แล้วเห็นว่าการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายให้ยื่นคำร้อง ต่อศาลฎีกาภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศผลการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้ศาลฎีกาไต่สวนและ วินิจฉัย ดังต่อไปนี้โดยพลัน

(๑) ถ้าเห็นว่าการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาในส่วนใดหรือชั้นตอนใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตและ เทียงธรรม ให้ศาลฎีกามีคำสั่งให้คณะกรรมการสรรหาคำเนินการสรรหาในส่วนหรือชั้นตอนนั้นใหม่ และให้ผู้ที่ได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาในส่วนนั้นหรือชั้นตอนนั้นพ้นจากสมาชิกภาพนับแต่ วันที่ศาลฎีกามีคำสั่ง

(๒) ถ้าเห็นว่าผู้ได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาผู้ใดกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือมีพฤติการณ์ที่เชื่อได้ว่าก่อให้เกิดอันตรายสืบสวน หรือ รู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าว หรือรู้ว่ามีกระทำความดังกล่าวแล้วไม่ดำเนินการเพื่อระงับ การกระทำนั้น และการกระทำดังกล่าวมีผลให้การสรรหามิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ศาล ฎีกาสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นเป็นเวลาห้าปีโดยให้มีผลนับแต่วันที่ศาลฎีกามีคำสั่ง

มาตรา ๑๓๕ ในกรณีที่ศาลฎีกาไต่สวนเพื่อวินิจฉัยตามมาตรา ๑๓๔ ถ้าเห็นว่าผู้ใดกระทำการ โดยไม่สุจริตทำให้การสรรหาไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เพื่อให้ผู้อื่นได้รับการสรรหาโดย ฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ศาลฎีกามีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ของผู้นั้น และสมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับการสรรหาจากการกระทำดังกล่าวด้วย เว้นแต่สมาชิกวุฒิสภาผู้นั้น จะพิสูจน์ได้ว่า ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำนั้น

หมวด ๓

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๓๖ ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างผู้ใดขัดขวาง หรือหน่วงเหนี่ยวหรือไม่ให้ความสะดวกพอสมควรต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้ได้บังคับบัญชาหรือลูกจ้างแล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๐ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๗๐ หรือมาตรา ๘๓ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

ในกรณีมีการฝ่าฝืนมาตรา ๕๓ และศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษผู้กระทำการฝ่าฝืนให้ศาลสั่งจ่ายเงินสินบนนำจับไม่เกินกึ่งหนึ่งจากจำนวนเงินค่าปรับแก่ผู้แจ้งความนำจับ

มาตรา ๑๓๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓๙ ผู้ใดรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกตั้ง ได้สมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกตั้งโดยฝ่าฝืนมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๓๘ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๑๔๐ ผู้ใดกระทำการอันเป็นเท็จเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจผิดว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการเพื่อจะแก่งแย่งให้ผู้สมัครนั้นถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหรือเพื่อไม่ให้มีการประกาศผลการเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการแก่งแย่งหรือให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

ถ้าการกระทำตามวรรคสองหรือวรรคสามเป็นการกระทำหรือก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำสนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจของหัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

มาตรา ๑๔๑ ผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๐ วรรคสามต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาทหรือปรับเป็นจำนวนสามเท่าของจำนวนเงินที่เกินจำนวนเงินที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด แล้วแต่ว่าจำนวนใดจะมากกว่ากัน หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๔๒ สมุห์บัญชีเลือกตั้งผู้ใดจัดทำบัญชีค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครคนใดไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดตามมาตรา ๕๑ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี และห้ามเป็นสมุห์บัญชีเลือกตั้งเป็นเวลาห้าปี

มาตรา ๑๔๓ ผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ยื่นรายการค่าใช้จ่ายต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือยื่นหลักฐานไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๕๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

ถ้ารายการค่าใช้จ่ายที่ยื่นตามมาตรา ๕๒ เป็นเท็จ ผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคการเมืองต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๔๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๔ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

ในกรณีที่พรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๕๔ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองของพรรคการเมืองนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง และให้ถือเป็นเหตุที่จะยุบพรรคการเมืองนั้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

มาตรา ๑๔๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๕ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๔๖ ผู้ซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๖ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๑๔๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๘ มาตรา ๖๐ หรือฝ่าฝืนคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๗ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔๘ ผู้ใดจงใจกระทำด้วยประการใด ๆ ให้บัตรเลือกตั้งชำรุดหรือเสียหาย หรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำด้วยประการใด ๆ แก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๑๔๙ ในระหว่างเวลาเปิดการลงคะแนนเลือกตั้งจนถึงเวลาปิดการลงคะแนนเลือกตั้ง ถ้ากรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเปิดเผยให้แก่ผู้ใดทราบว่ามีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดมาลงคะแนนหรือไม่ มาลงคะแนนเพื่อเป็นคุณหรือโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๐ ผู้ใดเปิดเผยหรือเผยแพร่ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการลงคะแนนเลือกตั้งในระหว่างเวลาเจ็ดวันก่อนวันเลือกตั้งจนถึงเวลาปิดการลงคะแนนเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๘๐ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๑๕๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๑ วรรคสอง มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่งเป็นผู้รับหรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ถ้าได้แจ้งถึงการกระทำความผิดต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย ก่อนหรือในวันเลือกตั้ง หรือภายหลังวันเลือกตั้งไม่เกินเจ็ดวัน ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษและไม่ต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

มาตรา ๑๕๓ ผู้สมัครใดฝ่าฝืนมาตรา ๗๓ หรือมาตรา ๗๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๖ หรือฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดกระทำการใดให้บุคคลอื่นล่วงรู้ข้อมูลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับตามมาตรา ๑๑๒ (๒) โดยมีใจเป็นการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่หรือตามกฎหมายต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๕ ผู้ใดขาย จำหน่าย แจก หรือจัดเลี้ยงสุราทุกชนิด ในเขตเลือกตั้งในระหว่างเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวันจนถึงวันเลือกตั้งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับกับวันลงคะแนนตามมาตรา ๘๕ มาตรา ๘๖ และมาตรา ๘๗ ด้วย

มาตรา ๑๕๖ ผู้ใดเล่นหรือจัดให้มีการเล่นการพนันขั้นต่อใด ๆ เกี่ยวกับผลของการเลือกตั้งต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๕๗ ผู้สมัครใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๒๓ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๕๘ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาลงโทษผู้ใดฐานกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และผู้นั้นเป็นผู้กระทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือเป็นผู้กระทำการใดอันเป็นเท็จเพื่อจะแก่งัดให้ผู้สมัครถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหรือเพื่อไม่ให้มีการประกาศผลการเลือกตั้งตามมาตรา ๑๔๐ วรรคสอง อันเป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งใด ให้ศาลมีคำพิพากษาว่าผู้นั้นต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งใหม่นั้นด้วย ทั้งนี้ โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ในกรณีที่มีผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งใหม่หลายคน ให้ทุกคนรับผิดชอบค่าใช้จ่ายร่วมกันอย่างลูกหนี้ร่วม

มาตรา ๑๕๕ ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เกิดขึ้นในเขตเลือกตั้งใด ให้ถือว่าผู้สมัครหรือพรรคการเมืองซึ่งส่งสมาชิกของตนลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น เป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๖๐ ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้นอกราชอาณาจักรจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร และการกระทำของผู้เป็นคู่กรณีด้วยกัน ผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้น แม้จะกระทำนอกราชอาณาจักร ให้ถือว่าตัวการผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้น ได้กระทำในราชอาณาจักร

มาตรา ๑๖๑ ผู้ใดรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามที่จะได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ยินยอมให้องค์กรใดเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการสรรหาดังกล่าว หรือผู้ใดกระทำไม่ว่าด้วยประการใด ๆ อันมีผลทำให้การสรรหาสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๖๒ ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกภายหลังที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้การใช้จ่ายในการเลือกตั้งและวิธีการหาเสียงเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งใดตามมาตรา ๔๕ และมาตรา ๑๒๒ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ให้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาแล้วแต่กรณี จนถึงวันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๖๓ บุคคลใดถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ เรื่อง การแก้ไขประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ให้ถือว่าผู้นั้นถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๖๔ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเสียสิทธิเนื่องจากไม่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑

อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับให้การเสียชีวิตเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นอันสิ้นสุดลงนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๖๕ ในระหว่างที่ยังไม่มีการออกข้อกำหนดของศาลฎีกาตามมาตรา ๔๐ วรรคสอง ขึ้นใช้บังคับ ให้ข้อกำหนดที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะได้มีการออกข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ขึ้นใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา และการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ด่วนที่สุด

ที่ สต (กกต) ๐๓๐๑/ 3545

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขรับ..... 6๐๓๗/๒๕๕๔
วันที่..... ๑๗ มี.ค. ๕๔
เวลา..... ๑๖.๓๐๔.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๑๗ มีนาคม ๒๕๕๔

เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ รวม ๓ ฉบับ

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ จำนวน ๑๐ ชุด
  ๒. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ จำนวน ๑๐ ชุด
  ๓. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ จำนวน ๑๐ ชุด

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ กำหนดให้องค์ประกอบของสภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยจำนวนสมาชิกห้าร้อยคน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสามร้อยเจ็ดสิบห้าคน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวนหนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน นั้น

ในการประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งครั้งที่ ๒๖/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๔ ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบให้แก้ไขเพิ่มเติมและเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... รวม ๓ ฉบับต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ และมาตรา ๑๓๙ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานประชุม
วันที่ ๑๗/๓/๕๔
วันที่ ๑๗/๓/๕๔ เวลา ๑๖.๕๐ น.
ส่งกลุ่มงาน ๗/๖.๗.๑๕๕๔ ดำเนินการ

ขอแสดงความนับถืออย่างสูงถึงงานพระราชบัญญัติและนิติ ๑
วันที่ ๑๗/๓/๕๔
วันที่ ๑๗/๓/๕๔ เวลา ๑๖.๕๐ น.
(นายอภิชาติ สุจริตานนท์)

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

สำนักบริหารการเลือกตั้ง
โทร ๐๒ - ๑๔๑ - ๘๒๖๐

กลุ่มงานระเบียบวาระ
วันที่ ๑๗/๓/๕๔
วันที่ ๑๗/๓/๕๔

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังต่อไปนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมคำนิยาม "เขตเลือกตั้ง" (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

๒. ยกเลิกคำนิยาม "กลุ่มจังหวัด" (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

๓. แก้ไขเพิ่มเติมคำว่า "แบบสัดส่วน" เป็นคำว่า "แบบบัญชีรายชื่อ" แทน เพื่อให้สอดคล้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖ (๒) มาตรา ๗ มาตรา ๑๔ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ (๒) มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๑ วรรคสามและวรรคสี่ มาตรา ๘๒ (๓) (๔) และ (๕) มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑๐))

๔. ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน (ยกเลิกมาตรา ๑๑)

๕. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖)

๖. ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป (ยกเลิกมาตรา ๔๗)

๗. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๘)

๘. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์คะแนนเลือกตั้งที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙)

๙. เพิ่มบทเฉพาะกาลเกี่ยวกับการจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไป ครั้งต่อไป (เพิ่มมาตรา ๓๓)

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ได้เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๓๗๕ คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน ๑๒๕ คน และมาตรา ๗ ได้บัญญัติให้รัฐสภาดำเนินการพิจารณาและให้ความเห็นชอบการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗ เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ซึ่งต้องกำหนดให้มีการเริ่มรับสมัครไม่เกินยี่สิบวันนับจากวันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้บังคับและต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

(๒) กำหนดวันที่พรรคการเมืองจะยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นวันก่อนวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตาม (๑) และกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

(๓) จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดจะพึงมีและจำนวนเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด ซึ่งจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับอำเภอหรือเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตเลือกตั้ง สำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้นำความใน (๑) มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔ การลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้ใช้หน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งตามที่กำหนดไว้ สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๔ บุคคลซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๕ บุคคลใดประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้ง ให้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคการเมืองใดได้เพียงพรรคการเมืองเดียว และจะสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ แบบใดแบบหนึ่งได้เพียงแบบเดียวและสมัครรับเลือกตั้งได้เพียงเขตเลือกตั้งเดียว”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๖ ในการสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครของแต่ละพรรคการเมืองที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ยื่นใบสมัครต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งนั้น ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนด ภายในระยะเวลาการรับสมัคร

การยื่นใบสมัครตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้สมัครยื่นหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองที่จะส่งสมาชิกผู้นั้นเข้าสมัครรับเลือกตั้ง พร้อมกับชำระเงินค่าธรรมเนียมคนละห้าพันบาทและมีหลักฐานการสมัครครบถ้วนตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักฐานการสมัครและวิธีการสมัครรับเลือกตั้ง”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกข้อ ๓. การสมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วน ในส่วนที่ ๔ ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง ของหมวด ๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ข้อต่อไปนี้แทน

“๓. การสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ”

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๑ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดจะเสนอบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคการเมืองนั้นจะต้องจัดทำบัญชีรายชื่อ โดยมีหลักเกณฑ์ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

(๑) พรรคการเมืองจะเสนอรายชื่อบุคคลใดต้องได้รับความยินยอมเป็นหลักฐานโดยชัดแจ้งจากบุคคลนั้น และบุคคลดังกล่าวต้องเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่จะเสนอรายชื่อเพียงพรรคเดียว

(๒) ให้จัดทำบัญชีรายชื่อตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยจัดเรียงลำดับรายชื่อผู้สมัครตามลำดับหมายเลขจำนวนไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๒ การสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรคการเมือง ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้นตาม

๑ มาตรา ๔๑ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวันเวลาที่กำหนด พร้อมทั้งหนังสือยินยอมของผู้สมัคร
เงินค่าธรรมเนียมการสมัครคนละห้าพันบาท หลักฐานการพิจารณารายชื่อผู้สมัครของพรรคการเมือง
ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๗ ของรัฐธรรมนูญ และหลักฐานการสมัครอื่นครบถ้วนตามที่คณะกรรมการ
การเลือกตั้งกำหนด”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความ
ต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๓ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับบัญชีรายชื่อผู้สมัครตามมาตรา ๔๒
แล้วให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบหลักฐานประกอบการสมัคร คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของ
ผู้สมัคร ถ้าเห็นว่าถูกต้องให้ประกาศรายชื่อพรรคการเมืองและรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของพรรค
การเมืองนั้นไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ตามมาตรา ๓๗ และให้นำความในมาตรา ๓๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่า
ด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความ
ต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๕ ก่อนวันเลือกตั้ง ถ้าปรากฏว่าผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อผู้ใดขาดคุณสมบัติ
สมัครรับเลือกตั้ง หรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ดำเนินการสืบสวนสอบสวนโดยเร็ว และให้นำความในมาตรา ๔๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกข้อ ๔. หมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบสัดส่วนและแบบ
แบ่งเขตเลือกตั้ง ในส่วนที่ ๕ ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง ของหมวด ๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการ
ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ข้อต่อไปนี้แทน

“๔. หมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง”

มาตรา ๑๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้
ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๖ ในกรณีที่เป็นกรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้ง
ทั่วไป ให้พรรคการเมืองที่ส่งสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ได้รับหมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้ง
แบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นเรียงตามลำดับก่อนหลังในการยื่นบัญชีรายชื่อ ในกรณีที่มีพรรค
การเมืองมายื่นบัญชีรายชื่อพร้อมกันและไม่อาจตกลงกันได้ ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างพรรคการเมือง
ที่มาพร้อมกัน ทั้งนี้ ให้พรรคการเมืองหนึ่งได้รับหนึ่งหมายเลข และถ้าพรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครรับ
เลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งด้วย ให้ใช้หมายเลขเดียวกับหมายเลขของผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของ
พรรคการเมืองที่ตนสังกัดเป็นหมายเลขประจำตัวผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้น
ทุกเขตเลือกตั้งที่ส่งสมัครด้วย

ถ้าพรรคการเมืองใดมิได้ส่งสมัครแบบบัญชีรายชื่อ แต่ส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
เมื่อผู้สมัครของพรรคการเมืองนั้นยื่นใบสมัครในเขตเลือกตั้งใด ให้ได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครต่อ

จากหมายเลขสุดท้ายของหมายเลขแบบบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่ง และเมื่อมีการยื่นใบสมัครของผู้สมัครของพรรคการเมืองอื่นที่ส่งสมัครเฉพาะแบบแบ่งเขตเลือกตั้งอีก ให้ได้รับหมายเลขเรียงลำดับถัดไปตามลำดับการสมัครก่อนหลัง แต่ถ้ามีผู้สมัครพร้อมกันหลายคนและไม่อาจตกลงกันได้ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างผู้สมัครที่มาพร้อมกัน”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๔ ในกรณีที่เป็นกรเลือกตั้งแทนตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งซึ่งว่างลง ให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับก่อนหลังในการมายื่นใบสมัคร ถ้ามีผู้สมัครพร้อมกันหลายคนและไม่อาจตกลงกันได้ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างผู้สมัครที่มาพร้อมกัน”

มาตรา ๒๑ ให้ยกเลิกความใน (๒) ของมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๒) จำนวนเงินค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ในกรณีที่ผู้สมัครในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดได้ใช้จ่ายไปเพื่อการเลือกตั้งเป็นจำนวนเท่าใดให้นำรวมเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองด้วย”

มาตรา ๒๒ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๒ ภายในกำหนดเก้าสิบวันหลังจากวันเลือกตั้ง ผู้สมัครแต่ละคนและพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ ต้องยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายที่สมุห์บัญชีเลือกตั้งจัดทำขึ้นโดยผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคการเมืองแล้วแต่กรณี ได้รับรองความถูกต้องบัญชีรายรับและรายจ่ายอย่างน้อยต้องประกอบด้วยค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ได้จ่ายไปแล้วและที่ยังค้างชำระ รวมทั้งหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องครบถ้วนตามความเป็นจริง ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง”

มาตรา ๒๓ ให้ยกเลิกความในวรรคสามและวรรคสี่ ของมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“บัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจะต้องมีช่องทำเครื่องหมายและหมายเลขของพรรคการเมืองและชื่อพรรคการเมืองครบทุกพรรคที่ส่งสมัครเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและมีช่องทำเครื่องหมายว่าไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งด้วย ทั้งนี้ อาจจัดให้มีภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไว้ด้วยก็ได้”

บัตรเลือกตั้งสำหรับการลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อต้องมีลักษณะแตกต่างที่สามารถจำแนกออกจากกันได้อย่างชัดเจน”

มาตรา ๒๔ ให้ยกเลิกความใน (๓) (๔) และ (๕) ของมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๓) บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครเกินจำนวนหนึ่งคน หรือบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกพรรคการเมืองเกินหนึ่งพรรคการเมือง

(๔) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนเลือกตั้งให้กับผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งผู้ใด หรือพรรคการเมืองที่ส่งสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด

(๕) บัตรที่ได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ แล้วทำเครื่องหมายในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งด้วย”

มาตรา ๒๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๘ ในเขตเลือกตั้งใด ถ้าในวันเลือกตั้งมีผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งคนเดียว ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งต่อเมื่อได้รับคะแนนเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น และมากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง

ในกรณีที่ผู้สมัครได้รับคะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นหรือไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น โดยให้รับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ และให้นำความในมาตรา ๙ มาใช้บังคับ

ในการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสอง ถ้ามีผู้สมัครคนเดียวให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับ โดยอนุโลม และถ้าผู้สมัครได้คะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นอีก หรือได้ไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ โดยให้ดำเนินการตามวรรคสองอีกครั้งหนึ่ง

ในการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสาม ถ้ามีผู้สมัครคนเดียวให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนเลือกตั้งเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งให้ผู้ได้รับเลือกตั้งภายในระยะเวลาตามมาตรา ๘

ในกรณีที่มีการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสาม หากปรากฏว่าไม่มีผู้สมัคร ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มเติม เพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบจำนวนและให้นำความในวรรคสองและวรรคสามและความในส่วนที่ ๕ ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง ๖. การสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๒๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๔ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนเลือกตั้งมากที่สุดในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้ง ในกรณีที่ผู้ได้รับคะแนนเลือกตั้งมากที่สุดเท่ากันหลายคน ให้ใช้วิธีการจับสลาก ซึ่งต้องกระทำต่อหน้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

มาตรา ๒๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๐ การรวมผลคะแนนเลือกตั้งของการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง รวมคะแนนเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของทุกหน่วยเลือกตั้งที่อยู่ในเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เพื่อรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ในการนี้ เพื่อให้การรวมคะแนนเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งอาจมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลช่วยเหลือในการรวมคะแนนเลือกตั้งได้ตามความจำเป็น

(๒) เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับผลคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจากทุกเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตาม (๑) แล้ว ให้ดำเนินการรวมผลคะแนนเลือกตั้งจากทุกเขตเลือกตั้ง แล้วส่งผลการรวมคะแนนดังกล่าวให้คณะกรรมการการเลือกตั้งโดยพลัน”

มาตรา ๒๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๑ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับผลรวมคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแล้ว ให้ดำเนินการคำนวณสัดส่วนเพื่อหาผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้รวมผลคะแนนทั้งหมดที่พรรคการเมืองได้รับคะแนนจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น

(๒) ให้นำคะแนนรวมจาก (๑) ทหารด้วยหนึ่งร้อยยี่สิบห้า ผลลัพธ์ที่ได้ให้ถือเป็นคะแนนเฉลี่ยต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อหนึ่งคน

(๓) ในการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งแต่ละพรรคการเมืองจะได้รับให้นำคะแนนรวมของแต่ละพรรคการเมืองที่ได้รับ ทหารด้วยคะแนนเฉลี่ยตาม (๒) ผลลัพธ์ที่ได้เป็นจำนวนเต็ม คือจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ โดยเรียงตามลำดับหมายเลขในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น

(๔) ในกรณีที่จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองได้รับรวมกันทุกพรรคการเมืองมีจำนวนไม่ครบหนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน ให้พรรคการเมืองที่มีผลลัพธ์ตาม (๓)

เป็นเศษที่มีจำนวนมากที่สุด ได้รับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน
เรียงตามลำดับ จนกว่าจะมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองทั้งหมด
ได้รับรวมกันครบจำนวนหนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน

(๕) ในการดำเนินการตาม (๔) ถ้ามีคะแนนเท่ากัน ให้พรรคการเมืองที่มีคะแนน
เท่ากันจับสลากโดยตัวแทนของพรรคการเมืองที่มีคะแนนเท่ากันภายในวันและเวลาที่คณะกรรมการ
การเลือกตั้งกำหนด เพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อครบจำนวน

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับ
ตามผลการคำนวณข้างต้น จะต้องไม่เกินจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อเท่าที่มีอยู่ในแต่ละ
บัญชีรายชื่อผู้สมัครที่พรรคการเมืองนั้นได้จัดทำขึ้น”

มาตรา ๒๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้
ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๒ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งส่วนที่ ๑๐ การดำเนินการกรณีการเลือกตั้ง
มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับผลการนับคะแนนแบบแบ่งเขต
เลือกตั้งตามมาตรา ๔๗ และดำเนินการคำนวณสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชี
รายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองตามมาตรา ๔๑ แล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้ง
ว่าผู้สมัครผู้ใดเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชี
รายชื่อ”

มาตรา ๓๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้
ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๓ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ให้รีบส่งผล
การเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของทุกพรรคการเมืองไปยังประธาน
รัฐสภาเพื่อทราบ และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๓๑ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐
และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๖ ผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งติดต่อกันเป็น
เวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง ให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง
แบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านติดต่อกันครั้งสุดท้ายเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน
และให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่ผู้นั้นใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งด้วย”

มาตรา ๓๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความ
ต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑๐ ก่อนวันประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้าปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า พรรคการเมืองใดหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง หรือสมาชิกของพรรคการเมืองผู้ใดได้กระทำการ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สนิบสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวเพื่อประโยชน์แก่พรรค การเมือง ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าการกระทำดังกล่าวน่าจะเป็นผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไป โดยสุจริตและเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจประกาศให้บัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนให้แก่ พรรคการเมืองนั้นในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ เป็นบัตรเสียและมีให้นับเป็นคะแนน ทั้งนี้ เฉพาะใน เขตพื้นที่ที่มีการกระทำนั้น

การกำหนดเขตพื้นที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดจากหน่วย เลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งก็ได้ โดยคำนึงถึงผลกระทบแห่งการกระทำนั้น”

มาตรา ๓๓ เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้คณะกรรมการ การเลือกตั้งจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ของพรรคการเมืองและของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งต่อไป

มาตรา ๓๔ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

-----

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ได้เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๓๗๕ คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน ๑๒๕ คน และมาตรา ๗ ได้บัญญัติให้รัฐสภาดำเนินการพิจารณาและให้ความเห็นชอบการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ แก้ไขเพิ่มเติมคำนิยาม "เขตเลือกตั้ง" (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

๒.๒ ยกเลิกคำนิยาม "กลุ่มจังหวัด" (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

๒.๓ แก้ไขเพิ่มเติมคำว่า "แบบสัดส่วน" เป็นคำว่า "แบบบัญชีรายชื่อ" แทน เพื่อให้สอดคล้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖ (๒) มาตรา ๗ มาตรา ๑๔ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ (๒) มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๑ วรรคสามและวรรคสี่ มาตรา ๘๒ (๓) (๔) และ (๕) มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑๐))

๒.๔ ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน (ยกเลิกมาตรา ๑๑)

๒.๕ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖)

๒.๖ ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป (ยกเลิกมาตรา ๔๗)

๒.๗ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๘)

๒.๘ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์คะแนนเลือกตั้งที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙)

๒.๙ เพิ่มบทเฉพาะกาลเกี่ยวกับการจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมืองเพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและของผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งต่อไป (เพิ่มมาตรา ๓๓)

-----

(๒๗)

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขรับ ๓๕ / ๒๕๕๕
วันที่ ๒๖ มี.ค. ๕๕
เวลา ๑๕.๓๐

สภาผู้แทนราษฎร
ถนนอุทองใน ดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕

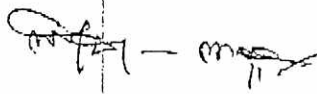
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....
  ๒. บันทึกหลักการและเหตุผล
  ๓. บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ

ข้าพเจ้าขอเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบกันมา เพื่อได้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา และหากสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว ก็ขอได้โปรดนำเสนอวุฒิสภาพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

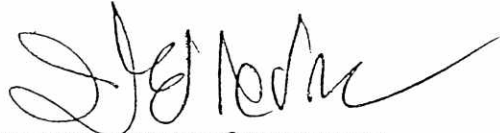
๑. ผู้เสนอ
(นายพิรพันธุ์ พาลุสุข)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
หมายเลขประจำตัวสมาชิก ๒๒๗

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและกฤษฎีกา ๑
รับที่ ๓๐ / ๒๕๕๕
วันที่ ๒๖ / ๓ / ๕๕ เวลา ๑๖.๐๐น

กลุ่มงานทะเบียน
รับที่ ๓๑ / ๒๕๕๕
วันที่ ๒๓ / ๓ / ๕๕ เวลา ๑๗.๓๕

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานประชุม
รับที่ ๑๐๐ / ๒๕๕๕
วันที่ ๒๗ / ๓ / ๕๕ เวลา ๑๕.๕๕น
ส่งกลุ่มงาน ส.ร.ม.แคว้นฯ ๑ ดำเนินการ

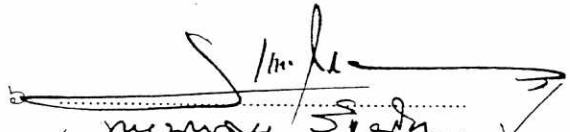
ผู้เสนอ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

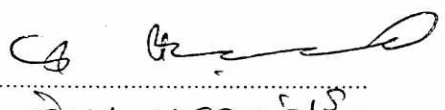
๒.
(นาย วิวัฒน์ วัฒนวิทย์) 154
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค เพื่อไทย
จังหวัด กาญจนบุรี ✓

๓.
(นาย ศิริกร ศิริกร) ✓
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค เพื่อไทย
จังหวัด พิจิตร 231

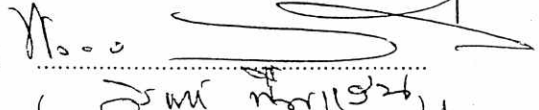
๔.
(นาย อภิชาติ อภิชาติ) 438
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค เพื่อไทย
จังหวัด ฉะเชิงเทรา ✓

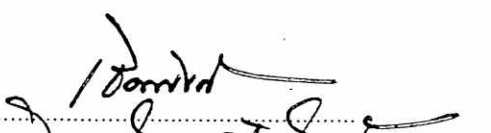
๕.
(นาย อภิชาติ อภิชาติ) ✓
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค พท 234
จังหวัด ตาก ✓

(นาย วิวัฒน์ วัฒนวิทย์) ✓
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค เพื่อไทย
จังหวัด สุพรรณบุรี 130

๗.
(นาย อภิชาติ อภิชาติ) 305
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค เพื่อไทย
จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ✓

๘.
(นาย อภิชาติ อภิชาติ) ✓
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค เพื่อไทย
จังหวัด สุพรรณบุรี 120 ✓

๙.
(นาย อภิชาติ อภิชาติ) ✓
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค เพื่อไทย
จังหวัด สุพรรณบุรี 313 ✓

๑๐.
(นาย อภิชาติ อภิชาติ) ✓
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค เพื่อไทย
จังหวัด สุพรรณบุรี 81 ✓

๑๑.
(นาย อภิชาติ อภิชาติ) ✓
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค เพื่อไทย
จังหวัด พิจิตร 166 ✓

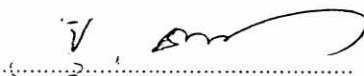
ผู้เสนอ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....

๑๒.
(นางอรุณฉวีรา อ่วมทรง) 448
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค พท.
จังหวัด สสท.ปราชญ์ ✓

๑๓.
(นายแพทย์ กฤษณะพร 402
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค 166 โท
จังหวัด นทท.มท ✓

๑๔.
(นายวิวัฒน์ อดิเรก)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค.....
จังหวัด..... ✓

๑๕.
(นายแพทย์ พรวิวัฒน์)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค 290
จังหวัด..... ✓

๑๖.
(นายวิวัฒน์ อ่วมทรง)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค.....
จังหวัด..... ✓

๑๗.
(นายวิวัฒน์ อ่วมทรง)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค 18
จังหวัด..... ✓

๑๘.
(นายวิวัฒน์ อ่วมทรง)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค 292
จังหวัด..... ✓

๑๙.
(นายวิวัฒน์ อ่วมทรง)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค 298
จังหวัด..... ✓

๒๐.
(นายวิวัฒน์ อ่วมทรง)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรค 423
จังหวัด..... ✓

ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่...) พ.ศ. ....

๗๑. ช.ร.
(อนุชิต ธีระกุล)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย 61

จังหวัด อุดรธานี

๗๒. [Signature]
(โสม ภาณุ)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

จังหวัด สุราษฎร์ธานี

๗๓. [Signature]
(วิเศษ นิลวิเศษ)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

จังหวัด สุราษฎร์ธานี

๗๔. [Signature]
(วิเศษ งาม)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย 84

จังหวัด หนองบัวลำภู

๗๕. [Signature]
(พชกร กอวิฑฒน)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย 243

จังหวัด สุราษฎร์ธานี

๗๖. [Signature]
(นิเทศ ธีระชัย)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย 278

จังหวัด สุราษฎร์ธานี

๗๗. [Signature]
(อนุชิต ธีระกุล)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

จังหวัด สุราษฎร์ธานี 339

๗๘. [Signature]
(โสม ภาณุ)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

จังหวัด ... / 00

๗๙. [Signature]
(...)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

จังหวัด ... 202

๘๐. [Signature]
(...)

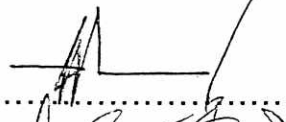
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

จังหวัด ... 264

ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่...) พ.ศ. ....

๗๑. .....
(.....)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
จังหวัด..... (19๐)

๗๒. .....
(.....)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
จังหวัด..... ๔๔๔

๗๓. .....
(.....)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
จังหวัด..... (๐๒๒)

๗๔. ..... ๒๙๑
(.....)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
จังหวัด.....

๗๕. .....
(.....)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย ๒๔๙
จังหวัด..... ๒๔๙

๗๖. .....
(.....)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
จังหวัด..... / ๙๐

๗. ....
(.....)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
จังหวัด.....

๘. ....
(.....)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
จังหวัด.....

๘. ....
(.....)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
จังหวัด.....

๑๐. ....
(.....)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
จังหวัด.....

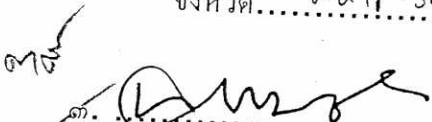
ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่...) พ.ศ. ๒๕๖๑

๓๗.
.....
(..จิรวัฒน์ สิริวัฒนะ..) ✓

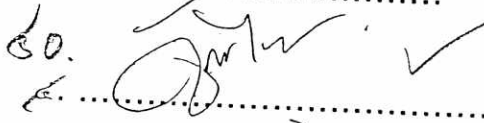
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
จังหวัด... นนทบุรี 40

๓๘. ✓
.....
(..หาบธิน ชนบท๑๖..) ✓

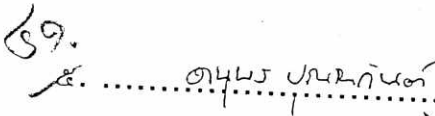
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย 057
จังหวัด... นนทบุรี

๓๙. ✓
.....
(..ทศวิภา ทนธา..) 51

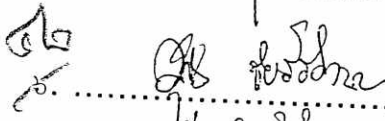
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
จังหวัด... ราชบุรี

๔๐. ✓
.....
(..นายฉกรรพรดี ไชยสงวน..) ✓

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
จังหวัด... นครพนม 035

๔๑. ✓
.....
(..อุษณ อนุภักดิ์..) ✓

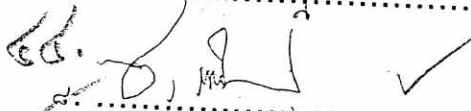
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
จังหวัด... กทม 095

๔๒. ✓
.....
(..สุนทร ชัยวิวัฒน์..) ✓

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
จังหวัด... เชียงใหม่ 409

๔๓. ✓
.....
(..อภินันท์ อรรถนพพร..) ✓

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
จังหวัด... ชลบุรี 96

๔๔. ✓
.....
(..ศุภพร ทวีสุพรรณ..) ✓

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
จังหวัด... สอนัก 115

๔๕. ✓
.....
(..นันทนา ทวีสุข..) ✓

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
จังหวัด... ๑๖๗ 140

๔๖. ✓
.....
(..ศุภพร อรรถนพ..) ✓

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
จังหวัด... นนทบุรี 137

ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่...) พ.ศ. ....

๕๗. ✓
.....
(..... ๑๖๕๒๖๐.)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

จังหวัด.....

๕๘. ✓
..... ๒๒๖
(..... นิตยภัตเดกราณ)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

จังหวัด.....

๕๙. ✓
.....
(..... พงษ์มณี) (๑๘๓)

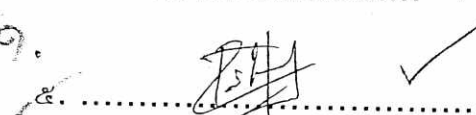
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

จังหวัด.....

๖๐. ✓
.....
(..... ๑๖๕๓๕๖๗๘๙๐)

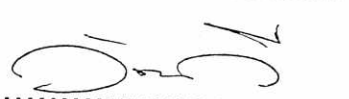
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

จังหวัด..... (๓๒๙)

๖๑. ✓
.....
(..... ๑๖๕๓๕๖๗๘๙๐)

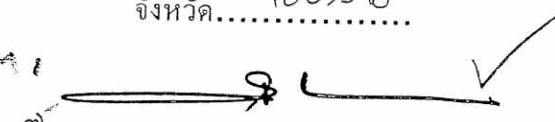
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย ๒๖๗

จังหวัด.....

๖๒. ✓
.....
(..... ๑๖๕๓๕๖๗๘๙๐) ๓๑๖

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

จังหวัด.....

๖๓. ✓
.....
(..... ๑๖๕๓๕๖๗๘๙๐)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย ๔๐๒

จังหวัด.....

๖๔. ✓
.....
(..... ๑๖๕๓๕๖๗๘๙๐)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

จังหวัด.....

๖๕. ✓
..... ๓๗๒
(..... ๑๖๕๓๕๖๗๘๙๐)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

จังหวัด.....

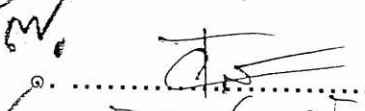
๖๖. ✓
.....
(..... ๑๖๕๓๕๖๗๘๙๐)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย ๐๑๖

จังหวัด.....

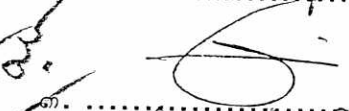
ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่...) พ.ศ. ....

๕๗.
.....
(จักรพันธ์ ทรัพย์) ✓

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
จังหวัด..... 36

๕๘.
.....
(สมรวิทย์ นันทะ) ๒๘๔ ✓

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
จังหวัด..... 1๘๗1

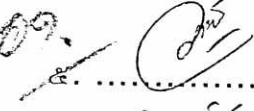
๕๙.
.....
(เอกวิวัฒน์ ไทสงษา) 458 ✓

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
จังหวัด.....

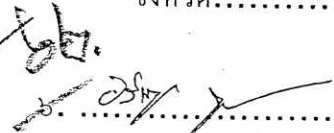
๖๐.
.....
(เสด็จพงศ์ เจริญรุ่งเรือง) ✓

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

จังหวัด..... 205

๖๑.
.....
(ดร. อธิวัฒน์ ไทสงษา) ✓

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
จังหวัด..... 317

๖๒.
.....
(ทพ.ปรัดดา งามรัมย์) ✓

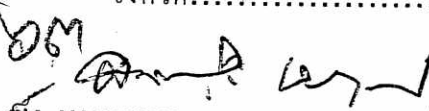
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

จังหวัด..... ๑๖๖๗๗ ๑๙๒

๖๓.
.....
.....

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย 402

จังหวัด.....

๖๓.
.....
(เสด็จพงศ์ ไชยวงศ์) ✓

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

จังหวัด..... ๒๔๕

๖๔.
.....
(สุวิภา อธิวัฒน์) 400 ✓

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

จังหวัด.....

๖๕.
.....
(ทพ.กานต์ ไชยวงศ์) ✓

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

จังหวัด..... ๒๕๑

.....
(.....)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังต่อไปนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมคำนิยาม “เขตเลือกตั้ง” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)
๒. ยกเลิกคำนิยาม “กลุ่มจังหวัด” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)
๓. แก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “แบบสัดส่วน” เป็นคำว่า “แบบบัญชีรายชื่อ” แทน เพื่อให้สอดคล้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖ (๒) มาตรา ๗ มาตรา ๑๔ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ (๒) มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๑ วรรคสามและวรรคสี่ มาตรา ๘๒ (๓) (๔) และ (๕) มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑๐)
๔. เพิ่มมาตรา ๙/๑ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้า ให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้าได้เพียงวันเดียว
๕. แก้ไขเพิ่มเติม ให้เพิ่ม (๓) ของมาตรา ๑๐ โดยกำหนดให้พรรคการเมืองได้มีส่วนร่วม แสดงความเห็นประกอบด้วยในการแบ่งเขตเลือกตั้ง
๖. ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน (ยกเลิกมาตรา ๑๑)
๗. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖)
๘. ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป (ยกเลิกมาตรา ๔๗)
๙. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๘)
๑๐. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์คะแนนเลือกตั้งที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๘ และมาตรา ๘๙)
๑๑. เพิ่มบทเฉพาะกาลเกี่ยวกับการจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรก (เพิ่มมาตรา ๓๕)

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ได้เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๓๗๕ คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน ๑๒๕ คน และมาตรา ๗ ได้บัญญัติให้รัฐสภาดำเนินการพิจารณาและให้ความเห็นชอบการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และปัจจุบันคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งได้จัดให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้าถึง ๒ วัน ทำให้มีปัญหามากมาย โดยการทุจริต เพื่อลดปัญหาและแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพ ทำให้เลือกตั้งล่วงหน้าเพียงวันเดียว และให้ความเป็นธรรมแก่พรรคการเมืองในการแบ่งเขตเลือกตั้งจึงกำหนดให้พรรคการเมืองได้มีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นประกอบด้วย

ร่าง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า
ด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราช
กิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “เขตเลือกตั้ง” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“เขตเลือกตั้ง” หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบ
แบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ หรือเขตเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกบทนิยามคำว่า “กลุ่มจังหวัด” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความใน (๒) ของมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความ
ต่อไปนี้แทน

“(๒) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งเป็นการลงคะแนนเลือกบัญชี
รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น โดยเลือกจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดพรรค
การเมืองหนึ่งเพียงพรรคการเมืองเดียวและใช้เขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗ เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ซึ่งต้องกำหนดให้มีการเริ่มรับสมัครไม่เกินยี่สิบวันนับจากวันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้บังคับและต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

(๒) กำหนดวันที่พรรคการเมืองจะยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นวันก่อนวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตาม

(๑) และกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

(๓) จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดจะมีและจำนวนเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด ซึ่งจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับอำเภอหรือเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตเลือกตั้ง สำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้นำความใน (๑) มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มมาตรา ๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

“มาตรา ๙/๑ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้า ให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้าได้เพียงวันเดียวตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความสุจริตเที่ยงธรรมตลอดจนเหตุผลของความจำเป็นและของการจัดให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้า

มาตรา ๘ ให้เพิ่ม (๓) ของมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

“(๓) การดำเนินการตาม (๑) และ (๒) ต้องให้พรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นประกอบด้วยการแบ่งเขตเลือกตั้ง”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔ การลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้ใช้หน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งตามที่กำหนดไว้ สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๔ บุคคลซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๕ บุคคลใดประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้ง ให้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคการเมืองใดได้เพียงพรรคการเมืองเดียว และจะสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อแบบใดแบบหนึ่งได้เพียงแบบเดียวและสมัครรับเลือกตั้งได้เพียงเขตเลือกตั้งเดียว”

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๖ ในการสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครของแต่ละพรรคการเมืองที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ยื่นใบสมัครต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งนั้น ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนด ภายในระยะเวลาการรับสมัคร การยื่นใบสมัครตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้สมัครยื่นหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองที่จะส่งสมาชิกผู้นั้นเข้าสมัครรับเลือกตั้ง พร้อมกับชำระเงินค่าธรรมเนียมคนละห้าพันบาทและมีหลักฐานการสมัครครบถ้วนตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักฐานการสมัครและวิธีการสมัครรับเลือกตั้ง”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกข้อ ๓. การสมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วน ในส่วนที่ ๕ ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง ของหมวด ๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ข้อต่อไปนี้แทน

“๓. การสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๑ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดจะเสนอบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคการเมืองนั้นจะต้องจัดทำบัญชีรายชื่อ โดยมีหลักเกณฑ์ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

(๑) บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ อย่างเป็นธรรมและต้องคำนึงถึงโอกาส สัดส่วนที่เหมาะสม และเท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย

(๒) พรรคการเมืองจะเสนอรายชื่อบุคคลใดต้องได้รับความยินยอมเป็นหลักฐานโดยชัดแจ้งจากบุคคลนั้น และบุคคลดังกล่าวต้องเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่จะเสนอรายชื่อเพียงพรรคเดียว

(๓) ให้จัดทำบัญชีรายชื่อตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยจัดเรียงลำดับรายชื่อผู้สมัครตามลำดับหมายเลขจำนวนไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน”

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๒ การสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรคการเมือง ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้นตามมาตรา ๔๑ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวันเวลาที่กำหนด พร้อมทั้งหนังสือยินยอมของผู้สมัครเงินค่าธรรมเนียมการสมัครคนละห้าพันบาท หลักฐานการพิจารณารายชื่อผู้สมัครของพรรคการเมืองตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๗ ของรัฐธรรมนูญ และหลักฐานการสมัครอื่นครบถ้วนตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๓ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับบัญชีรายชื่อผู้สมัครตามมาตรา ๔๒ แล้วให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบหลักฐานประกอบการสมัคร คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร ถ้าเห็นว่าถูกต้องให้ประกาศรายชื่อพรรคการเมืองและรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ตามมาตรา ๓๗ และให้นำความในมาตรา ๓๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๘ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๕ ก่อนวันเลือกตั้ง ถ้าปรากฏว่าผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อผู้ใดขาดคุณสมบัติสมัครรับเลือกตั้ง หรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิรับเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการสืบสวนสอบสวนโดยเร็ว และให้นำความในมาตรา ๔๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๙ ให้ยกเลิกชื่อข้อ ๔. หมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบสัดส่วนและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในส่วนที่ ๕ ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง ของหมวด ๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ชื่อต่อไปนี้แทน

“๔. หมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง”

มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๖ ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ให้พรรคการเมืองที่ส่งสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ได้รับหมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นเรียงตามลำดับก่อนหลังในการยื่นบัญชีรายชื่อ ในกรณีที่มิใช่พรรคการเมืองมายื่นบัญชีรายชื่อพร้อมกันและไม่อาจตกลงกันได้ ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างพรรคการเมืองที่มาพร้อมกัน ทั้งนี้ ให้พรรคการเมืองหนึ่งได้รับหนึ่งหมายเลข และถ้าพรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งด้วย ให้ใช้หมายเลขเดียวกับหมายเลขของผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่ตนสังกัดเป็น

หมายเลขที่ตนสังกัดเป็นหมายเลขประจำตัวผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้นทุกเขตเลือกตั้งที่ส่งสมัครด้วย

ถ้าพรรคการเมืองมิได้ส่งสมัครแบบบัญชีรายชื่อ แต่ส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเมื่อผู้สมัครของพรรคการเมืองนั้นยื่นใบสมัครในเขตเลือกตั้งใด ให้ได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครต่อจากหมายเลขสุดท้ายของหมายเลขแบบบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่ง และเมื่อมีการยื่นใบสมัครของผู้สมัครของพรรคการเมืองอื่นที่ส่งสมัครเฉพาะแบบแบ่งเขตเลือกตั้งอีก ให้ได้รับหมายเลขเรียงลำดับถัดไปตามลำดับการสมัครก่อนหลัง แต่ถ้ามีผู้สมัครพร้อมกันหลายคนและไม่อาจตกลงกันได้ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างผู้สมัครที่มาพร้อมกัน”

มาตรา ๒๑ ให้ยกเลิกมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๒๒ ให้ยกเลิกมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๘ ในกรณีที่เป็น การเลือกตั้งแทนตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจาก การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งซึ่งว่างลง ให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับก่อนหลังในการมายื่นใบสมัคร ถ้ามีผู้สมัครพร้อมกันหลายคนและไม่อาจตกลงกันได้ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างผู้สมัครที่มาพร้อมกัน”

มาตรา ๒๓ ให้ยกเลิกความใน (๒) ของมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๒) จำนวนเงินค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อในกรณีที่ผู้สมัครในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดได้ใช้จ่ายไปเพื่อการเลือกตั้งเป็นจำนวนเท่าใด ให้นำรวมเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองด้วย

มาตรา ๒๔ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๒ ภายในกำหนดเก้าสิบวันหลังจากวันเลือกตั้ง ผู้สมัครแต่ละคนและพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ ต้องยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายที่สมทบบัญชีเลือกตั้งจัดทำขึ้นโดยผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคการเมืองแล้วแต่กรณี ได้รับรองความถูกต้องบัญชีรายรับและรายจ่ายอย่างน้อยต้องประกอบด้วยค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ได้จ่ายไปแล้วและที่ยังค้างชำระ รวมทั้งหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องครบถ้วนตามความเป็นจริงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง”

มาตรา ๒๕ ให้ยกเลิกความในวรรคสามและวรรคสี่ของมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“บัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจะต้องมีช่องทำเครื่องหมายและหมายเลขของพรรคการเมืองและชื่อพรรคการเมืองครบทุกพรรคที่ส่งสมัครเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ และมีช่องทำเครื่องหมายว่าไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งด้วย ทั้งนี้ อาจจัดให้มีภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไว้ด้วยก็ได้

บัตรเลือกตั้งสำหรับการลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและบัตรเลือกตั้ง แบบบัญชีรายชื่อต้องมีลักษณะแตกต่างกันที่สามารถจำแนกออกจากกันได้อย่างชัดเจน”

มาตรา ๒๖ ให้ยกเลิกความใน (๓) (๔) และ (๕) ของมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๓) บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครเกินจำนวนหนึ่งคน หรือบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งพรรคการเมืองเกินหนึ่งพรรคการเมือง

(๔) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนเลือกตั้งให้กับผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งผู้ใดหรือพรรคการเมืองที่ส่งสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด

(๕) บัตรที่ได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ แล้วทำเครื่องหมายในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งด้วย”

มาตรา ๒๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๘ ในเขตเลือกตั้งใด ถ้าในวันเลือกตั้งมีผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งคนเดียว ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งต่อเมื่อได้คะแนนเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น และมากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง

ในกรณีที่ผู้สมัครได้รับคะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นหรือไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น โดยให้รับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ และให้นำความในมาตรา ๙ มาใช้บังคับ

ในการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสอง ถ้ามีผู้สมัครคนเดียวให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม และถ้าผู้สมัครได้คะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นอีก หรือได้ไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ โดยให้ดำเนินการตามวรรคสองอีกครั้งหนึ่ง

ในการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสาม ถ้ามีผู้สมัครคนเดียวให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนเลือกตั้งเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งโดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งให้ผู้ได้รับเลือกตั้งภายในระยะเวลาตาม มาตรา ๘

ในกรณีที่มีการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสาม หากปรากฏว่าไม่มีผู้สมัครให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มเติม เพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบจำนวนและให้นำความในวรรคสองและวรรคสามและความใน ส่วนที่ ๕ ผู้สมัคร และการสมัครรับเลือกตั้ง ๒. การสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๒๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๘๘ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนเลือกตั้งมากที่สุดในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้ง ในกรณีที่มิผู้ได้รับคะแนนเลือกตั้งมากที่สุดเท่ากันหลายคน ให้ใช้วิธีการจับสลาก ซึ่งต้องกระทำต่อหน้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

มาตรา ๒๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๐ การรวมผลคะแนนเลือกตั้งของการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งรวมคะแนนเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของทุกหน่วยเลือกตั้งที่อยู่ในเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพื่อรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ในการนี้ เพื่อให้การรวมคะแนนเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งอาจมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลช่วยเหลือในการรวมคะแนนเลือกตั้งได้ตามความจำเป็น”

(๒) เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับผลคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจากทุกเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตาม (๑) แล้วให้ดำเนินการรวมผลคะแนนเลือกตั้งจากทุกเขตเลือกตั้งแล้วส่งผลการรวมคะแนนดังกล่าวให้คณะกรรมการการเลือกตั้งโดยพลัน”

มาตรา ๓๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๑ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับผลรวมคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแล้ว ให้ดำเนินการคำนวณสัดส่วนเพื่อหาผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้รวมผลคะแนนทั้งหมดที่พรรคการเมืองได้รับคะแนนจากบัญชีรายชื่อพรรคการเมืองนั้น

(๒)ให้นำคะแนนรวมจาก (๑) หาดด้วยหนึ่งร้อยยี่สิบห้า ผลลัพธ์ที่ได้ให้ถือเป็นคะแนนเฉลี่ยต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อหนึ่งคน

(๓) ในการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งแต่ละพรรคการเมืองจะได้รับให้นำคะแนนรวมของแต่ละพรรคการเมืองที่ได้รับ หาดด้วยคะแนนเฉลี่ยตาม (๒) ผลลัพธ์ที่ได้เป็นจำนวนเต็ม คือ จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ โดยเรียงตามลำดับหมายเลขในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น

(๔) ในกรณีที่จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองได้รับรวมกันทุกพรรคการเมืองมีจำนวนไม่ครบหนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน ให้พรรคการเมืองที่มีผลลัพธ์ตาม (๓) เป็นเศษที่มีจำนวนมากที่สุด ได้รับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนเรียงตามลำดับ จนกว่าจะมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองทั้งหมดได้รับรวมกันครบจำนวนหนึ่งร้อยยี่สิบคน

(๕) ในการดำเนินการตาม (๔) ถ้ามีคะแนนเท่ากัน ให้พรรคการเมืองที่มีคะแนนเท่ากันจับสลากโดยตัวแทนของพรรคการเมืองที่มีคะแนนเท่ากับภายในวันและเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด เพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อครบจำนวน

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับตามผลการคำนวณข้างต้น จะต้องไม่เกินจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อเท่าที่มีอยู่ในแต่ละบัญชีรายชื่อ ผู้สมัครที่พรรคการเมืองนั้นได้จัดทำขึ้น”

มาตรา ๓๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๒ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งส่วนที่ ๑๐ การดำเนินการกรณีกการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับผลการนับคะแนนแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๘๗ และดำเนินการคำนวณสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๑ แล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งว่าผู้สมัครผู้ใดเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ”

มาตรา ๓๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๓ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ให้รับส่งผลการเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของทุกพรรคการเมืองไปยังประธานรัฐสภาเพื่อทราบ และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๓๓ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๙๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๖ ผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งติดต่อกันเป็นเวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง ให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านติดต่อกันครั้งสุดท้ายเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันและให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่ผู้นั้นใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งด้วย”

มาตรา ๓๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑๐ ก่อนวันประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้าปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองใดหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง หรือสมาชิกของพรรคการเมืองผู้ใดได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวเพื่อประโยชน์แก่พรรคการเมือง ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าการกระทำดังกล่าวน่าจะเป็นผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจประกาศให้บัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนให้แก่พรรคการเมืองนั้นในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ เป็นบัตรเสียและมีให้นับเป็นคะแนน ทั้งนี้ เฉพาะในเขตพื้นที่ที่มีการกระทำนั้น

การกำหนดเขตพื้นที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดจากหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งก็ได้ โดยคำนึงถึงผลกระทบแห่งการกระทำนั้น”

มาตรา ๓๕ เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและ
ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรก

มาตรา ๓๖ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

.....
.....

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ได้เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๓๗๕ คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน ๑๒๕ คน และมาตรา ๗ ได้บัญญัติให้รัฐสภาดำเนินการพิจารณาและให้ความเห็นชอบการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และปัจจุบันคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งได้จัดให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้าถึง ๒ วัน ทำให้มีปัญหาขึ้นมากมาย โดยการทุจริต เพื่อลดปัญหาและแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพ ทำให้เลือกตั้งล่วงหน้าเพียงวันเดียว และให้ความเป็นธรรมแก่พรรคการเมืองในการแบ่งเขตเลือกตั้งจึงกำหนดให้พรรคการเมืองได้มีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นประกอบด้วย

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

๒.๑ แก้ไขเพิ่มเติมคำนิยาม “เขตเลือกตั้ง” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

๒.๒ ยกเลิกคำนิยาม “กลุ่มจังหวัด” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

๒.๓ แก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “แบบสัดส่วน” เป็นคำว่า “แบบบัญชีรายชื่อ” แทน เพื่อให้สอดคล้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖ (๒) มาตรา ๗ มาตรา ๑๔ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ (๒) มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๑ วรรคสามและวรรคสี่ มาตรา ๘๒ (๓) (๔) และ (๕) มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑๐)

๒.๔ เพิ่มมาตรา ๙/๑ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้าให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้าได้เพียงวันเดียว

๒.๕ แก้ไขเพิ่มเติม ให้เพิ่ม (๓) ของมาตรา ๑๐ โดยกำหนดให้พรรคการเมืองได้มีส่วนร่วมแสดงความเห็นประกอบด้วยในการแบ่งเขตเลือกตั้ง

๒.๖ ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน (ยกเลิกมาตรา ๑๑)

๒.๗ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖)

๒.๘ ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป (ยกเลิกมาตรา ๔๗)

๒.๙ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๘)

๒.๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์คะแนนเลือกตั้งที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๘ และมาตรา ๘๙)

๒.๑๑ เพิ่มบทเฉพาะกาลเกี่ยวกับการจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรก (เพิ่มมาตรา ๓๕)

รายงาน

ของ

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

สภาผู้แทนราษฎร

สำนักกรรมการ ๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ดวงที่สด
ที่ ๒๐๒๔/๒๕๕๕

(สำเนา)

สภาผู้แทนราษฎร
ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยรายงานของคณะกรรมการการ
วิสามัญ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....
(คณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... (นายพีรพันธุ์ พาลุสุข
กับคณะ เป็นผู้เสนอ) และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา ซึ่งกรรมาธิการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายเจริญ จรรย์โกมล	๒. นายชลน่าน ศรีแก้ว
๓. นายชวลิต วิชยสุทธิ์	๔. นายชาญชัย อิสระเสนารักษ์
๕. นายถาวร เสนเนียม	๖. นายทศพร เสรีรักษ์
๗. นายธนาชาติ แสงประดับ ธรรมโชติ	๘. นายธนา ชีรวินิจ
๙. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	๑๐. นายธนิศร์ ศรีประเทศ
๑๑. นายนิกร จำนง	๑๒. นายนิพนธ์ บุญญามณี
๑๓. นายนิยม ช่างพินิจ	๑๔. นายบุญเกียรติ รักชาติเจริญ
๑๕. นายประจักษ์ แก้วกัลยา	๑๖. นายประยุทธ์ ศิริพานิชย์
๑๗. นายปาน ฟุ้งสุจริต	๑๘. นางมุสตี ตามไท
๑๙. นายพีรพันธุ์ พาลุสุข	๒๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พีรยศ ราอิมมูลา
๒๑. นายภราดร ปริศนานันทกุล	๒๒. นายมานะ คงวุฒิปัญญา
๒๓. นายยงเกียรติ อติเศรษฐกุล	๒๔. นายวัฒนา เตียกุล
๒๕. นายวิเชียร ขาวขำ	๒๖. นายวินัย ภัทรประสิทธิ์
๒๗. นายวิรัตน์ กัลยาศิริ	๒๘. นายวุฒิพงศ์ ฉายแสง
๒๙. นายสมบูรณ์ อุทัยเวีนกุล	๓๐. นายสาธิต ปิตุเตชะ
๓๑. นายสุขุมพงศ์ โง่นคำ	๓๒. นายสุทธิพล ทวีชัยการ
๓๓. นายสุวโรช พะลัง	๓๔. นายอรรถวิรัช สุวรรณภักดี
๓๕. นายอลงกต มณีเกาศ	๓๖. นายอุตร ทองประเสริฐ

(๙๐)

- ๒ -

บัดนี้ คณะกรรมาธิการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว
เสร็จแล้ว จึงกราบเรียนมาเพื่อให้โปรดนำเสนอที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

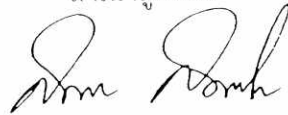
ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) วิรัตน์ กัลยาศิริ

(นายวิรัตน์ กัลยาศิริ)

รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
แทนประธานคณะกรรมการ

สำเนาถูกต้อง

(นายสามารถ คัมภีรานนท์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๒

สำนักกรรมการ ๒

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๒๔-๖

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๒๕

สุนทรี เลากลาง/ร่าง
กรวรรณ แจ่มมาโนช/พิมพ์
ชูพงศ์ นิลสกุล/ตรวจ

ตรวจทาน

ครั้งที่ ๑ จินต์ประเสริฐ ปฐมภาค , คณิต คำนวลผล
ตวิษา แยมสอาด

ครั้งที่ ๒ วชิร ทรองจิตต์ , ฐิติมา ทองสวัสดิ์
รัฐภูมิ คำศรี ,

ครั้งที่ ๓ อโณทัย รอดม้วย , วิลาวรรณ ไร่ริน
อาริษา เสาวรส

รายงานของคณะกรรมการการวิสามัญ

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๔ ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... (คณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... (นายพีรพันธุ์ พาลุสุข กับคณะ เป็นผู้เสนอ) และตั้งกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณากำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน โดยให้ถือเอาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการการวิสามัญได้ดำเนินการแล้ว ปรากฏผลดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการการวิสามัญได้มีมติเลือกตั้ง

(๑) นายถาวร เสนเนียม	เป็นประธานคณะกรรมการ
(๒) นายวิรัตน์ กัลยาศิริ	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
(๓) นายประยุทธ์ ศิริพานิชย์	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
(๔) นายนิกร จำนง	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
(๕) นายประจักษ์ แก้วกัลยา	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
(๖) นายบุญเกียรติ รักชาติเจริญ	เป็นเลขานุการคณะกรรมการ
(๗) นายอลงกต มณีวงศ์	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
(๘) นางสุستی ตามไท	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
(๙) นายธนิตร์ ศรีประเทศ	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สาม
(๑๐) นายธนา ชีรวินิจ	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
(๑๑) นายภราดร ปริศนานันทกุล	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
(๑๒) นายปาน พิงสุจริต	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
(๑๓) นายชวลิต วิชยสุทธิ์	เป็นโฆษกคณะกรรมการ

๒. คณะกรรมการการวิสามัญได้มีมติแต่งตั้ง นายชูพงศ์ นิลสกุล ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ สำนักกรรมการ ๒ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๒

๓. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีผู้เสนอคำแปรญัตติ จำนวน ๖ คน

ดังนี้

- (๑) นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท
- (๒) นายอุดมเดช รัตนเสถียร
- (๓) นายประเกียรติ นาสิมมา
- (๔) นายไพจิตร ศรีวรขาน
- (๕) นางฐิติมา ฉายแสง
- (๖) นายชัยวัฒน์ ทรัพย์รวงทอง

๔. ผลการพิจารณา

ชื่อร่างพระราชบัญญัติ	ไม่มีการแก้ไข
คำปรารภ	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๒	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๓ แก้ไขบทนิยามคำว่า “เขตเลือกตั้ง” ในมาตรา ๔ นายชัยวัฒน์ ทรัพย์รวงทอง ขอแปรญัตติ โดยขอให้เพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “เขต	ไม่มีการแก้ไข

เลือกตั้ง” เป็นดังนี้

(คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว) ผู้แปรญัตติพอใจ)

“มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “เขตเลือกตั้ง” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“เขตเลือกตั้ง” หมายความว่า ห้องที่ที่กำหนดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ หรือเขตเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี

การจัดแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของจังหวัดใดให้แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็นแต่ละเขตอำเภอเท่านั้น แต่ทั้งนี้การแบ่งเขตเลือกตั้งในแต่ละเขตให้คำนึงถึงจำนวนประชากรในแต่ละเขตให้มีจำนวนใกล้เคียงกัน”

มาตรา ๔ ยกเลิกบทนิยามคำว่า “กลุ่มจังหวัด” ในมาตรา ๔	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๕ แก้ไข (๒) ของมาตรา ๖	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๖ แก้ไขมาตรา ๗	ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖/๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๙/๑ คณะกรรมาธิการเพิ่มขึ้นใหม่

มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็นและผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

นายชลน่าน ศรีแก้ว นายชาญชัย อิศระเสนาภิรักษ์ นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง และนางมุสตี

ตามไท (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอเพิ่มความเป็นมาตรา ๙/๑ ของมาตรา ๖/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖/๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๙/๑ ในส่วนที่ ๑ บททั่วไป ของหมวด ๑

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

“มาตรา ๙/๑ การจัดให้มีการใช้สิทธิการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งให้กำหนดเพียงหนึ่งวัน และต้องเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความสุจริตและเที่ยงธรรม และการตรวจสอบเหตุผลและความจำเป็นของผู้ขอใช้สิทธิดังกล่าว”

นายประยุทธ ศรีพานิชย์ (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอเพิ่มความเป็นมาตรา ๙/๑ ของมาตรา ๖/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖/๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๙/๑ ในส่วนที่ ๑ บททั่วไป ของหมวด ๑

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

“มาตรา ๙/๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๙๕ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ต้องมาลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การกำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งให้กำหนดได้หนึ่งวันเท่านั้น และต้องเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร”

นายอุดมเดช รัตนเสถียร ขอแปรญัตติ โดยขอเพิ่มความเป็นมาตรา ๙/๑ ของมาตรา ๖/๑ เป็นดังนี้

(คณะกรรมาธิการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ)

“มาตรา ๖/๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๙/๑ ในส่วนที่ ๑ บททั่วไป ของหมวด ๑

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

“มาตรา ๙/๑ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้าให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้าได้เพียงวันเดียวตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความสุจริต เที่ยงธรรม ตลอดจนเหตุผลของความจำเป็นและของการจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้า”

นายประเกียรติ นาสิมมา ขอแปรญัตติ โดยขอเพิ่มความเป็นมาตรา ๙/๑ ของมาตรา ๖/๑ เป็นดังนี้

(คณะกรรมาธิการไม่เห็นด้วย

ผู้แปรญัตติขอสงวน)

“มาตรา ๖/๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๙/๑ ในส่วนที่ ๑ บททั่วไป ของหมวด ๑

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

(๙๔)

“มาตรา ๙/๑ การกำหนดวันเลือกตั้งต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักรจะกำหนดให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้าหรือลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้าไม่ได้””

นายไพจิต ศรีวรขาน ขอแปรญัตติ โดยขอให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๖/๑ ยกเลิกความของ
มาตรา ๙๕ เป็นดังนี้

(คณะกรรมการไม่เห็นด้วย

ผู้แปรญัตติขอสงวน)

“มาตรา ๖/๑ ให้ยกเลิกมาตรา ๙๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐”

มาตรา ๖/๒ เพิ่มความเป็น (๓) ของมาตรา ๑๐	-	คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่
มาตรา ๗ ยกเลิกมาตรา ๑๑		ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๘ แก้ไขมาตรา ๑๔		ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๙ แก้ไขมาตรา ๓๔		ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๐ แก้ไขวรรคหนึ่ง ของมาตรา ๓๕		ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๑ แก้ไขมาตรา ๓๖		มีการแก้ไข
มาตรา ๑๒ ยกเลิกข้อ ๓. การสมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วน ใน ส่วนที่ ๕ ของหมวด ๑		มีการแก้ไข
มาตรา ๑๓ แก้ไขมาตรา ๔๑		มีการแก้ไข
นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท ขอแปรญัตติ โดยขอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๔๑		

เป็นดังนี้

(คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ)

“มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๑ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดจะเสนอบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคการเมืองนั้นจะต้องจัดทำบัญชีรายชื่อโดยมีหลักเกณฑ์ตามลำดับดังต่อไปนี้

มาตรา ๑๕ แก้ไขมาตรา ๔๓	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๖ แก้ไข มาตรา ๔๕	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๗ ยกเลิก ข้อ ๔. หมายเลขที่จะใช้ลงคะแนน เลือกตั้งแบบสัดส่วน และแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ใน ส่วนที่ ๕ ของหมวด ๑	มีการแก้ไข
มาตรา ๑๘ แก้ไขมาตรา ๔๖	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๑๙ แก้ไขมาตรา ๔๗	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๒๐ แก้ไขมาตรา ๔๘	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๒๑ แก้ไข (๒) ของมาตรา ๕๐	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๒๒ แก้ไข วรรคหนึ่ง ของมาตรา ๕๒	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๒๓ แก้ไขวรรคสามและวรรคสี่ของมาตรา ๖๑	มีการแก้ไข
วรรคสาม	มีการแก้ไข
วรรคสี่	ไม่มีการแก้ไข

นายอุดมเดช รัตนเสถียร ขอแปรญัตติ โดยขอให้เพิ่มความในวรรคห้าของมาตรา ๖๑

เป็นดังนี้

(คณะกรรมาธิการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ)

“มาตรา ๖๓ ให้ยกเลิกความในวรรคสามและวรรคสี่ และวรรคห้าของมาตรา ๖๑ แห่ง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“บัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจะต้องมีช่องทำเครื่องหมายและหมายเลขของพรรคการเมืองและชื่อพรรคการเมืองครบทุกพรรคที่ส่งสมัครเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและมีช่องทำเครื่องหมายว่าไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งด้วย ทั้งนี้ อาจจัดให้มีภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไว้ด้วยก็ได้

บัตรเลือกตั้งสำหรับการลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อต้องมีลักษณะแตกต่างที่สามารถจำแนกออกจากกันได้อย่างชัดเจน

หีบบัตรเลือกตั้งและบัตรเลือกตั้งให้เป็นไปตามลักษณะและขนาดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ในการพิมพ์บัตรเลือกตั้ง ให้มีตัวแทนพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้สังเกตการณ์ด้วย”

มาตรา ๒๔ แก้ไข (๓) (๔) และ (๕) ของมาตรา ๘๒

ไม่มีการแก้ไข

มีกรรมวิธีการขอสงวนความเห็น

นายสุขุมพงศ์ โง่นคำ (กรรมวิธีการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอให้แก้ไขเพิ่มเติมความใน

(๓) เป็นดังนี้

“(๓) บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครเกินจำนวนหนึ่งคน หรือบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกพรรคการเมืองเกินหนึ่งพรรคการเมือง เว้นแต่ได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งหมายเลขที่ไม่มีผู้สมัครหรือไม่มีพรรคการเมืองเพิ่มเกินมาอีก และไม่ถือว่าเป็นบัตรเสียตาม (๔) ด้วย”

มาตรา ๒๕ แก้ไขมาตรา ๘๘

มีการแก้ไข

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท ขอแปรญัตติ โดยขอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสี่ของมาตรา

๘๘ เป็นดังนี้

(คณะกรรมการไม่เห็นด้วย

ผู้แปรญัตติขอสงวน)

“มาตรา ๒๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๘ ในเขตเลือกตั้งใด ถ้าในวันเลือกตั้งมีผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งคนเดียว ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งต่อเมื่อได้รับคะแนนเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น และมากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง

ในกรณีที่ผู้สมัครได้รับคะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นหรือไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น โดยให้รับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ และให้นำความในมาตรา ๙ มาใช้บังคับ

ในการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสอง ถ้ามีผู้สมัครคนเดียวให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม และถ้าผู้สมัครได้คะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นอีก หรือได้ไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ โดยให้ดำเนินการตามวรรคสองอีกครั้งหนึ่ง

ในการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสาม ถ้ามีผู้สมัครคนเดียวให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนเสียงที่ต่ำ
เขียนผู้ได้รับเลือกตั้ง โดยให้คณะกรรมการเลือกตั้งประกาศให้ผู้ได้รับเลือกตั้งภายหลัง
ระชาระสวตวรรษตวรรษ ๕ นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่มีการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสาม หากปรากฏว่าไม่มีผู้สมัคร ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มเติม เพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบจำนวนและให้นำความในวรรคสองและวรรคสามและความในหน้าที่ ๕ ผู้สมัคร และการสมัครรับเลือกตั้ง ๒. การสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๒๖ แก้ไขมาตรา ๘๙

มีการแก้ไข

มาตรา ๒๗ แก้ไขมาตรา ๙๐

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๘ แก้ไขมาตรา ๙๑

ไม่มีการแก้ไข

มีกรรมวิธีการขอสงวนความเห็น

นายสุขุมพงศ์ โง่นคำ (กรรมวิธีการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอให้เพิ่มความเป็น
วรรคสามของมาตรา ๙๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า
ด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้
แทน

“มาตรา ๙๑ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับผลรวมคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ
จากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแล้ว ให้ดำเนินการคำนวณสัดส่วนเพื่อหาผู้ได้รับเลือกตั้งเป็น
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้รวมผลคะแนนทั้งหมดที่พรรคการเมืองได้รับคะแนนจากบัญชีรายชื่อของพรรค
การเมืองนั้น

(๒)ให้นำคะแนนรวมจาก (๑) หารด้วยหนึ่งร้อยยี่สิบห้า ผลลัพธ์ที่ได้ให้ถือเป็นคะแนนเฉลี่ย
ต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อหนึ่งคน

(๓) ในการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งแต่ละพรรคการเมืองจะได้รับให้
นำคะแนนรวมของแต่ละพรรคการเมืองที่ได้รับ หารด้วยคะแนนเฉลี่ยตาม (๒) ผลลัพธ์ที่ได้เป็นจำนวนเต็ม คือ
จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ โดยเรียงตามลำดับหมายเลขในบัญชี
รายชื่อของพรรคการเมืองนั้น

(๔) ในกรณีที่จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองได้รับ
รวมกันทุกพรรคการเมืองมีจำนวนไม่ครบหนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน ให้พรรคการเมืองที่มีผลลัพธ์ตาม (๓) เป็นเศษที่มี
จำนวนมากที่สุด ได้รับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนเรียงตามลำดับ
จนกว่าจะมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองทั้งหมดได้รับรวมกันครบจำนวน
หนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน

(๕) ในการดำเนินการตาม (๔) ถ้ามีคะแนนเท่ากัน ให้พรรคการเมืองที่มีคะแนนเท่ากันจับ
สลากโดยตัวแทนของพรรคการเมืองที่มีคะแนนเท่ากันภายในวันและเวลาที่คณะกรรมการ การเลือกตั้งกำหนด
เพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อครบจำนวน

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับตาม
ผลการคำนวณข้างต้น จะต้องไม่เกินจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อเท่าที่มีอยู่ในแต่ละบัญชีรายชื่อ
ผู้สมัครที่พรรคการเมืองนั้นได้จัดทำขึ้น”

หากจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้
ตามผลการคำนวณเกินจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นได้จัดทำขึ้น ทำให้
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากแบบบัญชีรายชื่อ มีจำนวนไม่ถึงหนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน ให้
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเท่าที่มีอยู่”

มาตรา ๒๙ แก้ไขมาตรา ๙๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๐ แก้ไขมาตรา ๙๓

มีการแก้ไข

นายชลน่าน ศรีแก้ว นายชาณุชัย อิศระเสนารักษ์ นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง และนางผุสดี ตามไท (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็น โดยขอเพิ่มความเป็นมาตรา ๓๐/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๐/๑ ให้ยกเลิกความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๙๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ในการขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการโดยการขึ้นทะเบียนผู้ขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง และเมื่อคณะกรรมการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายได้ตรวจสอบการมีสิทธิเลือกตั้ง และเหตุแห่งการขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ของผู้แจ้งความประสงค์ตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้าเห็นว่าถูกต้องให้บันทึกรายชื่อผู้นั้นไว้ในทะเบียนรายชื่อผู้ขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น แล้วให้กำหนดที่เลือกตั้งกลางที่ผู้นั้นจะใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง และแจ้งให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ผู้นั้นมีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบ และหมายเหตุสถานที่ที่ผู้นั้นจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งในเอกสารที่เกี่ยวข้องในกรณีที่บุคคลซึ่งคณะกรรมการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า เหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งนั้นมีใช่เหตุอันสมควร ให้รีบแจ้งให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

หลักเกณฑ์และวิธีการการขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งและการขึ้นทะเบียนตามวรรคสอง สถานที่ และจำนวนที่เลือกตั้งกลาง และวันที่กำหนดให้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด”

มาตรา ๓๑ แก้ไขวรรคหนึ่งของมาตรา ๙๖

ไม่มีการแก้ไข

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท ขอแปรญัตติโดยขอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองของมาตรา ๙๖ เป็นดังนี้

(คณะกรรมการไม่เห็นด้วย

ผู้แปรญัตติขอสงวน)

“มาตรา ๓๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๖ ผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งติดต่อกันเป็นเวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง ให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านติดต่อกันครั้งสุดท้ายเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันและให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่ผู้นั้นใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งด้วย

ให้คณะกรรมาธิการผู้แทนราษฎรและผู้แทนวุฒิสภา หรือผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้งหรือมีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักรให้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งนอกเขตตามหลักเกณฑ์ วิธีการที่กรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

มาตรา ๓๒ แก้ไขมาตรา ๑๑๐

มีการแก้ไข

มาตรา ๓๓

มีการแก้ไข

มาตรา ๓๓/๑

คณะกรรมการฯ เพิ่มขึ้นใหม่

มาตรา ๓๔

ไม่มีการแก้ไข

๕. ข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้เริ่มตั้งแต่ชื่อร่างพระราชบัญญัติ คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง โดยคณะกรรมการฯ เห็นว่า สมควรมีข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรี ศาล หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องควรทราบหรือควรปฏิบัติไว้ท้ายรายงานของคณะกรรมการฯ เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณา ดังนี้

๑. ในการจัดให้มีการลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งกรณีผู้มีสิทธิไม่สามารถมาใช้สิทธิในวันเลือกตั้งได้และจะขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องทำการตรวจสอบหลักฐานเอกสารการลงทะเบียนอย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งพิจารณาถึงเหตุผลความจำเป็นอย่างแท้จริงของผู้ใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งว่าสมควรอนุญาตได้หรือไม่ ถ้าไม่สมควรอนุญาตต้องแจ้งให้ผู้มาใช้สิทธิทราบล่วงหน้าโดยเร็ว

๒. การจัดเก็บหีบบัตรลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ให้จัดเก็บไว้ในสถานที่ที่มีความปลอดภัย โดยสามารถสังเกตเห็นได้ตลอดเวลา และจัดให้มีอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์หรือมาตรการอื่นร่วมในบริเวณสถานที่จัดเก็บด้วย รวมทั้งประชาชนสามารถตรวจสอบได้โดยง่าย

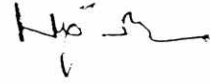
๓. การเคลื่อนย้ายหีบบัตรลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ควรกำหนดให้มีตัวแทนพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเข้าร่วมในการสังเกตการณ์เคลื่อนย้าย โดยมีการกำหนดมาตรการให้พรรคการเมืองทุกพรรคมีส่วนร่วมในการป้องกันและรักษาความปลอดภัยหีบบัตรเลือกตั้ง

๔. การกำหนดระยะเวลาการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ควรกำหนดระยะเวลาการลงคะแนนเลือกตั้งเช่นเดียวกับวันเลือกตั้ง ทั้งนี้ เพื่อมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกิดความสับสนในการลงคะแนนเลือกตั้ง

อย่างไรก็ดี หากจะมีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งในครั้งต่อไปสมควรที่จะมีการพิจารณาแก้ไขระยะเวลาการลงคะแนนเลือกตั้งเป็นเวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. เพื่อเป็นการเปิดโอกาสในการขยายการใช้สิทธิให้แก่ประชาชน

(๑๐๑)

๖. ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมและข้อสังเกต
ของคณะกรรมการธิการ มาพร้อมกับรายงานนี้ด้วยแล้ว

(นายบุญเกียรติ รักชาติเจริญ)

เลขานุการคณะกรรมการวิสามัญ

(๑๐๒)

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังต่อไปนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมคำนิยาม “เขตเลือกตั้ง” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)
๒. ยกเลิกคำนิยาม “กลุ่มจังหวัด” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)
๓. แก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “แบบสัดส่วน” เป็นคำว่า “แบบบัญชีรายชื่อ” แทน เพื่อให้สอดคล้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖ (๒) มาตรา ๗ มาตรา ๑๔ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ (๒) มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๑ วรรคสามและวรรคสี่ มาตรา ๘๒ (๓) (๔) และ (๕) มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑๐)
๔. ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน (ยกเลิกมาตรา ๑๑)
๕. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖)
๖. ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป (ยกเลิกมาตรา ๔๗)
๗. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๘)
๘. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์คะแนนเลือกตั้งที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๘ และมาตรา ๘๙)
๙. เพื่อบทเฉพาะกาลเกี่ยวกับการจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไป ครั้งต่อไป (เพิ่มมาตรา ๓๓)

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ได้เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๓๗๕ คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน ๑๒๕ คน และมาตรา ๗ ได้บัญญัติให้รัฐสภาดำเนินการพิจารณาและให้ความเห็นชอบการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

“(๒) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งเป็นการลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น โดยเลือกจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเพียงพรรคการเมืองเดียวและใช้เขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗ เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ซึ่งต้องกำหนดให้มีการเริ่มรับสมัครไม่เกินยี่สิบวันนับจากวันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้บังคับและต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

(๒) กำหนดวันที่พรรคการเมืองจะยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นวันก่อนวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตาม (๑) และกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

(๓) จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดจะมีและจำนวนเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด ซึ่งจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับอำเภอหรือเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตเลือกตั้ง สำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้นำความใน (๑) มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๖/๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๙/๑ ในส่วนที่ ๑ บททั่วไป ของหมวด ๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

“มาตรา ๙/๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๙๕ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประสงค์จะขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ต้องมาลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง การจัดให้มีการใช้สิทธิการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งให้กำหนดเพียงหนึ่งวัน และต้องเป็นวันเดียวกันทุกเขตเลือกตั้งที่มีการเลือกตั้ง ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความสุจริตและเที่ยงธรรม และการตรวจสอบเหตุผลและความจำเป็นของผู้ขอใช้สิทธิดังกล่าว”

มาตรา ๖/๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๓) ของมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

“(๓) เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งตาม (๑) และ (๒) ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔ การลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้ใช้หน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งตามที่กำหนดไว้ สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๔ บุคคลซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๕ บุคคลใดประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้ง ให้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคการเมืองใดได้เพียงพรรคการเมืองเดียว และจะสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ แบบใดแบบหนึ่งได้เพียงแบบเดียวและสมัครรับเลือกตั้งได้เพียงเขตเลือกตั้งเดียว”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๖ ในการสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครของแต่ละพรรคการเมืองที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ยื่นใบสมัครต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งนั้น ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนด ภายในระยะเวลาการรับสมัครการยื่นใบสมัครตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้สมัครยื่นหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกผู้นั้นเข้าสมัครรับเลือกตั้ง พร้อมกับชำระเงินค่าธรรมเนียมคนละห้าพันบาทและมีหลักฐานการสมัครครบถ้วนตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักฐานการสมัครและวิธีการสมัครรับเลือกตั้ง”

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๕ ก่อนวันเลือกตั้ง ถ้าปรากฏว่าผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อผู้ใดขาดคุณสมบัติสมัครรับเลือกตั้ง หรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการสืบสวนสอบสวนโดยเร็ว และให้นำความในมาตรา ๔๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกชื่อข้อ ๔. หมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบสัดส่วนและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในส่วนที่ ๕ ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง ของหมวด ๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“๔. หมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง”

มาตรา ๑๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๖ ในกรณีที่เป็น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ให้พรรคการเมืองที่ส่งสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ได้รับหมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นเรียงตามลำดับก่อนหลังในการยื่นบัญชีรายชื่อ ในกรณีที่มีพรรคการเมืองมายื่นบัญชีรายชื่อพร้อมกันและไม่อาจตกลงกันได้ ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างพรรคการเมืองที่มาพร้อมกัน ทั้งนี้ ให้พรรคการเมืองหนึ่งได้รับหนึ่งหมายเลข และถ้าพรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งด้วย ให้ใช้หมายเลขเดียวกับหมายเลขของผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่ตนสังกัดเป็นหมายเลขประจำตัวผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้นทุกเขตเลือกตั้งที่ส่งสมัครด้วย

ถ้าพรรคการเมืองใดมิได้ส่งสมัครแบบบัญชีรายชื่อ แต่ส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เมื่อผู้สมัครของพรรคการเมืองนั้นยื่นใบสมัครในเขตเลือกตั้งใด ให้ได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครต่อจากหมายเลขสุดท้ายของหมายเลขแบบบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่ง และเมื่อมีการยื่นใบสมัครของผู้สมัครของพรรคการเมืองอื่นที่ส่งสมัครเฉพาะแบบแบ่งเขตเลือกตั้งอีก ให้ได้รับหมายเลขเรียงลำดับถัดไปตามลำดับการสมัครก่อนหลัง แต่ถ้ามีผู้สมัครพร้อมกันหลายคนและไม่อาจตกลงกันได้ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างผู้สมัครที่มาพร้อมกัน”

มาตรา ๑๙ ให้ยกเลิกมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๘ ในกรณีที่เป็น การเลือกตั้งแทนตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งซึ่งว่างลง ให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับก่อนหลังในการมายื่นใบสมัคร ถ้ามีผู้สมัครพร้อมกันหลายคนและไม่อาจตกลงกันได้ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างผู้สมัครที่มาพร้อมกัน”

มาตรา ๒๑ ให้ยกเลิกความใน (๒) ของมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๒) จำนวนเงินค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ในกรณีที่ผู้สมัครในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดได้ใช้จ่ายไปเพื่อการเลือกตั้งเป็นจำนวนเท่าใด ให้นับรวมเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองด้วย”

มาตรา ๒๒ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๒ ภายในกำหนดเก้าสิบวันหลังจากวันเลือกตั้ง ผู้สมัครแต่ละคนและพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ ต้องยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายที่สมุห์บัญชีเลือกตั้งจัดทำขึ้น โดยผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคการเมืองแล้วแต่กรณี ได้รับรองความถูกต้องบัญชีรายรับและรายจ่าย อย่างน้อยต้องประกอบด้วยค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ได้จ่ายไปแล้วและที่ยังค้างชำระ รวมทั้งหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ให้ถูกต้องครบถ้วนตามความเป็นจริง ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง”

มาตรา ๒๓ ให้ยกเลิกความในวรรคสามและวรรคสี่ ของมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“บัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจะต้องมีช่องทำเครื่องหมายและหมายเลขของพรรคการเมืองและชื่อพรรคการเมือง พร้อมภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองครบทุกพรรคที่ส่งสมัครเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและมีช่องทำเครื่องหมายว่าไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งด้วย ทั้งนี้ สขสชคให้สีภาพเครื่องหมายพรรคที่ลงคะแนนไม่ได้ด้วยก็ได้

บัตรเลือกตั้งสำหรับการลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อต้องมีลักษณะแตกต่างที่สามารถจำแนกออกจากกันได้อย่างชัดเจน”

มาตรา ๒๔ ให้ยกเลิกความใน (๓) (๔) และ (๕) ของมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๓) บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครเกินจำนวนหนึ่งคน หรือบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกพรรคการเมืองเกินหนึ่งพรรคการเมือง

(๔) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนเลือกตั้งให้กับผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งผู้ใด หรือพรรคการเมืองที่ส่งสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด

(๕) บัตรที่ได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ แล้วทำเครื่องหมายในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งด้วย”

มาตรา ๒๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๘ ในเขตเลือกตั้งใด ถ้าในวันเลือกตั้งมีผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งคนเดียว ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งต่อเมื่อได้รับคะแนนเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น และมากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง

ในกรณีที่ผู้สมัครได้รับคะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นหรือไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น โดยให้รับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ และให้นำความในมาตรา ๙ มาใช้บังคับ

ในการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสอง ถ้ามีผู้สมัครคนเดียวให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับ โดยอนุโลม และถ้าผู้สมัครได้คะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นอีก หรือได้ไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ โดยให้ดำเนินการตามวรรคสองอีกครั้งหนึ่ง

ในการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสาม ถ้ามีผู้สมัครคนเดียวให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนเลือกตั้งเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งให้ผู้ได้รับเลือกตั้งภายในระยะเวลาตามมาตรา ๘

ในกรณีที่มีการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสาม หากปรากฏว่าไม่มีผู้สมัครให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มเติม เพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบถ้วนและให้นำความในวรรคสองและวรรคสามและความใน ส่วนที่ ๕ ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง ๒. การสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๒๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๙ ภายใต้นบังคับมาตรา ๘๘ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนเลือกตั้งมากที่สุดในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้ง ในกรณีที่มิผู้ได้รับคะแนนเลือกตั้งมากที่สุดเท่ากันหลายคน ให้ใช้วิธีการจับสลาก ซึ่งต้องกระทำต่อหน้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

มาตรา ๒๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๐ การรวมผลคะแนนเลือกตั้งของการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง รวมคะแนนเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของทุกหน่วยเลือกตั้งที่อยู่ในเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เพื่อรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ในการนี้ เพื่อให้การรวมคะแนนเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งอาจมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลช่วยเหลือในการรวมคะแนนเลือกตั้งได้ตามความจำเป็น

(๒) เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับผลคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจากทุกเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตาม (๑) แล้ว ให้ดำเนินการรวมผลคะแนนเลือกตั้งจากทุกเขตเลือกตั้ง แล้วส่งผลการรวมคะแนดังกล่าวให้คณะกรรมการการเลือกตั้งโดยพลัน”

มาตรา ๒๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๑ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับผลรวมคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแล้ว ให้ดำเนินการคำนวณสัดส่วนเพื่อหาผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้รวมผลคะแนนทั้งหมดที่พรรคการเมืองได้รับคะแนนจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น

(๒) ให้นำคะแนนรวมจาก (๑) หาดด้วยหนึ่งร้อยยี่สิบห้า ผลลัพธ์ที่ได้ให้ถือเป็นคะแนนเฉลี่ยต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อหนึ่งคน

(๓) ในการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งแต่ละพรรคการเมืองจะได้รับให้นำคะแนนรวมของแต่ละพรรคการเมืองที่ได้รับ หาดด้วยคะแนนเฉลี่ยตาม (๒) ผลลัพธ์ที่ได้เป็นจำนวนเต็ม คือจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ โดยเรียงตามลำดับหมายเลขในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น

(๔) ในกรณีที่จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองได้รับรวมกันทุกพรรคการเมืองมีจำนวนไม่ครบหนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน ให้พรรคการเมืองที่มีผลลัพธ์ตาม (๓) เป็นเศษที่มีจำนวนมากที่สุด ได้รับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน เรียงตามลำดับ จนกว่าจะมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองทั้งหมดได้รับรวมกันครบจำนวนหนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน

(๕) ในการดำเนินการตาม (๔) ถ้ามีคะแนนเท่ากัน ให้พรรคการเมืองที่มีคะแนนเท่ากันจับสลากโดยตัวแทนของพรรคการเมืองที่มีคะแนนเท่ากันภายในวันและเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด เพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อครบจำนวน

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับตามผลการคำนวณข้างต้น จะต้องไม่เกินจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อเท่าที่มีอยู่ในแต่ละบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่พรรคการเมืองนั้นได้จัดทำขึ้น”

มาตรา ๒๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๒ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งส่วนที่ ๑๐ การดำเนินการกรณีกการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับผลการนับคะแนนแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๘๗ และดำเนินการคำนวณสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๑ แล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งว่าผู้สมัครผู้ใดเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ”

มาตรา ๓๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๓ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ให้ชี้ส่งผลการเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของทุกพรรคการเมืองไปยังประธานรัฐสภาเพื่อทราบโดยเร็ว และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๓๑ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๙๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๖ ผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งติดต่อกันเป็นเวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง ให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านติดต่อกันครั้งสุดท้ายเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน และให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่ผู้นั้นใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งด้วย”

มาตรา ๓๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑๐ ก่อนวันประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้าปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองใดหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคหรือสมาชิกพรรคได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สบับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวเพื่อประโยชน์แก่พรรคการเมือง ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าการกระทำดังกล่าวน่าจะเป็นผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจประกาศให้บัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนให้แก่พรรคการเมืองนั้นในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ เป็นบัตรเสียและมีให้นับเป็นคะแนน ทั้งนี้ เฉพาะในเขตพื้นที่ที่มีการกระทำนั้น

การกำหนดเขตพื้นที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดจากหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งก็ได้ โดยคำนึงถึงผลกระทบแห่งการกระทำนั้น”

(๑๑๒)

มาตรา ๓๓ เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้คณะกรรมการ
การเลือกตั้งจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง
ของพรรคการเมืองและของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่๕ไป๕แรกภายหลัง
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๓/๑ มิให้นำความในมาตรา ๑๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไข
เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ มาใช้บังคับกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการ
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งแรกภายหลังพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
ใช้บังคับ

มาตรา ๓๔ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนี้

.....

.....

ใบแทรก

แก้ไขร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

คณะกรรมการฯ ขอแก้ไขในส่วนรายงานของคณะกรรมการฯ ดังนี้

๑. หน้า (๕) มาตรา ๑๔

ความเดิม

มาตรา ๑๔ แก้ไขวรรคหนึ่งของมาตรา ๔๒

ไม่มีการแก้ไข

ขอแก้ไขเป็นความว่า

มาตรา ๑๔ แก้ไขวรรคหนึ่งของมาตรา ๔๒

มีการแก้ไข

๒. หน้า (๖) มาตรา ๒๓

ความเดิม

วรรคห้าของมาตรา ๖๑ เป็นดังนี้

นายอุดมเดช รัตนเสถียร ขอแปรญัตติโดยขอให้เพิ่มเติมความใน

(คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ)

ขอแก้ไขเป็นความว่า

วรรคห้าของมาตรา ๖๑ เป็นดังนี้

นายอุดมเดช รัตนเสถียร ขอแปรญัตติโดยขอให้เพิ่มเติมความใน

(คณะกรรมการไม่เห็นด้วย

ผู้แปรญัตติขอสงวน)

แก้ไขร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

คณะกรรมการฯ ขอแก้ไขในหน้าของบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... บรรทัดที่สอง ในส่วนของหลักการ ดังนี้

ความเดิม

“.....มาตรา ๗๕ มาตรา ๘๙ วรรคสอง .....”

ขอแก้ไขเป็นความว่า

“.....มาตรา ๗๕ และมาตรา ๘๙ วรรคสอง .....”

ฝ่ายเลขานุการฯ

สำนักกรรมการฯ ๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ใบแทรกขอแก้ไขข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญ

คณะกรรมการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้เริ่มตั้งแต่ชื่อร่างพระราชบัญญัติ คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง โดยคณะกรรมการเห็นว่า สมควรมีข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรี ศาล หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องควรทราบหรือควรปฏิบัติไว้ท้ายรายงานของคณะกรรมการ เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณา ดังนี้

๑) เนื่องจากสภาผู้แทนราษฎรได้รับหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายพิรพันธุ์ พาลุสุข กับคณะเป็นผู้เสนอ) โดยที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรให้ถือเอาร่างของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา ซึ่งในการประชุมของคณะกรรมการวิสามัญฯ พิจารณาเห็นว่าประเด็นเรื่องการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง และประเด็นการเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นแบ่งเขตเลือกตั้งที่ปรากฏอยู่ในหลักการของร่างในร่างของนายพิรพันธุ์ พาลุสุข กับคณะเป็นผู้เสนอ ข้อ ๔ และข้อ ๕ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ และจำเป็นเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ดังนั้น คณะกรรมการวิสามัญฯ จึงขอตั้งข้อสังเกตเพิ่มเติม โดยขอเพิ่มหลักการทั้งสองหลักการดังกล่าวไว้ในหลักการที่เสนอโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นดังนี้

“หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังต่อไปนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมคำนิยาม “เขตเลือกตั้ง” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

๒. ยกเลิกคำนิยาม “กลุ่มจังหวัด” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

๓. แก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “แบบสัดส่วน” เป็นคำว่า “แบบบัญชีรายชื่อ” แทน เพื่อให้สอดคล้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖ (๒) มาตรา ๗ มาตรา ๑๔ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ (๒) มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๑ วรรคสามและวรรคสี่ มาตรา ๘๒ (๓) (๔) และ (๕) มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑๐)

๓/๑ เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งให้กำหนดเพียงหนึ่งวัน และเป็นวันเดียวกับทุกเขตเลือกตั้ง โดยต้องคำนึงถึงความสุจริตและเที่ยงธรรม และการตรวจสอบเหตุผลและความจำเป็นของผู้ใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง โดยต้องมาลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิ ดังกล่าว (ร่างมาตรา ๖/๑ เพิ่ม มาตรา ๙/๑)

๓/๒ เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการแบ่งเขตเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๖/๒ เพิ่ม (๓) ของมาตรา ๑๐)

๔. ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน (ยกเลิกมาตรา ๑๑)

๕. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖)

๖. ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป (ยกเลิกมาตรา ๔๗)

๗. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๘)

๘. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์คะแนนเลือกตั้งที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๘ และมาตรา ๘๙)

๙. เพิ่มบทเฉพาะกาลเกี่ยวกับการจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งต่อไป (เพิ่มมาตรา ๓๓๓ "

๒) ในการจัดให้มีการลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งกรณีผู้มีสิทธิไม่สามารถมาใช้สิทธิในวันเลือกตั้งได้ และจะขอให้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องทำการตรวจสอบหลักฐานเอกสารการลงทะเบียนอย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งพิจารณาถึงเหตุผลความจำเป็นอย่างแท้จริงของผู้ใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งว่าสมควรอนุญาตได้หรือไม่ ถ้าไม่สมควรอนุญาตต้องแจ้งให้ผู้มีสิทธิทราบล่วงหน้าโดยเร็ว

๓) การจัดเก็บหีบบัตรลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ให้จัดเก็บไว้ในสถานที่ที่มีความปลอดภัย โดยสามารถสังเกตเห็นได้ตลอดเวลา และจัดให้มีอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์หรือมาตรการอื่นร่วมในบริเวณสถานที่จัดเก็บด้วย รวมทั้งประชาชนสามารถตรวจสอบได้โดยง่าย

๔) การเคลื่อนย้ายหีบบัตรลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ควรกำหนดให้มีตัวแทนพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเข้าร่วมในการสังเกตการณ์เคลื่อนย้าย โดยมีการกำหนดมาตรการให้พรรคการเมืองทุกพรรคมีส่วนร่วมในการป้องกันและรักษาความปลอดภัยหีบบัตรเลือกตั้ง

๕) การกำหนดระยะเวลาการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ควรกำหนดระยะเวลาการลงคะแนนเลือกตั้งเช่นเดียวกับวันเลือกตั้ง ทั้งนี้ เพื่อมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกิดความสับสนในการลงคะแนนเลือกตั้ง

อย่างไรก็ดี หากจะมีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งในครั้งต่อไปสมควรที่จะมีการพิจารณาแก้ไขระยะเวลาการลงคะแนนเลือกตั้งเป็นเวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. เพื่อเป็นการเปิดโอกาสในการขยายการใช้สิทธิให้แก่ประชาชน

(๑๑๖)

ด่วนที่สุด

ที่ สผ ๐๐๑๔/ ๓๕๓๕

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เลขรับ..... 2464
วันที่..... 7 เม.ย 54
เวลา..... 16.26 น.

สภาผู้แทนราษฎร
ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๓/ เมษายน ๒๕๕๔

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ด้วยในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๒๒ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพฤหัสบดีที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๔ ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้เสนอ และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้เสนอ

ฉะนั้น จึงส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมาเพื่อนำเสนอต่อวุฒิสภาพิจารณาต่อไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๔๐ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๑๔๖

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายชัย ชิดชอบ)

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
รับที่ 392 / 54 วันที่ 7 / เม.ย 54
เวลา 18.39 น. พ.ณ
สำนักเลขาธิการ

กลุ่มงานพระราชบัญญัติ
รับที่ ส / ๓๕๓๕
วันที่ ๗ / เม.ย / ๕๔
เวลา ๑๗.๕๗ น.

สำนักการประชุม

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๓๖

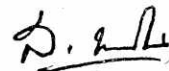
สารบบ

เรื่อง การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้เสนอ) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายพีรพันธุ์ พาลุสุข กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (คณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้เสนอ) ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ทั้งสี่ฉบับนี้ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๔ และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา โดยถือร่างของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นหลักในการพิจารณา เมื่อคณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้วจึงได้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๒๒ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพฤหัสบดีที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๔ ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่สอง แล้วลงมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว และให้เสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไปตามรัฐธรรมนูญฯ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวสภาผู้แทนราษฎรส่งให้วุฒิสภาเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๔

(นายสุวิจักขณ์ นาควัชรชัย)

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

วุฒิสภาต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน ๖๐ วัน

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังต่อไปนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมคำนิยาม “เขตเลือกตั้ง” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)
๒. ยกเลิกคำนิยาม “กลุ่มจังหวัด” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)
๓. แก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “แบบสัดส่วน” เป็นคำว่า “แบบบัญชีรายชื่อ” แทน เพื่อให้สอดคล้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖ (๒) มาตรา ๗ มาตรา ๑๔ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๖ มาตรา ๕๐ (๒) มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๑ วรรคสามและวรรคสี่ มาตรา ๘๒ (๓) (๔) และ (๕) มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๐๐)
๔. ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน (ยกเลิกมาตรา ๑๑)
๕. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖)
๖. ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป (ยกเลิกมาตรา ๔๗)
๗. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๘)
๘. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์คะแนนเลือกตั้งที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๘ และมาตรา ๘๙)
๙. เพิ่มบทเฉพาะกาลเกี่ยวกับการจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไป ครั้งต่อไป (เพิ่มมาตรา ๓๓)

(๑๑๙)

- ๒ -

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ได้เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๓๗๕ คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน ๑๒๕ คน และมาตรา ๗ ได้บัญญัติให้รัฐสภาดำเนินการพิจารณาและให้ความเห็นชอบการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(คณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้เสนอ)

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังต่อไปนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมคำนิยาม “เขตเลือกตั้ง” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

๒. ยกเลิกคำนิยาม “กลุ่มจังหวัด” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

๓. แก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “แบบสัดส่วน” เป็นคำว่า “แบบบัญชีรายชื่อ” แทน เพื่อให้สอดคล้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖ (๒) มาตรา ๗ มาตรา ๑๔ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ (๒) มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๑ วรรคสามและวรรคสี่ มาตรา ๘๒ (๓) (๔) และ (๕) มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑๐)

๔. เพิ่มมาตรา ๙/๑ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้า ให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้าได้เพียงวันเดียว

๕. แก้ไขเพิ่มเติม ให้เพิ่ม (๓) ของมาตรา ๑๐ โดยกำหนดให้พรรคการเมืองได้มีส่วนร่วมแสดงความเห็นประกอบด้วยการแบ่งเขตเลือกตั้ง

๖. ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน (ยกเลิกมาตรา ๑๑)

๗. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖)

๘. ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป (ยกเลิกมาตรา ๔๗)

๙. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๘)

๑๐. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์คะแนนเลือกตั้งที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๘ และมาตรา ๘๙)

๑๑. เพิ่มบทเฉพาะกาลเกี่ยวกับการจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรก (เพิ่มมาตรา ๓๕)

(๑๒๑)

- ๒ -

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ได้เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๓๗๕ คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน ๑๒๕ คน และมาตรา ๗ ได้บัญญัติให้รัฐสภาดำเนินการพิจารณาและให้ความเห็นชอบการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และปัจจุบันคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งได้จัดให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้าถึง ๒ วัน ทำให้มีปัญหาขึ้นมากมาย โดยการทุจริต เพื่อลดปัญหาและแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพ ทำให้เลือกตั้งล่วงหน้าเพียงวันเดียว และให้ความเป็นธรรมแก่พรรคการเมืองในการแบ่งเขตเลือกตั้งจึงกำหนดให้พรรคการเมืองได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นประกอบด้วย

(นายพีรพันธุ์ พาลุสุข กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ...)
พ.ศ. ....

“หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังต่อไปนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมคำนิยาม “เขตเลือกตั้ง” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)
๒. ยกเลิกคำนิยาม “กลุ่มจังหวัด” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)
๓. แก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “แบบสัดส่วน” เป็นคำว่า “แบบบัญชีรายชื่อ” แทน เพื่อให้สอดคล้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖ (๒) มาตรา ๗ มาตรา ๑๔ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ (๒) มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๑ วรรคสามและวรรคสี่ มาตรา ๘๒ (๓) (๔) และ (๕) มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑๐)

๓/๑. เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งให้กำหนดเพียงหนึ่งวัน และเป็นวันเดียวกันทุกเขตเลือกตั้ง โดยต้องคำนึงถึงความสะดวกและเที่ยงธรรม และการตรวจสอบเหตุผล และความจำเป็นของผู้ใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง โดยต้องมาลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิดังกล่าว (ร่างมาตรา ๖/๑ เพิ่ม มาตรา ๙/๑)

๓/๒. เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้พรรคการเมืองมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ในการแบ่งเขตเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๖/๒ เพิ่ม (๓) ของมาตรา ๑๐)

๔. ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน (ยกเลิกมาตรา ๑๑)

๕. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖)

๖. ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป (ยกเลิกมาตรา ๔๗)

๗. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๘)

๘. แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์คะแนนเลือกตั้งที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๘ และมาตรา ๘๙)

๙. เพิ่มบทเฉพาะกาลเกี่ยวกับการจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งต่อไป (เพิ่มมาตรา ๓๓)”

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ได้เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๓๗๕ คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน ๑๒๕ คน และมาตรา ๗ ได้บัญญัติให้รัฐสภาดำเนินการพิจารณาและให้ความเห็นชอบการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

หมายเหตุ

สภาผู้แทนราษฎรได้เห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ในการแก้ไขเพิ่มเติมหลักการโดยให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี ศาล หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๕ และเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของวุฒิสภา จึงขอส่งหลักการที่ได้แก้ไขมาเพื่อพิจารณา

วุฒิสภาต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน ๖๐ วัน

ร่าง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

.....

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “เขตเลือกตั้ง” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ “เขตเลือกตั้ง” หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ หรือเขตเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกบทนิยามคำว่า “กลุ่มจังหวัด” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

(๑๒๕)

- ๒ -

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความใน (๒) ของมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน

“(๒) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งเป็นการลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น โดยเลือกจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเพียงพรรคการเมืองเดียวและใช้เขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน

“มาตรา ๗ เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้งดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ซึ่งต้องกำหนดให้มีการเริ่มรับสมัครไม่เกินยี่สิบวันนับจากวันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้บังคับและต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

(๒) กำหนดวันที่พรรคการเมืองจะยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นวันก่อนวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตาม (๑) และกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

(๓) จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดจะมี และจำนวนเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด ซึ่งจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับอำเภอหรือเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตเลือกตั้ง สำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างให้นำความใน (๑) มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๙/๑ ในส่วนที่ ๑ บททั่วไป ของหมวด ๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

“มาตรา ๙/๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๙๕ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประสงค์จะขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ต้องมาลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง การจัดให้มีการใช้สิทธิการลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งให้กำหนดเพียงหนึ่งวัน และต้องเป็นวันเดียวกันทุกเขตเลือกตั้งที่มีการเลือกตั้ง ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความสุจริตและเที่ยงธรรม และการตรวจสอบเหตุผลและความจำเป็นของผู้ขอใช้สิทธิดังกล่าว”

(๑๒๖)

- ๓ -

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๓) ของมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

“(๓) เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งตาม (๑) และ (๒) ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔ การลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้ใช้หน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งตามที่กำหนดไว้ สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๔ บุคคลซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๕ บุคคลใดประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้ง ให้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคการเมืองใดได้เพียงพรรคการเมืองเดียว และจะสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ แบบใดแบบหนึ่งได้เพียงแบบเดียวและสมัครรับเลือกตั้งได้เพียงเขตเลือกตั้งเดียว”

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๖ ในการสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครของแต่ละพรรคการเมืองที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ยื่นใบสมัครต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งนั้น ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนด ภายในระยะเวลาการรับสมัคร

การยื่นใบสมัครตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้สมัครยื่นหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกผู้นั้นเข้าสมัครรับเลือกตั้ง พร้อมกับชำระเงินค่าธรรมเนียมคนละห้าพันบาทและมีหลักฐานการสมัครครบถ้วนตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักฐานการสมัครและวิธีการสมัครรับเลือกตั้ง”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกชื่อ ๓. การสมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วน ในส่วนที่ ๕ ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง ของหมวด ๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“๓. การสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๑ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดจะเสนอบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคการเมืองนั้นจะต้องจัดทำบัญชีรายชื่อ โดยมีหลักเกณฑ์ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

(๑) พรรคการเมืองจะเสนอรายชื่อบุคคลใดต้องได้รับความยินยอมเป็นหลักฐานโดยชัดแจ้งจากบุคคลนั้น และบุคคลดังกล่าวต้องเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่จะเสนอรายชื่อเพียงพรรคเดียว

(๒) ให้จัดทำบัญชีรายชื่อตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยจัดเรียงลำดับรายชื่อผู้สมัครตามลำดับหมายเลขจำนวนไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน

บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องประกอบด้วยรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ อย่างเป็นธรรม และต้องคำนึงถึงโอกาส สัดส่วนที่เหมาะสมและความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย”

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๒ การสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากหัวหน้าพรรคการเมือง ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้นตามมาตรา ๔๑ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวันเวลาที่กำหนด พร้อมทั้งหนังสือยินยอมของผู้สมัคร เงินค่าธรรมเนียมการสมัครคนละห้าพันบาท และหลักฐานการสมัครอื่นครบถ้วนตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๓ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับบัญชีรายชื่อผู้สมัครตามมาตรา ๔๒ แล้วให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบหลักฐานประกอบการสมัคร คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร ถ้าเห็นว่าถูกต้องให้ประกาศรายชื่อพรรคการเมืองและรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ตามมาตรา ๓๗ และให้นำความในมาตรา ๓๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๕ ก่อนวันเลือกตั้ง ถ้าปรากฏว่าผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อผู้ใดขาดคุณสมบัติสมัครรับเลือกตั้ง หรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการสืบสวนสอบสวนโดยเร็ว และให้นำความในมาตรา ๔๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๙ ให้ยกเลิกชื่อ ๔. หมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบสัดส่วน และแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในส่วนที่ ๕ ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง ของหมวด ๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“๔. หมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง”

มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๖ ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ให้พรรคการเมืองที่ส่งสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ได้รับหมายเลขที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นเรียงตามลำดับก่อนหลังในการยื่นบัญชีรายชื่อ ในกรณีที่มิพรรคการเมืองมายื่นบัญชีรายชื่อพร้อมกันและไม่อาจตกลงกันได้ ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างพรรคการเมือง

ที่มาพร้อมกัน ทั้งนี้ ให้พรรคการเมืองหนึ่งได้รับหนึ่งหมายเลข และถ้าพรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งด้วย ให้ใช้หมายเลขเดียวกับหมายเลขของผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่ตนสังกัดเป็นหมายเลขประจำตัวผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้นทุกเขตเลือกตั้งที่ส่งสมัครด้วย

ถ้าพรรคการเมืองใดมิได้ส่งสมัครแบบบัญชีรายชื่อ แต่ส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเมื่อผู้สมัครของพรรคการเมืองนั้นยื่นใบสมัครในเขตเลือกตั้งใด ให้ได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครต่อจากหมายเลขสุดท้ายของหมายเลขแบบบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่ง และเมื่อมีการยื่นใบสมัครของผู้สมัครของพรรคการเมืองอื่นที่ส่งสมัครเฉพาะแบบแบ่งเขตเลือกตั้งอีก ให้ได้รับหมายเลขเรียงลำดับถัดไปตามลำดับการสมัครก่อนหลัง แต่ถ้ามีผู้สมัครพร้อมกันหลายคนและไม่อาจตกลงกันได้ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างผู้สมัครที่มาพร้อมกัน”

มาตรา ๒๑ ให้ยกเลิกมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๒๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๘ ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งแทนตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งซึ่งว่างลง ให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับก่อนหลังในการมายื่นใบสมัคร ถ้ามีผู้สมัครพร้อมกันหลายคนและไม่อาจตกลงกันได้ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างผู้สมัครที่มาพร้อมกัน”

มาตรา ๒๓ ให้ยกเลิกความใน (๒) ของมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๒) จำนวนเงินค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ในกรณีที่ผู้สมัครในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดได้ใช้จ่ายไปเพื่อการเลือกตั้งเป็นจำนวนเท่าใดให้นำรวมเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองด้วย”

มาตรา ๒๔ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๒ ภายในกำหนดเก้าสิบวันหลังจากวันเลือกตั้ง ผู้สมัครแต่ละคนและพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ ต้องยื่นบัญชีรายชื่อรับและรายจ่ายที่สมุหบัญชีเลือกตั้งจัดทำขึ้น โดยผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคการเมืองแล้วแต่กรณี ได้รับรองความถูกต้องบัญชีรายชื่อรับและรายจ่าย อย่างน้อยต้องประกอบด้วยค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ได้จ่ายไปแล้วและที่ยังค้างชำระ รวมทั้งหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ให้ถูกต้องครบถ้วนตามความเป็นจริง ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง”

มาตรา ๒๕ ให้ยกเลิกความในวรรคสามและวรรคสี่ ของมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“บัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจะต้องมีช่องทำเครื่องหมายและหมายเลขของพรรคการเมือง และชื่อพรรคการเมืองพร้อมภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองครบทุกพรรคที่ส่งสมัครเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ และมีช่องทำเครื่องหมายว่าไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งด้วย

บัตรเลือกตั้งสำหรับการลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อต้องมีลักษณะแตกต่างที่สามารถจำแนกออกจากกันได้อย่างชัดเจน”

มาตรา ๒๖ ให้ยกเลิกความใน (๓) (๔) และ (๕) ของมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๓) บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครเกินจำนวนหนึ่งคน หรือบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกพรรคการเมืองเกินหนึ่งพรรคการเมือง

(๔) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนเลือกตั้งให้กับผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งผู้ใด หรือพรรคการเมืองที่ส่งสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด

(๕) บัตรที่ได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อ แล้วทำเครื่องหมายในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งด้วย”

มาตรา ๒๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๘ ในเขตเลือกตั้งใด ถ้าในวันเลือกตั้งมีผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งคนเดียว ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งต่อเมื่อได้รับคะแนนเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น และมากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง

ในกรณีที่ผู้สมัครได้รับคะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นหรือไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น โดยให้รับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ และให้นำความในมาตรา ๙ มาใช้บังคับ

ในการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสอง ถ้ามีผู้สมัครคนเดียวให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับ โดยอนุโลม และถ้าผู้สมัครได้คะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นอีก หรือได้ไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ โดยให้ดำเนินการตามวรรคสองอีกครั้งหนึ่ง

ในการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสาม ถ้ามีผู้สมัครคนเดียวให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนเลือกตั้ง เป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งให้ผู้ได้รับเลือกตั้ง ภายในระยะเวลาตามมาตรา ๘

ในกรณีที่มีการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคสาม หากปรากฏว่าไม่มีผู้สมัคร ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและให้นำความในวรรคสองและวรรคสามและความในส่วนที่ ๕ ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง ๒. การสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๒๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๘๘ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนเลือกตั้งมากที่สุดในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้ง ในกรณีที่มิผู้ได้รับคะแนนเลือกตั้งมากที่สุดเท่ากันหลายคน ให้ใช้วิธีการจับสลาก ซึ่งต้องกระทำต่อหน้า คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

มาตรา ๒๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๐ การรวมผลคะแนนเลือกตั้งของการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง รวมคะแนนเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของทุกหน่วยเลือกตั้งที่อยู่ในเขตเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เพื่อรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ในการนี้ เพื่อให้การรวมคะแนนเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง อาจมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลช่วยเหลือในการรวมคะแนนเลือกตั้งได้ตามความจำเป็น

(๒) เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับผลคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจากทุกเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตาม (๑) แล้ว ให้ดำเนินการรวมผลคะแนนเลือกตั้ง จากทุกเขตเลือกตั้ง แล้วส่งผลการรวมคะแนนดังกล่าวให้คณะกรรมการการเลือกตั้งโดยพลัน”

มาตรา ๓๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๑ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับผลรวมคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแล้ว ให้ดำเนินการคำนวณสัดส่วนเพื่อหาผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้รวมผลคะแนนทั้งหมดที่พรรคการเมืองได้รับคะแนนจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น

(๒)ให้นำคะแนนรวมจาก (๑) หารด้วยหนึ่งร้อยยี่สิบห้า ผลลัพธ์ที่ได้ให้ถือเป็นคะแนนเฉลี่ยต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อหนึ่งคน

(๓) ในการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งแต่ละพรรคการเมืองจะได้รับให้นำคะแนนรวมของแต่ละพรรคการเมืองที่ได้รับ หารด้วยคะแนนเฉลี่ยตาม (๒) ผลลัพธ์ที่ได้เป็นจำนวนเต็มคือจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ โดยเรียงตามลำดับหมายเลขในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น

(๔) ในกรณีที่จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองได้รับรวมกันทุกพรรคการเมืองมีจำนวนไม่ครบหนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน ให้พรรคการเมืองที่มีผลลัพธ์ตาม (๓) เป็นเศษที่มีจำนวนมากที่สุด ได้รับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนเรียงตามลำดับ จนกว่าจะมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองทั้งหมดได้รับรวมกันครบจำนวนหนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน

(๕) ในการดำเนินการตาม (๔) ถ้ามีคะแนนเท่ากัน ให้พรรคการเมืองที่มีคะแนนเท่ากันจับสลากโดยตัวแทนของพรรคการเมืองที่มีคะแนนเท่ากันภายในวันและเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด เพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อครบจำนวน

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับตามผลการคำนวณข้างต้น จะต้องไม่เกินจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อเท่าที่มีอยู่ในแต่ละบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่พรรคการเมืองนั้นได้จัดทำขึ้น”

มาตรา ๓๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๒ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งส่วนที่ ๑๐ การดำเนินการกรณีการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับผลการนับคะแนนแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๘๗ และดำเนินการคำนวณสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๑ แล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งว่าผู้สมัครผู้ใดเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ”

มาตรา ๓๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๓ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ให้ส่งผลการเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของทุกพรรคการเมืองไปยังประธานรัฐสภาเพื่อทราบโดยเร็ว และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๓๓ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๙๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙๖ ผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งติดต่อกันเป็นเวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง ให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านติดต่อกันครั้งสุดท้ายเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน และให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่ผู้นั้นใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งด้วย”

มาตรา ๓๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑๐ ก่อนวันประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้าปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองใดหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองผู้ใดได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำสนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวเพื่อประโยชน์แก่พรรคการเมือง ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าการกระทำดังกล่าวน่าจะเป็นผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจประกาศให้บัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนให้แก่พรรคการเมืองนั้นในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ เป็นบัตรเสียและมีให้นับเป็นคะแนน ทั้งนี้ เฉพาะในเขตพื้นที่ที่มีการกระทำนั้น

การกำหนดเขตพื้นที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดจากหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งก็ได้ โดยคำนึงถึงผลกระทบแห่งการกระทำนั้น”

มาตรา ๓๕ เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกภายหลังพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๖ มิให้นำความในมาตรา ๑๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ มาใช้บังคับกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งแรกภายหลังพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๗ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

.....

.....

ถูกต้องตามมติของสภาผู้แทนราษฎร

(นางสุภาวดี ตันตระกุล)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานพระราชบัญญัติและญัตติ ๑

สำนักการประชุม

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ได้เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๓๗๕ คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน ๑๒๕ คน และมาตรา ๗ ได้บัญญัติให้รัฐสภาดำเนินการพิจารณาและให้ความเห็นชอบการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ แก้ไขเพิ่มเติมคำนิยาม “เขตเลือกตั้ง” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

๒.๒ ยกเลิกคำนิยาม “กลุ่มจังหวัด” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

๒.๓ แก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “แบบสัดส่วน” เป็นคำว่า “แบบบัญชีรายชื่อ” แทน เพื่อให้สอดคล้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖ (๒) มาตรา ๗ มาตรา ๑๔ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๑ มาตรา ๕๒ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๖ มาตรา ๕๐ (๒) มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๑ วรรคสามและวรรคสี่ มาตรา ๘๒ (๓) (๔) และ (๕) มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑๐))

๒.๔ ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน (ยกเลิกมาตรา ๑๑)

๒.๕ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖)

๒.๖ ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป (ยกเลิกมาตรา ๔๗)

๒.๗ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๘)

๒.๘ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์คะแนนเลือกตั้งที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙)

๒.๙ เพิ่มบทเฉพาะกาลเกี่ยวกับการจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมืองเพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและของผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งต่อไป (เพิ่มมาตรา ๓๓)

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ได้เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๓๗๕ คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน ๑๒๕ คน และมาตรา ๗ ได้บัญญัติให้รัฐสภาดำเนินการพิจารณาและให้ความเห็นชอบการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และปัจจุบันคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งได้จัดให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้าถึง ๒ วัน ทำให้มีปัญหาขึ้นมากมาย โดยการทุจริต เพื่อลดปัญหาและแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพ ทำให้เลือกตั้งล่วงหน้าเพียงวันเดียว และให้ความเป็นธรรมแก่พรรคการเมืองในการแบ่งเขตเลือกตั้งจึงกำหนดให้พรรคการเมืองได้มีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นประกอบด้วย

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

๒.๑ แก้ไขเพิ่มเติมคำนิยาม “เขตเลือกตั้ง” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

๒.๒ ยกเลิกคำนิยาม “กลุ่มจังหวัด” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

๒.๓ แก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “แบบสัดส่วน” เป็นคำว่า “แบบบัญชีรายชื่อ” แทน เพื่อให้สอดคล้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖ (๒) มาตรา ๗ มาตรา ๑๔ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ (๒) มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๑ วรรคสามและวรรคสี่ มาตรา ๘๒ (๓) (๔) และ (๕) มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๓ มาตรา ๙๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑๐)

๒.๔ เพิ่มมาตรา ๙/๑ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้า ให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้าได้เพียงวันเดียว

๒.๕ แก้ไขเพิ่มเติม ให้เพิ่ม (๓) ของมาตรา ๑๐ โดยกำหนดให้พรรคการเมืองได้มีส่วนร่วมแสดงความเห็นประกอบด้วยในการแบ่งเขตเลือกตั้ง

๒.๖ ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน (ยกเลิกมาตรา ๑๑)

๒.๗ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖)

๒.๘ ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป (ยกเลิกมาตรา ๔๗)

๒.๙ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๘)

(๑๓๗)

๒.๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์คะแนนเลือกตั้งที่ผู้สมัครจะได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๘ และมาตรา ๘๙)

๒.๑๑ เพิ่มบทเฉพาะกาลเกี่ยวกับการจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรก (เพิ่มมาตรา ๓๕)

(นายพีรพันธุ์ พาลุสุข กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
